

VILÁG SZÉPE
ÉS
VILÁG GYÖNYÖRŰJE

MAGYARORSZÁGI
ROMÁN NÉPMESÉK

VILÁG SZÉPE ÉS VILÁG GYÖNYÖRŰJE
MAGYARORSZÁGI ROMÁN NÉPMESÉK
PURDI MIHÁLY MESÉI
HOCOPÁN SÁNDOR GYŰJTÉSE
NÉPEK MESÉI
EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1982

VILÁG SZÉPE ÉS VILÁG GYÖNYÖRÚJE
MAGYARORSZÁGI ROMÁN NÉPMESÉK
PURDI MIHÁLY MESÉI
HOCOPÁN SÁNDOR GYŰJTÉSE
NÉPEK MESÉI
EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1982

PAVÁL KAPITÁNY

(Régi történet, amit az öreg Burdetól hallottam.)

Tudjátok, volt egyszer egy Pacsirta nevezetű király. A gondolata mindig fenn járt, mint a pacsirta, mert a pacsirta a legtöbbet a magasban jár, különösen tavasszal.

Na, a királynak csak egy lánya volt, de az olyan csúnya volt, hogy utáltál ránézni. Bizony egyetlenegy királyfi sem törte magát érte. Mondja egyszer a király:

– Mi lesz velünk, te asszony, ha a lányunk után senki sem jár. Pedig már eladó lenne!

– Hát – mondja a királyné –, annak adjuk, férjemuram, aki éppen adódik, legyen, az akár szegény, akár jeles vitéz. Mert hát a lányunk egy kicsit bizony csúnyácska. Az apjára hasonlít.

– Na, nem baj – mondja a király –, hiszen van nekem egy igen szép kapitányom, aki még hozzá jeles vitéz is.

Hát, egyszer a király minden szégyenkezést elhagyott, és magához hívatta a szép kapitányt, és mondja neki:

– Ide hallgass, te vitéz ember. Te szegény fiú vagy, és nincs mihez fognod. Hát én nagy emberré akarlak tenni, szeretném, ha a vejem lennél, és a katonai szolgálatod leteltével nálunk maradnál.

Mondja a kapitány:

– Majd gondolkozom rajta, felséges királyom.

– Na, csak rövid ideig gondolkozzál – mondta a király –, nehogy akadjon egy másik, aki megelőzzön, és te hoppon maradjál.

Na, megy a kapitány a katonáihoz, akik között volt egy cigánylegény is, és mondja neki a kapitány:

– Te, cigány, láttad te a király leányát?

– Láttam, kapitány úr.

– Aztán, ha hozzád menne feleségül, elvennéd?

– Isten őrizzen meg tőle! – mondja a cigány.

– Aztán miért, te?

– Hát bizony, kapitány úr, azért, mert az olyan csúf, hogy ha belép a házba, a legyek is kirepülnek előle, ha pedig hajadonfővel kimegy az ajtón, a tehének is kiszaladnak az udvarról.

– Aztán, te cigány, nem akarnál-e te a király veje lenni?

A katonaság után nem lenne semmi gondod.

– Hát, kapitány úr, inkább feleségül veszem az öreganyámat, mintsem a király leányát.

Azt mondja a kapitány:

– Te cigány, hogy vennéd te feleségül az apád anyját?

Mondja a cigány:

– Hát, ahogyan az apám feleségül vette az anyámat!

Na, a király megint magához rendeli a kapitányt az irodába és kérdezi:

– Na, mit határoztál, te vitézem? Akarsz-e a vőm lenni?

De a kapitány szégyellte megmondani, hogy neki a lány nem kell, csak azt mondta, hogy nagyon sok dolga volt a katonáival, nem volt ideje gondolkozni.

– És az igazat megvallva, felséges királyom, én sokkal később szeretnék megnősülni.

Erre a király nagyon megsértődött, hiszen egy királyra nézve nagy szégyen az, hogy ő egy szegény legénynek ajánlotta fel a lányát.

– Na, jól van, ha nem akarod – mondja a király.

A kapitány megint megy, a cigánylegényt megkérdezni.

– Na, cigány, gondolkoztál?

– Tudja, kapitány úr, mintsem egy csúnyával a házban, inkább a betegséggel a csontjaimban. Legyen inkább szegény, csak tessék nekem.

Na, kap egyszer a kapitány egy levelet a királytól, hogy három hónap alatt készüljön fel háromszáz katonával a háborúra. Harcba kell indulnia a hajdú betyárok ellen. A betyárok királya eddig nagy győzelmeket aratott az egész világon, Pacsirta király pedig azt gondolta: odaküldi a kapitányt, hogy többet a világon senki meg ne tudja, hogy ő feleségnek ajánlotta neki a lányát, és a kapitánynak nem kellett.

Na, Pavál kapitány a király parancsára felkészült háromszáz katonával, lovakkal, fegyverekkel a csatára. A király nagyon szigorú parancsot adott: a háromszáz katona nélkül haza ne térjen, és úgy harcoljon, hogy győzelmet arasson. A katonákat a király választotta ki, a harcra éppen a leggyengébbeket.

Hát, abban az időben még nem voltak puskák, csak íjak, vagy ahogyan mi mondjuk, „nyílpuskák”, és kard meg lándzsa. Abban az

időben nem voltak tankok, sem repülőgépek, csak tevék és lovak.

Na, a kapitány felült a lovára, előrevágtatott, mögötte a háromszáz katona. Elindultak, mentek árkon-bokron, dombokon, erdőkön, országon-világon keresztül, hogy csak az isten tudja, merre masíroztak egy egész nyáron át, és megérkeztek egy nagy völgybe. Na, ha már megérkeztek, elhelyezkedtek a völgy szélén, és néhány napig pihentek. És a kapitány így szólt a katonáihoz:

– Hát, drága katonáim, az a parancs, amit a felséges királyomtól kaptam, hogy harcoljunk a betyárok királya ellen, de közületek egyetlenegy legény se haljon meg. Most aztán okoskodjunk mindannyian, akik itt vagyunk, hogyan szabaduljunk meg a betyárok királyától, mert az egy világhírű vitéz, és a völgy közepén egy nagyon mély és gyors folyású víz van, abba mindannyian belefulladhatunk.

Volt a századában egy cigánylegény, az azt mondja neki:

– Ejnye, kapitány úr, ma egyik átkelőn sem mehetek át a folyón, mert az éjjel nagyon rosszat álmodtam. Holnap én megyek előre, csak adja nekem a ruháit.

– Na, jól van cigány, de akkor ki lesz a század kapitánya?

– Ejnye, kapitány úr, ez már a könnyebbik dolog. Mondjuk ki az igazat, csak az lehet kapitány, akinek tisztí ruhája van, a nyakánál a rangja, meg hát több csillagja van.

– Na, cigány, jól van, meglátjuk, mi történik holnapig! – mondja a kapitány.

Na, estére fordult az idő, szép csendes idő volt. Hát, ahogy ott ülnek a katonák a víz partján, a zöld szép sűrű fűvön, egyszerre csak hallanak egy női hangot, hozza a víz, amint délről keletre folyik, felcsendül egy szép dal Pavál kapitány számára:

*Ott, a széles völgyben, én rózsám
ott, a széles völgyben, szép virágom,
lovagol egy kapitány, én rózsám,
lovagol egy kapitány, szép virágom,
háromszáz katona élén, én rózsám,
háromszáz katona élén, szép virágom,
Pavál kapitány az, én rózsám,
Pavál kapitány, én szép virágom,
hova viszeá katonáidat, én rózsám,*

*hova viszed katonáidat, szép virágom?
tűzbe viszed szegényeket, én rózsám,
tűzbe viszed szegényeket, szép virágom,
a trombita hangjára, én rózsám,
a trombita hangjára, szép virágom,
életüknek romlására, én rózsám,
életük romlására, szép virágom,
a dobok hangjára, én rózsám,
a dobok hangjára, szép virágom,
elpusztulásukra, én rózsám,
elpusztulásukra, én szép virágom.*

(Kedveskéim, ha tetszik nektek ez a dal, tőlem megtanulhatjátok.)

Amikor Pavál kapitány meghallotta ezt a szép dalt, a katonáival együtt sírva fakadt. Kérdezte a katonáitól, vajon ki ismerheti őket, a világnak ezen a távoli részén, és vajon ki tudja ilyen szépen elénekelni az ő sorsát.

Ez egy szép leány volt, aki a völgy északi részén lakott, estefelé letelepedett a víz mellé, vagyis a völgybe, és énekelt kelet felé fordulva, hogy az egész világ meghallhassa. A lány észrevette Pavál kapitányt, amint a folyó partján lovagolt a katonái élén, és azt gondolta: „ez lesz az én fiatal szerelmesem”. Megsajnálta Pavált és a katonáit, ahogyan masíroztak a biztos halálba.

Na, Pavál kapitány így szólt a katonáihoz:

– Ide hallgassatok, drága katonáim, holnap reggel ti mindannyian itt maradtok a völgyben, és vigyáztok arra, nehogy az ellenség meglepjen és lemészároljon benneteket, mert én elindulok észak felé, felfelé a folyó mentén, hogy megnézzem, milyen szép lány vagy asszony hangját hallottam a vízen.

– Jól van – mondták a katonák –, legalább addig sem megyünk a halálba.

Na, reggel elindult Pavál kapitány gyalogosan a folyó mellett, és ment, ment észak felé, ahonnan a víz folyik. Na, elérte az este a víz mellett, és nem volt hova lehajtania a fejét: nagyon elgyötört volt az úttól, és már nagyon vágyódott a szép kedvese után, aki olyan szépen énekelt. Na, amikor már nagyon besötétedett, ledőlt egy helyen, és nyomban mély álomba merült úgy, hogy csak másnap

hajnalban ébredt fel. Ekkor ugyanis a békák és a gyíkok a fülébe súgták, hogy keljen fel, mert két farkas közeledik feléje. A folyó partján követték a nyomát. De a kapitány még mindig holtfáradtan feküdt, pedig a farkasok már nagyon közeledtek. A kedvese nézte, amint ott fekszik, és amikor látta, hogy még nem kelt fel, akkorát kiáltott, hogy az egész világ meghallotta:

– Kelj fel, Pavál, mert megesznek a farkasok!

Erre a hangra felugrott Pavál kapitány, látja, hogy jönnek feléje tátott szájjal a farkasok. Fogta a nyilát, vagy ahogyan mi mondjuk, a nyílpuskáját, megfeszítette a húrját, és a nyílvessző egyenesen az egyik farkas torkába fúródott, fogta a lándzsáját, és ledöfte a másik farkast is, úgy, hogy az is összerogyott, és már csak meg kellett fognia. A kedvese pedig nézte, hogyan harcol Pavál a farkasokkal.

És akkor megint felkiáltott a kedvese:

– Szerencséd, hogy felkeltél, mert megettek volna a farkasok olyan elgyötörtén.

Pavál kapitány elindult a gyors folyású folyó felé, és megmosta az arcát. Ahogy megmosta az arcát, máris erősebbnek és vitézebbnek érezte magát.

Na, fogta magát és útnak indult. Amikor megint esteledni kezdett, érkezett a kedvese háza közelébe. Akkor Pavál énekelni kezdett:

*Madárkám, madárkám, fecském, kismadaram,
Mondd meg a kedvesemnek,
Mondd meg a kedvesemnek,
hogy estére hozzá megyek, hej,
kétszer is jöjjön ki elém, hej!*

Aztán így énekelt:

*Jöjj kedvesem, szeretkezzünk,
hisz mi nagyon összeillünk,
szemünkkel, szemöldökünkkel,
mint pávácskák pilléikkel.*

Amikor a kedvese meghallotta ezt a dalt, ő is énekelni kezdett:

*Én, lelke ki nem mehetek,
Mert az anyám ébren alzik,
Ajtóm nyikorgása hallszik,
Kutyácskám is megugatna.*

Erre a kapitány így válaszolt a lánynak (szintén énekelve):

Kenjed meg az ajtó sarkát,

adj a kutyádnak vacsorát,

küldjed anyádat a kertbe,

te jöjj, drágám, a keblemre!

Na, mire végeztek a dalokkal, a kapitány közelebb ért a házhoz, és látja, hogy kedvese ott ül a folyó partján egy karosszékben, háttal feléje, és nevet, mintha nem is látná, pedig már alig várja a találkozást. Hiszen eddig csak távolról láthatta Pavál kapitányt.

Amikor Pavál kapitány meglátta, megállt egy helyben, és gondolkozott, mit is mondjon a kedvesének.

Akkor azt mondja a kedvese:

– Jöjj, lelkem, hiszen már reggel óta várlak. Hallottad, amikor felébresztettelek, mert majdnem meettek a farkasok? – Aztán odaugrott Pavál kapitányhoz, és összevissza csókolta.

És mondja neki Pavál kapitány:

– Most mondd meg, kedves, honnan ismeresz te engem?

Mondja a kedvese:

– Én már akkor láttalak, amikor elindultál lovon Pacsirta királytól, háromszáz katonáddal együtt, és én mindannyiótokat nagyon sajnáltalak. Mert, ha akkor nem láttalak volna meg titeket, akkor ma mind ott feküdnétek holtan, a völgyben, a folyó mellett.

– Jól van, drága lelkem, de előttem még egy nagy feladat áll, nagy dolgot kell végbevinnem. Engem háromszáz katonával elküldték, hogy harcoljak a betyárok királya ellen, és el kell számoljak mind a háromszáz katonával a királyomnak.

– Ejnye, Paválom, kedvesem, nem kell neked elszámolni senkivel, Pacsirta király nem is vár titeket haza, senkit közületek nem akar látni, mert te nem akartad feleségül venni a lányát, nem akartál a Pacsirta király veje lenni.

– Na, igaz, igaz, lelkem, de mégis meg kell harcoljak a betyárok királyával, nehogy váratlanul támadjon és megölje az összes katonámat.

– Ó, kedvesem, nem kell félned tőle, mert én is veled megyek, és csak te fogsz harcolni ellene. Csak mi ketten kelünk át a gyors folyású vízen.

– Ej – mondta Pavál kapitány –, hogyan megyünk át a folyón, hiszen erős sodrása van, kár volna két ilyen fiatalnak, mint mi, a vízbe fulladni.

Erre azt mondja neki a kedvese:

– Ne féj semmitől, én megállítom a folyó folyását, és mi szépen átmegyünk rajta. Amikor pedig megjön a király katonáival, te mondd azt a betyárok királyának, hogy kár lenne annyi száz embernek meghalni, gyere, verekedjünk meg mi ketten. Aki győzni fog, az legyen a király az egész világ felett.

Na, elindulnak ők ketten, végig csókolózva a folyó mentén, és nagyon gyorsan megérkeztek oda, ahol a katonák várakoztak. Éppen akkor érkezett meg a betyárok királya is.

Na, akkor a kapitány kedvese keresztet vetett a vízre, a víz folyása azonnal megállt, ők ketten átmentek a másik oldalra, a betyárok királya elé, és mondja neki rögtön Pavál kapitány, hogy hogy akarja ő, hogy verekedjenek meg csak ők ketten. De a kedvese azt súgta Pavál kapitánynak, hogy ő a betyárok királyának és katonáinak úgy a szemébe fog nézni, hogy attól azok semmit sem fognak látni.

– De amikor hátrafordulnak, akkor döfd a lándzsádat a király hasába!

És Pavál kapitány így is tett.

Összeesett a király, de nem halt meg nyomban. Azt kiáltotta oda a betyárok királya, hogy Pavál kapitány fog uralkodni ezután az egész világ felett. Akkor a katonái mind hazafutottak, Pavál és a kedvese újra átjöttek a folyón, lóra ültek, és együtt mentek el Pacsirta királyhoz.

De Pacsirta király azt hitte: „meghalt az én pogány kapitányom, amiért nem akart a vőm lenni és saját országában élni”.

Na, ahogy így gondolkozik a király, megjelenik előtte egy katona és hozza a hírt, hogy megérkezett Pavál kapitány a kedvesével és az összes katonáival. Akkor azt mondja Pacsirta király:

– Ó, Úristen, nem tiszta dolog ez, ez az ember maga az ördög.

Akkor leesett a földre, és el is ájult. Na, rögtön vizet hoztak, és fel is ébresztették. Amikor felébredt, meglátja ám Pavált és kedvesét vidáman mosolyogva. Amikor meglátta őket a király, újra elájult a

királynéval együtt, és nemsokára mind a ketten meghaltak mérgükben. Ezután a katonák ezt kiáltották: „Éljen Pavál kapitány, az egész világ uralkodója!”

Azután megkezdődött a lakodalom, amely talán még máig is tart, ha véget nem ért.

Ez bizony jó messze történt.

Én egy kakasra pattantam

nem gyalogosan baktattam

ahol túl nagy volt a sár

kisegített egy szamár

bakkecske is lehetett

Idegenből – idevezetett.

A FALU CSÚFJA MEG A FALU SZÉPE

Volt egyszer egy öregecske legény, azt az egész világ, vagyishogy az egész falu a Falu Csúfjának nevezte. A szomszédjában pedig élt egy nem éppen fiatal, de nagyon szép lány, őt az egész falu úgy hitta, hogy a Falu Szépe. A Falu Csúfja után nem járt egy lány sem, a Falu Szépének még akadt egy-egy kérője, de azok nem tetszettek neki. „Aki értem jönne, nekem nem kell, aki nekem tetszik, annak én nem kellek” – így mondják ezt az öregek.

A Falu Csúfja egyre a Falu Szépe körül forgolódott, de a Falu Szépe még csak rá sem tudott nézni, olyan csúnya volt a legény. Csak úgy, a kapu felett és az udvarban, a kerítésen keresztül beszélgettek, hogy ne is lássák egymást. A Falu Csúfja nem bánta, hogy a Falu Szépe olyan szép – én is azt mondom, hogy nagyon szép volt, mert hiszen én is ismertem.

Na, ahogy beszélgetnek, csak úgy a kerítésen át, azt mondja egyszer a szomszédnőjének a Falu Csúfja:

– Tudod mit, drága szomszédom, fogjuk be a lovakat a kocsiba, és menjünk világgá, aztán addig megyünk, amíg mind a ketten megtaláljuk a szerencsénket. – De a Falu Csúfjának mindig azon járt az esze, hogy hogyan tudná magáévá tenni a Falu Szépét, de az nem akart vele még szóba se állni, mivel hogy olyan csúnya legény volt.

– Na, szomszéd – mondja a Falu Szépe –, hát csakugyan nem lenne rossz szerencsét próbálni.

– Azt mondom én is neked – mondta a Falu Csúfja. – Talán te is megtalálod, aki neked tetszik, és tán én is meglelem az én csúnyámat. Tudod mit, drága szomszédom – kedveskedett a Falu Csúfja, akinek igen kedves, behízelt hangja volt, hogy majd megszedített vele –, tudod mit, holnap reggel, hét órakor te is fogd be a lovat a kocsiba, én is befogok egy lovat, aztán én megyek előre, te megjössz utánam, és a falukban megállunk és szétnézünk.

Na, másnap reggel felkelnek, befognak egy-egy lovat a kocsiba, mivel abban az időben még hintók nem voltak. A kocsinak volt két kereke és két oldaldeszkája, azaz dereka, azon keresztbe tettek egy csomó kukoricaszárat, az volt az ülés.

Na, elindultak. Amint mentek az országúton, a Falu Csúfja mindig mondott egy-egy tréfás történetet, a Falu Szépe meg

hallgatta, mivel nagyon szerette a meséket. A lovak mentek, egyik a másik után.

Egyszer csak azt mondja a Falu Szépe:

– Tudod mit, te szomszéd, ne haragudj, de én átmennék a te kocsidra, de csak akkor, ha a fejedre húzod a lovad abrakos tarisznyáját, mert nem tudok másként melletted ülni, olyan csúnya vagy. (Mert a kocsisoknak abban az időben még volt egy tarisznyájuk, amiből abrakot adtak a lovaiknak, és úgy etették őket.)

Na, a Falu Csúfja a fejére húzta a tarisznyát. A Falu Szépe otthagya a maga kocsiját, átment a Falu Csúfjának a kocsijára, és melléje ült, a lova pedig húzta utánuk a kocsit. Na, gondolta a Falu Csúfja, „éppen csak ez kellett nekem, hogy mellém üljél”.

Na, mondott ő mind több és több mesét meg tréfás történetet. És mind a ketten nagyokat kacagtak, néha-néha egymásra is nevettek, és a legény kezdett most már szerelmes meséket is mondani, ahogyan Madarász Feró bácsi is mondaná.

Egy kis idő múlva meg-megölelgette a Falu Szépét, és azt mondta, hogy a mesében is így ölelkeznek. Addig-addig folyt ez így, amíg a Falu Szépét elkapta a szerelmeskedési vágy, és akkor azt mondta a Falu Csúfjának:

– Állj meg a kocsival, és vedd le a fejedről a tarisznyát, hogy egy kicsit megcsókolgassalak, mert én téged olyan nagyon szeretlek, hogy nekem nem is kell senki más, csak te.

Akkor a Falu Csúfja lehúzta a fejről a tarisznyát, visszafordultak, és végig csókolózva mentek hazafelé. Azóta is együtt él a Falu Csúfja a Falu Szépével.

KUKORICAFALÓ ÉS CSUTKARÁGÓ

Egy faluban, messzire innét, élt két ember. Erősek, markosak voltak, mint a sárkány. Az egyiket Kukoricafalónak, a másikat pedig Csutkarágónak nevezték. Ezek a kukoricát meg az ízikkórót gyökerestül szedték ki a földből, úgy, mint nálunk a traktorok, és a szántóföld végére dobálták, azután egy vasgereblyével végiggereblyézték a kukoricást, aztán elvetették a búzát, és egy éles és felfelé álló fogú gereblyével ráhúzták a földet és lefedték a vetést. Képesek voltak a fákat is gyökerestül kihúzni a földből.

Na, egyszer azt mondja a Kukoricafaló Csutkarágónak:

– Na, komám, most beszéljünk már mi is a házasságról, mert ha nem, elmúlik felettünk az idő. Vajon találunk-e mi is egy-egy olyan bolond lányt, aki hozzánk jönne feleségül? Én még talán kapok, mert én szebb is, okosabb is vagyok, de igaz, ami igaz, minden ember magát látja különbnek. Én magamat, te pedig magadat. Na, te mit szólsz hozzá, koma?

– Tudod mit, testvér, pap legyen az, aki tud olvasni. Én hagyom, hogy a sorsot intéző boszorkányok szerint legyen, ami lesz. Mert tudod, Kukoricafaló testvér, vannak boszorkányos kísértetek, és azok inkább a rosszra, mintsem a jóra csábítanak.

– Na – mondja akkor Kukoricafaló – tudod mit, te koma, felöltözünk mi is legényesen, és nekivágunk a világnak, hogy lássuk, hogy van-e a világon még egy olyan legény, mint mi ketten. Így szokták kipróbálni szerencséjüket a legények. – És nehezen bár, de csak útnak eredtek.

Na, amint elhagyták szülőfalujukat, egy helyen leülnek pihenni és Csutkarágó ezt mondja Kukoricafalónak:

– Tudod mit, testvér, gyere, menjünk vissza. Tönkremegyünk mi ezeken az ismeretlen utakon. Én bizony sírva hagytam otthon az anyámat.

De már esteledett, és közeledtek egy nagy erdőhöz.

– Ejnye – mondja Kukoricafaló –, te olyan vagy, mint egy csecs után síró kisbaba. Ha már egyszer nősülésről van szó, minden más dolgot félre kell tenni.

Na, szedelőzködnek, és elérkeznek az erdőbe.

– Na, itt megpihenünk. Gyerünk, készítsünk ágyat levelekből! – Amikor az ágy elkészült, egyszerre csak valami lárma hallatszik. Egy

anyamedve fészke volt tőlük nem messzire. Volt annak két bocsa, és még hozott magával egy olyan körülbelül egyéves forma kisgyereket. Mind a hármat etette. A kicsi gyereket nem azért hozta, hogy megegye, hanem hogy felnevelje. A gyerek egészséges volt, szopta ő is a tejet az anyamedvétől.

Na, amikor a bocsok meghallották, hogy jön az anyamedve, fel-felugráltak, és kiabálni kezdtek a maguk hangján, a kisgyerek is a maga hangján. Beszélni nem tudott még, csak kiabált, mint aki nem tud beszélni. Megérkezett az anyamedve. Hozott a kicsiknek annyi vadalmát, meg amit tudott, amennyit csak össze tudott gyűjteni az erdőben. Amikor meghallották, hogyan visítoznak, mondja Kukoricafaló Csutkarágónak:

– Jaj, gyere, koma, másszunk fel arra a magas fára, mert ez mind a kettőnket megesz. – De Csutkarágó a félelemtől megdermedt, pedig elég melege volt.

– Gyerünk, gyerünk – mondta Kukoricafaló. – Ne késlekedj, nehogy meghalljon minket.

Kukoricafaló azonnal fel is ugrott, felkapta a tarisznyáját és a hosszú kését, felmászott a fára. De ameddig Csutkarágó is nekikészülődött a famászásnak, az anyamedve meghallotta őket. Irány nekik! Na, ameddig az anyamedve odaért a fához, Kukoricafaló megragadta a füleinél fogva Csutkarágót – mivel egy kicsit nagyocskák voltak a fülei –, és felhúzta a fára. Csutkarágó nadrágja tele volt már a félelemtől, amikor meghallotta az anyamedve dörmögését. A tarisznyáját is lent felejtette. Az anyamedve megállt a fánál.

Azt mondja Csutkarágó:

– Ó, drága édesanyám, nem látlak én többet ebben az életben!
– És elkezdett sírni.

De Kukoricafaló is megdermedt már félig. Na, valahogy csak feljebb másztak a fán, s mindketten az ágak között lapultak.

– Itt fogunk aludni – mondta Csutkarágó. – Így jár, aki nem hallgat az anyjára, most nem elég, hogy idegenben vagyok és tarisznya nélkül, de még a fiatal életemet is fel kell áldoznom.

– Ó, anyám – mondja ismét és sírni kezd. – Csak még egyszer anyám mellett lehetnék, mindig a szoknyája mellett ülnék – mondta Csutkarágó.

– Na – mondja akkor Kukoricafaló –, hallgass már te! Kell, hogy aludjunk egy kicsit, reggelig elmegy az anyamedve, és azután majd csak elmegyünk valamerre.

De az anyamedve mindent hallott és értett, amit beszéltek.

– Na – mondja Kukoricafaló –, ne légy gyáva, ne félj, hiszen legények volnánk. Késsel kettévágom.

Na, ahogy ott nézegetnek, elaluszna. De egyszer csak valami neszt hallottak, valami ugrált ágról ágra. Hát egy majom volt. Látta, hogy mindketten ott lapulnak, mint a csirkék a kotló alatt, amikor közeledik a héja. Nem ment hozzájuk közel a majom, csak ott üldögélt reggelig.

Na, az anyamedve elment. Egyszer csak észreveszik, hogy nincs már ott. De amikor jól kivilágosodott, látják, hogy megint jön az anyamedve, és megáll a fánál.

– Na – mondja Kukoricafaló –, ez emberhúsrá éhes.

– Ó, dehogy – mondja Csutkarágó –, hiszen akkor megette volna azt a kisgyereket, akit magával hozott. Lehet, hogy minket is oda akar vinni magához, a fészkebe, hiszen látod, hogy még hozzá sem nyúlt a tarisznyádhoz.

Hát egy idő múlva csakugyan elindult a fészke felé az anyamedve. Látta, hogy ezek nem akarnak lejönni a fáról. Az anyamedve megszoptatta a bocsait, meg a kisgyereket is, aztán leült egy bokor mellé, és leste, hogy mikor fognak lemászni a fáról ezek a pogányok. Na, egy idő múlva mondja Kukoricafaló Csutkarágónak:

– Na, koma, most másszunk le a fáról, és nézzük meg, hol lakik ez az anyamedve.

– Hej, testvér – mondja Csutkarágó –, ez mind a kettőnket megesz. (Erősen félős ember volt.) – Na, de gyerünk! – mondta ő is. Előbb Kukoricafaló ereszkedett le a fáról.

– Na, gyere te is! – mondta Csutkarágónak.

Elindult Csutkarágó is nagy nehezen. Fogta a tarisznyáját, mert már nagyon éhesek és szomjasak voltak, féltek is, és nagyon elfáradtak az ágak közti alvástól. Nézelődnek ide-oda, de nem látnak semmit. Na, odamennek ahhoz a fészekhez, ahol az anyamedve lakott a bocsáival és a kisgyerekekkel. A gyerek már ügyesen járkált, és egy hosszú és kissé elrongyolódott inget viselt. De Kukoricafaló állandóan készenlétben tartotta a kését, ha jönne az anyamedve.

Na, odamegy Kukoricafaló, ölébe veszi a kisgyereket, beszél hozzá, de az csak azt tudja mondani, hogy „mama”. És enni adott a gyerekeknek, és adott az ételből a bocsoknak is.

Egyszer csak megjelenik hátulról az anyamedve. Mikor ezt meglátta Csutkarágó, félelmében összeesett.

Amikor az anyamedve látta, hogy Csutkarágó összeesik, odaugrott hozzá, a mancsát a feje alá tette és felemelte. Mikor Kukoricafaló meglátta, így szólt:

– Na, most aztán vége mind a kettőnknek – és bizony az ő kezében is megdermedt a kés.

Amikor az anyamedve felemelte Csutkarágót, és látta, hogy kinyitotta a szemét, elhúzódott mellőle, elszaladt, vizet hozott a szájában, és Csutkarágó arcára fröcskölte. Erre az felébredt. Akkor az anyamedve megint visszahúzódott tőle, feléjük nézett, és ingatta a fejét jobbra-balra. Vagyis tudomásukra akarta hozni, hogy nem akarja bántani őket, annak örvend, hogy nincs egyedül, és ő is fél tőlük, hogy jönnek, és megeszik a bocsait.

Na, Kukoricafaló erősebb szívű ember volt.

– Hé, koma, ne ijedj meg, nem akar ez minket megenni. Lehet, hogy még örül is nekünk. Csak tudnánk vele beszélni.

De az anyamedve megértette, amit beszéltek.

Na, Kukoricafaló elővette a tarisznyából a kenyeret, ettek mind a ketten, adtak az anyamedvének is. Az anyamedve elfogadta, és ette a kenyeret. Na, akkor már Csutkarágó is felengedett egy kicsit, és azt mondta:

– Most már én is látom, koma, hogy nincs semmi baj. De ha végeztünk a kenyérral, mit fogunk enni? Jó lenne, ha fognánk egy vadkecskét, akkor lenne nekünk is mit enni, és adnánk az anyamedvének és a bocsainak is.

Erre az anyamedve feléjük bólintott, és a mancsával hívta őket maga után. Követték is mind a ketten az anyamedvét, és hát elérkeztek egy erdei ösvényhez, amelyiken a vadkecskék jártak. Na, az anyamedve megállt, leült, és nézte őket; de Csutkarágó megint megijedt.

– Na, testvér – mondta Kukoricafalónak –, tudd meg, hogy ez itt mind a kettőnket meg fog enni. – De az anyamedve csak integetett a

fejével, hogy nem akarja őket bántani, hanem inkább az utat mutatja meg, amerre a kecskék járnak.

Akkor vette észre Kukoricafaló a kecskenyomokat.

– Na, te koma, ez nem fog minket megenni. Nézd csak, erre járnak a vadkecskék, látod a nyomokat? – Erre az anyamedve a fejével rábólintott, hogy „igen”.

– Ej, de hogy fogjuk meg a kecskéket? – mondta Csutkarágó.

– Tudod hogy, te koma: ásunk egy széles, mély gödröt, befedjük vékony ágakkal, és amikor a kecskék átfutnak rajta, beleesnek, és mi abban meg tudjuk fogni őket.

Az anyamedve ismét bólintott a fejével, hogy jól van, úgy van, ahogy Kukoricafaló mondta.

Na, Kukoricafaló veszi a nagy kését, nekikezdi ásni a gödröt.

Ássa a gödröt székeben, hosszában, az anyamedve pedig a lábával kaparja ki a földet a gödörből. Végre aztán Csutkarágó is nekifog, és elkezdi kotorni a földet a gödörből.

– Na, most már elég mély a gödör – mondta Kukoricafaló. – Ha az anyamedve belemegy, meglátjuk, ki tudnak-e jönni belőle a kecskék.

Az anyamedve azonnal belement a gödörbe, de nem tudott kijönni.

– Na – mondja a Csutkarágó –, hagyjuk benne a gödörben, mert így már nem tud megenni bennünket.

De az anyamedve ismét ingatja jobbra-balra a fejét, úgy mutatja, hogy nem akarja őket bántani.

– Ó – mondja Kukoricafaló –, húzzuk ki, mert nem bánt ez bennünket. – Megfogták a lábainál, és kihúzták a gödörből. A gödröt meg befedték vékony gallyakkal, aztán elbújtak, és lesték, mikor jönnek a kecskék. Egyszer csak valami hangokat hallottak, valami lármára lettek figyelmesek. Egy nagy oroszlán közeledett feléjük. Az anyamedve felérte ésszel a helyzetet, a lábával mutatta, hogy legyenek csendben. Na, megy az oroszlán a vadkecskék ösvényén, és bele is esik a gödörbe. Szeretne kiugrani, de nem tud.

Na, Kukoricafaló veszi a hosszú kését, és Csutkarágóval együtt elindul a gödör felé, de az anyamedve nem tart velük, mert fél az oroszlántól. Amikor Kukoricafaló odaér a gödörhöz, az oroszlán ki akar ugrani, hogy lenyelje, de nem tud ám kijönni a gödörből.

Csutkarágó fogott egy faágat, fejbe verte vele az oroszlánt, Kukoricafaló pedig, amikor az oroszlán felugrott, beledöfte a kését de úgy, hogy rögtön megölte. Akkor Kukoricafaló elkurjantotta magát:

– Gyere te is, anyamedve, segíts, hogy kihúzzuk a gödörből!

Na, fut az anyamedve jókedvvel, még a szeme is nevetett az örömtől!

Na, kihúzták az oroszlánt, messzebbre vitték, aztán ismét befedték a gödröt úgy, ahogyan volt.

Na, csak ültek ott megbújva. Ismét lármát hallanak, jött egy anyakecske a kis gidájával. Mind a kettő beleesett a gödörbe.

– Na, gyertek a gödörhöz – mondja Kukoricafaló –, megint van valami benne.

Odamennek, és látják a gödörben a kecskét és a gidáját. A kecske, amikor meglátta őket, elkezdett mekegni, és próbált kiugrani, de nem tudott.

– Hát, testvér – mondja Csutkarágó –, ezt nem fogjuk megölni, mert ez tejelő kecske. Etetni fogjuk itt, a gödörben, amíg megszelídül, aztán megfejjük, és jut tej nekünk is, az anyamedvének is és a bocsainak is.

Az anyamedve csak járt körbe-körbe a gödör körül, mintha mosolyogna, olyan szeretettel nézett a két legényre.

Aztán hoztak a kecskének ennivalót, de hiába, nem kellett neki.

– Na – mondja Kukoricafaló –, hagyjuk, majd eszik holnap reggel.

Otthagyták és elmentek az anyamedve fészkébe. Az pedig leveleket hordott össze, hogy a legényeknek is legyen mire lefeküdniük. Na, lefeküdtek, nagy keservesen, hogy mi történik még velük. Reggel felkeltek, és elmentek a gödörhöz, hogy lássák a kecskét, de amikor a kecske meglátta őket, megint elkezdett mekegni, főleg akkor, amikor az anyamedve is közelebb ment a gödörhöz.

Na, vetettek neki ennivalót, akkor végre elhallgatott, és enni kezdett. Ismét otthagyták, és visszamentek az anyamedve fészkéhez, ölbe vették a kisgyereket, és állandóan beszéltek hozzája. Az anyamedve nagyon örült nekik, főleg azért, mert megölték az oroszlánt.

Estefelé mind a hárman, Kukoricafaló, Csutkarágó és az anyamedve, elindultak a gödör felé. A kecske, amikor meglátta, hogy ennivalót hoznak, csak egyszer mekegett még, hogy „be-e”. A gida meg szopta az anyját.

– Na – mondta Kukoricafaló –, holnap kihúzzuk őket a gödörből.

Másnap, amikor megint a gödörhöz mentek, csak kérdi Csutkarágó:

– De hogy tudjuk kihúzni és megkötni őket?

– Levesszük a tarisznya zsinegét, és ha az nem elég, akkor a gatyamadzagunkat is hozzátoldjuk, s majd valahogyan csak kihúzzuk. Lesz egy fejős tehenünk – mondta Kukoricafaló a komájának.

– Na, jól van – válaszolta Csutkarágó.

Hát elmentek a gödörhöz, Kukoricafaló lemászott a gödörbe, megsimogatta a kecske hátát, és megfogta a szakállát.

– Na, látod-e komám, mennyire megszelídült a tehenünk.

Na, megköttették, kiemelték, és magukkal vitték. A kecske csak az anyamedvétől félt, addig, ameddig meg nem szokta őt is, meg a hocsait is. Na, nekifogtak és megfejték a kecskét. Elmúlt egy kevés idő. Egyszer az anyamedve ismét elment az erdőbe vadalmát meg miegymást szedni a bocsai számára. Eltelt vagy három nap, és még mindig nem tért vissza.

– Jaj, testvér – mondja Csutkarágó –, én felmászok oda, ahol az első éjszaka aludtunk, arra a fára, hátha onnan meglátom valahol az anyamedvét.

– Hát, másszál fel, testvér, ha akarsz – mondja Kukoricafaló.

Na, elmegy Csutkarágó, felmászik a fára, nézelődik erre-arra, és még feljebb is mászik. Egyszer csak meglátja a majmot – messziről –, ugrál az egyik fáról a másikra, és egyenesen feléje tart. Csutkarágó akkor úgy megijedt, hogy leesett a fáról és szörnyethalt. A majom hozzáugrott, fel akarta kelteni. Felemelte, felültette, de az ismét összeesett. Na, meglátja a majom Kukoricafalót, és a kezével hívogatja, hogy jöjjön oda. A majom maga indult el eléje. Kukoricafaló előveszi a kését, de a majom kiveszi a kezéből és eldobja a kést, azután kézen fogja Kukoricafalót, és viszi Csutkarágóhoz. Mindhiába vitte, az már meghalt. A majom lehajtja a

fejét, és meg is siratja. És ismét kézen fogja Kukoricafalót, és mutatja, hogy a komája leesett a fáról, mivel nem tartotta erősen az ágat, és csak siratja Csutkarágót és lógatja a fejét nagy bánatosan.

Kukoricafaló egyedül maradt.

– Na, most aztán velem mi lesz és a szegény kisgyerekekkel, akit az anyamedve hozott magával – mondja Kukoricafaló. Magában beszélt. – Na, – mondja ismét – nincs semmi baj, a majmot és a kecskét megfejem, a gidát megeszem, az anyamedve boccai is majd csak felnőnek valahogyan. Etetem őket is, hogy ne haljanak éhen.

Aztán ő is sírni kezd, hogy már senkije sincs, akivel szót válthatna, ameddig a kisgyerekek fel nem nő és meg nem tanul beszélni.

Na, egy idő után ismét felvidult, amikor eszébe jutott, hogy mit mondott neki az anyja, amikor még élt.

– Na, jól van! Mondta nekem édesanyám, hogy amikor meg akarok nőszülni, nézzek jól körül a faluban. Ne hozzak szemetet targoncával más faluból. Inkább hozzam a saját falumból kocsival. Most, az egész keserves világból hozhatok kocsival, mert hiszen van egy majom feleségem. – És elkezdte mondani:

*Lesz, ahogy lesz, majd megvállik,
mert nem élünk, csak halálig.*

*Fajin életem lesz nékem
Hiszen van két feleségem,
élek ameddig elélek
a világot hagyom néktek.*

*Mint a harmat úgy elmegyek
de akármerre is legyek
egyre csak öregebb leszek.*

Kedveskéim, én azt hiszem, hogy Kukoricafaló nem halt meg, mert én nem hallottam róla, hogy meghalt volna.

*A mesének vége,
itt a lefekvés ideje.*

A PÉNZES FIATALEMBER

Élt egyszer egy faluban egy pénzes fiatalember, vagyishogy sok pénze volt neki, és volt egy erősen dolgos felesége, aki mindenféle munkához értett, a szántás-vetéshez éppúgy, mint a házi munkához. Csak hát nem volt valami szép.

Éltek együtt, úgy, ahogyan mások is éltek a faluban, hol jól, hol rosszul, ahogy lehetett. Mindig együtt jártak, együtt dolgoztak, és együtt tértek haza este a munkából. A szomszédjukban lakott egy fiatal pár, olyan korú, mint a pénzes fiatalember. De azok szegények voltak. Hanem a szegény fiatalasszony, az olyan szép volt, hogy nem akadt párja a faluban. Mintha most is látnám, szép volt az arca, szép a szeme, kellemes a beszéde, olyan, hogy maguknak is tetszene, ha látnák. Kevés pénze volt, de sok esze volt neki.

Na, a pénzes fiatalember mindig azon gondolkozott, hogyan beszélhetne a szép szomszédasszonyával. De nem nagyon sikerült neki, mert igen szép, derék és dolgos férje volt. Csendben és békességben éltek egymással. Egyszer a szegény fiatalember szépen felöltözött, hogy meglátogassa a szüleit és a rokonait egy másik faluban. Láta ezt a pénzes fiatalember, és azt mondta neki:

– Hova igyekszel, szomszéd, így kiöltözve?

– Megyek, hogy lássam a szüleimet.

„Na, jól van”, gondolta magában, bement a házba, és mondta a feleségének:

– Tudod mit, asszony, most van rá időnk, eredj el te is, és nézd meg, hogy van anyád és apád?!

– Jól van – mondja a felesége elkészítem az ebédet, aztán estefelé el is megyek.

– Jól teszed – mondta a fiatalember.

De a pénzes fiatalember alig várta, hogy a felesége elmenjen hazulról, hogy ő beszélhessen a szép szomszédasszonnyal.

Na, elindul az asszony, az ember elkísérte az utcáig, aztán ismét visszament az udvarba. Aztán fogta magát, és átment a szép szomszédasszonyhoz, és mondja neki:

– Hát a szomszéd ugyan hova ment el úgy kiöltözve?

– Hát csak elment meglátogatni a szüleit és a rokonait – mondja a fiatalasszony. Nem gondolta, hogy miért kérdezi ezt a

szomszédja ilyen nagy hangon, mert hiszen ilyesmit eddig soha nem tett.

Na, egyszer csak azt mondja a szomszéd:

– Tudod mit, kedves szomszédasszony, most beszélgethetünk, mert csak mi ketten vagyunk itthon. Én azt szeretném, ha mi ketten nagyon jóban lennénk.

– Ó, azt nem lehet, kedves szomszéd. Te nagyon gazdag vagy, én pedig szegény. Én békességben élek az urammal.

– Ó, szomszédasszony – mondja a fiatalember –, adok én neked pénzt és gabonát, ha az kell neked, csak legyünk jóban mi ketten – és addig beszélt neki, amíg a szép fiatalasszony gondolkozni kezdett, és egyszer csak azt mondja a gazdag fiatalembernek:

– Tudod mit, szomszéd, jó, ha veszel nekem egy szép hímezett, virágos kozsókot, de olyat, hogy senkinek se legyen olyan szép a faluban, mint az enyém.

– Jól van – mondja a pénzes fiatalember –, holnap vásár lesz a szomszéd faluban, el is megyek, és megveszem neked a kozsókot.

– Jól van – mondja a szép fiatalasszony –, akkor aztán beszélgethetünk. Holnap este nyolc órakor bejöhetsz a nyári konyhába, mert ha megjön az uram, ő bemegy a házba egyenesen. Csak arra kérek, ne beszélj hangosan.

– Jól van – mondja a gazdag fiatalember.

Na, másnap reggel azt mondja a fiatalember a feleségének:

– Tudod mit, asszony, én most elmegyek a vásárba, hogy vegyek egyet-mást a házunk számára.

– Jól van – mondja az asszony –, menj csak, ember, de nem maradsz el sokáig, ugye?

– Nem, igyekszem, hogy minél előbb hazaérjek.

Na, befogja a fiatalember a lovakat, és elmegy. És amikor a vásárba ért, csak a legszebb kozsók után nézelődött. Na, talált is egyet, amelyik neki is tetszett, virágokkal ki volt hímezve. Amennyit kért érte a szűcs, annyit adott érte. Igyekezett is haza, hogy estére elvigye a kozsókat a szép szomszédasszonynak.

De ameddig ő a vásárban volt, addig a szép fiatalasszony átment a szomszédasszonyához és ezt mondta neki:

– Szomszédasszony lelkem, ne haragudj meg rám, ha mondani fogok neked valamit, aztán tégy úgy, ahogyan mondtam. Nézd, az én uram tegnap elment meglátogatni a szüleit. Te is elmentél meglátogatni a te szüleidet. És a szomszéd átjött hozzám, és nagyon erősen kért, hogy legyünk jóban mi ketten, mert vesz ő nekem egy szép kozsókot, amilyen senkinek sincs a faluban. Én azon gondolkoztam, mit csináljak, hogy se ő meg ne csúfoljon engem, se én az uramat, aki olyan jó és dolgos ember. Kigondoltam, hogy amikor este nyolc órakor megérkezik a kozsókkal és átjön a nyári konyhánkba, te is gyere oda. Készülj fel, mintha mennél a beteg édesanyádhoz, és te is gyere oda. Ne beszélj hangosan, amikor jön a férjed a kozsókkal.

– Jól van – mondta a szomszédasszony.

Na, amikor a fiatalember megérkezett a vásárból, kifogta a lovait, és a felesége megkérdezte:

– Megjöttél, ember, a vásárból? Mit vettél?

– Hát bizony nem hoztam semmit, mert nagyon rossz vásár volt.

Ő persze gyorsan eldugta a kozsókat, hogy a felesége meg ne lássa.

Na, amikor beesteledett, azt mondja neki a felesége:

– Na, ember, én elmegyek az anyámhoz, hogy lássam, mert úgy láttam, hogy megbetegedett.

– Hát csak menjél, hogy lássad szegényt, én majd később, úgy kilenc óra körül elédbe megyek.

– Jól van – mondta az asszony, felöltözött és elment. Nagyon örült ennek a pénzes fiatalember, és mindig az utcát leste, hogy nem érkezik-e haza a szomszéd. Na, amikor már jól beesteledett, veszi a fiatalember a kozsókat, és gyere oda, megy a szép szomszédasszonyhoz. Belépett a kozsókkal egyenesen a nyári konyhába, és rögtön kérdi az asszonyt:

– Itt vagy, kedves?

Az csak annyit mondott:

– Igen!

Na, megfogta, átölelte, megcsókolta, és odaadta a kozsókat. Na, amikor még egyszer megcsókolta, a szép szomszédasszony kopogtatott az ajtón. Azt mondja erre a felesége:

– Megyek, mert megjött az uram, te is vigyázz, amikor kimész!
Na, a felesége hazamegy, és jól eldugta a kozsókat. Aztán az ember is megérkezett. Azt mondja az asszony:

– Hát nem jöttél elémbé, te ember!

– De eléd mentem, de nem találkoztunk.

– Na, nem baj – azt mondja az asszony –, jó, hogy idehaza találkoztunk.

De az ember nagyon el volt keseredve, hogy a szomszédja olyan korán hazajött. Na, lefeküdtek, hogy aludjanak, de ő nagyon rosszul aludt egész éjszaka.

Na, másnap reggel felkelnek, megetetik a jószágot, elvégzik a munkát, és mind a ketten leülnek reggelizni. Mondja az asszony:

– Én megint elmegyek, megnézem az anyámat.

– Menjél csak – mondta a pénzes fiatalember.

Az asszony bemegy a házba, felöltözik, magára veszi a kozsókat, és így felöltözve kijön a szobából

– Na, ember, hogy áll rajtam? Hogy tetszem?

A fiatalember, amikor meglátta a kozsókat, rögtön elájult. De nem esett le a földre, csak rávetette magát az ágyra, nehogy a bánattól nagyon megüsse magát (Akárcsak szép Ileana, mikor a kedvesét várta. Énekelve járkált a szobában, különösen, amikor meghallotta az ajtó nyikorgását, azonnal az ajtóhoz szaladt, de nem a kedvese volt, hanem a férje jött meg a munkából, korábban, mint várta volna. Amikor meglátta, azt mondta:

– Jaj, te ember, de beteg vagyok

– Ha a kedvesed jött volna meg, semmi bajod nem volna.)

Na, azt mondja az asszony:

– Mi van veled, te ember? Megyek és hívom a szomszédasszonyt, üljön melletted, amíg megyek a doktorért.

– Ne menj sehova, már jobban vagyok.

Na, térül-fordul az asszony, megint bejön.

– Na, mit szólsz hozzá, te ember, ugye szép ez a kozsó?

– Nagyon szép! De honnan kaptad?

– Hát, te adtad nekem az este két csókért, a szomszédasszony nyári konyhájában. Nem tudod te, hogy Ádámot is Éva vitte a bűnbe? Így jártál te is a szép szomszédasszonnal.

Na, kimegy az asszony, így felöltözve, a pénzes fiatalember pedig azt mondta, hogy az Isten nem jól teremtette az embert. Előbb kellett volna eszet adnia neki, csak azután fejet.

*Most már nyugovóra térünk,
A mese végére értünk.*

NEMTUDOMKA

Hol volt, hol nem volt, abban az időben volt, amikor még parázson főztek. A lábosok hol aljukkal felfele, hol szájukkal lefele állottak, az edényeket serpenyőben törték össze, akkor élt egy ember a faluban. Egyes-egyedül, a felesége meghalt ötvenéves korában. Ennek az embernek maradt egy olyan tizenkét éves forma gyermeke. Hát bizony kicsit nehezen éltek a gazdasszony nélküli házban.

Egyszer csak azt mondja az apa a fiának:

- Gyermezem, tudod-e, mit gondoltam ki?
- Mit gondoltál, édesapám? – kérdezte a gyerek.

Ekkor azt mondta az apa a fiacskájának:

– Lelkem, gyermezem, én azt gondoltam, hogy megházasodom, hogy legyen, aki főzzön ránk. Mert te nem tudsz főzni, engem meg elfoglal az egész napi tennivaló.

– Helyes, apám – mondta a gyermek –, tegyen úgy, ahogy jónak látja.

Akkor az öreg megkereste a kampósbotját, szépen felöltözött, kezébe vette a botot, és gyerünk be a faluba. Összetalálkozott egy lánnyal. A lány vederrel a kezében, éppen vízért ment a falu szélén lévő kúthoz.

Mondja az öreg a lánynak:

- Ej, de kedves vagy, te nagylány. Te lehetnél a feleségem.
- Mit mondtál, te vénember? – kérdi a lány az öregtől.

Akkor ismét azt mondja az öreg:

- Én elvennélek téged feleségül.

Akkor azt mondja a leány:

- Eredj az ördögbe, hiszen én a lányod lehetnék!
- Á, hiszen az nem baj – mondta az öreg – gyere csak te

velem.

– Megbolondultál, vénember? – és a vizesedénnyel úgy fejbe vágta az öreget, hogy eltört még az edény is.

Tovább ballagott az öreg, s talált is egy asszonyt, akinek szintén volt egy gyermeke. Na, megegyeztek az öregasszonnyal. Az öreg megmondta, hogy neki is van egy gyermeke.

– Nem baj – mondta az öregasszony –, így legalább ketten lesznek testvérek. Jobb is így, mintha csak egy gyermek lenne. Jobb, ha ketten vannak.

Na, hazaérkeznek az öreg házához, s hozzákezdtek, hogy ezután együtt éljenek. Egy kicsi idő múlva az öregasszony elkezdte verni az öregember gyermekét.

Egy este, amikor az öreg megjött a munkából, mondja neki a gyermek:

– Apám, anyám megvert, és nem is adott ebédet sem.

– Hát, ilyenek a mostohák – mondja az öreg. – Telik az idő, felnősz te is, azután másként lesz. Velem jársz dolgozni.

Egyszer, amikor megjött az öregember a munkából, azt mondja neki az öregasszony:

– Tegyéél valamit ezzel a gyerekkel, mert már nem tűrhetem, hogy itt van a házban.

– Hát, mit tudjak tenni a gyerekkel? – mondja az öreg. – Idővel majd csak felnő, s akkor magától is elmegy hazulról.

– De nem úgy van ám – mondja az öregasszony –, mert én abba belehalok, ha a te gyereked itthon marad.

Az öreg egész éjjel alig aludt, mindig azon törte a fejét, hogy mit tegyen a gyermekkel. Egyszer aztán azt mondja az öregasszonynak:

– Hadd csak, mert elviszem az erdőbe, és onnan nem fog tudni visszajönni.

– Jól van – mondta az öregasszony.

Hát reggel bizony az öreg nagyon megsajnálta a gyereket, mert igen okos gyerek volt, de minden hiába, mert az öregasszonynak csak nem tetszett.

Na, amikor a gyerek felkelt, mondja neki az öreg:

– Gyerekem, öltözz fel, megyünk az erdőbe fáért.

Az öreg elővette a tarisznyát, és megtöltötte ennivalóval.

– Na – mondta könnyes szemmel –, gyerünk, induljunk el, gyerekeim.

– Apám, minek nekünk tarisznya, hiszen délre itthon leszünk – mondta a gyermek.

– De bizony magunkkal visszük – mondta az öreg –, mert lehet, hogy holnap is vágjuk a fát.

Na, megérkeznek az erdőbe, és mind beljebb mennek, járatlan utakon. Mondja a gyerek az öregnek:

– Apám, mi nem tudunk majd kijutni az erdőből.

Mondja az öreg:

– Gyerekem, az Isten velünk van – és megcsókolta.

Vágtak egy kevés fát, az öreg megint megcsókolta a fiút, és mondta neki:

– Maradj itt, gyerekem, én elmegyek, másfelé keresek fákat, amik nekünk jobbak. – S azzal el is ment az öreg sírva.

Na, a gyerek csak ült, ült, és várta vissza az apját. De beesteledett és elkezdett sírni és kiabálni: „Apám, apám, hol vagy?” De az apja csak nem jött.

Kellemes idő volt, nem volt hideg. A gyerek faleveleket gyűjtött, ágat készített, és lefeküdt egy nagy bokor alá. Éjjel azt álmodta, hogy két angyal vigyázott rá, egyik jobbról, a másik balról. És mondták neki az angyalok: „Gyere utánunk, fiú.” Reggel, amikor felébredt, nézelődött mindenfelé, de nem látott sehol senkit. Elindult vaktában. Nem tudta, hogy merre kell mennie. Járkált összevissza az erdőben, ameddig meg nem szomjazott. Ennivalója még volt, de ivóvize, az nem.

Na, megint esteledni kezdett. Azt gondolta: „Apám eltévedt, és nem talál vissza hozzám.” Hát, amint ide-oda járkált, összetalálkozott egy vénemberrel. Ez volt az árvák apja. Azt mondja az öregember a gyereknek:

– Mit keresel errefelé, gyerekem, ebben az időben? Mindjárt este lesz és te olyan erdőbe kerüdtél, melyiknek se vége, se hossza.

A gyerek elkezdett sírni, és mondta, hogy keresi az apját, mert elmaradt tőle.

– Na, ne sírj, gyere velem, majd nálam alszol, reggel megmutatom neked az erdőből kivezető utat.

Na, elmegy a gyerek az öreggel, megérkeznek a házához, enni ad neki, a gyerek meg elmesélte, hogyan járt az apjával, amikor fáért jöttek. És még azt is elmondta, hogy az édesanyja meghalt, az apja hozott egy másik anyát, s hogy az milyen rosszul bánt vele.

– Nem baj – mondta az öreg –, fekédj csak le, és aludj békességben.

A gyerek lefeküdt. Álmában azt mondta az apjának: „Apám, ha megöregszel, én fogom gondodat viselni.” Amikor felkelt, kérdezi az öreg:

– Na, mit álmodtál, gyerekem?

Elmondta az álmát. Felelte az öreg:

– Gyerekem, minden úgy fog történni, ahogyan megálmodtad. De csak akkor, ha rám hallgatsz. Nesze, adok neked három kantárt, egyik rézből, a másik ezüsből, a harmadik aranyból van. Amikor valamelyik kantárt megrázod, egyszeribe ott terem egy ló, az, amelyiknek a kantárát megráztad, ülj fel rá, és mehetsz, amerre akarsz. De ameddig a célotat el nem érted, bárki is kérdezne, te csak azt feleld: „nem tudom, nem tudom”.

– Jól van – mondja a gyerek, és megköszöni az öreg jószágát. Az öreg megmutatta az utat, amelyik a király kapujához vezet. Na, elindul a gyerek, s megy azon az úton, amelyiket az öreg mutatott.

Kiért az erdőből, és nagyon messze megpillant valami nagyon szépet, vagyishogy éppen Papucs király kapuját. Amire odaért, beesteledett. Észrevette őt a király kapujának őre, magához hívta, és megkérdezte:

– Mit keresel errefelé, hékás, tán kémkedel, mi?

A gyerek csak azt felelte: „nem tudom, nem tudom”.

Akkor az őr elvitte a gyereket a király elébe, megmutatta neki, és a király is megkérdezte, de a gyerek neki is csak azt felelte: „nem tudom, nem tudom”. (Ezért nevezték el Nemtudomkának.)

– Na, vigyétek a kertészhez, segíteni fog neki a virágok öntözésében!

Hát ő egészen jól megvolt az öntözgetéssel. Múlik az idő, és egyszer csak a kertész azt mondja a királynak:

– Felséges királyom, most már van segítségem, én is elmehetnék a templomba. Nemtudomka majd gondozza a virágokat.

– Jól van – mondta a király –, hiszen már úgyis nagyon régen voltál templomban.

Na, elérkezik a vasárnap, és azt mondja a király:

– Most az egész családommal templomba megyünk.

A királynak volt három lánya, a legkisebbik azt mondja az apjának, vagyis Papucs királynak:

– Apám, én nem mehetek a templomba, mert nagyon beteg vagyok.

– Jól van – mondta a király –, legalább te utánanézel, hogy mit művel Nemtudomka az udvarban egymaga.

De a lány nem volt beteg, csak kíváncsi volt, mit csinálhat egyes-egyedül az udvarban Nemtudomka, mert mindenki azt mondta, hogy ostobákkal gondoztatja a virágait a király.

Na, vasárnap reggel mindenki elment a palotából, csak a király lánya maradt a palotában és Nemtudomka az udvaron.

Na, jár-kelek az udvaron Nemtudomka, mint Ádám a paradicsomban, a királylány pedig felülről – a palotából – figyelte. (Most már nem tudom, hány emelete is volt annak a palotának, mert sötét volt, és nem tudtam megszámolni őket.)

Na, amikor Nemtudomka úgy gondolta, hogy már a mise felénél tartanak, elővette a rézkantárt és megrázta. Egyszeriben mellette termett egy fain ló, rajta katonának való mindenféle fegyver. A nyergében meg szép ruhák. Szépen felöltözött, felült a lóra, ugrott a ló, s felemelkedett a levegőbe, és vitte-vitte Nemtudomkát abba a faluba, ahonnan eljött volt. Meg is látta az apját, amint fát vágott az udvaron. Visszafelé jövet a templom felett repült el, amikor a királyi pár éppen készülődött felülni a légylovas kocsiba. A királyné észrevette Nemtudomkát a lovon, és azt mondta:

– Nézd, egy angyal repül a palotánk felé.

Nemtudomka, amikor leszállt a lóval az udvaron, letört egy néhány virágot a szebbek közül. A ló első jobb lábáról egy patkó a virágok között maradt. A fiú gyorsan levetkőzött, és elengedte a lovat. De a király legkisebbik lánya mindent látott.

Na, megérkezik a király és a kertész haza, és a kertész első dolga volt megnézni a virágokat, s amikor látta, hogy a legszebb virágok letörten hevernek, azt mondta Nemtudomkának:

– Mit tettél, te szerencsétlen, a virágokkal? – És meg akarta verni.

De a legkisebbik királylány odakiáltott a kertésznek:

– Ne verd meg Nemtudomkát, mert angyal repült el egy szép lovon a virágok felett.

Szegény Nemtudomka csak így védekezett:

– Nem tudom, nem tudom.

Na, nekifognak a kertész és Nemtudomka, megkapálják a virágokat, megöntözik, és egy jó idő elteltével, a virágok ismét rendbejöhettek, ugyanolyan szépek lettek, mint voltak.

A virágok között járkálva a kertész megtalálta a lópatkót.
Mondta Nemtudomkának:

– Ki járt erre lóval?

Nemtudomka mutatta, hogy fentről jött valaki, de csak azt mondta: „nem tudom, nem tudom”.

A kertész vette a patkót és vitte a királyhoz, megmutatta neki, a királyné pedig azt mondta:

– Ez azért van, mert vasárnap dolgoztál, ez az Isten büntetése. Én láttam az angyalt, amikor kijöttem a templomból.

Na, az egyik vasárnap, ismét mindannyian elmennek a templomba, és mondja a király:

– Hozd magaddal Nemtudomkát is a templomba.

Nemtudomka is ott volt velük, mindent meg is értett, amit mondtak, de ő csak azt mondta: „nem tudom, nem tudom”. Mondja a királyné:

– Hagyjátok őt itthon, mert nevetni fognak rajta az emberek, és rajtatok is vele együtt.

– Jól van – mondja a kertész. – Nemtudomka, maradj itthon, és vigyázz jól a virágokra.

Nemtudomka meg csak egyre hajtogatta: „nem tudom, nem tudom”.

Na, elindulnak mindannyian, de a király legkisebb lánya ismét otthon marad, betegnek tettei magát, de most már még kíváncsibb rá, hogy mit csinál Nemtudomka, és ki is ez a Nemtudomka (ő magában azt gondolta, hogy nem egy angyal-e vajon, hogy ilyen csodákat művel).

Na, amikor Nemtudomka úgy gondolta, hogy már mindannyian a templomban vannak, ismét előveszi az egyik kantárt, az ezüstöt, megrázza, hát ebben a szempillantásban előtte termett egy felszerszámozott ezüzló, s szép ruhákat is hozott Nemtudomkának. Megint felöltözik, felül a lóra, s megint csak felemelkedik az egek magasságába, aztán megint leereszkedik, és megint összetapossa a legszebb virágokat. A király legkisebbik lánya ismét figyelte a palotából, és mindent látott, amit Nemtudomka csinált.

Na, megjönnek a templomból, a király, a királyné és a kertész. A kertész ment megint egyenesen az udvarba, s mikor meglátta az összetaposott legszebb virágokat, majdhogy össze nem esett a

keserűségtől, hogy ő mennyit dolgozott, hogy a virágok szépek legyenek, és lám, mind össze vannak taposva, mint az első alkalommal. Megint vesz egy botot, hogy megverje Nemtudomkát, amiért nem vigyázott jobban rájuk. A király kisebbik lánya ismét odakiáltott a kertésznek a palotának az udvarra nyíló ablakából:

– Kertész, ne verd meg Nemtudomkát, mert egy angyal volt, aki a lovával összetaposta a virágokat.

Na, jól van. Hétfőn reggel ismét felállítgatták a virágokat, a letaposottakat levágták, alattuk megkapálták a földet és megöntözték. Néhány hét múlva ismét virultak és nagyon szépek lettek.

Na, azt mondja a kertész, ő nem megy többet a templomba, mert ha jön az az angyal, azt ő is szeretné látni.

Na, jól van. Amikor érkezett egy nagy ünnepnap, gondolom a király neve napja, mindenki összesereglett, mert nagy vígasság volt a faluban, és a kertész is elment, mert ő is szerette az italt, még jobban, mint én.

Na, elmegy mindenki a multságba, elmegy a kertész is, és azt mondja Nemtudomkának:

– Vigyázz a virágokra, maradj állandóan közöttük.

A kisebbik lány megint betegnek tettei magát, és azt mondja neki a királyné:

– Gyere te is, mert ott összegyűlnek az egész világból a királyfiak, legalább te is lásd őket. Maholnap te is eladó lány leszel, lásd legalább te is, hogy hogy mulatnak a fiatalok.

– Drága édesanyám, nem tudok menni, mert nagyon rosszul érzem magam. – Nem volt ő beteg, csak szemet vetett Nemtudomkára, mert az szép ember volt. Ha néha-néha az udvaron járt, mindig kérdezett valamit Nemtudomkától, de az csak azt mondta mindenre, hogy „nem tudom, nem tudom”, és csak mosolyogott.

Na, mindenki elment, és elgondolta Nemtudomka, milyen jól mulatnak. Megint elővesz egy aranykantárt, megrázza, és egyszeribe ott termett egy szép aranyszőrű ló, mindennel megrakodva. Felült rá, és repült a város felett.

Meglátja a királyné, és azt mondja a kertésznek:

– Na, te kertész, megint láttam egy angyalt repülni a kastélyunk felé. Gyere, menjünk haza.

De a legkisebbik királylány, amikor látta, hogy Nemtudomka magára veszi az arany ruhákat, odakiáltott neki:

– Gyere, vigyél el engem is, Nemtudomka! – És kis híja volt, hogy ki nem ugrott az ablakon. De Nemtudomka, amikor visszafele repült, éppen az ablak előtt ment el, a lány pedig ugrott, hogy megfogja a ló farkát, és majdnem kiesett az ablakon. Nemtudomka arca ragyogott, mint az arany, mert arany ruhában volt.

Na, hazaérkezik a király, a királyné, a lányok és a kertész, és mennek egyenesen a kertbe a négylovas kocsival, ami csakis a király családját hozta.

Amikor bement a kertész a virágoskertbe, egyszeribe kiveri a halálos verejték, és bánatában elájult. Na, amikor magához tért, látja, hogy a virágok még jobban össze vannak taposva, tördelve, és megint meg akarja verni Nemtudomkát, de a királylány a palotából megint odakiáltja:

– Ne verd meg, kertész, Nemtudomkát, mert megint egy angyal járt erre.

A királyné is mondta:

– Én is láttam elrepülni a falu felett.

Na, megint nekifognak a munkának, ásznak, kapálnak, öntözik a virágokat és megint találnak egy hátsó jobb lábról való patkót, mivel nem patkolta meg jól a kovács. Amikor fel akart ugrani a ló, a patkója beleakadt a virágok gyökerébe, és ott maradt. (Hozta volna hozzánk, a közös gazdaságba, Sălăjan luăn bátya híres kovács, gondolom, jobban megpatkolta volna Nemtudomka lovát.)

Na, múlik az idő, a virágok megint rendbejönnek, és sokkal szebbek lettek, mint az első alkalommal.

Telt-múlt az idő. A lányok felnőttek, és eladók lettek. Papucs királynak három szép lánya van, és egyszerre akarja őket férjhez adni, hogy mindhármuknak egy lakodalmat csináljon, nem minden egyes lánynak külön-külön, mert az egész világ tudta, hogy csak neki van három ilyen szép lánya. Abban az időben a királyoknak is és a szegényeknek is nagyon kevés lányuk volt, és egy-egy lány sokat ért.

Na, megbeszéljük ketten a királynéval, és megegyeztek, hogyan csinálják a dolgokat úgy, hogy a lányoknak is tetszésükre legyen.

– Na, jól van – mondja a királyné –, de hívjuk ide a lányokat is, lássuk, mit mondanak, mert hiszen látod te is, férjemuram, hogy a lányoknak ma nagy értékük van, nem úgy, mint amikor te megnősültél, amikor egy zsák korpáért kaptál egy lányt.

Na, másnap reggel, hívja anyjuk a lányokat, és azt mondja nekik:

– Nézzétek, lányaim, mit is beszéltem ma éjjel apátokkal. Keveset aludtunk, mind csak rólatok beszélgettünk, mit tegyünk és hogyan adjunk férjhez benneteket. – Mert annak idején egy legény nem járt két évig vagy hat hónapig egy lány után, hanem amikor a lány eladó sorba került, akkor leveleket küldtek szét az egész országba, vagy az összes országokba, és tudatták, hol van eladó lány, vagy hány lány van eladó. Akkor a legények kenyeret tettek a tarisznyába, és útnak indultak, egyik távolabbról, másik közelebből. De a vő megválasztásának napja meg volt határozva, és azon a napon százával gyűltek össze a királyfiak és a szegény legények egyaránt. Akkor a lányok háromszor-négyszer körbejárták a legényeket, aztán amelyik megtetszett, azt megcsókolták, kézen fogták, és vitték a palotába, a többiek, akik megmaradtak, lebiggyesztett szájjal mehettek haza. Amelyik királylány volt, az azt nézte, hogy a legény erős és szép legyen, de a szegényebb lányok azt, hogy a legény egészséges és erényes legyen, és már a ruházatában is szép kinézésű.

– Na, jól van – mondta a két idősebb lány.

De a legkisebb lány azt mondta:

– Jó, jó, apám, anyám, de én még fiatal vagyok. Nem értek a házvezetéshez. Még nem tudok kenyeret se sütni, mosni se, csak a libákra tudok vigyázni.

Akkor már ősz volt, és azt mondja a király a királynénak:

– Na, látod asszony, ez a te szégyened, hogy nem tanítottad meg.

Mondja a királyné a királynak:

– Ejnye, férjem, most még csak ősz van, és tavaszig én meg tudom tanítani kenyeret sütni, sőt még fenni is. Minden olyan

háztartási munkára, ami egy háziasszonyra tartozik, ő csak válasszon egy szorgalmas, szép és okos legényt magának.

– Na, így jó lesz, édesanyám. Legyen a maga akarata szerint, úgy tegyenek, mint szülők, hogy jó legyen. – De a lány nemigen akart tanulni semmit, mert ő mindig csak Nemtudomkára gondolt, hogy őt fogja választani.

Na, eltelt a tél, és a király elkészíti a leveleket, amelyekben tudatja, hogy van neki három szép eladó lánya, és megírja az időpontot, hogy mikor jelentkezzenek a legények a palotában, hogy a lányok kiválaszthassák a vőlegényeket. El is küldte a leveleket az összes távoli és közeli országba.

Akkor azt mondta Papucs király a királynénak:

– Asszony, készíts vagy tíz tarisznyát, és tegyél beléjük túrót, sajtot és puliszkát, és tegyél mindegyik tarisznyába egy-egy meghívó levelet három fiatalember számára.

– Na – mondja a királyné –, holnap reggelre készen lesznek.

Reggel a király magához hívatott tíz katonát, akik a szélnél is gyorsabbak voltak, és megparancsolta nekik, hogy melyik merre menjen, és ne aludjanak, ameddig a leveleket szét nem osztották. És úgy volt jó, hogy együtt menjenek mind a tízen, ameddig csak el nem hagyták az országot.

Elérkeztek a keresztúthoz, ott megálltak, és megbeszélték, ki merre menjen. Egyszerre csak ott termett egy öreg anyóka, jó reggelt köszönnek neki, s megkérdezi az egyik katona:

– Öreganyám, gondolom inkább öreg vagy te, mint fiatal, hát szíveskedjél megmondani nekünk, melyik út merre vezet.

– Nagyon szívesen, gyerekeim, de mondjátok meg, hova mentek és kit kerestek.

Erre az egyik katona így válaszolt: „Hát Papucs király küldött el bennünket hírül adni az összes országban, hogy van neki három eladó lánya!”

Erre az anyóka örömeiben meg sem kérdezte a kitűzött időpontot, hanem kézen fogta a katonákat, és azt mondta:

– Gyertek, pihenjete és egyetek néhány falatot nálam, azután majd továbbmentek.

Na, volt az anyókának egy nagy fája és ennek egy igen széles törzse, az elé volt elhelyezve a terített asztal a vándorok számára.

De tudjátok meg, hogy ez az anyóka a világ boszorkánya volt. Tudott ez mindenről, ami a világban történik. Valami teafélét adott inni a katonáknak, amitől, mikor felkortyintották, mind a tíz katona leejtette a fejét az asztalra, és nyomban el is aludt. Akkor jutott eszébe az anyókának, hogy nem kérdezte meg a kitűzött napot, a katonákat meg úgy elaltatta, hogy tán öt évig sem ébrednek fel. Volt neki is három fia, de hát elszámította magát. Most ott állt a katonák mellett, és azon tépelődött, hogyan ébressze fel őket. Legalább egyiket közülük. Tavaszodott, mikor a katonák az anyókához értek, és már az ősz is elérkezett, de a katonák még mélyen aludtak.

Egyszer Papucs király és a királyné sétára indultak a virágos kertbe. Sétálás közben ezt mondja a királyné a kertésznek:

– Eszembe jut az elmúlt esztendő, amikor angyal járt erre, és a lovaival összetaposta a virágokat, és látod, most ismét szépek. Most kellene nekünk egy lovas angyal, aki elrepülne az összes ország felett, és utánanézne, hogy hol vannak tavasz óta a mi katonáink. Attól tartok, összetalálkoztak a világ boszorkányával, s mind a tízüket megölte.

De bizony Nemtudomka minden szót megjegyzett, különösen azokat, amiket a király mondott, hogy azért küldte a tíz katonát, hogy hírül adják, van neki három eladó leánya.

Na, a következő vasárnap megint felkészül az egész királyi család a templomba menetelre. Nemtudomka alig várta, hogy elinduljanak. Most a király legkisebbik leánya is elment a templomba. Csak Nemtudomka maradt egyes-egyedül otthon. Elővette az ezüstkantárt, megrázta és meg is jelent rögtön a felszerszámozott ló, úgy, mint azelőtt. Nemtudomka felöltözött, és azt mondja a lovának.

– Na, jó lovam, elmegyünk megkeresni a világ boszorkányát.

– Jól van – mondja a ló –, de ez egy kicsit nehéz dolog, mivel az összes ördög neki segít. Tartsd keményen magad a nyeregben, mert most az összes ördög szolgája egy zsákba van bekötve. Amikor mi odaérünk, fogd meg a zsákot, szorítsad erősen a száját. Azután felemelkedünk az ég magasságába, akkor te elereszted a zsákot, az ördögök leesnek, és összetörik magukat.

Alighogy a ló elmondta mindezeket, máris a fához értek. Az anyóka ott ült a zsákon, Nemtudomka megfogta a zsákot. Akkor a ló

akkorát nyerített, hogy a katonák azonnal felébredtek. A ló nyerítését a legkisebbik királylány is meghallotta.

– Ó, édesanyám, milyen ló lehet ez, hogy ilyen nagyot tudott nyeríteni.

– Na – mondta az egyik katona –, keljetek fel és menjünk, mert rögtön ránk esteledik, és mi megszegtük a király parancsát.

Felugrottak és nekiindultak, ment ki merre látott úgy, hogy rövid idő alatt az összes országot bejárták.

Amikor a négylovas hintóbán mentek, azt mondja a lány az anyjának:

– Anyám, tudd meg, hogy a lovas angyal megint a palotánknál járt.

Amire befejezte a szavát, jön Nemtudomka, és elrepül felettük.

– Mondtam ugye, anyám, megint megy a kertünkbe, és le fogja taposni a legszebb virágokat.

Na, amikor Papucs király és családja hazaérkezett, Nemtudomka eléjük szaladt, és „nem tudom, nem tudom” kiáltással, kezével mutatja, hogy valamik felülről jöttek. Beszaladt a kunyhóba, és úgy tett, mintha félne.

Hát a boszorkány azt mondja:

– Nohát, Nemtudomka alaposan rászédett! – És bánatában kiadta a lelkét.

Na, megérkeznek a katonák, és jelentik, hogy a parancsot teljesítették, de nagyon eltévedtek egy erdőben, amelynek nincs se hossza, se vége.

Na, elmúlik egy kis idő. Királyfiak jelentkeznek az egész világból. Összegyűlnek vagy kétszázan, a király pedig két sorba rendezi őket a palota mellett, a gyepen, közel a virágos kerthez. A leányainak adott egy-egy aranyalmát, és azt mondta, hogy nézzék meg jól a legényeket. Amelyik tetszik nekik, adják annak az aranyalmát, fogják kézen, és vigyék be a palotába.

Na, rendben van. Mennek a lányok, mind a hárman, kétszer megkerülik, körbejárják a legényeket, a két idősebbik lány talált is magának két szép királyfit, és bementek velük együtt a palotába. A legkisebb leány is kétszer körbejárta a legényeket, de nem talált kedvére valót, mivel állandóan Nemtudomkát kereste.

Jön a kertből Nemtudomka is, látja azt a sok legényt, két sorban felállva. Odaszalad, és beáll ő is a királyfiak sorába. Meglátta ezt a kertész, és odakiáltott:

– Gyere el onnan, te tökfilkó!

Éppen akkor ért oda a legkisebbik királyleány, rögtön megcsókolta, és az almát nekiadta. Megfogta a kezét, és vitte befelé a palotába. Jön a király és a királyné, s elkezdik szidni:

– De hát, te, a legszebbik és legkisebbik, éppen ezt az ágrólszakadtat választottad?

– Apám, anyám – mondta a leány –, nekem más nem kell, inkább meghalok!

– Na, jól van – mondta Papucs király –, de be ne hozd a palotába.

Nemtudomkának piszkosak voltak a ruhái, mint aki dolgozik, ás, kapál, öntöz, meg teszi, ami éppen a tennivaló. Akkor azt mondta a király:

– A ti helyetek a libaólban lesz, ott fogsz lakni a te tökfilkóddal!

Na, nekifognak, a leány és Nemtudomka, megpróbálják rendbe hozni, amennyire csak lehet, a libaólat. Egy kicsit bűdös volt, de mit csináljanak. Abban az időben a király is tartott libákat, rucákat és más állatokat.

Na, de most jött a baj, nem volt ágyuk, asztaluk és már közeledett az este. Mondja a lány:

– Na, férjemuram, hozunk egy kis szénát, és belefekszünk.

Nemtudomka pedig mindig csak azt hajtogatta: „nem tudom, nem tudom”, de azért jól megértették egymást.

Amikor este lett és besötétedett, ültek az ól előtt, de éhesek is voltak.

A palotában nagy vacsorához készülődtek, másnapra is készültek – a lakodalomra. – Egy idő múlva azt mondja a király:

– Vigyetek a libaólba, azoknak a szerencsétleneknek is valami ennivalót. Jók lesznek majd arra, hogy őrizték a libákat, és hogy dolgozzanak a kertben a kertésszel együtt.

Na, egy szolgálólány visz is valami kevés vacsorát, de ettől nem laktak jól. Igaz, nem is voltak nagyon éhesek. Vacsora után a lány:

– Na, Nemtudomka, feküdjünk le.

A lány egy kicsit el volt keseredve. Becsukták a libaól ajtaját.

– Na, kedves feleségem, most már én is tudok beszélni, de ne mondd meg senkinek, se apádnak, se anyádnak, mert ha megmondod, engem többé nem látsz.

Mondta ekkor a lány:

– Jól van, férjemuram, attól félttem, hogy még velem sem fogsz beszélni. Láttam én, hogy mindent megértettél, mindenhez értesz, majd csak megleszünk valahogy.

Na, reggel felkeltek. Egy szolgálóleány ismét hozott nekik reggelit, megreggeliztek, mint két galamb, és még nevettek is.

A miniszterek a kertben sétálgattak és mondták:

– A király lánya a libaólban lakik.

Mondja Nemtudomka a lánynak:

– Ne törődj vele, asszony. Lesz nekünk szebb palotánk, mint az apádnak.

A lány ennek nagyon örvendett.

Eltelt egy-két nap, az anyjának mégiscsak fájt a dolog.

A második vagy harmadik napon a királyné meglátogatta a lányát, és megkérdezte, hogyan él Nemtudomkával. Mondja a lány:

– Nagyon jól, mindenhez ért.

Azt mondja az anyja a lányának:

– Gyere velem, lányom, és jöjjön Nemtudomka is, adok nektek néhány lakásba való dolgot. – Adott nekik egy ágyat, egy asztalt és két széket.

Na, eltelik egynéhány hét, és Papucs király kap egy levelet a Tekergők királyától, hogy készüljön fel a harcra a három vejével együtt.

No, jól van. Hívja a vejeit, és mondja nekik, hogy mi az újság. Mondja a legöregebb vő:

– Semmi baj, apám. Felkészítjük a hadsereget, és holnapután megyünk a harcmezőre. De Nemtudomkát nem visszük magunkkal, hogy ne nevéssen rajtunk az egész világ.

Meghallotta Nemtudomka, hogy miről beszéltek, küldi a feleségét:

– Menj el az apádhoz, és mondd meg neki, hogy adjon nekem is egy felszerszámozott lovat, mint a többi katonának.

Na, elmegy a lány a királyhoz, és mondja neki:

– Apám, adj Nemtudomkának is egy lovat és fegyvert, hogy ő is mehessen a sereggel a háborúba.

– Eredj te, a tökfilkóddal együtt, és őrizzétek a libákat.

Na, visszajött a lány, és elmondta Nemtudomkának a király szavait. Nemtudomka megint elküldi:

– Menj el, és mondd meg, hogy adjon akármilyen rossz lovat, csak hogy ne maradjak itthon.

A lány megint elment a királyhoz, és azt mondta:

– Apám, megint eljöttem. Kérlek, adj Nemtudomkának is egy akármilyen rossz lovat és fegyvereket, nem baj, ha rozsdásak is, csak hogy ne maradjon itthon.

– No, jól van – mondta a király. – Holnap reggel jöjjön ő is a katonákhoz.

Reggel a két vejének a legszebb lovat adta, Nemtudomkának pedig a legroggyantabbat. Na, mindannyian lóra ülnek. Nemtudomkának egy rozsdás puskája volt, azzal ment velük. Amikor a széles országúira értek, igen nagy sár volt, és amikor Nemtudomka is odaért, a lova elesett – vele együtt –, és nem tudott lábra állni. A király serege elhaladt mellette, kacagtak rajta, és mondták:

– Haha, ezzel a vejével fogja megvédeni az országát Papucs király?

Amikor már mindannyian elhaladtak mellette, és senki sem maradt hátra, Nemtudomka fogta a gebéjét, kihúzta az út szélére, és otthagya legelni. Elővette az aranykantárt, megrázta, és egyszeriben ott termett a felszerszámozott paripa. Felvette az aranyruhákat, felült a lóra, felemelkedett az egek magasságáig, és onnan csapott le az ellenségre. Egyre fölöttük jöttment a lóval, és csépelte őket, mint a szalmát. Na, amikor már majdnem végzett az ellenséggel, megvágta egy kicsit az egyik ujját a bal kezéről. Leszállt a lóról a király közelében, mutatta neki a vérző ujját, a királyné rögtön elővett egy kendőcskét, bekötötte az ujját, a király pedig adott neki egy valódi királyi kézről származó gyűrűt. De Nemtudomka nem beszélt semmit velük. Felült megint a lovára és elrepült a gebéjéhez.

Na, leszállt az aranyszőrű paripáról, amely már messziről csillogott, mint a nap sugarai, elengedte, odament a gebéjéhez, és visszahúzta megint a sorba, oda, ahol előzőleg is volt, amikor a

király katonái elhaladtak mellette, és amikor közeledett a hadsereg, megint kínlódni kezdett, hogy kihúzza a gebéjét a sárból.

Na, amikor visszafelé jöttek, hát megint az úton találták Nemtudomkát, amint kínlódik a gebéjével, hogy kihúzza a sárból, és azt mondták:

– Nézd csak, hogyan védi az országot a király veje!

Na, nehezen bár, de kihúzta a gebéjét a sárból, és amikor már az egész sereg elhaladt mellette, ő is utánuk bandukolt. Bevitte a gebét az istállóba, ő pedig ment a libaólba. Na, nem mondott mást a feleségének, csak annyit:

– Legyőztük az ellenséget!

Hát, a király palotájában nekifogtak a szórakozásnak, és mulattak, főleg akkor, amikor egyik-másik azt mondta: „szerencsénk volt ezzel a Nemtudomkával és a gebéjével”.

De a királyné azt mondta:

– Szerencsénk volt, hogy az Isten segítséget küldött.

Este Nemtudomka lefeküdt, és amikor látta, hogy az asszony elaludt, felkelt, elővette az ezüstkantárt, megrázta, és megint ott termett a paripa. Kinyitotta az ajtót, és azt mondta a paripának, hogy fújjon be a szobába, a ló befűjt, és az egész szoba ezüstté változott, az ágyneműk és minden, ami a szobában volt.

Na, elengedte a lovat, és megint lefeküdt. Reggel felébredt a királylány, és ezt mondta:

– Kelj fel, férjem, nézd milyen szép lett a lakásunk!

No, a királynál már három napja tartott a multság, annak öröme, hogy legyőzték az ellenséget. Ebéd idején megint jön a cselédlány, és hozza az ételt. Amint kinyitja az ajtót, elejtette az ebédet a földre, szaladt a királyhoz, és azt mondta:

– Felséges királyom, gyere, nézd meg, hogy Nemtudomkának sokkal szebb a lakása, mint a te palotád.

– Eredj már, te ostoba, te is olyan vagy, mint Nemtudomka.

– Nem úgy van az, gyere csak, és nézd meg.

Na, odamegy a király és a királyné, hogy lássák, és nagyon elcsodálóztak, és egyre kérdezték a lányt és Nemtudomkát. De ő csak azt hajtogatta: „nem tudom, nem tudom”! És amikor jöttek a sógorai és a király tisztjei is, akkor megoldódott Nemtudomka nyelve, és azt mondta:

– Apám, anyám, sógoraim, sógornőim és uraim, én győztem le az ellenséget, és nem ti.

– Á, az nem lehetséges – mondta a király és a tisztek.

– De bizony lehet! – mondta Nemtudomka. Bement a palotába, megrázta az aranykantárt, és rögtön ott termett a paripája, felvette az aranyruhákat, átugratott a palotán az urak elé. Akkor megkérdezte a királyt:

– No, apám, így volt?

– Nem! – mondta a király.

Akkor elővette a zsebéből a királyné kendőcskáját és megkérdezte:

– Kié ez a kendőcske? – és a nyakán lévő keszkenőből elővette a királytól kapott aranygyűrűt is. – Ezeket a dolgokat uraságtok adták nekem akkor, amikor a karddal megvágtam az ujjam. Most már elhiszik-e, hogy én voltam?

– Most már elhiszük! – kiáltották mindannyian.

– Na, látjátok most már, hogy mit tud az ostoba Nemtudomka, akit kigúnyolt a király hadserege? Most pedig kérdezlek benneteket, tíz katona, nagy vitézek, akik megszegtétek a király parancsát, és nem teljesítettétek azt, amit nketek mondott a király, kérdezlek titeket, ki szabadított ki benneteket a világ varázslójának a kezei közül, aki elaltatott mind a tízeteket az ördögi italával, amelytől talán örökké aludtatok volna? Várhatna a király még most is, hogy jöjjenek a királyfiak, és férjhez adhassa a leányait.

Na, akkor felugrott az egyik vitéz katona a tíz közül, és ezt mondja:

– Mi nem tudjuk, hogyan kerültünk oda, annyit tudunk, hogy találkoztunk egy öregasszonnyal, nagyon fáradtak voltunk, ő szállást adott nekünk és valami italt, amitől rögtön elaludtunk, és csak valamilyen nagy zajra ébredtünk fel.

– Vagyis arra, amikor a lovam egyet nyerített, arra ébredtetek fel halotti álmaitokból. Most pedig tudja meg a király egész hadserege, hogy méltók a halálra, mert gúnyt űztek belőlem, szegény bajverte emberből. Most kérdem én tőletek, bűnösnek érzitek-e magatokat, vagy sem?

Nemtudomka a paripán ült, de nem lehetett ránézni, úgy csillogott a ló szőre és a rajta levő ruha. Akkor félelmükben a király

egész hadserege, a király, a királyné, a sógorok és a tisztek, mind térdre estek Nemtudomka előtt, és mindannyian azt kiáltották:

– Igen, hibásak vagyunk, de kérünk, szánd meg az árváinkat, akik utánunk maradnának.

Akkor odaugrott az egyik katona a tíz közül, és azt mondta:

– Mi elhisszük, hogy te szabadítottál ki a boszorkány kezéből, és bocsánatot kérünk.

Akkor Nemtudomkának eszébe jutott, hogy ő is elvesztette az édesanyját, és kapott helyette egy olyan vasszívú mostohát, mint a tűz parazsa. Nemtudomka felesége, vagyis a király legkisebbik leánya elkezdett sírni az apjáért és mindenkiért. Akkor ezt mondta Nemtudomka:

– Ne sírj, asszony, mert én mindenkinek megbocsátok, de mindenkinek fogadalmat kell tennie itt, előttem és a király előtt. Hiszen ha az a választott tíz katona, akik a legnagyobb hűséget mutatták a királlyal szemben, nem teljesítette a kötelességet, akkor hogyan fog viselkedni a többi katona és tiszt?

Ekkor mindannyian ezt kiáltották:

– Te legyél a mi királyunk!

A király is azt kiáltotta:

– Legyél te a király helyettem!

Akkor ezt mondta Nemtudomka:

– Apám, én nem azért jöttem magához, hogy király legyek! Lehet, hogy a halála után, vagy ha nagyon megöregszik. Akkor sem én vagyok az első: van magának két öregebb veje, válassza ki közülük azt, amelyiket akarja.

– Nem, gyermekem – mondta a király – (most már nem Nemtudomkának szólította, hanem gyermekemnek), neked kell királynak lenned, mert nagy vitéz vagy, fiatal, bölcs és jó katona. Te mentetted meg az országot az ellenségtől. Nos, mit szóltok hozzá, ti, vejeim, és ti, bátor tisztjeim, jól mondtam, hogy királynak való?

Mind azt kiáltották, hogy a király legfiatalabb veje legyen a király.

– No, rendben van! – mondta Nemtudomka. – De tudjátok meg, hogy egy erdész gyermeke vagyok, és mindig az erdő mellett és az erdőben dolgoztam apámmal együtt.

– Nem baj! – kiáltották a király katonái.

Akkor azt mondta Nemtudomka:

– Nekem öreg apám van. Gondoskodnom kell róla, hogy mi legyen vele öregségére.

– Aztán mit csinálnál vele? Hozd ide a palotába, legyen velünk.

– Jól van – mondta Nemtudomka. – Holnap elmegyek apám után, idehozom, és akkor csapunk egy nagy mulatságot és egy lakodalmat mindannyiunk számára.

Na, estefelé megbeszélték az asszonnyal, hogy csinálják ezt a dolgot úgy, hogy jó legyen.

– Na asszony, én elmegyek, hogy utánanézzek apámnak. Mire elkészíted a vacsorát, visszajövök.

(Eszembe jut, hogy mit mondott nekem a nagyapám: Ottlakán élt egy Buru nevű ember. Egy pénteki napon paszulyt főzött neki az asszony, mert akkor még jobban böjtöltek az emberek, mint ma. Azt mondja Buru:

– Asszony, csak tésztát főzz, mert átugrom ide, Aradra, hogy vegyek magamnak egy tajtékpipát.

– No – azt mondja az öregasszony –, csak ne maradj el sokáig, mert nem jó a leves, ha sokáig áll.

– Jól van – mondja Buru bácsi, felhúzta a bocskorát, kezébe vette a kampósbotját, és útnak indult. Utolérte egy kocsi, és aki benne ült, azt mondja neki:

– Gyere, öreg, a kocsiba.

– Ó, nem megyek én, mert ameddig felülök és leszálok, sok időt vesztek. Arad pedig ide csak ötven kilométer...)

– Asszony, készíts vacsorát, mert elugrom megnézni az apámat.

Nemtudomka apja Papucs király birodalmának a végén lakott.

Na, felkészül Nemtudomka, veszi az aranykantárt, megrázza, de a paripa nem jelent meg! Azt mondja Nemtudomka:

– Talán csak nem varázsolta el a boszorkány?

És megint előveszi, de most már a rézkantárt. Hát azonnal megjelent a paripa.

– Mi a parancs, gazdám?

Azt mondja Nemtudomka:

– Nem tudom, mi lehet az aranyparipámmal, mert parancsomra nem jelent meg.

Azt mondja akkor a rézparipa:

– Beteg, azért jöttem én.

– El akarok menni, megnézni az apámat.

Azt mondja a paripa:

– Ne menj sehova. Mondta a mi apánk, vagyis az árvák apja, hogy mondjam meg neked: előbb építs magadnak és családnak egy palotát, mert ha a sógoraiddal fogsz együtt lakni, megmérgeznek, és meghalsz.

– De, hogyan építsek egy palotát? – kérdezte Nemtudomka.

Azt mondja a rézparipa:

– Hívd a testvéreimet, az ezüstparipát, amelyiknek ezüstszőre van, ő majd megmondja neked, hogyan csináld és hova építsd a palotát.

Na, jól van, elbocsátotta a rézparipát, megrázta az ezüstkantárt, és rögtön ott termett az ezüstparipa.

– Mi a parancs, gazdám? Jöttem, hogy segítségedre legyek.

– Hát azt akarják, hogy császár legyek, de nekem nincs jó helyem ott.

– Jól van, gazdám, én majd kitalálom, hol legyen és milyen legyen az a palota. Az erdő szélén legyen, ahol hallod a madarak énekét és az árvák hangját, ezekről ne feledkezzél meg.

Akkor felült a lóra, és repült széltében-hosszában.

– Na, itt lesz a palota – mondta a paripa, azzal keresztbe ugrott, és rögtön kinőtt a földből egy szép ezüstpalota.

– Na, holnap reggel mehetsz az apád után, hogy ő is ott legyen a lakodalomban. De a mostohádat hagyd, hogy éljen boldogan ott, ahol van.

Na, lefekszik Nemtudomka, reggel a palotájában ébredt, és azután elment az apósához.

– Na, én elmegyek, és elhozom az apámat hozzám.

– Jól van – mondta a király –, vedd a hintót, fogd be a négy lovat és indulj.

– Nem kell nekem a hintód, apám, van nekem is a sajátom.

Mire ezt kiszólta a száján, ott termett egy négylovas hintó, amely úgy világított, mint a tűz.

– Van nekem, apám, kastélyom is. Nézd, ott van az erdő szélén, látod, hogyan csillog.

Na, felül a hintóba, és mint Szent Illés, amikor felemelkedett, egy szempillantás alatt az apjánál termett az udvaron.

Amikor meglátták őt, az apja és a mostoha, térdre borultak, azt gondolták, hogy angyal érkezett az égből.

– Apám, nem ismeresz meg? – mondta Nemtudomka.

– Nem, gyermekem – mondta az apja.

– Nem emlékszel, hogy én elmentem veled az erdőbe fáért, ott te elvesztettél, és csak az Isten őrizett meg engem?

Akkor Nemtudomka levetette ruháit, a kalapját is levette, akkor végre az apja felismerte, sírva fakadt, és azt mondta:

– Nagyon vétettem ellened, gyermekem! – és megcsókolta. Azt mondja Nemtudomka:

– Na, apám, öltözz fel, és gyere velem!

Felültette a hintóba, és gyere az öreggel az ezüstpalotába.

Szegény mostoha, még máig is várja vissza az öreget. Nemtudomka meghívta a király egész háza népét

és nagy lakodalmat csaptak,

tücskök muzsikáltak,

hegedültek, daloltak,

az is hazug, aki nem hiszi

milyen vígan voltak.

*A mesém végére értem,
ami jót szántatok nékem,
az legyen a fizetségem.*

*A lagziban én is ott voltam,
öreg feleségemmel jártam.*

*Aztán egy kakasra pattantam
és bizony nem gyalogoltam,
falábakra szálltam,
nem jártam a sárban.*

A MEGNYÚZOTT LÓ

Egyszer összebeszélnek vagy négyen, hogy elmennek pálinkát főzni a pálinkafőzőbe. Na, elkészítik a szekeret, felteszik rá a szilvával teli hordókat, elmennek a szövetkezetbe, hoznak onnét három lovat, mert az út eléggé rossz volt. Reggel befogják a három lovat a szekérbe, és felülnek mind a négyen. Egyik hajtotta a lovakat, a többi három pedig, ki ide, ki oda ült a szekérben. Ki hol érte. Na, amikor felértek a töltésre, kifogták a szélső lovat, és a szekér után kötötték. Így mentek tovább két lóval. Amikor már elég messzire értek, az egyik visszanez, s hát látja, hogy a ló egyre iszik a szilva levéből, addig s addig, míg csak meg nem részegedett. Berúgott ám a ló is, látják az emberek, hogy összerogy. Elszakította a saroglyától a kötőféket is. Na, megálltak és elkezdtek tanakodni, hogy mit csináljanak a lóval, mert bizony megdőglött. Mondja az egyik az emberek közül:

- Tudjátok mit, emberek, gyerünk, nyúzzuk meg!
- Jól mondod, testvér, legalább a bőrével el tudunk számolni.

Na, nekifogtak, megnyúzták a lovat, a bőrét feltették a szekérre, és továbbmentek.

Hát, elérkeznek az üsthöz, amelyikben a pálinkát főzik. A szilvával teli hordókat a földre tették.

– De hát az egyik hordóban alig maradt valami, csak a fenekén, annyit megivott belőle a lovunk – mondta az egyik ember.

Na, hogy letették a hordókat, megint hazakészülődtek, hogy azután másnap fogjanak neki a pálinka főzésének.

Na, másnap nekiindultak az útnak. Amikor a megnyúzott lóhoz érkeztek, a szekérbe fogott két ló elkezdett nyeríteni, egyszerre csak felébredt a részeg és megnyúzott ló, és elindult a szekér után.

Mondja az egyik ember:

– Állj meg, hé, a szekérrel, mert a megnyúzott ló feltámadt. Ez nem is dőglött meg igazán, csak nagyon be volt rúgva. Nehogy velünk is így történjék, mikor nekifogunk pálinkát főzni. Ha valamelyikünk összeesik, ne nyúzzuk meg, mint ezt a lovat. Igaz? Na, de most mit csináljunk a lóval? Hogyan fogunk vele elszámolni az állatgondozónak?

– Tudjátok mit – mondja az egyik –, én előremegyek, elcsalom az istállótól, ti pedig igyekezzetek kifogni a lovakat, és bevinni az

istállóba. Amikor közeledünk az istállóhoz, megállunk, rátesszük a bőrt a lóra, s a hasa alatt dróttal összekötjük. Aztán csináljon vele az állatgondozó, amit akar. Azt mondjuk, hogy nem ez a ló volt velünk.

– Jól van – mondta a többi ember.

Na, így is cselekedtek. Szépen ráhúzták a bőrt a lóra, amikor az istálló közelébe értek, kiugrott a ló a szekérből s részegnek tettette magát. Félrehívták az állatgondozót, s addig hazudoztak neki összevissza, amíg a három ember kifogta a lovakat. Azzal eljöttek az istállóból.

– Na, jó éjszakát, állatgondozó. Elláttuk a lovakat, nem lesz velük több bajod, mert nagyon fáradtak, és aludni fognak.

Csak azt nem tudom, hogy a megnyúzott ló hogy aludt az új ruhájában!

PUŢINELU, A SÁRKÁNY ÉS A RÓKA

Gyermekkoromban nagyapám régi meséket mondott nekünk. Mesélte, hogy volt egyszer egy sárkány, és az csak az anyjával élt együtt. A sárkány nagyon erős volt és még legényember.

Éldegélt még a falu végén egy szegény ember, annak nyolc gyereke volt, mind aprócskák és őt is Puţinelunak, azaz Aprócskának hívták. Nagyon gyenge ember volt, akárcsak magam is, de nagyon eszes, gyors járású. Egyszer csak hallja, hogy a sárkánynak egy szolga kellene. Gondolkozik Puţinelu, hogyan tudná becsapni a sárkányt, mert mint mondtam, nagyon gyenge ember volt.

– Na – mondja a feleségének –, én elmegyek és beállók szolgának ehhez az átkozott sárkányhoz.

Mondja az asszony:

– Ne menj el, ember, mert megöl, és akkor nem lesz, aki gondoskodik a gyerekekről, mit csinállok én ennyi aprósággal.

– Hát én csak elmegyek, asszony, Isten legyen velem!

Na, elmegy Puţinelu a sárkányhoz, és mondja neki, hogy elszegődnék hozzá szolgának, mi lenne a dolga. Akkor a sárkány azt mondta:

– Csak vizet kell hordanod anyámnak, meg tűzifát az erdőből, azután egy kicsit sepregetni az udvarban.

– Na, jól van – mondta Puţinelu –, s hát a fizetségem mi lesz?

– Ha egyik évig képes leszel szolgálni engem, akkor adok neked egy zsák számolatlan pénzt – mondta a sárkány –, pénzt csakis zsákkal. De ha nem tudsz egy évig szolgálni, akkor a fejed itt marad.

– Na, jól van, sárkány – mondta Puţinelu –, holnap reggel beállók.

Na, amint felkelt a nap, Puţinelu elmegy a sárkányhoz, az még aludt. Mondja Puţinelu:

– Kelj fél, sárkány, mert a hasadra süt a nap. Menjünk dolgozni.

– Híjnye, anyám, ez sok fejfájást fog nekünk okozni, nem hagyja, hogy egész éjjel aludjunk.

Na, felkel a sárkány, fog egy kannát. Puţinelunak kettőt is ad, jó nehezeket, hogy alig bírt menni velük. Hát még ha tele lesznek?!

Na, megérkeznek a kúthoz, a sárkány elkezd húzni a vödörket, de Puținelu azt mondja neki:

– Hadd el, ne húzd fel a vizet. Elvisszük az egész kutat, s az ajtó elé tesszük. Ki fog neked itt mindennap megszakadni ezekkel a kannákkal. Elviszem egyszerre. – Neki is lát, és a bicskájával ásni kezd a kút körül.

Mondja a sárkány:

– Hadd el, ne ássál tovább, viszem én helyetted is a kannákat, mert félek, hogy az anyám beleesik a kútba.

– Nem hagyom abba, örülj neki, hogy nem kell annyi vizet hordani – mondja Puținelu.

– Nem, nem – mondja a sárkány –, gyere csak utánam, viszem én a te részedet is.

Hazaérkeznek a vízzel.

– Na, most megyünk fáért az erdőbe – mondja a sárkány. Adott Puținelunak egy olyan nehéz fejszét, hogy alig bírta felemelni és vinni. Megérkeznek az erdőbe, és Puținelu megint csak nekifog ásni a bicskájával a fák körül. Hozott egy zsineget is magával, és elkezdte összekötözni a fákat.

– Mit akarsz, te? – kérdi tőle a sárkány.

– El akarom vinni az egész erdőt egyszerre, és letenni az udvarba, hadd legyen anyádnak mit tüzeljen egész életében.

– Jaj, hadd el, ne hozd el, majd én viszem a te részedet is.

Na, a sárkány összekötözött egy terű fát.

– Na, hát te hozd a fejszét.

Puținelu segíteni akart a sárkánynak, hogy a vállára emelje a fákat, de a sárkány nagy mérgesen felkapta a hátára, Puținelut pedig elrúgta magától vagy húsz méterre: de látja ám, hogy csak jön az visszafelé, egyenesen neki, s kérdi tőle:

– Hova akarsz menni?

Mondja Puținelu:

– Láttam egy nyulat, és meg akartam fogni.

– Már megijedtem, hogy el akarsz szökni tőlem.

– Én nem hagylak el – mondta Puținelu –, én szolgálni foglak az év végéig.

– Na – mondta a sárkány az anyjának –, anyám, ez az ember mindkettőnk el akar pusztítani. Mit csinálunk vele? Én elmegyek

vele a falu szélére, ott majd cserdítek az ostorommal, hátha megsüketül tőle.

– Jól van – mondta a sárkányné.

– Te, tudsz te csendíteni az ostorral? – kérdi a sárkány Puťinelutól.

– Tudok, de akkorát, hogy kiugrik a szemed, amikor meghallod.

– Na, gyerünk, hadd lássuk! – mondja a sárkány.

Amikor füves helyre értek, azt mondja Puťinelu:

– Na, előbb csendíts te!

Amikor a sárkány cserdített, Puťinelu hármat bukfencezett tőle, de gyorsan talpra ugrott, és azt mondja a sárkánynak:

– Ez mind semmi, most vedd az ostorodat, én is veszem az enyémet, aztán kösd be a szemedet és dugd be a füledet.

Puťinelu mind a két kezével megfogta a fejszét, felemelte, és jól fejbe ütötte vele a sárkányt.

– Na – mondja Puťinelu –, hallottad, mekkorát cserdítettem?

– Jaj, hagyj engem békén – mondta a sárkány –, hiszen mind a két szemem majd kiugrott a helyéből.

Na, hazamentek.

– Mi van? – kérdi a sárkánytól az anyja.

– Ó, hadd el, anyám, hiszen majd kiugrott mind a két szemem, amikor ő cserdített. Na, nem baj, majd éjszaka elpusztítom én.

Eljött az este.

– No, vacsorázzunk meg és feküdjünk le – mondta Puťinelu –, én megyek lefeküdni, mert nagyon álmos vagyok. Hova feküdhettek?

„No, csak erre vártam” – gondolta a sárkány, és megmutatta a hálókamráját, ami csak amolyan cselédek számára való volt, ahogyan mi mondjuk.

– Jól van – mondja Puťinelu. – Jó éjszakát!

Puťinelu szerzett magának egy nagy követ, és azt az ágyba tette, jól kitömte mellette szalmával, hogy olyan lett, mintha ő ott aludnék.

A sárkány nem tudott aludni a gondoktól, de Puťinelu sem. Behúzódott a kemence mögé. Éjjel, úgy tizenegy óra körül, a sárkány lassan az ajtóhoz lopózott, s hallgatózott. Észrevette ezt Puťinelu, és elkezdett horkolni, mintha mélyen aludna. Akkor a sárkány vette a bunkót, amivel a fákat szokta hasítani, bement a

szobába, és a bunkóval rávágott a kőre úgy, hogy még az ágy is leszakadt. Aztán elfutott és lefeküdt a sárkány.

Szegény Puținelu nem aludt egész éjszaka.

Na, reggel azt mondja a sárkány:

– Na, anyám, vége Puținelunak, mert az éjjel úgy fejbe ütöttem a bunkóval, hogy még az ágy is leszakadt alatta.

Mire a sárkány befejezte a szavait, kiáltja Puținelu:

– Kelj fel, sárkány, mert a hasadra süt a nap!

Amikor meghallotta a sárkány a kiáltást, ő is felkiáltott:

– Jaj anyám, ez maga az ördög!

Kijött a házból a sárkány.

– Na, hogy aludtál Puținelu?

– Jól. Csak megcsípte a fejemet egy bolha, erre felugrottam, és letörött alattam az ágy.

– No, hát, te jó szolgám, tudod mit gondoltam – mondja a sárkány –, kifizetem neked az egész évi járandóságodat, és eredj haza a gyerekeidhez.

– Azt már nem – mondja Puținelu –, én szolgálni akarlak téged egész éven át.

– Te, adok én neked két zsák aranyat, hogy legyen miből vásárolj a gyerekeidnek, ami csak kell.

– Na, rendben van – mondta Puținelu –, de te hozod haza a pénzemet, legalább meglátod, hol lakom. Hátha még egyszer szükséged lesz rám.

– Jól van – mondta a sárkány, csak hogy megszabaduljon Puținelutól.

Na, megtöltöttek két zsákot arannyal, a sárkány a hátára vette a zsákokat és vitte. Puținelu pedig ment utána.

Amikor a ház közelébe értek, Puținelu igyekezett a sárkány elébe kerülni, hogy ő legyen elől, a sárkány ki volt fáradva, nehezen lélegzett, és amikor kifújta a levegőt, Puținelut a levegőben vagy húsz méterre előrefújta, amikor pedig a sárkány lélegzetet vett, az megint visszahúzta Puținelut. Mondja neki a sárkány:

– Miért szaladgálsz előre meg vissza?

– Hát félek, hogy elszaladsz a pénzemmél, és akkor én is visszamegyek veled.

Amikor megint kilélegzett a sárkány, Puținelu a háza ajtaja elé repült, megfogta a kilincset, és mind a ketten beléptek a pitvarba.

– Na – mondja Puținelu –, tedd le ide a zsákokat a pitvarba, és majd feldobom a padlásra (mert akkor még a padlás feljárata a pitvarban volt). Na, menj be a házba, nézd meg a feleségemet és a gyerekeimet.

Amikor a sárkány belépett a szobába, a gyerekek kezében ott volt egy-egy kisbicska, és ahogy a sárkány lélegzett, mind a padlásig ugrottak, és mind azt kiabálták: „Apám, szeretnék sárkányhúst enni!” Erre a sárkány megállt, megfordult, és futásnak eredt. Kifele a házból.

– Állj meg, te sárkány – mondja Puținelu –, hadd köszönjem meg a fáradságodat.

– Nem!

Amint futott a sárkány, találkozott egy vén rókával.

– Miért szaladsz, te sárkány?

– Ó, hagyj nekem békét, nézd hogy jártam Puținelulal – és elmesélte.

– Ej, gyere vissza velem – mondta a róka –, és nézd meg, hogy verem én meg Puținelut.

– Na, gyerünk! – mondta a sárkány.

Amikor meglátta őket Puținelu, a gyerekek mind kiszaladtak és azt kiabálták: „sárkányhúst szeretnék enni!”, és mind a nyolcán a sárkány felé szaladtak. Erre a sárkány megfogta a rókát a farkánál fogva, a földhöz vágta úgy, hogy azonnal kimúlt, ő pedig úgy elszaladt, hogy majd beszakadt alatta a föld.

Így menekült meg Puținelu a sárkánytól és a rókától.

*Aki hosszabb mesét tud,
most a sárkány után fut
Többet akar hallani?
Utána kell szaladni!*

KACSAKIRÁLY ÉS A BOSZORKÁNY

Egyszer, abban az időben, amikor még voltak kísértetek meg boszorkányok, élt egy király. Ez a király erősen hitt a boszorkányokban. A királynak volt egy felesége meg egy szép lánya. A lánya már-már nagylánynak számított.

Na, egyszer a királyné megbetegedett, és egy kis idő múlva meg is halt. Temetése után a király elment a boszorkányhoz megkérdezni, vajon lesz-e még szerencséje, hogy megősiöljön.

A boszorkány maga is özvegy volt, neki is volt egy lánya, igaz, kicsit csúnyácska.

Na, amikor a király megérkezett, mindjárt azt gondolta: „na most jó kézbe kerültél te is, király”.

Hát a boszorkány roppant szívélyesen fogadta, és ahogy megmondta a király, hogy szeretné megtudakolni, lesz-e szerencséje a nősiöléssel, nyomban azt felelte:

– Már hogylene lenne – mondta a boszorkány –, de csak akkor, ha nincsenek gyerekeid.

– Ej na! – mondta a király –, van egy lányom!

– Volt lányod és feleséged is – mondta a boszorkány –, de lehet, hogy mire hazaérsz, már nem is találod otthon, a lányod már férjhez is megy.

Aztán az a ronda boszorkány mindjárt adott a királynak valamilyen fajta innivalót, és enni is adott neki valamit. Hát miután evett és ivott, nem tudta többé levenni szemét a boszorkányról. Azt mondja a király:

– Hát, tudod mit, kedvesem, látom, te özvegyasszony vagy, én is özvegy vagyok, keljünk egybe.

Azt feleli a boszorkány:

– Ó, az nem lehet. Mert én szegény asszony vagyok, te pedig király vagy, s mekkora nagy tisztséget viselsz.

– Annyi baj legyen – mondta a király. – Holnap kocsikat küldök, felültetnek a holmiddal együtt, és eljössz hozzám.

– Na, jól van – mondta a boszorkány –, legyen az akaratod szerint.

Na, adott a királynak egy szép virágot, hogy adja oda a lányának és még valami innivalót is adott a lánya számára.

A király hazament, a lánya pedig elébe jött a szolgálóval.
A lánynak saját külön szolgálója volt.

Mondja a király a lányának:

– Tudod mit, lányom, azt gondoltam, hogy megnősülök – és odaadta a lányának a virágot és az üveget az itallal.

– Nézd, küldött neked valami jó italt az az asszony, akit el akarok venni.

– Ó, apám, ha nem nősülsz is meg, bánatos leszel, ha pedig megnősülsz, azt is megbánod.

– No, lesz ahogy lesz – mondta a király és felment a palotájába.

A lány kint maradt, simogatta a szép virágot, és ivott az üvegből. A szolgálójának is akart adni az italból, de az nem akarta meginni. Ameddig ott beszélgettek, hát az ital meg a virág egy szép paripává változtatta a királylányt. Mondja a szolgáló:

– Jaj, kedves gazdasszonyom, mi lesz most veled?

– Ne búsulj, kedves szolgálóm, csak mindennap hozzál nekem forrásvízbe mártott cukrot.

Na, másnap reggel elmentek a kocsik, és elhozták a boszorkány őnagyságát. De ő már tudta, hogy a király lánya paripává változott. Azt tervezte, hogy majd az ő lánya úgy meglövegolja, hogy belehal.

De a szolgáló nem mondott semmit sem a királynak.

Na, amikor a kocsik beérkeznek a boszorkánnyal az udvarba, kérdi a boszorkány:

– Hát a lányod hol van, férjemuram?

Ki tudja, merre van? Elment valahova!

Na, a következő reggel mondja a boszorkány:

– Tudod mit, férjemuram, fogasd be a lovakat a hintóba, és én majd körbekerülök az udvaron egy keveset, hogy lássam, milyen szép dolgaid vannak a palota körül. A lányomnak pedig adjál egy lovat, majd ő kiválasztja, melyiket, lovagoljon egy kicsit, mert nagyon szeret lovagolni.

– Jól van – mondta a király.

Na, bemegy a boszorkány, a király és a lány az istállóba.

A boszorkány megmondta a lányának, hogy azt a lovat válassza ki, amelyiknek a szeméből könnyek hullanak, mert amikor beléptek az

istállóba, és a ló meglátta az apját a boszorkánnyal, egyet nyerített, és elkezdett könnyezni.

Na, kihozták a lovat az udvarra, a boszorkány lánya pedig felült rá.

– No, hajts lelkem, lányom, ahogyan csak szereted. Ha összeesik, van helyette más.

– Na, hajtsad hát – mondta a király.

A lány előreugratott a lóval. A palota közelében volt egy folyóvíz, vagyis egy forrás. A lány egyenesen a vízhez lovagolt, és át akart menni rajta. Amikor a víz közepére értek, a paripa ledobta a hátáról, a lány beleesett a vízbe és belefulladt.

Látta ezt a boszorkány is. A paripa visszajött, beállt a hintóslovak közé.

– Jaj – mondta a boszorkány –, ez a ló megölte a lányomat. Őt is meg kell ölni – mondta a királynak.

– Jól van – mondta a király –, holnap elvisszük a sintérhez.

Na, hazaérkezett a boszorkány, nagy elkeseredve a lánya miatt. Reggel a cselédlány bement az istállóba, és forrásvízbe mártott cukrot vitt a paripának enni.

– Ó, édes gazdasszonyom, egyél – mondta a paripának –, már többé úgysem eszel. Elvisznek a sintérhez.

– Nem baj – mondja a paripa –, csak te húzzál ki egy szőrszálát a sörényemből és egyet a farkamból, és dugd be a földbe, a palota elé.

Na, jól van. El is jöttek, és vitték a lovat, hogy megöljék. A szolgáló kihúzott a ló sörényéből és a farkából egy-egy szálát, és a király palotája elé, a földbe dugta a szőrszálakat. Másnap reggelre egy igen szép fa nőtt ki azon a helyen, azt a fát úgy nevezik, hogy jávorfa.

Na, reggel, amikor a király és a boszorkány felébredtek, látják, hogy milyen szép fa nőtt ki a földből a palota kapuja előtt.

– Uram Isten, mi lehet ez? – mondta a király.

– Hadd csak el – mondta a boszorkány –, jó lesz árnyékadónak.

De a boszorkány tudta, hogy ez nem jelent jót neki.

No, délben mind a ketten letelepedtek a fa árnyékába ebédelni. Hát amint ott eszegetnek kettecskén, az egyik ágból könnyek

hullottak, vagyis ahogy sírt Kacsakirály lánya, a könnyek ráhullottak az apa kezeire. A másik ágból pedig meleg könnyek, mint a forró víz, hullottak egyenesen a boszorkány kezeire. Olyan melegek voltak, hogy égettek, ahova lehullottak.

Na, mit tudjon tenni a boszorkány? Hát várt vagy két napig. Azután betegnek tette magát, és azt mondta, hogy ő biztosan meghal, ha nem vágják ki azt a jávorfát a palota előtt.

– Na, ne búsulj – mondta a király –, holnap kivágjuk.

Hát másnap reggel megy megint a leány szolgálója, megy egyenesen a jávorfához, és mondja:

– Ja, kedves gazdasszonyom, itt nincs jó helyed. Ma jönnek és kivágnak.

– Nem baj – mondta a jávorfa –, amelyik forgács a legmesszebbre repül, vedd fel és dobd bele a forrásba.

Na, megjöttek a mesterek a fejszéikkel, és nekifogtak, hogy kivágják a fát. Ahogy csapkodtak a fejszéikkel, úgy folyt a víz a jávorfából, vagyis könnyek hullottak, ahogy sírt a jávorfácska.

De a cselédlány figyelte, hogy melyik forgács esik a legmesszebbre, amelyik legmesszebb volt, azt felvette, és a forrásba dobta. Hát a forrásból nyomban egy ezüsttollú kacska lett. Csak úgy csillogott a vízen, amint úszkált le s fel.

A boszorkány egyszerre meggyógyult, amikor a jávorfát kivágták. Három nap múlva sétálni ment a Kacsakirály a feleségével, vagyis a boszorkánnyal, elmentek a forrásig, s hát az ezüsttollú kacska éppen feléjük úszott.

– Nézd csak férjemuram, milyen szép kacska! Ilyen kacsát még nem is láttam. Gyerünk, fogjuk meg!

Na, elindulnak mind a ketten, be a vízbe, nem volt az nagyon mély, de a kacska mindig beljebb és beljebb csalogatta őket. A forrás közepén volt egy nagy örvény, amelyik körbe forgott, mint egy kerék. A boszorkány mindig elől járt, hogy ő fogja meg a kacsát. Amikor a vízen lévő forgóhoz érték, a kacska engedte, hogy megfogja a farkát. Ekkor a boszorkányt elkapta az örvény, megforgatta, és a boszorkány nyomban belefűlt a vízbe.

A király kifutott a vízből. A víz másik partján ott állt egy lópásztor fiú, vagyis egy „csikós legény” a ménessel. Nézte, hogy akarják megfogni az ezüsttollú kacsát. Elindult a lovával egyenesen a

kacsához, az pedig ahogyan meglátta, egyenesen a karjaiba repült. A pásztor gyerek, vagyis a csikós legény a király elébe járult, karjaiban a kacsával. A kacsza csendesen ült, szelíden, mint aki nem idegen. Akkor azt mondta a király:

– Na, te csikós legény, ha megfogtad a kacsát, legyen a tied!

Erre a kacsza kiugrott a csikós legény karjaiból, bukfencet vetett, visszaváltozott a szép királylánnyá. Szébb volt, mint azelőtt. A legény leszökött a lováról. A lány odament az apjához és megcsókolta.

– Látja, apám – mondta –, megmondtam, hogy megbánja, ha megnősül. Én most elmegyek magától, most én is megtaláltam a páromat, akivel együtt fogunk élni. Minden jót, apám!

Mind a ketten lóra szálltak és elmentek.

Elértem mesém végére,

A lefekvés idejére.

A mesét Petre Guler nagybátyámtól hallottam, még fiatal koromban.

PETRICĂ ÉS A HÁROM MALACA

Hol volt, hol nem volt, mert ha nem lett volna, nem emlegetnék, volt egy idő, amikor a királyok kolbásszal verekedtek.

Van menyecske mese is

Menyegzőkor, igaz is

Előbb felöltözködtek,

S a padlásból az öledbe szöktek.

Egy faluban, vagyishogy a falu szélén, közel az országúthoz, amelyik Zsugori király palotája mellett ment el, élt egy szegény ember, inkább idős, mint fiatal, az öregasszonnyal együtt, s volt nekik egy nagyobbacska gyerekük is, aki nemigen dolgozott. Igaz, hogy nem volt neki, csak az a szegényes kis házikója az országút szélén. Az öreg eljárogatott a faluba fát vágni, mivel a falusi emberek jobban fizettek, mint a király. A király igen fősvény volt, azért is nevezték el Zsugorinak. A királynénak jobb szíve volt, adott is néha az öregnek egy-egy bögre tejet, hogy felnevelhesse a gyermekét, mivel nagyon szegény volt a szerencsétlen.

Mondta azt is neki a királyné, hogy esténként menjen oda, és vigyen el egy-egy köteg szalmát, mert elmondta az öreg, hogy van neki három malaca, de nincs szalmája alájuk.

– Jól van – mondta az öreg –, eljövök majd, csak mondja meg nekem, királyné nagysága, mikor jöjök, nehogy a király rajtakapjon a szalmahordáson, mert akkor tömlöcbe csukat, s mi lesz akkor az öregasszonnyal és a gyerekekkel.

– Gyere holnap este, mert holnap reggel a király országjárásra megy.

– Jól van – mondta az öreg –, ott leszek, amikor a nap lemegy.

Na, másnap este azt mondja az öregasszonynak:

– Na, asszony, megyek a királynéhoz egy köteg szalmáért a malacaimnak.

– Jól van – mondta az öregasszony –, de nehogy elfogjanak, mert nagyon megbüntetnek, és akkor én mit csinállok egyedül, öregem, hadd menjen veled a gyerek is.

– Dehogy jöjjön, hogy mind a kettőnket elfogjanak, és akkor aztán igazán egyedül maradsz.

– Na, akkor menj te egyedül – mondta az öregasszony.

Na, veszi az öreg a kötelet és a kampót, hogy legyen amivel lehúzza a szalmát. Útnak indul, elérkezik a király palotájához, nézelődik mindenfelé, de nem lát senkit: na, gyerünk hát ahhoz a szalmakazalhoz, össze is fog egy csomó szalmát a kötéllel, és ismét nézelődik erre-arra, de megint csak nem lát senkit. „Na, jól van – gondolja az öreg –, hogy nem jön senki, mehetünk békével.” Menet közben elterveli, hogy eljön még egyszer.

Na, megtett már jó darab utat a palotától, letette a szalmát, hogy pihenjen egy kicsit. Amikor a hátára vette a szalmát, hát csak megjelenik a király – éppen visszatért az országjárásból –, egy hosszú bot a kezében, mint a csőznek, mikor a határt járja. Így járkált Mátyás király is az országban. Na, odaér az öreg mellé:

– Jó estét, felséges királyom.

– Hát hol járkálsz ilyen késő időben?

– Magánál voltam, hogy adjon nekem egy köteg szalmát, nem volt senki otthon, és a malacaimnak nincs szalmájuk.

– Na, jól van öreg, máskor ne gyere, mert tudod, hogy tömlöcbe duglak, vagy elviszem a fiadat szolgának.

– Talán inkább vejének – mondta az öreg.

– Ezt majd meglátjuk a maga idején, csak el ne felejtse, mit mondtam neked, öreg! – mondta a király.

Hazaérkezik a király és elgondolkozik azon, hogy mit is mondott neki ez a buta öreg. Még nem fordult elő olyasvalami, hogy egy olyan szegény, tanulatlan gyerek, mint a templom egere, egy király veje legyen. „Ej, öreg, abból az egy gyerekedből nagy urat akarsz nevelni. Őt is csak a tarisznyádból eteted, de arra nem tanítod meg, hogy dolgozni menjen.”

Na, eltelik egynéhány hét, elfogy a szalma a három malac alól. Mondja az öreg:

– Megyek, asszony, hozok még egy kis szalmát a királytól, hátha megint országjáráson van.

Megy az öreg a királynéhoz, és mondja neki, hogy megint eljött egy köteg szalmáért.

– Jól van, öreg, csak igyekezz, mert jönnie kell a királynak az országjárásból.

Na, megköszöni a királynénak, és gyerünk a kazalhoz – még tán szaladt is egy kicsit! (Mintha most is látnám az öreget, ahogy

szedi a bocskorait futás közben.) Na, húzza a szalmát a kampóval, s összeköti egy jó hosszú kötéllel. Amikor összekötötte és a hátára akarta venni, hátrjön a király az országúton, meglátja az öreget, hogy megint viszi a szalmát, s odamegy hozzá.

– Na, öreg, mit mondtam neked, amikor találkoztunk az úton?

– Felséges királyom, most az egyszer bocsásson meg még nekem, és többet nem jövök el, még ha meg is fagynak a malacaim.

– Nem bocsátók meg! – mondja a király. – Csak hozd vissza a szalmát az istállómba.

Az öreget pedig bezárta a tömlöcbe egy évre az egy köteg szalmáért.

Na, másnap reggel mondja az öregasszony a gyereknek:

– Kelj fel, lelkem, gyerekem, és menj el a király tömlöcébe, és amikor az őr elmegy ebédelni, nézz körül alaposan, egy kicsit játsszál a királykisasszonnyal, és amikor elmegy, fuss a tömlöc ajtajához. S nézd csak, adok neked három szál tátinfüvet, ezekkel üsd meg az ajtó zárját, az ajtó rögtön kinyílik, mert az apád oda van bezárva.

Na, elment a gyerek a királyhoz, s mikor meglátta őt a király leánya, odakiáltott neki:

– Petrică, gyere játszani!

De Petrică egyre csak a tömlöc ajtaját nézte. Egyszer csak látja, hogy az őr elindul a tömlöctől, gyorsan odaszaladt, és háromszor megütötte a tátinfüvel a tömlöc ajtajának a zárját, mire az ajtó azonnal kinyílt.

– Na, apám, induljon haza, mert elkészült az ebéd.

– Na, igyekezz te is minél előbb haza.

A gyerek pedig bement a tömlöcbe. A király leánya nem tudta, hogy az öreg be volt zárva a tömlöcbe.

Na, az őr visszatért, benézett a tömlöcbe, látja benne Petricät és azt mondja:

– Igazuk van az öregeknek, amikor azt mondják, hogy az ember, amikor megöregszik, újra gyerekké válik. – Azután az őr elment a királyhoz, és azt mondta neki:

– Felséges királyom, jöjjön és nézze meg az öreget, akit a tömlöcbe záratott, hogy milyen szép gyerekké változott. Most már elhiszem, hogy az öreg emberek újra gyerekké változnak.

Jön a király, és meglátja Petrică:

– Te gyerek, te hogy kerültél ide? Mit tettél?

Petrică pedig ezt mondja:

– Maga hozott engem ide tegnap.

És egyenesen a király szemébe nézve mondja: – Királyom, mi van a homlokodon?

Aztán az ujját ráteszi a király homlokára, hát erre, azon a helyen rögtön kinőtt egy tenyérnyi hosszúságú szarv. A király megsimítja kezével a homlokát, és megtalálta a szarvat, de meg is látta az orra fölött.

– Jaj, Uram Istenem, mi legyen az, miféle büntetés ez rajtam?

– Királyom, ha nem engedsz ki a tömlöcből, még nő egy szarv a fejed közepén is.

– Na, indulj azonnal kifelé, csak hogy eltűnjék a szarv a homlokomról.

– Nyugodj meg, királyom – mondta Petrică, a tátinfüvel keresztet vetett a király homlokára, és a szarv nyomban eltűnt onnét.

Na, hazament Petrică, és elmondta az anyjának, hogy mi történt vele a királynál.

Na, otthon maradt Petrică, és nekifogott egy furulyát készíteni. Mikor készen lett vele, egyre csak furulyázott az udvaron. Nem volt más dolga odahaza, csak a három malac gondozása: azokat kihajtotta mindennap a legelőre. Ott volt velük egész nap. Amikor hajtotta a malacokat, fogta a furulyáját, és egyre furulyázva ballagott azon az országúton, amelyik a király palotája mellett haladt el. Afféle marsokat játszott a furulyáján.

Na, hogy mindennap arra járkált, meglátta őt egyszer a király leánya, és elnézte, hogy milyen szépen táncolnak a malacok Petrică előtt, amint ő menet közben játszik a furulyáján.

Akkor a király leánya elment az anyjához, és azt mondja neki:

– Anyám, ha látnád az öregember fiát, tudod azét, aki hozzánk jár fát vágni, akinek három malaca van, s mindennap elmennek mellettünk az országúton. Játszik a furulyán, s a malacok táncolva mennek előtte.

– Hadd el, leányom, hiszen nagyon szegény, úgy lehet, egyebe sincs.

– Nem baj, anyám, én megvenném tőle a malacokat.

– Jól van, leányom, holnap reggel menj elébe, és vedd meg tőle a malacait. Adj neki annyi aranyat, amennyit kér, legalább lesz pénze kenyeret venni magának.

– Na, jól van, édesanyám – mondta a leány.

Na, másnap reggel felkelt a király lánya, s azt mondja az anyjának:

– Na, anyám, kimegyek a kapu elé, hadd lássam az öregember gyerekét, amint hajtja a malacait, mert nem tudtam egész éjjel aludni, úgy vágyakozom utánuk. Csak rájuk tudok gondolni.

– Na, indulj – mondta a királyné, vagyis az édesanyja.

Kiment a leány a kapu elé, ott megállt és egyre csak azt az országutat nézte, amelyiken az öregember gyereke jár a malacaival, hajtja őket a legelőre. Csak nézett, csak nézett, egészen délig egyfolytában, hogy már megfájdult a szeme a nagy nézelődéstől, de a lába is fájni kezdett az ide-oda való járkálástól, hanem Petrică még mindig nem jött a malacaival. No, elharangozták már a delet is, még a királyné is kiment, hogy lássa, mi van evvel a leánnyal, miért nem jött még be a palotába. Gondolta az anyja, hogy talán csak nem ment el az öregember gyermekével és a malacaival a tarlóra, hogy együtt legeltessék őket.

– Na, igen, igen – mondta az anyja –, az nem lenne baj, ha elment volna, csakhog reggeltől kezdve nem evett semmit, és nem tudom, hogy az öregember gyereke hozott-e magával elég ennivalót az ebédhez – a leány pedig nagyon éhes lehet hiszen az az öregember olyan szegény, hogy nemigen van honnan elég ennivalóval megtölteni a tarisznyát.

Na, amint megy a kapuhoz a királyné, mind magában beszélgetve a lánya meg a malacok dolgáról, kinyitja a kiskaput, hát éppen akkor jön a lány is befelé a kapun.

– No, gyerünk leányom, befele, mert már nagyon éhes lehetsz.

Mondja a lány az anyjának:

– Anyám, nem tudom, mi lehet Petricával, mert ma nem jött a malacaival. Nem tudom, hogy az esőtől fél-e, vagy beteg talán.

– Na, nem baj – mondta az anyja –, majd jön holnap reggel, és majd kijössz korábban a kapuhoz, mert lehet, hogy ő akkor jöhetett erre, amikor te még nem értél a kapuhoz. Lehet, hogy sokáig aludtál, de azért nem kell egész nap a kapunál ülni.

– Ej, anyám, könnyű neked, mert van mivel töltöd az időt, egész nap együtt vagy apámmal. De én mindig egyedül vagyok a házban, egész nap. Ne csodálkozz rajta, hogy unatkozok. Amíg kisebb voltam, még eljárt hozzám Petrică, és játszottunk, de most már nem jön, és engem sem engedtek menni sehova.

Mondja a királyné a lányának:

– Nézd lányom, te egy királylány vagy, és nem illik, hogy csak úgy járkálj, ahogy kedved szottyan, kikacagnának az emberek.

– Hiába minden, anyám, ha holnap nem jön Petrică a malacaival, én világgá megyek. Vagy leugrom az emeletről. – Mert tudjátok, a király palotája elég magas volt, egyemeletes.

– Ó, kislányom, milyen buta gondolatokat forgatsz a fejedben, nagyon fáj ez nekem is, apádnak is.

Estig ezen okoskodtak mind a ketten.

No, este leülnek vacsorázni, egy olyan szobában, ahol nincsenek legyek, mint nálam. (Na, én haragomban úgy pofon csaptam egy vén legyet, hogy az azonnal feldobta a lábait.)

Na, leülnek vacsorázni, vagyis ettek valamilyenféle rostonsültet, könnyű ételt, hogy éjszakára ne fájjon a gyomruk, mint nekem. De a királylány nem akart enni. Két-három falás után letette a villát az asztra, és azt mondta az anyjának:

– Én nem tudok többet enni, megyek lefeküdni.

Mondja a királyné:

– Egyél lelkecském, mert nem fogsz majd aludni az éhségtől, és még beteg leszel.

Mondja a lány:

– Drága anyám, én nem tudok többet enni.

– Na, gyerünk akkor, kislányom, és feküdj le! – megsimogatta a haját, és azt mondta:

– Feküdj le, kislányom, nyugodtan, és aludj, mert holnap jönnie kell annak a gyereknek a malacokkal. És ha nem jönne, kérünk egy kocsit apádtól, elmegyünk hozzá, és megvesszük tőle a malacokat, akármennyit kér is értük. Na, jó lesz így, kislányom? – mondta az anyja a lányának, hogy felvidítsa.

Na, nagy nehezen lefekszik a lány. Az anyja megcsókolta, eloltotta a gyertyát, mert akkor még nem volt villany.

– Jó éjszakát, szép álmokat – mondta a királyné.

Na, a lány azonnal elaludt, bár a malacok utáni vágy igen gyötörte. De a királyné nem aludt egész éjszaka, mindig a lányán járt az esze. Félt, hogy esetleg meghal, vagy világgá megy, és sohasem találja meg.

Na, alig várta, hogy reggel legyen, megy az anyja a lányához, hogy lássa, hogyan aludt. A lány még aludt. Mondja akkor a királyné:

– No, aludj, hiszen van időd, ameddig elkészül a reggeli.

A királyné elkészítette a reggelit, ment ismét a lányához, de az még nem ébredt fel.

– Na, kelj fel már – mondja az anyja –, és gyere reggelizni.

Felkelt a lány, felöltözött, és mondja neki az anyja:

– No, jól aludtál, mit álmodtál?

– Jól aludtam, anyám, azt álmodtam, hogy Petrică megcsókolt.

Aztán azt kérdezte az anyjától, hogy miért nem keltette fel korábban, mert megint nem fogja látni Petricät, amikor kihajtja a malacait a legelőre. Nem evett semmit, csak szaladt a kapuhoz.

Na, egy kis idő múlva jön lassan Petrică a szépen táncoló malacaival. A lány már messziről meglátta.

Ettől egy kicsit erőre kapott a lány, mert már nagyon félt, hogy megint nem fogja látni, amikor jön.

Amikor Petrică a kapu elé érkezett, a malacok mind két lábon táncoltak. (Mintha most is látnám, hogy milyen szépen táncolták a marsot, vagyis a menettáncot, mint nálunk, amikor legények voltunk. Vasárnap délben elmentünk táncolni és estefelé, amikor jól beesteledett, mindannyian hazamentünk, aztán Dadu Gyuri bácsi húzta nekünk a marsot, azután mi táncolva jöttünk ki a házból és az udvarból, mint Petrică malacai.)

Petrică a lányhoz ért, jó reggelt kívánt, és ezt mondta neki:

– Hát, te, Zamfira, mit álldogálsz itt a kapuban, már messziről észrevettelek.

Akkor a lány azt mondta Petricănak:

– Tégedet vártalak.

– Na, mit akarsz tőlem? Talán velem álmodtál?

Mondja a lány:

– Nem is aludtam sokat, mert mindig rád gondoltam.

Mondja Petrică:

– De hát miért? Te még nem vagy eladó lány, én sem vagyok még nősülési korban.

– Nem gondoltam sem a férjhez menésre, sem a házasságra – mondta a lány –, de nekem nagyon tetszenek a malacaid és a furulyád. Add el nekem ezeket, adok értük annyi aranyat és ezüstöt, amennyit akarsz, hogy legyen miből megélned ezen a földön a szüleiddel együtt.

Akkor Petrică ezt mondta:

– Ó, királylány, nagyon rosszat álmodtál.

Én egy szőlőfürttel álmodtam,

Vagyis a király veje voltam.

– No – mondta a lány –, hadd el a tréfálkozást, és gyerünk a malacokkal a völgybe. Add nekem a malacokat, Petrică, és menj haza egy zsák arannyal a szüleidhez, biztosan apád is, anyád is nagyon fog örülni a pénznek.

Azt mondja erre Petrică:

– Nincs a te apádnak annyi aranya, hogy megfizesse az én három malacom árát. Nem eladók, van nektek elég disznótok.

– Nem, Petrică, adunk neked aranyat, ezüstöt, adunk még sok és sokkal nagyobb disznókat is, csak ezeket add nekem. És a furulyádat is.

– Na – mondta Petrică –, ha olyan nagyon meg akarod venni őket, egyet odaadok. De nem pénzért adom vagy más disznóért, csak azért, hogy megmutasd térdig a lábadat, s aztán válaszd ki azt a malacot, amelyiket akarod, és vidd el, aztán legyen, ami lesz. Furulyát pedig készíts magadnak, van apádnak elég fája, amiből csináljanak neked egy furulyát.

Erre a lány azt mondja Petricának:

– Hallod-e, hogy te milyen buta gyerek vagy! Mit érsz vele, ha látod a lábaimat térdig – mivel abban az időben a lányok még nem jártak miniszoknyában, a szoknyájuk a földig ért.

– Az az én bajom – mondta Petrică –, másképpen nem adom oda a malacokat.

– Na, jól van – mondta a király lánya.

Felemelte a ruháját a térde magasságáig.

– No, nézd meg, te buta, és add ide a malacot!

Na, Petrică megnézte a lábait.

– Jó formájuk van. Na, fogd meg a malacot, amelyiket akarsz, és vidd magaddal.

Na, megfogta a lány a malacot, bevitte a palotába, és nyomban készített magának egy furulyát, szebbet, mint amilyen Petricăé, és elkezdett játszani a furulyán, de a malac semmiképpen sem akart táncolni. Se román, se magyar nótára, semmire sem volt kedve táncolni. Na, elkeseredett a király leánya, habár egy fillért sem fizetett a malacért.

Petrică. azonban azon töprengett, hogy mit is fog mondani az apjának, hogy hol van a malac, mert pénz sincs, malac sincs.

Na, hazamegy estefelé Petrică, látja az öreg, hogy csak két malac van, igaz már nagyobbcskák.

Mondja az apja Petricának:

– Te, fiacskám, hol van a malac? – és meg akarja verni az apja.

– Apám, ne verj meg, mert jött egy farkas, a szájába vette, és elfutott vele az erdőbe. Mit csináljak? Nem tarthatom őket az ölemben!

Na, lecsendesedett egy kicsit az öreg.

Másnap reggel Petrică felkelt, megreggelizett, és azt mondja neki az apja:

– Menj megint ki, gyerekek a malacokkal. Hanem jaj neked, ha ezeket is elviszi a farkas!

– Nem, apám, most már jobban fogok vigyázni rájuk, hiszen már csak kettő van.

Na, veszi Petrică a tarisznyáját egy kis puliszkával és túróval (a juhtúrót én is szeretem, de most nekem nincs), elindul a malacokkal, a furulyával, és fújta a furulyát végig az úton, a malacok pedig előtte táncoltak. Mire Zsugori király palotájához érkezett, Zamfira, a király leánya, megint várta őt a kapuban. Amikor Petrică a malacaival a lány mellé ért, mondja a lánynak:

– Jó napot, nagylány, pendelybe öltöztetett lány!

– Ej, ej, Petrică, csak nincs neked eszed, most már láttad a lábaimat és a pendelyemet. (Mivel abban az időben a királylányoknak nem volt kombinéjük, mint ma, ahogyan nálunk is járnak már az öregasszonyok is – a király leányának is csak vászonpendelye volt.)

– Na – mondta a király lánya –, hadd már a meséidet, és add el nekem a többi malacodat is, mert egyedül nem akar táncolni az, amelyik nálam van.

– Ej, királylány, az éjjel megint rosszat álmodtál! Ezeket nem adom oda, mert az apám majdnem megvert azért az egyért is!

Mondja a királylány:

– Te, Petrică, ha aranyat és ezüstöt adok neked, nem fog megverni az apád. Kérjél, amennyit csak akarsz, van, honnan adjak. Csak add nekem mind a két malacot.

– Na, lesz, ami lesz, adok neked még egyet, ha megmutatod a lábaidat a derekadig.

Erre megint megpirongatta Petrică:

Ó, be okos egy kölyök

Palotánknál lődörög,

Ha egy csepp esze volna

Ilyen bután nem szólna.

– Te, Petrică, én neked aranyat és ezüstöt kínálok, te pedig csak örökké butaságokat fecsegsz. Nem szégyelled magad, ilyeneket mondani nekem. Még egyszer kérlek, add nekem a malacaidat, én pedig annyit fizetek neked, amennyit a szíved kíván.

Erre megint csak azt mondja Petrică:

– Nekem a malacomért nem kell sem pénz, sem gazdagság. Tudd meg, hogy csak úgy adom neked a malacomat, ahogyan mondtam.

– Te, hát rajtunk fog nevetni az egész világ minden embere, juj, ha meglát valaki bennünket – mondta a királylány.

Mikor belátta, hogy nincs mást mit tennie, azt mondja:

– Na, gyere ide, közel a kapuhoz, aztán majd felemelem a ruhámat, hogy meg ne lássa valaki.

Na, a kapu mellé állt, a szoknyáját és a pendelyét a derekáig felemelte, és azt mondta Petricănak:

– Na, nézz hát ide, te buta!

Na, megnézte körös-körül, aztán azt mondta a lánynak:

– Fogd meg azt a malacot, amelyiket akarod, s vidd.

No, megfogta a királylány a malacot, vitte befele a palotába, játszott a furulyán, a két malac örült egymásnak, de táncolni csak nem akartak.

Na, Petricának már csak egy malaca maradt. Mit fog most mondani az apja? Estefelé hazaérkezett az egy malaccal. Jön megint az apja, hogy elverje, és kezdi szidni:

– Te gyerek, te aludtál!

– Nem, apám, nem, csak megint jött a farkas, megfogta és elfutott vele. Mit csináljak?

– Na – mondta az öreg –, nem mész te többet arra, mert még egy malacfarkunk sem marad, és miből veszünk majd más disznókat?

Na, lefekszik az öregember és az öregasszony, nehezen bár, de Petrică is lefekszik, de nagyon el volt keseredve, hogy másnap reggel nem engedik elmenni a malaccal. De amikor felkeltek, megint mondja Petricának az apja:

– Indulj, gyerekem, ezzel a malaccal, csak ne menj nagyon messzire, nehogy ezt is megegye a farkas.

Na, felkészül Petrică egy kis tarisznyával, veszi a furulyáját, és fújja az egész úton. Amikor arra az országútra ért, amelyik a király palotája mellett halad el, továbbra is fújta a furulyáját, a király lánya megint ott várta a kapu mellett, ahogyan mi mondjuk. Mondja Petrică:

– Jó napot, lányka, mit álmodtál az éjszaka?

– Nem nagyon jól álmodtam, mert megint várlak téged – mondja a király lánya.

– Mit akarsz megint tőlem?

– Petrică, add nekem a harmadik malacodat és a furulyádat is, mert az a két malac nem akar táncolni, és akkor én mit csináljak velük?

– Hej, te királylány, te zsákba akarsz varrni engem, mert nekem odahaza semmi dolgom sincs, és az apám megöl, ha odaadom ezt a malacot és a furulyát is.

Mondja a király lánya:

– Mondtam már neked, ha viszel egy zsák aranyat, nem mondanak majd semmit. Örülni fognak a pénznek, amivel tízszer három malacot tudnak venni, csak add ezt nekem, aztán menj haza az apádhoz, vidd neki kocsival a pénzt, mert tudom, hogy ennek apád is, anyád is nagyon fog örülni, hiszen egész életükben sem volt

nekik egy zsák aranyuk. Csak add nekem a malacot és a furulyát, mert jól jársz vele.

Na, azt mondja Petrică:

– Mindegy, ha elment az ezres, menjen a százas is! Neked adom, csakhogy nekem nem kell sem arany, sem ezüst, nem akarok gondot okozni apámnak. Neked adom a malacot, de előbb vetközz le meztelenre, megnézek körös-körül, és aztán fogd meg a malacot és itt van a furulyám is, vidd el mind a kettőt.

(Kedveskéim, tudjátok meg, hogy Petrică nem arra volt kíváncsi, amire ti gondoltok, majd meglátjátok a végén.)

Ezután még azt mondja Petrică:

– Másképpen nem adom se a malacot, se a furulyát.

Erre Zsugori király lánya megint jól összeszidta, és azt mondja:

– Ilyet én nem teszek, majd inkább elmegyek az apádhoz, viszek neki három zsák aranyat és ezüstöt, de mégis megveszem a malacodat.

Akkor Petrică azt mondta:

Hej királynak leánya

Boszorkányos varázsa

Járad be a világot

Székében meg hosszában

Csak lovagolsz hiában

Apám meg nem találod.

Töprengeni kezdett a lány: most mit csináljon. Mondja Petricănak:

– Te ostoba, te, se eszed nincs, se szégyenkezés benned. Te mindig csak egyhez ragaszkodsz, mint vak a botjához. Nem tudom én, mit akarsz elérni a butaságaiddal.

Azt mondja Petrică:

– Nem törődöm én vele, Zamfira, hogy te mit mondasz, mit akarsz. Én másképpen nem adom neked a malacomat.

Elindult Petrică a malacával, fújta a furulyáját, a malac pedig mindig táncolva ment előtte. Most már belátta a lány, hogy Petrică nem tréfál, és nem enged a magáéból.

Utánafutott és odakiáltott:

– Gyere vissza, te buta, te!

– Visszamegyek, de csak úgy, ahogyan mondtam!

– No, jól van – mondta a király lánya. – De hol vetkőzzek le, hogy ne lásson meg senki?

– Ahol te akarod – mondta Petrică.

– Gyerünk oda, a virágos kerítés mögé, van ott egy akácsozót, ott aztán levetkőzök, te pedig nézzél körbe engem, utána meg add nekem a malacodat és a furulyádat.

No, odaérték, de a király lánya igen nehezen fogott hozzá a vetkőzéshez, félt is, meg szégyellte is magát. Na, mindegy, gondolkodik egy keveset a lány, egyszerre csak levetkőzött, és azt mondja:

– No, gyere, te buta és nézz meg körös-körül!

Odamegy Petrică, megnézi körös-körül, vagyis a mellét is, a hátát is, azután azt mondja a lánynak:

– Na, jól van, öltözz fel, vidd a malacot és a furulyát!

Na, de most már Petrică is nagy gondba esett, mit fog mondani az apja, hogy mind a három malaca eltűnt.

Megy a király lánya a malaccal és a furulyával, otthon kiengedte az ólból a másik két malacot, amikor összetalálkoztak és amikor meghallották Petrică furulyájának a hangját, örömben táncolni kezdtek. Mondja a lány az apjának:

– Gyere apám, furulyázz te is egy kicsit, hogy én is táncolhassak.

Na, kezébe veszi a király a furulyát, de amikor játszani kezdett rajta, valami megmozgatta a vérét, olyan érzés futott át rajta, hogy neki is kedve kerekedett táncolni. Mondja a királynénak:

– No, asszony, fújjad te is egy kicsit, hogy én is táncolhassak.

Amikor a királyné is kezébe vette a furulyát, hát neki is végigszaladt a testén valami jó érzés.

– Ó, én is táncolnék egy kicsit veletek. Nagyon szépen szól ez a furulya!

És táncra kerekedtek mind: a király, a királyné, a lány és a malacok, egyik jobban szökkent, mint a másik, mintha most is látnám, mert én is a mennyezetig szökdöstem, amikor Bucu bácsi házában táncoltam.

– Na – mondja a királyné a lányának –, na, Zamfira, mennyiért vetted a malacokat és a furulyát?

– Ó, anyám, majdnem semmiért vettem. Petrică azt mondta, hogy nem kell neki semmi a malacokért, meg a furulyáért, mert én olyan bánatosan kértem, hogy megsajnálta engem, és nekem adta őket.

– Aztán miért nem adta neki pénzt?

– Nem kellett neki semmi áron sem a pénz.

– Na, akkor hazavisszük a pénzt az apjának.

– Nem lehet, anyám, mert ezt én is mondtam neki, de ő azt felelte, hogyha az egész világon keressük is az apját, nem fogjuk megtalálni.

– Jól van – mondja a királyné –, majd még jön erre az öreg fát vágni, akkor majd odaadjuk neki a pénzt.

– Jó – mondta a lány az anyjának.

Na, hazament Petrică, el is volt keseredve, de nem túlságosan, mert jó tervet eszelt ki, hogy mit is mondjon az apjának. Estefelé érkezett haza, és bement az udvarra: se malacok, se furulya. Az apja, amikor meglátta, majdnem hogy a földre esett. Mondja Petricának:

– Te, úgy látszik, ma már csak mindig aludtál, se malacok, se furulya – és szaladt utána, hogy elverje. De az öregnek nehezebb esett a futás, nem tudott úgy szaladni, ahogyan akart. Akkor azt mondja Petrică:

– Ne verj meg, apám, mert jött a farkas, megfogta a malacot, és fejbe vertem a furulyámmal, az darabokra törött, erre én elszaladtam, nehogy a farkas visszatérjen és engem is megegyen, örvendtem, hogy életben maradtam.

Na, múlik az idő, a király lánya szórakozik a malacokkal és a furulyával. Petrică odahaza üldögélt, mert semmi dolga nem volt. Múlik az idő, Petrică felnőtt, legény lett belőle. De a király lánya is felnőtt és maholnap már eladósorba került.

Na, egy napon elment az öreg a faluba, dohányt és a ház számára való dolgokat vásárolni a boltba. Hazajön az öreg, leteszi a tarisznyát a hátról és leül pihenni. Nagy gondban volt, mert hiszen Petrică is a házasulandó legények sorába lépett.

Petrică odakint járkált az ajtó előtt, mondja az öregasszony az öregembernek:

– Miért vagy úgy elgondolkozva, öregem?

– Hagyj engem – mondja az öreg –, hallottad, mit beszélnek a faluban? Hogy a király lányának csak az lehet a vőlegénye, aki meg tudja mondani, hogy milyen jelek vannak a testén. Mert az apja, vagyis a király nem engedte sehova se menni, és még senki sem látta meztelenül. (Nem engedte a strandra menni, ahogyan ma mennek a lányok és a vénasszonyok.)

Na, befejezi az öreg a szavait, Petrică hallgatta kívülről, de tettette magát, hogy nem hallja.

Mondja az öregasszony:

– De hát ki tudhatja, hogy milyen jelek vannak a testén, ha minden úgy van, ahogyan az apja mondta?

Na, este lefeküdtek, reggel pedig felkelt az öregember és az öregasszony, az öregember kiment a ház elé. Petrică meg ott ült az ágyában, de egész éjjel nem tudott aludni a gondtól. Na, ez a nap is elmúlt, és estefelé mondja Petrică az anyjának:

– Anyám, én mindent hallottam, amit az apámmal beszéltek, és tudja, mit gondoltam? Azt gondoltam, hogy én is elmegyek Zsugori királyhoz. Hátha én kitalálom, milyen jelek vannak a királylánynak a testén.

– Hadd el, fiacskám, mert még kinevetnek.

– Nem baj, anyám, mert én úgyis elmegyek, hogy lássam.

– Jól van, fiam, eredj.

– Anyám, holnap reggel küldd el apámat a faluba a mészárosához, és mondd neki, hogy vegyen nekem fiatal malacfüleket. Aztán süsd meg jól és kend be mézzel, ezeket fogom betenni a tarisznyámba az útra.

– Jól van – mondta az anyja Petricának –, de hát mennyi időre mész el? Mert az nem lesz elég enivalónak.

– Dehogynem, elég lesz – mondta Petrică.

Másnap reggel mondja az öregasszony az öregembernek:

– Tudod mit, ember? Beszéltem a mi legényünkkel, és azt mondta, hogy ő is elmegy szerencsét próbálni. Te csak menj el a faluba a mészárosához, vegyél tőle fiatal malacfüleket. Én majd megsütöm és beteszem a tarisznyába útravalóul. Holnap reggel ő is indulni akar.

– Jól van – mondja az öreg, aztán veszi a botját és a tarisznyáját, és útnak indul. Na, délfelé megérkezik az öreg a

malacfülekkel.

– Na, te asszony, elhoztam a malacfüleket, csak most már járjon szerencsével ez a legény. Segítse meg az isten, talán nekünk is jobb lesz, legalább most, öregségünkre – mondta az öreg.

No, elkészíti szépen a füleket az öregasszony, megmártogatja lépesmézben, és becsomagolja Petrică tarisznyájába. Mindannyian vidáman lefekszenek, az öregasszony és az öregember még fohászkozik is, hogy segítse meg őket az isten.

Na, másnap reggel felkel az öregasszony, az öregember s Petrică is. Szépen felöltözik, mint ahogyan az egy szegény legénytől telik, hátára dobja a tarisznyáját és gyerünk, azon az országúton egészen Zsugori királyig. De ezen az országúton egymás után jött a királyhoz vagy ment el tőle egy-egy királyfi. Hát ő is elérkezik oda, meghúzódik a kiskapu mellé. Ott várakozott. Petrică szép és egészséges legény volt! Ott álldogált az ajtó mellett, ameddig elfogytak a királyfiak, a világ minden sarkából, egyik szebb, a másik csúnyább. Na, amikor már csak egy maradt, ő is megy és jelentkezik a királynál, s mondja, hogy ő meg tudja mondani, milyen jelek vannak a királynő testén.

– Jól van – mondja a király –, ha te meg tudod mondani, akkor a vejünk leszel.

De a király nem ismerte meg, hogy ez Petrică, az öregember fia.

Na, amikor Petrică már éppen mondani akarja, jön még egy ravasz királyfi, a föld másik feléről. Na, ez is mondja, hogy ő is ismeri, hogy milyen jelek vannak a lány testén.

– Na, jól van – mondja Petrică –, mondd te meg előbb!

– Na – mondja a király –, ha már olyan messziről jöttél, előbb mondd meg te, ha tudod.

Na, mondja az a bizonyos királyfi, hogy egy szilva és egy búzakaralász jel van a testén.

– Á, nem jól tudod – mondta a király –, mehetsz arra, amerről jöttél. No, mondd meg hát, te szegény legény!

De a leány csak mosolygott, nevetett Petricăra, mert szép volt az arca és a termete.

Azt mondja Petrică:

– Én megmondom neked! A mellén a nap jele van.

Akkor azt mondja a királyfi:

– Én is éppen ezt akartam mondani.

– Na, mondd te tovább – mondta a király annak a királyfinak.

Na, megint gondolkozni kezd, hogy mit mondjon. Egy idő után azt mondta, hogy egy emberi arc van a háta közepén.

– Á, nem jól tudod – mondja a király –, hazamehetsz!

– Na, mondd te tovább – szólt Petricához.

Na, Petrică azt mondta, hogy a hold jele van a leány hátán.

Erre az a bizonyos királyfi is rámondja:

– Én is éppen ezt akartam mondani.

– Hát ha tudod – mondta Petrică –, akkor mondd meg te, hogy még miféle jelek vannak a hátán?

Na, azt mondja a királyfi, hogy a hátán van még két piros meggy.

– Á, dehogy – mondja Petrică –, a hátán a hold alatt van még három csillagocska.

– Az van bizony – mondja a királylány, és még kedvesebben mosolygott Petricăra.

Akkor azt mondja a király:

– Na, menjete ki, és üljete le a padra, mert nekünk most meg kell egyeznünk abban, hogy ki legyen a vejünk, mivel a királyfi is azt akarta mondani, amit a szegény legény mondott.

Mondja a leány az apjának, hogy neki egy cseppet sem tetszik a királyfi.

– Ó, te még butácska vagy. Ez egy világhírű királynak a fia. Nekünk szégyen lenne, lányom, hogy te egy szegény legényhez kösd magad, mikor egy királyfit is kaphatsz.

– Na, jól van – mondja a leány –, legyen úgy apám, ahogyan maguk akarják, és tegyenek úgy, ahogyan a legjobbnak látják, anyámmal együtt.

– Na, te mit mondasz, asszony, mit tegyünk és hogyan, hogy se a királyfi, se pedig a szegény legény ne haragudjon meg?

Behívatott egy néhány minisztert, és elmondta nekik, mi történt a két fiatalember között.

Na, tanakodnak, egyik ezt mondja, a másik azt, a királyné csak hallgatja. Hát egy kis idő után mondja a király:

– No, asszony, mit szólsz hozzá, mit tegyünk, hogy jó legyen?

– Tudjátok mit – mondja a királyné –, tudjátok, mire gondoltam én: fektessük le mind a hármukat egy szobába, tegyük egymás mellé három ágyat, a lány feküdjön a középső ágyon, a legények pedig a szélső ágyakban, egyik balra, a másik jobbra, és amelyik felé fordul majd reggelre a lány, azé legyen. Mit szóltok hozzá, miniszter urak?

Akkor a miniszterek mind azt mondták:

– Így jó lesz!

– Na – mondja a király –, van itt a palotában egy üres szoba, amelyben még senki nem aludt.

Csak az volt a baj, hogy a királynak csak három ágya volt: az egyikben feküdt ő, a másikban a királyné, a harmadikban pedig a királylány, egy külön szobában, egyedül.

– Na, nem baj – mondja a király –, a mi ágyainkat és a lányunk ágyát átvisszük abba a szobába, egymás mellé állítjuk, szalmát teszünk beléjük, és letakarjuk egy vászonlepedővel. (Abban az időben minden csak vászonból volt, mint nálunk Horthy idejében, amikor az asszonyok csak vászonszoknyában jártak.)

Na, elkészítik az ágyakat, és behívják mind a két legényt, és megmondta nekik a király, hogy miben egyeztek meg. Mondta a király, hogy az egyik legény feküdjön a szélső ágyba, a lány a középsőbe, a másik legény a szoba másik szélén lévő ágyba. Azt is megmondta, hogy azé lesz a lány, amelyik felé fogja fordítani az arcát másnap reggel, amikor felébred.

– Jó, legyen így – mondja Petrică.

De közben már beesteledett, és mind a két legény éhes volt. A királyfinál már elfogyott az élelem, üres volt a tarisznyája. Petrică tarisznyájában sült malacfülek voltak, de ő sem evett egész nap, hogy szerencséje legyen. De a királyné – nagy ravasz – azt mondta a lányának, hogy vigyázzon, amikor reggel jönnek a miniszterek, a király és a királyné, ő arccal a királyfi felé legyen fordulva.

– Jól van – mondta a lány az anyjának.

De ez a Zsugori király csak egy kevés vacsorát adott a lányának.

Na, lefekszenek a legények, természetesen mindegyik a maga ágyába, a lány is a középső ágyba. A legények beszélgettek, de a lánynak nem volt mondanivalója, mert ő még sohasem beszélgetett

idegen legényekkel, csupán csak Petricăval, amikor megkapta tőle a malacokat és a furulyát.

Petrică – a huncut – jól tudta, hogy ez a királyfi nagyon fáradt és éhes is, de azért állandóan szóval tartotta: kérdezte, mi újság arrafelé, mivel hát olyan messziről jött. A lány is fáradt volt, mert az elmúlt éjszaka igen keveset aludt, mert a kérőket várta.

Na, egy kis idő múlva nagy nehezen elaludt a királylány, még horkolt is, azután a királyfi is elaludt. De nem tudott jól aludni, mert nagyon éhes volt.

Na, megint eltelt egy kis idő, aztán Petrică elővette a tarisznyáját a feje alól, kivette a malacfüleket, és lassan eszegetni kezdte. A malacfülek csak úgy ropogtak a fogai között. Meghallotta ezt a ropogást a királyfi, és mondja neki:

– Hallod-e te, mit eszel?

Mondja Petrică:

– Levágtam az egyik fületem, mert az éhségtől nem tudok aludni.

– Hát nem fáj az neked?

– Nem – mondja Petrică. – Egy kicsit meg kell dörzsölni, attól elzsibbad, aztán levághatod, nem fog fájni.

Na, jól van. A királyfi ujjával megdörzsölte a fülét, amíg elzsibbadt, aztán nekifogott, levágta, és elkezdte enni. Mondja Petricănak:

– Te, az én fülemnek nincs jó íze, adjál egy kicsit a tiedből, hogy lássam, milyen ízű a tied.

Na, adott neki Petrică egy kicsit a malacfülekből.

– Hallod-e, de jó a te füled! – mondta a királyfi.

Akkor Petrică ezt mondta:

– Te, aztán ti mivel éltek?

– Hát puliszkával, almával és körtével.

– Ó – mondta Petrică –, hát azért nincs jó íze a te fülednek! Igen ám, de most már folyni kezdett a vér a királyfi füléből.

Mondja neki Petrică:

– Feküdj a levágott füledre, majd megáll a vérzés.

Na, egy idő múlva elaludt a királyfi. Petrică hozott valamiféle bűdös fűvet, amit a királyfi ágyába tett, úgy hogy nagyon rossz illat érződött az ágya felől.

Na, Petrică, hogy most már evett is egy keveset, elaludt, de nagyon éberen aludt ám. Reggel felé felébredt a királyné, és a királyfi felé akart fordulni, de nem tudott a nagy bűdösség miatt. Na, Petrică felé fordult, még a kezét is kinyújtotta féléje, hogy lássa, alszik-e. De Petrică vidáman megfogta a kezét, jól megszorította, s csak aztán eresztette el.

Na, megvirradt, és jött a bizottság: a király, a királyné és a miniszterek. A királyné nagyon vidám volt, mert hiszen megmondta a lányának, hogy forduljon arccal a királyfi felé. A lány meg is akarta fogadni az anyja tanácsát, de nem tudott arcával a királyfi felé fordulni az erős, bűdös szag miatt.

Na, bemegy előbb a királyné, a többiek utána, lassan, hátha még alszanak. Petrică tette magát, hogy alszik, a lány ébren volt, a királyfi még aludt. Na, látja ám a királyné, hogy a lány arcával Petrică felé van fordulva. Felébredt a királyfi is, csupa véresen és füle nélkül.

– Hej, te királyfi, aztán mit csináltál te az éjszaka, és hol van a füled?

– Tisztelettel, felséges királyom, éhes voltam, levágtam a fülem és megettem,

– Na, kelj fel és lódulj haza!

Felkelt a legény, és azt mondja Petricának:

– Hallod-e, hát te nem vágtad le a füledet?

– De levágtam, csakhogy visszano.

Na, Petrică a királyné és a lánya karon fogták, és vitték a palotába.

Na, a király is elmegy, hogy hozzon valami innivalót, vagyis egy kis ciberét, mert az a legjobb éhgyomorra.

– Na, igyál, vejem, mert ettől ébren maradsz.

Na, a királyné elkészíti a reggelit, török gombákat sütt. Mindannyian körülülték a tepsit, és nekifogtak enni, ki ahogyan tudott.

De Petrică, bár ő is éhes volt, elővett egy nagy kést, megfordította, az élénél fogva megfogta, és zsupsz, ráütött az egyik miniszter ujjára, és azt mondta:

– Uraim, mindenki csak maga elől egyen, ne kotorásszon a tepsiben, ne csak a húst válogassák ki, hanem vegyenek úgy, ahogyan jön. Mert, uraim, az az új rend!

Mikor Petrică befejezte a mondanivalóját, már a király maga is körbejártatta villáját a tepsiben. Petrică megint megfogta a kést, persze most is az élénél fogva, és hopp, ráütött az apósának, illetve Zsugori királynak az ujjára, hogy majdnem eltörött. Mondja ekkor az egyik miniszter:

– Ez kell legyen a király utóda, mert ez nem a rang szerint ítéli meg az embereket.

– Engem így tanított az apám – mondta Petrică.

– Na, rendben van – mondja a király –, készüljünk a lakodalomra, csak nem mindenre. Hegedűsök nem kellene, mert én is tudok játszani dudán, a királyné pedig muzsikál majd a fésűvel.

Mert nagyon zsugori volt. Csakhogy ne kelljen kiadni az aranyat. Pedig annyi aranya volt, hogy megtölthette volna vele az én házam és a ti szobáitokat is.

– Hagyja csak, apósom, majd én gondoskodom a zenészekről, maga csak az enivalóról gondoskodjék. Vágassa le a kövér ökreit és a disznót, hogy legyen apámnak is mit egyék, ha eljön a lakodalomra.

Zsugori király – mikor ezt meghallotta – elkeseredésében sírni kezdett. Úgy gondolta, hogy megfőzet egy lábos paszulyt és egy fazék puliszkát ciberével, és az elég lesz a lakodalomra.

– Na, apósom, holnap reggel megyek az apámhoz, meghívom a lakodalomba. Aztán meghívom én a maga rokonságát is, de az enyémet is.

– Jaj – azt mondja a király –, ez meghívja az egész birodalmat. Ezek mindent felfalnak.

Na, másnap reggel felkel Petrică, befogja a két leggyorsabb lovat, maga mellé ülteti a királylányt, vagyis a menyasszonyát, és elindította a lovakat. A lovak olyan gyorsan mentek, hogy a kocsi kerekei csak néha-néha érték a földet. Mondja a menyasszonyának:

– Milyen lakodalmat akar apád csinálni paszullyal és puliszkával?

– Ne törődj te apámmal – mondja a lány –, ő már öreg, és csak a vagyonával törődik. Nem is tudja, mennyi aranya van. Ha ezer évig élne, akkor sem fogyna el az aranya, te a veje vagy, úgy cselekedjél, mintha a fia lennél. Olyan lakodalom legyen, hogy az egész falu jóllakjon.

Na, érkeznek Petrică falujába, az apjához. Petrică hajtotta a lovakat, mert a királynak nem volt kocsisa, nehogy fizetést kelljen adnia egy szolgának. Amikor a gazdasszonynak a piacra kellett mennie, elhívta Gheorghe bácsit, hogy hajtsa ő a lovakat. A szolgálta etette, csutakolta a lovakat, aztán egy másik ment velük a piacra.

Na, leugrott a hintóról Petrică, kifogta a lovakat, karon fogta Zamfirát, és belépett az udvarra – mert az apja nem látta meg őket, ameddig be nem léptek az udvarba, mivel a kerítés fonott sövény volt, és az öreg nem látott ki az útra a kerítéstől.

– Jó napot, apám – mondja Petrică –, látod, ez az, akiért elmentem hazulról! Ez lesz a feleségem, ha majd megtartjuk az esküvőt. Apám, szép, ugye?

– Szép, gyermekem!

– De mondja csak, apám, az én édesanyám szebb volt, amikor feleségül vette?

Mondja az öreg:

– Nekem szebb volt, mert az enyém volt. Neked is a tiéd legyen a legszebb.

– Na, Zamfira, mit szólsz a palotánkhoz, az apám palotájához?

– Nekem te tetszel, a többi nem érdekel.

– Aztán mit szólsz a szülémhez?

– Mit mondjak? Jól megférnek majd az enyéimmel otthon.

– Na, jól van – mondja Petrică –, apám, holnapra hívd össze a rokonságot, és anyámmal együtt jöjjenek a lakodalomba. Hozzanak vagy tíz muzsikust és a papot is, hogy összeadjon bennünket.

Na, megint befogta a lovakat, megcsókolta az apját, és mondta Petrică:

– Anyám, van még sült malacfüle?

– Van még, édes fiam.

– Kínáld meg vele Zamfirát is, és viszek az apósomnak is, hogy ő is megkóstolja.

Na, bepakolta az anyja egy szőrtarisznyába, vagyis a tarisznya posztóból volt, felültek a hintóba és elindultak.

Mondja Zamfira Petricának:

– Megkóstolnám ezeket a füleket, hadd lássam, mivel éltek ti?

– Hát egyé! – mondja Petrică.

Az öregasszony valamiféle szerelmi port hintett a malacfülekre. Amikor a lány beleharapott az egyikbe és lenyelte, rögtön Petricához ugrott, megcsókolta és azt mondta neki:

– Tudod mit? Tőled már csak a halál választ el!

Eddig nem tudta ám a királylány, hogy mi fán terem a szerelem, ő csak úgy volt azzal, mintha azt mondaná valakinek: „gyere, menjünk játszani!”.

Na, mennek hazafele, folyton csókolózva. Amikor meglátta őket csókolózni a király és a királyné, mind a kettőt összeszidta.

Na, nem feleltek ők semmit, csak kifogták a lovakat. A lány gyorsan odament, és adott a sült malacfülekből az apjának és az anyjának. Ahogy egyet nyeltek a fülekből, azonnal Petricához szaladtak, egyik jobbról, a másik balról csókolta meg, de Petrică csak állt, és nézte, hogy most mi is történt. Úgy csodálkozott, mint a kisbornyú, amikor kiszalad az istállóból.

– Na, megjöttetek, drága gyerekeink, már nagyon féltünk, hogy elvesztetek valamerre.

(Amikor ettek a malacfülekből, egyszerre olyan nagy szeretet fogta el őket, hogy azt sem tudták, mit csináljanak a vejükkel.)

– Na, kedves fiam – mondta a király –, holnap reggel vágjátok le az ökröket, disznókat, hogy mire megjönnek a rokonok, legyen mivel megkínálni őket.

– Jól van, apám – mondta Petrică. Nem mondta többé, hogy „apósom”.

Hát bizony a szegény öregember a fél falut meghívta a lakodalomba. (Abban az időben még nem voltak felpántlikázott hívogatók. Az öreg csak végigment a falun a botjával, kinyitotta a kiskaput, és beszólt, és csak így hívta meg az embereket.)

Na, éjfél után, úgy egy óra félé, a muzsikusok mindenkit felkeltettek, akiket az öreg meghívott a lakodalomba, aztán gyerünk az öreg portája elé.

A szegény öregember éppen csak lefeküdt, mert egész éjjel csókolgatta ő is az öregasszonyt örömeiben, hogy a fiuk a király veje lett.

Na, amikor meghallotta a zenészeket, az öreg kiugrott az ágyból – nagyon fürge volt még, pedig már öregecske volt –, és kijöttek az udvarra mind a ketten az öregasszonnyal. A zenészek

nagyon szépen muzsikáltak, mintha most is hallanám őket. Na, megfogta az öregasszonyt és táncoltatta, de úgy, hogy az összes bolhák kiugrottak belőle. (Ha látta volna őket Feru bácsi, gondolom, ő is nekifogott volna mulatni, mert ő is nagyon szeretett táncolni, pedig már nyolcvanöt éves elmúlt.)

Na, reggel elindul az öregember az öregasszonnyal, utánuk kettesével a többiek, olyan hosszú sorban, mint tőlem hozzátokig, gondolhatjátok, mennyien voltak.

Na, megérkeznek a királyhoz, a király elejükbe jött, megcsókolta az öreget és az öregasszonyt is. (Amilyen fősvény volt azelőtt, olyan vidám lett, mióta evett a sült malacfülekből.) Na, ezután elkezdődött a lakodalom.

*Éljen boldogan
mindenki a házban
aki az asztalnál, a lakodalomban
a kedvét találja.
Gyalogszerrel jöttek,
De nem törődöttek.
Csak az a bökkenő,
Hogy nincsen kikérő.
Ki legyen? Nem tudták.
Hát reám tukmálták.
Kicsit pironkodva
Léptem a porondra
S így szóltam hozzájuk:*

*Kedves vendégeink
Kicsik és nagyok
E lakodalomban
A kiadó vőfély
éppen magam vagyok
Jó egészséget kívánok
Mindenkinek, kit itt látok.
Érezzétek jól magatok
Teljesüljön kívánságtok.*

Elértem mesém végére,

A lefekvésem idejére.

AZ ÖREG CÎLȚU

Mesélte nagyapám, hogy amikor ő még fiatal legény volt, élt Otlaka községben egy parasztember, Öreg Cîlțu-nak hívták. Jó gazda volt, dolgos is, de csak télen.

Az öregnek három fia volt, mind olyanok, mint az apjuk, Öreg Cîlțu megtanította őket, hogy mindenben tartsanak rendet: a munkában és az evésben egyaránt. Munkakezdés előtt mind a négyen pipára gyújtottak, és megbeszéltek, hogy hogyan fognak a dologhoz.

Na, egy napon mondja Öreg Cîlțu a fiainak:

– Na, legények, lássuk, hogyan vág a kasza nyáron, búzaaratáskor. Te, Flore, te vagy a legidősebb, te fogsz kaszálni, te luăn, te leszel a marokszedő, te pedig Aurel, te vagy a legfiatalabb, te összekötöd a kévéket és keresztbe rakod.

Tél volt és nagy hideg, azt mondja Öreg Cîlțu a fiainak:

– Hordjátok ki a szobából az asztalt és a székeket, aztán lássuk, hogy fog kaszálni Flore.

Tágas szobájuk volt, ahol laktak, Flore elkezdte mozgatni a kezeit, úgy tett, mintha kaszálna.

– Na, lássuk luănt is, hogy szedi a markot.

– Jó lesz így – mondta az apjuk, Cîlțu.

– Na, lássuk most Aurélt is, hogy kötözi a kévéket és hogy rakja keresztbe.

Nekifog Aurel, összeszedi a szobában lévő takarókat, párnákat, ruhákat, szétszórja a szobában, azután kévékbe szedi, és átköti kukoricaszárral. Azután meg keresztbe rakja. Amikor készen volt a kereszt, még hiányzott neki egy kéve, éppen a papkéve. Körülnézett a szobában, és meglátta, hogy az öreganyja ott ül egy kisszéken a kemence mögött. Az öregasszony csak egy pendelyben volt. Aurel fogta az öregasszonyt, és odafektette papkévének.

Az öregasszony majdnem százéves volt már, nagyon nehezen mozgott, ott maradt, ahova tették. De Aurel nem jól tette fel a papkévét, kalászaival északi irányban, vagyis az öregasszony fejét észak felé fordította.

Akkor azt mondja az Öreg Cîlțu:

– Gyerme kem, a papot mindenkor kalászaival déli irányba helyezik el.

Aurel fogta az öregasszonyt, és fejjel déli irányba fordította. Egymáshoz szorította a kezeit és a lábait úgy, mintha a keresztet kötözné, hogy a szél szét ne hordja.

Akkor azt mondta Öreg Cîlțu:

– Nagyon jó lesz, fiaim! Aurel, visszaviheted az öregasszonyt a helyire, a kemence mögé.

Múlik az idő, elmúlik a tél is, és eljön a munka ideje. Elvetették a kukoricát, és érkezett a kapálás ideje is. Egyik nap azt mondja a fiainak az Öreg Cîlțu:

– Fiaim, tegyétek a szekérbe az ekét, megyünk megkapálni a kukoricát.

Az ekét feltették a szekérre, mindannyiuknak tajtékpipája volt, hosszú szárral, olyan, amilyen Porfil bácsinak is van, fogazat nélküli szárral, csutorával.

Fogják a legények a négy pipát, a saroglyára akasztják, mennek kapálni. Amikor a szántóföldre érkeztek, azt mondja az Öreg Cîlțu:

– Na, gyertek, fiaim, gyújtsunk pipára, és beszéljük meg, hogyan is fogjunk hozzá a kapáláshoz.

Jól megszívták a pipájukat.

– Na, menjünk, fiaim, és kapáljunk – mondta az öreg.

Egyszer éppenhogy körbejárták a szántóföldet, de akkorra már közeledett az ebédidő, és mondja az Öreg Cîlțu:

– Fiaim, én elmegyek, és hozok vizet.

És elment vízért a csikósok kútjához, de sokáig odamaradt.

Mondja Flore luănnak:

– Menj el testvér, és nézd meg, miért késik apánk a vízzel.

Elment luăn, és látja, hogy az Öreg Cîlțu beleesett a kútba.

– Gyertek, testvérek, mert apánk a kútba esett!

Mind a hárman odamentek a kúthoz. Mondja Flore, a legidősebb a legények között:

– Gyertek, gyújtsunk pipára, és beszéljük meg, hogyan húzzuk ki apánkat a kútból.

Mondja luăn Aurélnak:

– Menj el, testvér, és hozzál egy létrát meg egy kötelet.

Elment Aurel, és hozott egy létrát meg egy kötelet.

– Na – mondta Flore –, gyújtsunk pipára, és beszéljük meg, hogyan húzzuk ki az öreget a kútból, ki ereszkedjen le a kötéllal a kútba, hogy aztán kihúzhassuk apánkat a kútból.

Mondja Flore:

– Majd én lemegyek, testvéreim.

Flore leereszkedett a kútba, megkötötte az Öreg Cîlțu a derekánál, aztán kijött a kútból.

– Na, testvéreim, húzzuk ki.

Az Öreg Cîlțu már alig lélegzett. Amikor mindannyian megfogták a kötelet, megszólalt a déli harangszó. Azt mondja luăn:

– Eresszétek vissza, menjünk ebédelni, hiszen dél van. Így tanított minket az apánk, hogy tartsunk rendet mindenben.

Elmentek a legények, megebédeltek, pipára gyújtottak, jó néhányat szippantottak. Mondja egyszer Flore, a legidősebb legény:

– Na menjünk, testvérek, és húzzuk ki apánkat a kútból, mert bizonyára ő is éhes már, és talán meg is fázik a vízben.

Mire a kúthoz érkeztek, az öreg a víz alá merült.

Mondja Aurel:

– Apánk kijött a kútból és hazament.

A legények hazamentek a létrával, mert a kötelet az öreg magával vitte.

Így szabadult meg az aratástól az Öreg Cîlțu.

A KATONA ÉS A FARKAS

Abban az időben, amikor még nem voltak olyan kitanultak a farkasok meg a medvék, az egyik országban nagyon elszaporodtak a farkasok és a medvék is. Sok erdő volt akkor, és a nagy országutakat mind az erdők mellé csinálták.

Egyszer egy farkas nagyon éhes volt. Hát kiment az erdő szélére, leült az országút mellé, nézelődött erre-arra, és gondolta, hogy majd csak jön erre valamilyen emberféle. „Nem hívom egy társamat sem, ha valami adódik a számomra, csak én eszem meg egyedül, legalább jóllakom” – gondolta.

Na, jól van, ül a farkas az út mellett, hol feláll, hol leül, sétálgat. Hát egy kis idő múlva látja, hogy jön a messzeségből egy lovas katona. Na, fogja a farkas a reszelőt, megélesíti a fogait, és mondja:

– Most legalább egyedül lakom jól hússal, és még holnapra is marad ennivalóm.

Na, amikor az erdő széléről meglátja a közeledő lovas katonát, leteszi a reszelőt, kimegy a katona elé. Rászól a katona:

– Te farkas, húzódj el az útból, mert ha nincs rajtad rossz ruha, hát majd lesz.

– Ó – azt mondja a farkas a katonának –, én lóhúst akarok enni, téged pedig holnapra és holnaputánra hagylak.

– Na, jól van – mondja a katona –, ha még nem találkoztál eddig emberrel, most találkozol. – Akkor kihúzta a kardját a hüvelyéből, olyan éle volt annak, mint a borotvának.

Amikor a farkas a ló felé ugrott, addig vagdosta a kardjával, ameddig a farkas bőre rongyokban lógott le róla.

Belátta most már a farkas, hogy ezzel nem lehet tréfálni, így nem marad rajta sem bőr, sem hús, hát inkább futásnak eredt az erdő felé.

Na, amint fut az erdőben a farkas, egyszerre csak találkozik a medvével.

Mondja neki a medve:

– Hallod-e koma, nem láttál errefelé jövet vagy egy-két száraz fadarabot?

Feleli a farkas:

– Még zöldeket sem láttam, koma.

Megkérdezi a medve:

– Akkor hát miért szaladsz annyira, talán valami prédát találtál?

– Nem én – mondja a farkas –, csak most találkoztam össze az emberrel.

– Á – mondja a medve –, szeretném én látni azt az embert, aki elém mer állni!

Feleli a farkas:

– Na, ne búsulj koma, csak holnap gyere felénk, majd én megmutatom neked azt az embert.

– Jól van – mondja akkor a medve –, majd eljövök, mert én még nem találkoztam emberrel.

Na, a katona tovább haladt az úton. Nem sokáig ment, és megint eléje kerül egy farkas. Meglátja a katona, és mondja neki:

– Te farkas, húzódj el az útból innen azzal a csillogó szemekkel, mert a lovam megijed tőled.

Feleli a farkas:

– Ej testvér, én már régóta várok rád, mert már egy hete nem ettem semmit.

– Na – mondja a katona –, ha a szemembe tudsz nézni úgy, hogy ne pislogj, neked adom a lovamat, hogy megegyed.

– Jól van – mondja a farkas.

Akkor a katona elővette a pisztolyát, és ahogy a farkas ránézett, a két szeme közé durrantott, de úgy, hogy mind a két szeme kiugrott a farkasnak. A farkas fájdalomában üvölteni kezdett, azt sem látta, hogy merre menjen. Az üvöltést meghallotta a medve és az a másik farkas is. A medve odament hozzá:

– Miért kiabálsz olyan erősen, farkas koma?

– Ó, hagyjál engem, találkoztam az emberrel, harcoltam vele, de úgy szembeköpött, hogy mind a két szemem kiugrott.

– Na – mondja a medve –, én is szeretnék egy ilyen emberrel találkozni.

Hát, másnap reggel korán fel is kelt a medve, és elment a farkashoz.

– Jó reggelt, koma! Hogy aludtál a rongyos ruhádban?

– Nagyon rosszul aludtam, koma. Jobb lenne, ha előbb megreggeliznénk és azután mennénk. Csakhogy üres a kamrám, semmi sincs benne.

– Hát akkor gyerünk csak, farkas koma – mondja a medve –, majd csak találunk arrafelé valami ennivalót.

Na, elérkeznek az erdő szélére, kicammognak az országútra, és mind ott álldogáltak, terveket szőttek, hogyan is fognak majd jóllakni, ha valami az útjukba akad. De a farkas nagyon el volt keseredve. A medve kiment az út közepére, néha két lábra állt, és nézte, nem jön-e valami vagy valaki.

Na, egyszer csak látja ám a medve, hogy lassan jön valaki, de még messze volt az.

Na, amikor közel ért hozzájuk, mondja a medve a farkasnak:

– Nézd csak! Itt az emberünk! Te koma, essünk neki.

– Ó – feleli a farkas –, ez még nem ember. Csak lesz ember. – Egy kisgyerek volt.

– Na – mondja a farkas –, gyerünk, üljünk le az árnyékba, mert kell hogy jöjjön a mi emberünk is.

Múlik az idő, közeledik az ebédidő, mondja a medve:

– Ej, farkas komám, hagytuk elmenni ezt az embert, és én bizony már nem látok az éhségtől.

Hát, amint beszélgettek, a medve megint kiment az útra, és meglátja, hogy közeledik egy ember.

– Na, most jön a mi emberünk – mondja.

A farkas felkelt, megnézte, és mondja a medvének:

– Ó, koma, ez nem ember, ez csak volt ember.

Egy öregember volt.

Hát, megint visszahúzódnak az erdő szélére, kicsit szunyókálnak, de nem sokáig, mert nagyon éhesek voltak. Aztán megint kiment a medve, s meglátta, hogy messziről egy emberféle közeledik.

– Na, koma – mondja a farkasnak –, most nagyon ki kell élesítened a fogainkat. Van reszelőd?

– Nincs, mert tegnap elvesztettem.

Hát egy lovas katona közeledik. Amikor a farkas meglátta, azt mondja:

– Na, koma, ez már aztán az ember!

A farkas ijedtében elbúj egy bokorba, nehogy meglássa őt a katona, attól félt, hogy a rongyos ruhái még jobban elrongyolódnak.

De a medve bezzeg két lábra kiállt az útra, a katona elé.

Amikor a katona a medvéhez ért, mondja neki a medve:

– Hej, te ember, de régóta jössz, én már nagyon várlak.

Azt mondja a katona:

– Te, medve, menj a dolgodra! Vagy tán azt akarod, hogy a te új bundádat is összeszabdalm, mint tegnap azét a farkasét?

Kirántotta a kardját a hüvelyéből, és a két lábon feléje közeledő medvét elkezdte szabdálni a kardjával, ameddig rongyokban lógott a bundája a medvének is. A medve futásnak eredt, a katona meg utána, az erdőig még vágott rajta néhányat.

– No, hát, farkas koma, nekem sok emberrel volt már dolgom, de ilyenekkel még nem. Most már én is találkoztam az emberrel!

– Ugye, mondtam neked, komám – mondja a farkas.

Aztán én is otthagytam őket, nehogy még én is a kezük közé kerüljek.

Azótától fogva maradt fenn a mondás: „Nem találkoztál még az emberrel, mint az a szegény farkas.”

(Ezt a mesét a nagyapámtól hallottam, amikor még kisgyerek voltam. A nagyapámat Purdi Gavrilának hívták.)

BORSÓFIÚ ÉS TÁRSAI

Volt egy öregapám, vagyishogy nagyapám, én úgy tízéves lehettem, megértettem mindent, amit egy kisgyerek megérthet. Abban az időben nem volt rádió, sem újság, amivel az ember az időt töltse. Bibliája sem volt másnak, csakis a papoknak. Az én nagyapám nagyon öreg volt, a lába béna, s a látását is elvesztette. Este, vacsora után kérleltük:

– Na, nagyapa, mesélj nekünk!

S kérdeztük, honnan tud annyi mesét. Nagyapám elmondta, hogy fiatal korában kőműves volt, és a famunkához is értett, járt Romániában, a régi Regátban, és nem volt mivel mással eltöltsék az estéket, csakis mesemondással. Hát végső öregsége idején, három nappal halála előtt, látott! Visszanyerte a látását. S három napra rá meghalt.

Na, lefekszünk, ő pedig mondta nekünk – öten voltunk testvérek –, hogy amikor ő azt mondja „csont”, nekünk azt kell mondani, „leves”. Mikor ő azt mondta, hogy „csont”, és mi már szunnyadtunk, s csak egyik-másikunk mondott levest, akkor ő is lefeküdt, pedig egész nap az ágyban volt – éjjel, nappal egyformán. Azután a következő este ott folytatta, ahol abbahagyta a mesét.

Na, nekifogott, és elmondta nekünk a Borsófiúról és a Fagörbítőről szóló mesét.

Volt egyszer, hol nem volt, mert ha nem lett volna, nem emlegetnék, volt egyszer egy özvegyasszony, akinek volt egy leánya és két fia. A lány olyan szép és egészséges volt, hogy nem volt hozzá hasonló az egész földön. Na, az egyik szomszédos országban élt egy sárkány, nagy vitéz, erős és hatalmas volt, és már az egész világot bejárta, hogy kedvére való lányt találjon. Valaki megmondta neki, hogy ebben és ebben a faluban él egy világszép lány. Csak nem akar férjhez menni.

– Na, nem baj! – mondta a sárkány.

Azzal ellovagolt a leány falujáig, megérkezett a háza elé, bement az udvarba. „Jó napot”, köszönt, de nem volt otthon, csak a lány anyja. Bejárnotta magát sárkány vitéz, de olyan erős hangon, hogy a szegény asszony reszketni kezdett tőle, azután megkérdezte a lány anyjától:

– Hol van a lányod, mert hallottam, hogy nagyon szép, el akarom venni feleségül.

Azt mondja a lány anyja:

– Vízért ment a falu végére. De a lányom még nem eladó.

– Na, nem baj – mondja a sárkány majd meglátom.

Azzal elindult lóháton a lány elébe. Találkozik vele. Kezet fognak, s mondja a lánynak:

– Na, nagylány, akarsz a feleségem lenni?

– Jaj, nem! – mondta a lány. – Én még nem vagyok eladó lány. Nem hagyhatom anyámat egyedül.

Akkor a sárkány megfogta a derekánál fogva, felültette a lovára, s szélesebesen elvágatott vele.

A testvérei nem voltak otthon. Na, amikor a fiúk megérkeztek a munkából, az anyjuk eléjük szaladt, és elmondta, hogy a szomszéd országból való sárkány elrabolta a testvérüket.

– Na, nem baj, anyánk – mondták a fiúk –, majd mi elmegyünk és visszahozzuk.

– Ne menjetek ti sehova, mert meg fog ölni az az átkozott sárkány, és nekem akkor nem lesz senkim.

– De bizony elmegyünk mi, anyám. Ketten csak elbánunk vele. Hazahozzuk a nénénket. Csak előbb eszünk egy kicsit, aztán felkészülünk az útra. Csak készítsd el a tarisznyánkat anyám, hogy legyen mit együnk az úton. Lehet, hogy még útközben utolérjük, de lehet, hogy csak otthon érjük el. Jó lenne, ha még útközben utolérnénk, mert akkor könnyebben beszélhetnénk vele.

Na, megebédeltek a fiúk, pihentek is vagy két órát, aztán kiválasztottak két gyors járású lovat, vették a tarisznyájukat, megcsókolták az anyjukat, és útnak indultak.

Sírva fakadt az anyjuk. Gondolta magában:

– Jaj, fiacskáim, ha ti elmentek a sárkány után, többé sohasem tértek haza.

A fiúk hajszolták a lovaikat, ahogy csak tudták, de nem érték utol a sárkányt. Lepihentek egy kicsit, aztán újra elindultak a sárkány országa felé. De az a kutya sárkány, amikor hazaérkezett, egy vénasszonyt küldött eléjük, hogy az eltérítse, más útra vezesse őket, hogy ne találják meg a palotáját.

Na, mennek a fiúk, s összetalálkoznak a vénasszonnyal. Tisztességgel ráköszönnek:

– Jó napot öreganyó, aztán hova s merre ezekkel a rossz lábakkal? Hiszen alig bírod magad húzni-vonni, ezen a nagy pusztaságon.

– Hát bizony – mondta a vénasszony –, én éppen a sárkány palotájáig megyek.

Megkérdezték a fiúk:

– Hát öreganyó, nem ez az út vezet a sárkány palotájához?

– Nem bizony, gyermekeim! Tán ti is oda akartok menni?

– Mi oda, öreganyánk.

– Na, akkor – mondja a vénasszony – forduljatok vissza. Mikor az ország határához értek, forduljatok jobbra, és azon az úton menjetek a sárkány palotájáig, mert én lehet, hogy csak két hét múlva érek oda.

– Na, köszönjük, öreganyó, az útbaigazítást.

Hát visszafordulnak a fiúk, mennek egy napig, és amikor elérkeztek az ország határáig, arra fordultak, amerre a vénasszony mondta.

Mendegéltek a legények azon a hosszú, végtelen úton. Mentek egy nap és egy éjjelen át, de még mindig nem értek el sehova. Mondja ekkor az egyik legény a testvérének:

– Ej, testvérem, nem jó fele megyünk mi. A vénasszony nem adott jó tanácsot.

Na, pihentek egy kicsit egy erdő szélén, és hát jön feléjük egy nagyon öreg ember. „Jó napot”-ot köszönnek neki.

– Öregapó, légy szíves, mondd meg nekünk, melyik út vezet a sárkány vitéz palotájához?

– Ó – mondta az öregember –, ez, amelyiken jöttetek, de már nagyon messze vagytok tőle. De én azt tanácsolom nektek, kedves fiaim, menjetek tovább, tegyetek meg még egy napi utat, és elértek egy faluhoz, ott pedig térjete balra. De még kérdeztek meg valakit, nehogy hiába járjátok. De hát mit akartok ti a sárkánytól? Miért keresitek a palotáját? Én azt tanácsolom nektek, de nagyon komolyan, hogy kerüljétek el, mert attól a sárkánytól kevesen szabadultak meg élve.

– Ó – mondta az egyik legény –, hiszen ő nekünk sógorunk.

– Ej – mondta az öregember –, ez még a tulajdon apját is megölte.

– Ó – mondta újra a legény –, mi kezet akarunk fogni veled.

– Na, akkor menjetek békével, gyerekeim! Segítsen az isten benneteket! – mondta az öreg, amikor elváltak. – Nem fogtok ti többé visszatérni – mondta csak úgy magában.

Na, mennek a legények, és érkeztek a faluig, úgy, ahogyan az öreg mondta. Mondja az egyik legény a másiknak:

– Tán csak nem úgy igazított útba az öregember is, mint a vénasszony, mert akkor nem érünk oda ebben az évben sem.

Na, ha már érkeztek a faluba, megint megkérdeztek egy nagylányt. Mondja neki az idősebb legény:

– Jó napot, kedves húgom. Megkérnénk, légy segítségünkre, és adj tanácsot, ha ebben a faluban laksz. Lehet, hogy mi is segítségedre lehetünk valamikor, ha még élünk.

– Nagyon szívesen – mondta a leány.

– Légy szíves, mondd meg, melyik út vezet egyenesen a sárkány palotájához.

– Ej, testvéreim, nagy fába vágjátok a fejszéteket. Megmutatom az utat, de a sárkányhoz csak az mehet be, aki meg tud inni kilenc veder bort és meg tud enni kilenc hízott ökröt.

– Oda se neki, majd csak megleszünk valahogyan – mondta az idősebb legény. Azt is gondolta, hogy majd elveszi ezt a lányt feleségül, mert nagyon szép volt.

– Na – mondta ismét az idősebb legény –, tudod mit, húgom, amikor visszatérünk, felkeresünk téged.

– Gyertek csak, nagy szeretettel fogadlak, csak hogy kevés ember szabadult meg élve a sárkány kezéből.

Na, elbúcsúztak a lánytól, és elindulnak azon az úton, amelyiket a lány mutatott nekik. Megint mentek egy egész napon át, hát estefelé csak előtűnik egy nagy palotaféle.

– Na, ez lesz az!

Megsarkantyúzták a lovukat, és a palotához értek. Ott eléjük ment egy hatalmas ember, és kérdezte:

– Mit kerestek ti erre, gyerekek? – Hiszen mind a ketten fiatalok és szépek voltak.

– Hej, kapus uram, jöttünk meglátogatni a mi sárkány sógorunkat.

– Hát, megláthatjátok, de csak akkor, ha előbb megesztek kilenc hízott ökröt és megisztok kilenc vödör bort.

– Jól van, kapus uram, hozzá csak mindent ide az asztalra. A többi a mi dolgunk.

A kapus mindent előhozott, ami kellett.

– Na, gyertek, gyerekek, és egyetek.

Na, a legények nekiültek az evésnek, éhesek is voltak nagyon. A kapus meg elment jelenteni a sárkánynak, hogy megérkeztek a rokonai.

– Jó – mondta a sárkány –, adj nekik enni, amennyit csak bírnak.

– Ej, hát esznek azok. Így még nem láttam enni senkit.

Na, ameddig a kapus odavolt, a legények jóllakatták még a kapus négy kutyáját is, melyikek a kaput őrizték. A bort meg kiöntötték a közelben lévő gödörbe.

Visszatért a kapus, és mondta:

– Legények, hát ti megettetek és megittatok mindent?

– Készen vagyunk mindennel! – mondta az idősebbik legény.

– Na, akkor bemehettek kezet fogni a sárkánnyal.

Na, bemennek a legények, jön a sárkány, akkora, mint egy hatalmas ördög. Amikor meglátta a fiúkat, azt mondta:

– Hej! Üdvözöllek, sógoraim! Gyertek be az ebédlő szobába! – És mondja az asszonynak:

– Na, asszony, hozzá ennivalót a testvéreidnek, megvendégeljük őket, ha már eljöttek, hogy meglátogassanak minket.

Na, leülnek az asztalhoz a sárkánnyal együtt, esznek, és kérde tőlük a testvérük:

– Hogy van édesanyám? Egészséges-e?

– Igen, az – mondják a legények –, egészséges.

– Na, hozzá bort is, asszony, abból a jobbikból!

Hozott a nénjük bort, de a sárkány is elment borért. De a sárkány olyan bort hozott, amelyikből megittak egy pohárral, és rögtön lehajtották a fejüket az asztalra és elaludtak.

– Na, eredj, Mărie, készítsd el az ágyakat a vendégszobában.

Hát, elment Mărie, s mikor ő nem volt ott, a sárkány megfogta mind a kettőjüket a hónuk alatt, és bevitte őket egy olyan szobába, ahova csak neki volt bejárása. Mind a két legény teljesen ittas volt. A sárkány fogta a kardját, levágta mind a kettő fejét, és a fejeket feltette a polcra. Voltak ott már emberfejek. Na, elhelyezi ezeket is, ahogyan lehetett. Bezárta az ajtót, a kulcsot zsebre tette, és visszatért az ebédlőbe. Jött az asszony.

– Na, megágyaztam. Hát hol vannak a testvéreim?

– Elmentek megnézni a lovakat.

Na, még ott üldögéltek egy darabig a sárkány és a felesége, de a testvérek csak nem jöttek elő.

– Gyere, nézzük meg, hol lehetnek, hogy még nem jönnek! – mondta a sárkány.

– Gyerünk – mondta az asszony.

Kimentek, és látják, hogy a lovak egy fészkerhez vannak kötve, de a testvérek nincsenek ott.

– Ejnye – mondta a sárkány ezek bizonyára kémek. Ettek, ittak, és azután megszöktek.

Hát, a nénjük bizony el volt keseredve, hogy ilyen dolgot műveltek.

Eltelik egy nap, kettő, el egy egész hónap, eltelik még több hónap is, az anyjuk egyre várta a fiait, hogy hozzák haza a lányát is, de csak nem jöttek.

Na, abban az időben az emberek sokat böjtöltek: egy pénteki napon az anyjuk leült babot szemelni. Válogatás közben imádkozott, és azon gondolkozott, mi lesz vele, így egyedül. Milyen jó lenne, ha lenne még egy gyereke. Hát amint válogatja a babot, talál közötté egy borsószemet is. Fogta, a szájába vette, ide-oda forgatta a szájában, és egyszerre csak lenyelte. Na, a borsószem lement a torkán. Egy idő múlva a szegény anya érezte, hogy teherbe esett. Amikor eljött a szülés ideje, este lefeküdt, és éjjel egy szép, nagy gyermeket szült. Na, ennek nagyon megörült, hogy most már nem lesz egymagában. A gyermeket elnevezte Borsófiúnak. Ez a gyermek háromnapos korára akkora lett, mint egy egyéves kislány, hathónapos korára, mint egy legény, és egyéves korára teljesen felnőtt emberré vált.

Na, még kicsi korában, amikor más gyerekekkel játszott, megmondták neki, hogy volt egy nénje és két fiútestvére is, és a nénjét elragadta egy sárkány.

Borsófiú egyre kérdezgette az anyját:

– Anyám, igaz-e, hogy volt nekem egy néném és két fiútestvérem is.

– Nem igaz – mondta az anyja. Nem akarta, hogy megtudja, hogy volt neki egy nénje és két fiútestvére. Attól félt, hogy utánuk megy, és ő akkor megint egyedül marad, megint nem lesz senkije.

Borsófiú egyéves koráig még szopta az anyja csecsét. Mindig faggatta az anyját a testvéreiről, de az nem akarta az igazat megmondani. Gondolt egyet Borsófiú, és azt mondta az anyjának:

– Anyáin, én szopnék a melledből a ház talpgerendája alatt is. Úgy szeretnék szopni a ház talpgerendája alatt. – Mivel annak idején a házakat talpgerendára építették, vagyis a falak előre elkészített fagerendákból voltak, úgy, mint az erdei házak.

– Ó – mondta az anyja –, nem lehet az. Ki emeli fel a talpgerendákat?

Hát azt mondja Borsófiú:

– Én majd felemelem, anyám. Maga feküdjön le ott bent a ház talpgerendája mellé, én kívülről kézzel felemelem a talpgerendát, maga alábújik, és odanyújtja a mellét, hogy szopjak.

– Na, jól van – mondta az anyja.

Bement az anyja a házba, Borsófiú pedig kívülről fél kézzel felemelte a talpgerendát, ő is lefekszik a talpgerenda mellé, és megfogta az anyja mellét, aztán kicsit leeresztette a talpgerendát, hogy az anyja ne tudjon kibújni alóla. Akkor azt mondja Borsófiú az anyjának:

– No, lelkem, édesanyám, most mondja meg, volt-e nekem néném és két fiútestvérem.

Azt mondja az anyja:

– Nem voltak.

Borsófiú akkor azt mondta:

– Anyám, ne titkolózzék, mondja meg az igazat. Mert ha nem, a talpgerendát magára eresztem, és az megöli magát, én meg anya nélkül maradok.

És egy kicsit még lejjebb eresztette a talpgerendát. Akkor azt mondja az anyja:

– Ne ölj meg, te, hát volt bizony neked egy nénéd és két fiútestvéred is.

Akkor kiengedte az anyját a talpgerenda alól, és azt mondta neki:

– Miért tagadta le, hogy nekem volt egy nővérem és két fiútestvérem?

Akkor az anyja elkezdett keservesen sírni, és elmondta, hogy a nénjét elvitte egy sárkány a szomszéd országba, a fiútestvérei pedig utánamentek, hogy hazahozzák, de nem jöttek vissza azóta sem.

– Nem tudom, mit csinált velük a sárkány – mondta az anyja –, én nem akartam megmondani neked, gyerekem, mert féltem, utánuk mész, és én megint egyedül maradok.

– Na, nem baj, anyám, ne búsuljon, mert elmegyek én, és visszahozom őket, a nővéreimet és a fiútestvéreimet is. Olyan erőben vagyok, hogy meg tudok én harcolni egy sárkánnyal is. Kipusztítom őt a világból. Csak készítsen nekem, anyám, egy pogácsát a mellében lévő tejjel, majd amikor néném ebből a pogácsából eszik, akkor elhiszi, hogy én az ő testvére vagyok. Érezni fogja, hogy ez a pogácsa az anyja tejjével készült.

Na, elkészíti az anyja a pogácsát a saját tejjével, szépen megsüti, és a tarisznyába teszi. Borsófiú a hátára kanyarítja a tarisznyát, megcsókolja az anyját, megsimogatja, hogy legyen csak békében, nyugodtan, mert újra meglátja az összes gyereket. De az anyja csak kérleli, hogy ne menjen el, és újra sírva fakad.

Borsófiú már messzire járt, amikor visszanézett. Az anyja még mindig az úton állt, és integetett feléje, hogy jöjjön vissza.

De Borsófiú megkeményíti a szívét, összeszorítja az öklét, és megy tovább, rövidíti az útját. Amikor megérkezett a sárkány országának a határához, egy keresztúthoz ért, de ő csak tartotta az egyenes utat. Már közeledett a palotához, még volt egy egész napi gyalogolnivalója. Ő is találkozott a vénasszonnyal, de ő okosabb volt.

– Jó napot, öreganyó! Hát meddig és hova ebben a pusztában országbán?

Mondja a vénasszony:

– Megyek a sárkány palotájába, hátha megsegít valamivel.

Mondja Borsófiú a vénasszonynak:

– Hát, aztán messze van-e a sárkány palotája? Mert én a túloldalról jövök, és még nyomát sem láttam a távolban. Na, te mikor érsz oda, öreganyókám?

– Hát, úgy egy hét múlva.

– Na, akkor csak menj békességben, öreganyám – mondja Borsófiú.

Akkor azt mondja a vénasszony:

– Aztán te, fiatalember, hova készülsz?

– Hát csak megyek én is valami munkát keresni itt, keleten.

– Ej – mondja a vénasszony –, ott te nem találsz semmit, ismerek én minden falut a sárkány országában.

– Nem baj – mondta Borsófiú –, meg akarom én is ismerni a sárkány egész országát.

Mondja megint a vénasszony:

– Hiába mész tovább, éhen fogsz halni.

– Na – mondja Borsófiú –, bánom is én, legalább szétnézek a világban.

Otthagyta a vénasszonyt békében, és ment még egy darabig, aztán visszanézett, és látja, hogy a vénasszony csak jön utána.

„Hopp! – gondolta Borsófiú ez az átkozott be akart engem csapni, más útra akart küldeni. De az én angyalom velem van, és jó fele vezet engem.”

Na, tovább ment Borsófiú, és mind azon gondolkozott, mit csináljon ezzel az átkozott vénasszonnyal. Na, megy tovább, és megint visszanézett, de már nem látta a vénasszonyt. De amikor Borsófiú megpillantotta a palotát, megint jött egy öregasszony feléje, ráköszönt. Borsófiú őt is megkérdezte, hogy vajon ez-e a sárkány palotája.

– Á, nem ez az! – mondta az öregasszony. – Ez az én gyermekem palotája, de nincs otthon senki. A sárkány palotáját már elhagytad. Legalább egy nap utat kell megtenned visszafele.

– Hej, te átkozott vénasszony – mondja Borsófiú, és a kontyánál fogva megrázta egy kicsit, aztán ezt mondta neki:

– Öreganyó, mondd meg az igazat, mert ha nem, kivetlek a világból.

Akkor azt mondja a vénasszony:

– Hagyj békén, hogy még én is éljek, és menj csak, nincs a sárkány odahaza, elment országjárásra.

Amikor ezt elmondta az öregasszony, Borsófiú jól megpörgette és fenékbe rúgta, de úgy, hogy a vénasszony éppen a sárkány országának a végére pottyant. Amint az öregasszony a földre ért, hát éppen jön a sárkány, és mondja neki:

– Hát te, mi újságot hoztál, hogy elém jöttél?

– Hej, kedves gazdám, rossz hírt hoztam. Egy vándorlegény ment a palotához, és akármit is mondtam neki, nem tudtam eltéríteni se jobbra, se balra. A kontyomnál fogva repített ide hozzád.

– Ej – mondta a sárkány –, aztán ki lehet ez a híres vitéz, mert Borsófiúról már hallottam.

– Hát, bizony tegnap-tegnapelőtt még a porban játszott a gyerekekkel. Nem tudom én, kicsoda lehet!

Na, megérkezik Borsófiú a palotához, és mondja neki a kapus:

– Ide csak az léphet be, aki meg tud enni hét hízott ökröt és meg tud inni hét vödör bort.

Azt mondja erre Borsófiú:

– Hozd ide mindezeket, aztán menj vissza, és süssél meg még hét ökröt!

Na Borsófiú mindent felfalt, és megitta az összes borocskát.

– Na, van még? – kérdi a kapustól.

– Nincs több – mondja a kapus.

Akkor Borsófiú fogta a legnehezebb hordót, feldobta a fellegekig, onnan leesett egyenesen a sárkány fejére. Na, a sárkány hátára vette a hordót, hogy hazavigye, de jött ám a többi hordó is, sorban, mint a vadlibák.

Na, Borsófiú egyik kezével megragadta a kapus nyakát, a másikkal a fenékét, és a hordók után dobta, úgy hogy kevés hiányzott ahhoz, hogy az is a sárkányra essék.

Na, megvakarta a fejét a sárkány, volt neki egy buzogánya, azt repítette haza a levegőn keresztül. A buzogány – amikor hazaérkezett – háromszor megfordult a palota körül, azután magától félakadt az ajtón kívül levő fogásra. Na, jól van, Borsófiú bement a palotába, onnan kijött a nénje, és Borsófiú azt mondja neki:

– Jó napot, néném!

Mondja a nénje:

– Nem tudom, hogy a nénéd vagyok-e vagy sem, nekem két fiútestvérem volt, de harmadikról nem tudok.

Na, mondja neki Borsófiú:

– Fogjad és egyél ebből a pogácsából, aztán majd elhiszed, hogy a testvéred vagyok.

Na, veszi a pogácsát a nénje, és amint lenyelt egy darabot belőle, mondja:

– Most már elhiszem, hogy a testvérem vagy, mert ezt olyan anyatejjel dagasztották, amelyikből én is szoptam.

Na, amire befejezték a beszélgetést, már jött is a buzogány sisteregve, azután háromszor körbe keringett a palota körül, és magától felakadt a fogasra.

– Jaj – mondja a nénje –, hova dugjalak el, mert jön haza a sárkány. A buzogánnyal azt üzente, hogy az étel se hideg, se meleg ne legyen.

Mondja Borsófiú:

– Nem bújok én el sehova, kezet akarok fogni vele.

Na, kész lett az ebéd, mire jön a sárkány, és Borsófiú elébe ment. Hazaérkezett a sárkány, köszönti Borsófiú:

– Jó napot, sógorom! Hát aztán hazajöttél az országjárásból?

– Megjöttem, sógorom – mondja a sárkány, és kezet fogott Borsófiúval.

– Ó, sógorom, de lágy markod van, látszik, hogy fiatal vagy és nem sokat dolgoztál. Na, gyerünk ebédelni – mondja neki a sárkány.

Na, leültek ebédelni, utána ittak is. De Borsófiú csak egy pohárral ivott abból a borból, amelyikből a sárkány is ivott. A sárkány elment, hogy még hozzon bort – úgy, mint a testvéreinek –, de Borsófiú nem akart többet inni.

– Én nem iszom többet – mondja Borsófiú –, mert én vándor vagyok, és nekem elég volt.

A sárkány mondja:

– Igyál csak, sógor!

Mondja Borsófiú:

– Nem iszom, sógor, mert ha sokat iszom, megfájdul a fejem.

– Na, jól van – mondja a sárkány –, látom, hogy kemény legény vagy. Gyere verekedjünk meg!

– Gyerünk – mondja Borsófiú. – Lássuk, ki az erősebb!
A néne intett a fejével, hogy ne menjen, de Borsófiú nem hallgatott rá.

Kimentek az udvarra mind a ketten, nekifogtak birkózni, a sárkány megfogta Borsófiút, és térdig bevágta a földbe.

Na, felkelt Borsófiú. A sárkány kinevette, és azt mondta neki:
– Úgy látszik, hogy én már vén csont vagyok. Gyere, birkózzunk meg még egyszer!

– Gyerünk! – mondja Borsófiú.

Akkor Borsófiú jobban megfogta a sárkányt, forgatta ide-oda, felemelte, és nyakig bevágta a földbe.

– Na, sógor, most mondd meg, hol van az én két testvérem, mert ha nem mondd meg, tüzet gyújtok feletted.

– Megmondom, csak ne ölj meg – mondja a sárkány. – Keresd meg a báránybőr bekecsem zsebében a nagy kulcsot, és nézd, ott hátul van az a szoba, amelyikben a fejek vannak a polcra téve, a testek pedig a másik szobában. Tedd a fejeket a testekre. Az ajtó mellett találsz három vesszőt, ezekkel üssed meg háromszor a testeket. Erre feltámadnak.

Na, elment Borsófiú, megkereste a kulcsot, kinyitotta az ajtót, meglátta a fejeket a polcon, levette őket, ment a másik szobába, ott találta a testeket, rájuk tette a fejeket, hozta a vesszőket, úgy, ahogyan a sárkány mondta, megütötte a fejeket és a testeket, és erre rögtön megelevenedtek. Mondja nekik Borsófiú:

– Keljetek fel, testvéreim, és menjünk haza!

Azok erre rögtön felkeltek.

– Ó, de jól aludtunk – mondja a fiatalabbik testvér.

– Jól bizony, mert ha én nem találtam volna rátok, örökre itt maradtatok volna. Várhatott volna anyánk, hogy hazamenjünk.

Na, kimentek az udvarra, Borsófiú megmutatta nekik a sárkányt, láthatták, hogy csak a feje áll ki a földből, nagyon igyekezett kijönni onnét, de még csak moccanni sem tudott. Mondta a sárkány a feleségének:

– Na asszony, most emberemre találtam. Ez erősebb, mint én. De ne engedd, hogy megöljenek, mert ígérem, hogy többet semmi rosszat nem teszek a világon senkinek.

Akkor Borsófiú levette a sárkány buzogányát az ajtón kívül levő fogasról, és úgy vágta fejbe vele, hogy fejestül, mindenestül elsüllyedt a földbe. De a sárkánynak volt egy hétfejű sárkánya is egy olyan szobában, ahova csak ő tudott bemenni, hogy enni adjon neki. Emberi testekkel táplálta, azzal, amelyik éppen eszébe jutott. Amikor Borsófiú fejbe vágta a sárkányt a buzogánnyal, és az kiadta a lelkét, akkor a hétfejű sárkány úgy megrázkódott, hogy az egész palota megremegett a zajától, olyan lárma támadt, hogy még a süketek is meghallották.

– Hej – mondta Borsófiú –, miféle zaj ez, néném, ami itt hallatszik a palotában?

– Nem tudom én – felelte a nénje. – Engem sohasem engedett be a palota összes szobájába. Én csak azokban a szobákban voltam, ahol főztek, ettünk vagy aludtunk. A többi be volt zárva, a kulcsokat pedig magánál tartotta. Úgy tudtam, hogy a testvéreim nincsenek itt. Azt mondta nekem, hogy elszaladtak, kémek voltak. Most látom csak, hogy itt vannak. Na, gyerünk, nézzük meg az összes szobát, hogy lássuk, mit tartott ott a sárkány.

Na, fogta Borsófiú a kardját, a jobb kezébe vette, és a bal kezével kinyitotta az ajtót, és amikor kinyitotta az ajtót, a hétfejű sárkány azonnal az ajtóhoz ugrott. De Borsófiú gyorsabb volt, mint ez a sárkány. A lábát az ajtónyílásba tette, és csak annyi rést hagyott szabadon, hogy azon csak a sárkány egyik feje férhetett ki. Amikor a sárkány kidugta a fejét, Borsófiú azonnal levágta a kardjával. Így borotválta le a sárkány fejét egymás után, ahogyan az kidugta őket az ajtórésen. Na, amikor mind a hét fejet levágta, kinyitotta az ajtót. Hát bent a szobában már csak emberi csontokat találtak, a gazdája emberhússal táplálta a sárkányt. Na, még volt ott néhány fej és test, ezeket Borsófiú feltámasztotta a vesszőivel, és megkérdezte, hogy mit kerestek itt, ők meg azt mondták, hogy akkor kerültek ide, amikor a sárkány még csak kisgyerek volt, és nagyon jól aludtak itt nála.

– Bizony – mondta Borsófiú –, örökre itt aludtatok volna, ha én nem találak meg. Na, menjetek oda, ahonnan jöttetek.

Ezután azt mondja Borsófiú:

– Na, néném és bátyáim, most aztán készülődjünk, és menjünk haza anyánkhoz, mert nagyon vágyódik utánunk, hiszen már régen eljöttünk hazulról.

Elkészítettek minden útravalót, elindultak hazafelé az anyjukhoz. Az úton megint összetalálkoztak a vénasszonnyal. Azt mondja az öregasszony:

– Hová mentek, fiatalok, mert én úgy látom, hogy nem jó úton jártok.

– De mi jó úton megyünk – mondta Borsófiú –, csak maga nem jár jó úton, mert maga mind el akaija téríteni a jó útról a vándorokat, mint ahogyan eltérítette az én két testvéremet is. De engem nem tudott becsapni. Tudja meg, öreganyó, hogy kivel van dolga. Én Borsófiú vagyok, aki nem ijed meg a saját árnyékától. – Akkor megint megfogta az öregasszony kontyát, szerencséje volt az öregasszonynak, hogy a hajában nem volt hegyes fésű, mint amilyen a menyecskéknek van, mert ha az lett volna, belement volna a fejébe, ahogyan Borsófiú megfogta a kontyánál fogva, azután megint megforgatta, fenékbe rúgta úgy, hogy visszarepült a sárkány palotájához.

– Na, láthatjátok, testvéreim, hogy kivel volt dolgotok, ki tévesztett meg benneteket. Na, de nem baj, mert a vénasszony és a sárkány is emberére talált, aki becsületre tanítsa őket.

Na, mennek, rövidítik az utat, és néhány nap elteltével haza is érkeztek. Édesanyjuk, amikor meglátta őket, örömeben úgy megzavarodott, hogy alig ismerte meg őket. Mondta neki Borsófiú:

– Na, édesanyám lelkem, hazahoztam a leányodat és a fiaidat.

Nagy örömben voltak, az anya és a leánya is. De a fiútestvérek még mindig el voltak keseredve. Szégyellték is magukat, hogy ők ketten nem bírtak el a sárkánnyal, és Borsófiú testvérük, aki még nem is volt a világon, amikor ők elmentek, szabadította ki őket a sárkány kezéből.

Na, eltelik egy kis idő, és látja ám Borsófiú, hogy a testvérei csak húzódoznak tőle. Na, gondolta Borsófiú, meg kellene nősülni neki is, és azután letelepedni valahova a családjával.

– Na – mondta az anyjának –, anyám, én világgá megyek, hogy találjak magamnak egy szép feleséget. Úgy gondoltam, hogy megnősülök.

– Jól van – mondta az anyja –, de hát itt a faluban is találsz magadhoz valót.

– Igen, de nekem olyan kell, aki rendet tud tartani a házban, és fonni is tud.

– Jól van, fiam, menjél, de ügyelj arra, hogy szép, szorgalmas, okos és egészséges legyen.

– Ez az én dolgom, anyám! Minden jót, anyám, és nektek is minden jót, néném és testvéreim.

Na, nekiindult Borsófiú az országnak, világnak, hogy megtalálja a szerencséjét. Megy országról országra, faluról falura, de csak nem tudott sehol sem megtelepedni. Elérkezett egyszer egy út menti nagy erdőbe, s ott érte az este. Na, bement az erdőbe, hogy keressen fekvőhelyet magának. Hát, ott egy nagyon erős ember éppen hajlítgatta meg az egyenes fákat és egyenesítette ki a görbéket. A térdére tette a fákat, úgy egyenesítette ki. Mondja neki Borsófiú:

– Jó napot, Fagörbítő!

– Jó napot! – mondta Fagörbítő.

– Hát te, mit csinálsz? – kérdi Borsófiú.

– Én a fákat görbítem. Ha megfognálak, téged is meggörbítenélek – mondta Borsófiúnak.

– Ej – mondta Borsófiú –, hát te olyan erős vagy?

– Olyan – mondja Fagörbítő.

– Na, akkor gyere, birkózzunk meg – mondta Borsófiú.

– Na, gyerünk – mondta Fagörbítő.

Na, összekapaszkodnak, ahogyan csak tudnak, mert én is értek a birkózáshoz, de elég az hozzá, hogy Borsófiú megfogta Fagörbítőt, és bevágta a földbe egészen derékig.

– Na – mondta Borsófiú –, fejbe vágjalak-e a buzogányommal és itt maradsz helyben, te hősködő legény?!

– Ne ölj meg – mondta Fagörbítő –, inkább legyünk kenyeres pajtások, járjunk együtt, mert tudom én, hogy így nem fog minket legyőzni senki a világon.

– Na, jól van – mondta Borsófiú –, hagyjad a fákat, és gyere velem.

Na, mennek tovább kettesben. Mennek egyik országból a másikba. Egyszer csak elérkeznek egy dombos vidékre, hát látják, hogy ott egy igen magas ember ül egy farönkön, térdén két

malomkövel, jó nagyokkal, és összedörzsöli meg összetöri a köveket. Na, Borsófiú és Fagörbítő odamennek, és mondják neki:

– Jó napot, te Kötörő! Mit csinálsz te itt?

– Hát töröm a köveket. Ha titeket is megfognálak, titeket is összetörnélek, és úgy összemorzsolnálak, mint ezeket a malomköveket.

– Nana – mondta Borsófiú –, hát ilyen erős vagy te, Kötörő?

– Én, ilyen erős! – mondta Kötörő.

– Na, akkor gyere, birkózzál meg előbb Fagörbítővei, aztán velem – mondta Borsófiú.

– Nem – mondta Kötörő –, én előbb veled akarok megbirkózni, azután majd megbirkózom Fagörbítővei.

– Na, jól van – mondja Borsófiú –, de ha te velem akarsz először megbirkózni, utána már nem lesz kedved megbirkózni Fagörbítővei.

– Dehogynem! Majd vele is megbirkózom – mondta Kötörő –, és mind a kettőtöket nyakig bevágok a földbe.

– Na, jól van – mondta Borsófiú –, gyerünk, lássuk meg a dolgokat. Ha te bevágysz engem a földbe nyakig, íme itt a kardom, vágd le a földből kiálló fejemet. De ha én vágok be nyakig a földbe, akkor ezzel a buzogánnyal úgy vágok fejbe, hogy a másvilágon találod magad.

– Jól van – mondta Kötörő.

Na, felugrik Kötörő a farönkről.

– Hé, gyere ide! – mondja Borsófiúnak.

Na, Borsófiú egy kicsit megijedt, amikor látta, hogy milyen gyorsan felugrott, és hogy milyen erős ember. Összekapaszkodnak, Borsófiú egy kicsit hagyta magát, és Kötörő bevágta őt térdig a földbe. De talpra ugrott Borsófiú, és ezt mondta Kötörőnek:

– Ez mind semmi! Gyere még egyszer!

– Gyere! – mondta Kötörő –, mert most nyakig bevágok a földbe, azután itt marad a fejed.

Na, megint összekapaszkodnak, Borsófiú megfogta Kötörőt erősen, felemelte, és nyakig belevágta a földbe. Na, Borsófiú mindjárt fogta a buzogányát, felemelte, hogy fejbe verje, ahogy megbeszélték, de Kötörő azt mondta Borsófiúnak:

– Állj meg, ne ölj meg, te! Hagyj élni! Majd ha hárman leszünk kenyeres pajtások, sehol a világon nem találnak erősebbet nálunk.

– Na, jól van – mondta Borsófiú gyere te is velünk.

Csak mennek tovább hárman együtt. Dombokon, folyókon, völgyeken kelnek át, elértek egy nagy erdő szélére.

– Na, barátaim – mondta Borsófiú –, fogytán van az ennivalónk. Muszáj, hogy fogjunk egypár nyulat.

Na, bementek az erdőbe vadkeresésre, Borsófiú lőtt is vagy két nyulat, és azt mondja a társainak:

– Na, te Fagörbítő, te most itt maradsz, csinálunk egy kunyhót, itt fogunk pihenni egypár napig. Te készítsd el az ebédet, én pedig Kötörővei elmegyek, hogy fogjunk még egypár nyulat.

– Na, jól van – mondta Fagörbítő –, menjetek.

Borsófiú és Kötörő felkészültek, és elindultak az erdőbe. Fagörbítő feltette a lábosokat a tűzre, megnyúzta a nyulat, és feldarabolta a búst tokánynak. Mire elkészült a tokány, egyszerre csak megjött a Singember. Lába, mint a motolla, keze, mint az orsó, a szeme, mint két tál, feje, mint a véka. És térdig ért a szakálla.

– Jó napot, te szakács! Hát kész a tokány?

– Kész – mondta Fagörbítő –, de nem a te számodra!

Erre odaugrott a Singember, megfogta Fagörbítőt, hátára fektette, vette a lábost a tokánnyal, a Fagörbítő hasára tette, és az egész tokányt felfalta. Utána pedig jóllakottan elballagott.

Na, felugrik Fagörbítő, a forró lábostól mind összeégett a hasa, megnyúzta a másik nyulat is, és odatette főni. Megérkezik Borsófiú és Kötörő:

– Na, kész az ebéd? – kérdezte Borsófiú.

– Azonnal – mondja Fagörbítő.

Na, nekiültek mind a hárman az evésnek. De Fagörbítő egyre fogta a hasát, mert megégette, de nem mondott semmit, mert szégyellte magát.

Na, másnap reggel mondja Borsófiú:

– Na, Kötörő, most te maradsz itthon, és elkészíted az ebédet.

– Jól van – mondta Kötörő.

Na, Borsófiú és Fagörbítő elindultak az erdőbe, hogy még megfogjanak egypár nyulat a holnapi napra. Kötörő is nekifogott,

megnyúzta a nyulat, feldarabolta a húst, feltette főni. Amikor elkészült, megint jött a Singember:

– Jó napot, te szakács, kész a tokány?

– Kész – mondta Kötörő –, de nem a te számodra.

Akkor a Singember megfogta Kötörőt, őt is a hátára fektette, a lábast a paprikással a Kötörő hasára tette, és felfalta az egész nyúlpaprikást. Még a lábast is kinyalta.

Na, elindul a Singember, jóllakottan és mondja magában:

– Na, így csinálom mindennap. Ide járok pörköltet enni.

Na, felugrik Kötörő is, egy másik nyulat tett fel főni, de az nem készült el teljesen, mire Borsófiú és Fagörbítő megérkezett.

– Na – kérdi Borsófiú kész az ebéd, testvér?

– Azonnal! – mondja Kötörő.

– Te, talán csak nem aludtál, amíg mi az erdőben jártunk nyulászni?

– Nem – mondta Kötörő –, csak úgy látszik, rossz fát hoztam az erdőből, mert a tűz nagyon gyengén égett.

Na, jól van. Leültek és ettek. Fagörbítő nem szólt semmit, csak gondolta magában, hogy „Kötörő testvér is úgy járt, mint én”.

Na, másnap reggel mondja Borsófiú:

– Na, testvérek, ma én maradok itthon, és elkészítem az ebédet.

– Jól van – mondja Fagörbítő és Kötörő –, mi elmegyünk, és hozunk holnapra annyi nyulat, amennyit csak meg tudunk fogni.

Na, Borsófiú nekilát, megnyúzza a nyulat, feldarabolja úgy, ahogy pörköltnek szokás. Felteszi főni, s a hús nemsokára meg is főtt.

Na, Fagörbítő és Kötörő igyekeztek minél hamarabb hazaérkezni az ebédhez. Ahogy közelednek a kalibához, hát ott a „komá”-juk is, a Singember.

– Na, jöttök a nyulakkal? Hozzátok csak ide! – mondta. Azután fogta a nyulakat, elvette tőlük, és úgy fenékbe rúgta őket, hogy az erdő túlsó széléig repültek egymás után. Na, jön a Singember a nyulakkal Borsófiúhoz és mondja:

– Jó napot, te szakács! Kész a paprikás?

– Kész – mondta Borsófiú –, de nem a te számodra.

Odaugrott a Singember, hogy megfogja és földhöz verje Borsófiút. De Borsófiú megfogta a szakállát, egyszer körbeforgatta, és egy fához vágta, aztán fogott egy baltát, bement az erdőbe, ameddig talál egy olyan vastag tölgyfát, hogy öt ember sem tudta körbefogni. Borsófiú belevágott a fejszéjével a tölgyfába, megrepesztette, aztán a repedésbe beledugta a Singember szakállát, kihúzta a fejszét, és otthagya a Singembert, ameddig jönnek a testvérei, hogy ők is lássák.

Na, megérkezett Fagörbítő és Kötörő a kunyhóhoz. Újra fogtak egypár nyulat, rögtön kérdezték, kész-e a pörkölt, mert azt gondolták, hogy Borsófiú is úgy járt, mint ők.

– Kész van! – mondta Borsófiú –, de hol voltatok ennyi ideig, hiszen az ebéd már rég elkészült.

– Ó, hadd el – mondta Kötörő –, mert egy farkas elcsalogatott minket majdnem az erdő másik széléig, és ezért sokat késtünk (szégyellték megmondani, hogy hogy jártak).

– Na, nem baj, testvérek – mondta Borsófiú –, gyertek és együnk.

Na, leültek és ettek.

– Na, jól laktatok?

– Jól – mondta Fagörbítő és Kötörő.

– Na, akkor gyertek csak velem, hogy megmutassam nektek, ki volt az, aki késleltetett és kit ettetek ti a tokánnyal.

Na, fogta Borsófiú a fejszét, hogy megölje a Singembert. Elmentek mind a hárman. Borsófiú ment elől, de amikor meglátta őt a Singember, megijedt, a szakállával kirántotta a fát gyökerestül és maga után húzva, futásnak eredt az erdőbe úgy, hogy amerre futott, az összes fát összetörte, kitépte, valóságos utat vágott az erdőben, az mutatta, hogy merre is szaladt el.

– Na, testvérek – mondta Borsófiú –, most mondjátok el, mi történt veletek.

Na, Fagörbítő elmondta, hogy mi történt vele.

– Úgy megfogott, mint egy gyereket, a hasamra tette a lábost, és rögtön megette az egész pörköltet, de nézd! – felemelte az ingét, megmutatta a hasát, ahol egy nagy kerek folt látszott, a lábost helye.

– Na, jól van – mondta Borsófiú. – Most te következelsz Kötörő!

– Velem is ugyanúgy bánt el.

– Aztán miért nem mondtátok meg nekem?
– Hát szégyelltük magunkat.
– Na, látjátok, milyen legények vagytok ti, hogy egymással és velem szemben is titkolóztok? Na, gyertek, hogy fogjuk meg és öljük meg – mondta Borsófiú.

Na, utánamentek azon az úton, amelyiken a Singember is ment. Olyan utat vágott magának, mint ma a tankok az erdőben. Na, mentek addig, míg kiértek az erdőből, és látták, hogy a Singember előttük szalad a fával. A Singember futott a Föld köldökéig, ott leereszkedett a fával együtt a másvilágra. Na, amikor ők is odaértek:

– Hát most mit tegyünk, hogyan menjünk utána, de úgy, hogy vissza is jöhessünk.

Na, addig járkáltak ide-oda, ameddig találtak egy kovácsot, és megbeszélték vele, hogy készítsen egy kosarat, amelyik a túlviláig érjen. Na, a kovács elkészítette a kosarat és utána a láncot is.

Amikor az készen lett, mondja Borsófiú Fagörbítőnek és Kötőrőnek:

– Most jól figyeljete ide, hogy mit mondok. Engem leengedtek ezzel a kosárral, mert én nem nyugszom addig, amíg meg nem ölöm a Singembert, azért mert így megcsúfolt benneteket, és velem is így el akart bánni. Én beülök a kosárba, és ti leengedtek engem a túlvilágba. És ha megöltem, tudjátok meg, hogy nektek is hozok egy-egy szép leányt a túlvilágról. Az első leány Fagörbítőé lesz, a második Kötőrőé, a harmadik pedig az enyém. Amikor a kosárba teszem őket, megrántom a láncot, és akkor ti felhúzzátok.

– Na, jól van – mondta Fagörbítő és Kötőrő.

Na, beül a kosárba Borsófiú, a testvérei pedig leengedték a túlvilágba.

Hát, amikor megérkezett, nézelődött a Singember nyomai után, de alig találta meg. Végtére csak a nyomába eredt, ment vagy három nap és három éjjel egyfolytában, s már majdnem elérte a Singembert, de akkorra már nagyon elfáradt. Gondolta, hogy pihen egy keveset. Amikor leült, előrenézett az úton, hát a távolban feltűnt valami nagyon szép, és amikor jobban megnézte, látja, hogy a Singember is éppen egy szép rézpalota mellett halad el. Na, akkor azt mondja magában Borsófiú:

– Hát csak elmegyek én addig, aztán ott majd megpihenek.

Na, elmegy és elérkezik addig a szép rézpalotáig, bemegy az udvarba, és eléje jön egy szép lány:

– Jó napot, nagylány!

– Jó napot, te más világból jött legény!

– De honnan tudod te, hogy én a más világból való vagyok? – kérdezte Borsófiú.

– Hogyne tudnám, hiszen ebben a világban nincs több legény és lány, itt csak mi, hárman élünk testvérek.

– Aztán hol laknak a testvéreid? – kérdezte Borsófiú.

– Az ország keleti részén – mondja a lány.

– No, jól van – mondja Borsófiú. – Megkérdezlek: nem láttad véletlenül a Singembert errefelé?

– De igen! Éppen most szaladt el mellettünk.

– Na, nagylány, mire visszajövök, te készülj fél, hogy velem gyere a másik világba. Nem maradhatsz itt, mi lenne itt veletek? Te a Fagörbítő felesége leszel.

– Jól van – mondta a lány –, elmegyek én.

Na, még pihent egy kicsit, aztán elindult Borsófiú, hogy elérje a Singembert. Amikor már majdnem utolérte, megint meglátott egy szép palotát, csillogott nagyon, mert ezüstmű volt. Na, megérkezik a palotához, bemegy az udvarba, elébe jön egy még szebb lány, Borsófiú pedig mondja neki:

– Jó napot, szép lány!

– Jó egészséget, te másik világból jött szép legény!

– Honnan tudod, hogy én a másik világból jöttem?

– Jól tudom, mert ebben a világban csak mi élünk, hárman testvérek.

– Na – kérdi Borsófiú a lányt-, légy szíves, mondd meg nekem, nagylány, nem láttad-e véletlenül a Singembert errefelé?

– De láttam. Nemrég ment errefelé mellettünk, lógó nyelvvel futott egy nagy fával maga után.

– Na, megyek, hogy utoléljem. Megölöm, és amire visszajövök, készülj fel, hogy velem gyere. Te a testvérem, Kötörő felesége leszel.

– Jól van – mondta a lány.

Na, elindul Borsófiú, megy vagy két napig, de nagyon elfáradt, megint gondolkozik, hova is menjen pihenni. Amint jobban előrenéz,

megint meglát egy szép palotát, vagyis egy aranykastélyt, már messziről nagyon csillogott. Na, elindult megint nagy reménnyel és azt gondolta, hogy mégis el kell érnie a Singembert, hogy véget vessen ennek a nagy útnak.

Hát egy idő múlva érkezett ahhoz a szép palotához, de nem tudott bemenni az udvarba, mert be volt a kapu zárva, és volt ott egy nagyon dühös, hatalmas kutya is. Döngeti a kaput, de a kutya nem ugatott, csak meglapult az ajtó mögött, mintha tudná, hogy ő lesz a gazdája.

Na, döngeti tovább a kaput, és egy idő múlva kijön egy nagyon szép lány (én sem tudom elfelejteni, ilyen szépet még én sem láttam, de talán maguk sem, kedveseim), és amikor a lány kijött, nagyon elcsodálkozott, hogy a kutya nem ugat. Na, kinyitotta a kiskaput, Borsófiú pedig mindjárt ráköszöntött, ahogy az már egy vándornak szokása. De amikor meglátta, majdhogy nem térdre esett, úgy csillogott a lány arca, hogy éjjel is láthattad. (Mert ha éjjel mentél az úton, nem volt szükséged lámpásra, mert úgy láttál, mint nappal.) Mondja Borsófiú:

– Jó napot, szép lány! Lennél-e a feleségem?

– Hát – mondja a lány –, jó egészséget, a másik világból jött szép legény. Ami késik, nem múlik, gyere és pihenj meg.

– Jövök, csak előbb megkérdem: nem láttad errefelé menni a Singembert?

– De láttam, ott megyen térdig lógó nyelvvel.

– Na, jól van – mondja Borsófiú –, megyek, hogy utolérjem és megöljem.

Elindult Borsófiú a Singember után, utolérte és rákiáltott:

– Állj meg, te dühös kutya, azt gondoltad, hogy el tudsz szaladni Borsófiú elől és nem ér utol?

Na, megfogta őt Borsófiú, és mondja neki:

– Na, ha visszaviszel engem a másik világba, nem öllek meg.

Mondja erre a Singember:

– Én nem tudlak téged felvinni, de van ennek a világnak egyik részén egy hatalmas sasmadár, az majd elbír téged és visszavisz.

– Na, jól van, te kutya – azzal a fejszéjével fejbe verte, a fejét úgy kettévágta, hogy rögtön meghalt.

Na, fogta magát Borsófiú, visszament a szép lányhoz, s mondta neki:

– Honnan tudad, hogy én egy másik világból jöttem?

Mondja a leány:

– Én tudom, hogy ebben a világban csak mi hárman, testvérek élünk.

– Na, jól van szép lány. De én mind a hármótokat elviszlek magammal abba a másik világba, kettőt közületek a testvéreim számára, téged pedig magamnak, te leszel a feleségem.

– Nagyon jó lesz – mondta a lány, megcsókolta és megmutatta neki azt a szép aranykastélyt belülről és kívülről.

– Na – mondta a lány –, itt pihenj addig, amíg búcsút veszek a lányságomtól – mert annak idején a lányoknak házasság előtt, vagyis amíg férjhez nem mentek, volt egy pár napjuk a szórakozásra a társaikkal, vagyis a barátnőikkel, esetleg a rokonaikkal, vagy éppen egyedül, amikor azt tehették, amit akartak.

Na, Borsófiú beleegyezett. Evett, ivott, s terveket szőtt, hogyan is fognak visszamenni abba a másik világba, ahonnét jött.

Na, elmúltak a lányság utolsó napjai, és előjött a lány, hogy most már mehetnek.

– Ne siessünk – mondta Borsófiú – még maradjunk, mert hosszú út áll előttünk.

– Jól van – mondta a lány.

Na, még ott ültek egynéhány napig, de nem volt mit tenniük, csak sétálgattak, mint a fiatalok, a külső részeken, a lány megmutatta az egész birodalmat. Miután még pihentek egy kicsit, mondja Borsófiú:

– Na, kedves feleségem, most megyünk abba a világba, ahonnét én jöttem. Ott él anyám és ott élnek a testvéreim.

– Holnap reggel elindulunk – mondta a lány.

Na, este lefeküsznek, jól kipihenik magukat, és útra készülnek, aztán mondja Borsófiú:

– Jó lenne, ha magunkkal vihetnénk ezt a szép kastélyt is.

– Magunkkal is visszük, nem hagyjuk itt – mondja a felesége

Na, felöltöznek, kimennek az udvarra, a lány tenyerével megcsapja az udvar földjét, hát a kastély rögtön egy almává változott. A lány fogta az almát, és a kebelébe rejtette.

– Na, mehetünk is.

A kastélynak még nyoma sem maradt. (Úgy, mint nálunk a tanyáknak, még nyomuk sem maradt.)

Na, karon fogták egymást, mint az urak. (Mert a parasztnak nincs idejük rá, hogy karonfogva sétáljanak.) Na, megérkeztek a középső leányhoz. Ott is elidőztek egy kicsit, pihentek is, aztán mondja Borsófiú:

– Induljunk, hogy fogyjon az utunk.

Na, kimentek az udvarra, a lány megcsapta tenyerével az udvar földjét, rögtön minden egyetlen almává változott, ezt aztán a keblébe tette.

– Na, mehetünk – mondta a lány.

Elindultak most már mint három vándor, mentek-mendégéltek, egyre beszélgettek, amíg elértek végre a harmadik lányhoz. Na, ott is eltöltöttek egypár napot, aztán mondja Borsófiú:

– Na, készülj fel, nagylány, és menjünk, mert várnak a testvéreim a Föld köldökénél.

Na, felkészültek, most már négyen vándoroltak. Kiléptek az udvarról, a lány megcsapta tenyerével az udvar földjét, itt is minden almává változott, felvette a lány és a keblébe tette azt az almát úgy, mint a többiek.

Elindultak, megérkeztek a Föld köldökéhez, a kosárba teszik a rézkastélyos lányt, és mondja neki Borsófiú, hogy ő a Fagörbítő felesége lesz. Megrázta a láncot, a kosarat azonnal felhúzták. Amikor a lány felérkezett, mondta:

– Én a Fagörbítőé vagyok.

Na, jól van, Fagörbítő rögtön megcsókolta, a kosarat leengedték, beültették az ezüstkastélyos lányt. Borsófiú megrázta a láncot és azt a láncot is felhúzták a kosárral. Amikor felérkezett a lány, mondta:

– Én a Kötörőé vagyok.

Na, megcsókolta őt Kötörő, aztán megint leengedték a kosarat, Borsófiú beleültette a feleségét, megrázta a láncot, a kosarat felhúzták. Amikor felérkezett, mondta a lány:

– Én a Borsófiú felesége vagyok.

Na, jól van, a kosarat megint leengedték, de Borsófiú egy vele egyazon nehézségű követ helyezett el benne, megrázta a láncot, a

kosarat csak az út feléig húzták fel, aztán eleresztették a láncot, a kosár úgy lezuhant, hogy darabokra tört.

– Na, – mondta a Borsófiú –, ha a kosárban ültem volna, most halott lennék.

Mert Fagörbítő és Kötörő így akarták megölni Borsófiút, hogy ne legyen más erősebb ember náluknál.

Na, mit tegyen most Borsófiú, járkált ide-oda, előre-hátra, és csak a fenti világra s a feleségére gondolt.

„Most már egyedül vagyok ebben a világban – mondta magában. – Hogyan tudjak visszatérni innét?”

Na, elindult egyfelé, el is érkezett egy nagy erdőig, ott keresett magának valami ennivalót. Szomjas is volt már nagyon.

Na, egyszerre csak meglát egy kútat az országút szélén, odament vizet inni. Volt ott egy griímadár, három fiókával és az egyik odakiáltott:

– Bácsi, ne igyék a kútból, mert abban egy tizenkét fejű sárkány lakik, és ha kijön, magát is, minket is felfal, mert csak akkor tudunk vizet inni a kútból, ha az anyánk ad neki egy fiókát, tudja, mi tizenketten voltunk és csak hárman maradtunk. Amikor már nagyon szomjasak vagyunk mi is meg az anyánk is, akkor az anyánk odaad egy fiókát, és akkor ihatunk annyi vizet, amennyit csak akarunk, mert víz csak a világ végén van, és nagyon sok idő telik el, amíg anyánk vizet és ennivalót hoz nekünk.

– Na, nem baj, fiókáim, majd megszabadítlak én titeket a haláltól.

– Ó, ez nagyon jó lenne, bácsi, csak hogy magát is, meg minket is felfal a sárkány.

– Ne féljete, fiókáim – mondja Borsófiú. – Nem hallottátok ti Borsófiú nevét?

– Nem, bácsi – mondta az egyik fióka.

– Na, én vagyok az a Borsófiú, aki a világból kiirtja a sárkányokat.

Na, odamegy Borsófiú a kúthoz. Ez igen nagy kút volt, telistele vízzel. A sárkány ott ült a kút fenekén, a vízben. Na, Borsófiú a jobb kezébe vette a kardját és a bal kezével felhúzott egy vödör vizet, és ivott belőle. Miközben itta a vizet, egyszer csak megzavarodik a víz, és kiemelkedik a vízből egy fej. És kiemelkednek egymás után a

fejek, majd a test is kinyúlik a vízből. Volt annak a sárkánynak tizenkét lába. Azokkal jött felfelé. Amikor megjelent az első fej, Borsófiú leborotválta a kardjával és kidobta. Ahogyan emelkedtek ki sorban a fejek, úgy vágta le a kardjával és dobta ki őket. Na, amikor már az utolsó fej is kiemelkedett, a sárkány teste visszaesett, de olyan erővel, hogy majdnem az egész vizet kinyomta a kútból.

Na, most a fiókák nevettek is, meg sírtak is örömben.

Na, nekifog Borsófiú, hogy kihúzza a sárkány testét a kútból, de nem volt létrája, amivel leereszkedjen a kútba. Hozott az erdőből valami darab fát, azokat egymáshoz kötözte, és azt engedte le a kútba. Nagy nehezen kihúzta a sárkány testét. De nagyon összetört volt és fáradt.

– Ó, bácsi, most már hová dugjuk el magát, mire az anyánk hazaérkezik, mert örömeben rögtön lenyeli.

– Ó, hát én majd elbújok az erdőben.

– Nem, bácsi, mert addig fog menni maga után, amíg meg nem találja. Jöjjön csak ide, bácsi – mondja az egyik fióka és bújjon a szárnyam alá.

Na, hallják ám a fiókák, hogy már a magasban érkezik az anyjuk.

– Na, jön az anyánk – mondja az egyik fióka –, mert olyan nagy szelet támaszt a szárnyaival, hogy hajladoznak tőle az erdő fái.

Na, Borsófiú bebújt az egyik fióka szárnya alá, és ott kucorgott, mint egy bolha.

Na, leszállt az anyjuk, és látja, hogy a sárkányt kivették a kútból, a fejei meg ott vannak mellette. Jókedvében nem is ment oda a fiókáihoz, csak messziről kérdezte, hogy ki volt az, aki ezt a nagy jótéteményt tette vele és a fiókáival.

– Mondjátok meg nekem, fiókáim, hova ment az az ember, aki ennyi jót tett nekem?

Mondja az egyik fióka:

– Elment az erdőbe.

Az anyjuk bejárta az erdőt székében, hosszában, de sehol nem találta meg.

– Fiókáim, mondjátok meg, hol van, mert fizetni akarok neki ezért a nagy jóságáért. De mondjátok meg, mert ha nem, megverlek benneteket.

Akkor ezt mondja az egyik fióka:

– Itt van a szárnyam alatt.

Na, felállt Borsófiú, és kijött a fészekből, a griff pedig rögtön lenyelte, aztán kihányta, de egészségesen, hogy még szebb és erősebb lett, mint azelőtt volt.

– Na – mondja a griff –, te isten embere, mit fizessenek neked ezért a nagy jótettedért? Kérj, amit csak akarsz, amire szükséged van.

Mondja erre Borsófiú:

– Nem, semmire sincs szükségem, csak vigyél engem vissza a másik világba, ahonnan jöttem.

– Ó – mondta a griff-, ez nagyon nehéz dolog! De majd úgy teszünk, ahogy az isten megsegít. Mert ez nagyon hosszú út, és lehet, hogy nem is tudok odáig repülni. De nem baj – mondta a griff –, te is kockára tetted az életedet, amikor megölted a kútbeli sárkányt. Na, most leülök és pihenek egy kicsit, azután felkészülünk az útra.

Na, pihent a griff egypár napig, aztán azt mondja Borsófiúnak:

– Na, most készüljünk fel az útra. Hét, bivalybőrből készült tömlőt megtöltünk vízzel, másik hetet pedig hússal. Én a hátamra veszem az ételt meg az italt, te is a hátamra ülsz, középre. Van egy késed, amikor a csőrömet jobbra fordítom, húst adjál nekem, amikor pedig balra, akkor meg vizet.

Na, mindent elkészítettek, elbúcsúztak a fiókáktól, Borsófiú és a griff is.

Mondja a griff:

– Jók legyetek, fiókáim, szeressétek egymást, úgy, ahogyan én is szeretlek, és imádkozzatok a jó istenhez, segítsen meg engem, hogy visszatérhessek hozzátok.

Na, készen lettek. Feltették a vizet és a húst, Borsófiú felült a griff hátára. Ott a háta közepén jól elhelyezkedik, a griff meg repülni kezdett. Amikor megéhezett, jobbra fordította a csőrét, Borsófiú rögtön vágott egy darab húst, és a szájába dobta.

Na, repült a griff még egy ideig, aztán a csőrét balra fordította. Borsófiú azonnal vizet adott neki.

Na, végre elérkeznek a Föld köldökéhez, és amikor már majdnem kinn voltak, a griff újra jobbra fordította a csőrét, hogy

adjon neki húst. De a hús már elfogyott. Akkor Borsófiú vette a kést, és a saját farából kivágott egy darab húst, és azt dobta a griff szájába. Még szálltak egy darabig, a griff balra fordította a csőrét és kapott vizet. Na, végre, nagy nehezen megérkeztek.

De amikor megérkeztek, előbb mind a ketten megpihentek.

– Na – mondja a griff –, én megyek vissza a fiókáimhoz.

Megkérdezte Borsófiút:

– Te, isten embere, honnan vetted azt a húst, amelyiket utoljára adtál nekem, mert az nagyon jóízű volt.

Azt mondja Borsófiú:

– Saját magamból, mert a tarisznyából elfogyott.

Akkor a griff újra lenyelte Borsófiút, aztán kihányta teljes egészében, hogy még szebb, még erősebb lett, mint volt azelőtt.

– Na, isten veled! – mondta a griff Borsófiúnak. Azzal visszarepült a fiókáihoz. Borsófiú pedig leült, pihent, és azon gondolkozott, hogy hol lehetnek a felesége meg a testvérei? Eltökélte, hogy erősen meg fogja őket büntetni, amiért meg akarták ölni. Hiszen úgy eresztették vissza a kosarat, hogy az lezuhanjon a másik világba, s ha ő benne lett volna, akkor összetört volna.

Na, miután megpihent egy kicsit, elindult, mendegélt, megint megpihent. Egyszerre csak egy keresztúthoz ért, ahol három ördögfióka veszekedett egymással. Odamegy hozzájuk, és mondja a fiókáknak:

– Miért veszekedtek, fiókáim?

Mondják a fiókák:

– Nézd csak, van nekünk egy kucsmánk, egy botunk és egy bocskorunk, és nem tudunk megosztozni rajtuk.

– Hát mire jó a kucsma, a bot meg a bocskor?

Mondják ekkor a fiókák:

– Ha a kucsmát a fejedre teszed, nem lát meg senki, a bot arra jó, hogyha keresztet vetsz vele az emberre, akkor az ember rögtön kősziklává változik, és ha a bocskort a lábadra veszed, és azt mondod: „Nosza üszöbőr bocskorom, teljesítsd a kívánságom!”, akkor a bocskor odaugrik veled, ahová az ember akarja.

– Na, jól van, fiókáim, én kibékítek benneteket.

– Jól van – mondják az ördögfiókák.

– Na, látjátok ott messzire azt a három dombot? Egyiketek felmegy a szélső dombra, a másik a középsőre és a harmadik felmegy a harmadikra. Onnét futva jöttök vissza. Amelyik hamarabb érkezik hozzám, az kapja a kucsmát, a második a botot, a harmadik pedig a bocskort.

– Jól van – mondják újra a fiókák.

– Na, akkor lódulás, fiókáim!

Amikor az első megérkezett, Borsófiú a bottal keresztet vetett rá, hát az rögtön kősziklává változott.

– Na – mondja Borsófiú –, ez a bot jó lesz nekem.

Na, megérkezik a második is, rá is keresztet vet, az is kősziklává változik, végül a harmadikat is kősziklává változtatta.

– Na – mondja Borsófiú –, most felpróbálom a kucsmát és a bocskort.

A kucsmát feltette a fejére, felhúzta a bocskort, és mondta: „Nosza üszőbőr bocskorom, teljesítsd a kívánságom!” Borsófiú éppen azt gondolta, hogy a bocskorok vigyék el őt egy nagy kávéházba, abba a nagy városba, ahol a miniszterek, a nagy grófok s bárók mulatnak. A bocskorok rögtön odavitték Borsófiút. Amikor levette a kucsmát a fejéről, meglátta egy rendőr, aki ott állt a kapuban, megindult feléje, hogy megfogja. De Borsófiú feltette a kucsmát a fejére, és senki sem látta meg.

Na, odamegy az urak közé, és nézi, hogy hogy mulatoznak. Egyszer csak leveszi a kucsmát a fejéről, és ott állt közöttük. Egyszer csak egy gróf felkiáltott:

– Mit keres itt ez a koldus? Dobjátok ki azonnal!

Borsófiú rögtön keresztet vetett a bottal, a gróf kősziklává változott. Aztán meg azt gondolta: „Az is jó lenne, ha ez a bot odaugrana, és egy kicsit elpáholná a bárókat.” A bot azonnal kiugrott Borsófiú kezéből, és a grófok és a bárók közé esett. Elkezdte őket ütni, csak úgy szólt a hátuk. Szaladtak azok kifelé fejvesztetten. Nem maradt bent csak az, akit kősziklává változtatott. Na meg Borsófiú.

Hát, most azon gondolkozott, hogy hova menjen. Na, gondolta, jó lenne, ha a bocskor elvinné a feleségéhez, habár ő nem tudta, hol van a felesége. Na, feltette a fejére a kucsmát, felhúzta a bocskorokat és mondja: „Nosza, üszőbőr bocskorom, feleségemet kívánom!” A bocskorok rögtön felugrottak, s elvitték Borsófiút

egyenesen a felesége udvarába. Na, ott álldogál Borsófiú az udvaron, körös-körül minden tiszta aranyból volt, de mindenhol, ahova leült, ott is. Az udvar körül igen szép füves térség terült el. Meglátott ott egy gyereket, az éppen a disznókat legeltette a gyepen. Na, odamegy hozzá és kérdi:

- Kié vagy, te gyerek?
- Én a Borsófiúé vagyok.
- De hát az anyád hol van?
- Odahaza a nagynénéimmal, és a két nagybácsikámmal.
- Hogy hívják a nagybácsikat?
- Az egyiket Fagörbítőnek, a másikat Kötörőnek.
- Aztán hogyan bánnak ezek a nagybácsik veled és az

anyáddal?

– Hát velem elég rosszul. Van egy kocám, és amikor be akarom hajtani az ólba, előbb meg kell csókoljam a farka alatt, addig nem megy be az ólba. Ha nem csókolom meg, akkor megvernek engem a nagybácsik, Fagörbítő és Kötörő.

– És hol van az apád, te gyerek?

– Az én apám ott maradt a másvilágon. Csak az anyám és a két nagynénéim jöttek ide.

– Na, gyerekem, én vagyok az apád! – megcsókolta a gyereket, és mondja neki:

– No, gyerekem, indulj és hajtsd be a disznókat az ólba. Ha a koca nem akar bemenni az ólba, rúgd meg, de úgy, hogy felhengeredjék.

Feleli a gyerek:

– Csak este szabad behajtani őket az ólba.

– Ne törődj te azzal – mondja Borsófiú –, hogy még nincs este. Indulj csak, és hajtsd be őket. És ha valamit mondanak, vagy meg akarnak verni, akkor te csak mondd azt: „Édesanyám, itt van az apám!”

Na, a gyerek behajtja a disznókat, de a koca mindig hátramaradt, nem akart bemenni az ólba, amíg meg nem csókolja a farka alatt. Na, megy a gyerek a koca felé, és megrúgta a lábával úgy, hogy átesett az ólon, és elkezdett erősen rőfögni.

Kifutottak erre a nagynénéi, az anyja és a nagybácsik, és Fagörbítő meg akarta verni. A gyerek rögtön azt kiáltotta:

– Édesanyám, itt van az apám!

Fagörbítő azonnal oldalvást pislantott, de nem látta meg Borsófiút. Jött Kötörő is. Ő is meg akarta verni a gyereket.

– Édesanyám, itt van az apám! – Megálltak nagy dermedten, és csak néztek egymásra, hogy mit beszél ez a gyerek, miket mond ez, eddig ilyet nem tett.

Borsófiú ott állt a gyerek mellett, fején volt a kucsma, így senki sem láthatta. Na, akkor lekapta a fejről a kucsmát, s azt mondta:

– Jó napot, feleségem és testvéreim!

Fagörbítő és Kötörő úgy meglepődtek, hogy beszélni is elfelejtettek. Nagyon csodálkoztak rajta, hogy tudott visszajönni a másvilágról, és hogyan jött oda hozzájuk. Talán csak nem angyal ő, aki magát láthatatlanná tudja tenni?

– Testvéreim, hát csak ennyi becsülete van a gyerekenek és a feleségemnek előttetek? Nem gondoltatok arra, hogy amikor mi hárman összefogtunk, én megkíméltem az életeteket, ti meg meg akartatok ölni? Nem gondoltatok arra, hogy amikor elengedtétek a kosarat velem együtt, a jó isten küldött számomra egy angyalt, aki felfogta a kosarat, és így nem zuhantam le és nem haltam meg! Úgy veszem észre, ti a feleségem munkájából éltek. Nem szégyellitek magatokat? Most pedig válasszatok, mi legyen a fizetségetek a tetteitekért.

A három leány sírni kezdett, hogy most már kettő árván marad úgy, mint Borsófiú felesége is árván maradt volt.

– Ne sírjatok, nem akarom megölni, csak egy kicsit megbüntettem őket. Három büntetés közül választhattok: egyik büntetés az lesz, hogy elverlek benneteket ezzel a bottal, vagy ti ketten, mindennap háromszor megcsókoljátok a kocát a farka alatt, és a gyerek ott fog állni mellettetek, és nézi, hogyan teljesítitek a kötelességeteket. Egy évig végzitek ezt a dolgot. A harmadik büntetés az lesz, hogy naponta háromszor járjátok körül az ólat, négykézláb, hogy a disznók is lássák. Gondolom, az nem olyan súlyos büntetés a számotokra. Én nem akarok titeket megölni. Éljetez békében! Na, válasszátok ki a büntetést, amelyik nektek tetszik.

Gondolkozik Fagörbítő és Kötörő. Mondja egyik a másiknak:

– A botütés jobb lenne, ha nem fájna. Ha megcsókoljuk a kocát, az nem fáj, csak a szégyen nagy, hogy a gyerek is nevéssen rajtunk. Inkább járjunk négykézláb az ól körül, az majd csak elmúlik valahogy.

Mondja Fagörbítő Kötörőnek:

– Vigyázz, testvér, mert Borsófiú még a gondolatainkat is kitalálja.

– Na – mondja Borsófiú –, választottatok?

Nagyon nehezen mondta mind a kettő, hogy az ólat fogják körülfutni, naponta háromszor.

– Na, rendben van – mondta Borsófiú –, este elkezdték teljesíteni a kötelességeket. De holnap reggel költözzetek ki a feleségem palotájából, és olyan messze építsetek magatoknak házat, hogy éjjel a mi lámpánk fénye ne látsszon el hozzátokig. Onnan járjatok ide, teljesíteni a kötelességeket!

– Jól van – mondták mind a ketten.

Na, reggel felkeltek a feleségükkel együtt, azután előbb négykézlábra ereszkedve, azaz négy lábon körüljárják az ólat háromszor. Aztán elindultak sírva. De az asszonyoknak megvolt az almájuk, amit a másvilágról hoztak magukkal a keblükbe rejtve. Mentek, ameddig már nem látták Borsófiú palotáját.

– Na, itt már jó lesz. De hogyan fogjuk felépíteni a házunkat?

Az egyik itt helyezkedett el, a másik elment másfelé.

– Most lefekszünk ide a fűre – mondja Fagörbítő felesége –, és holnapra lesz házunk.

Na, amikor érkezett az este, mind a ketten lefeküdtek, és miután elhelyezkedtek, az asszony kivette a kebléből az almát, a fűhöz dörzsölte, és ott, azon a helyen, rögtön kinőtt a földből egy szép rézpalota. Fagörbítő a palota udvarában ébredt fel.

– Na, látod ember, adott az isten nekünk is házat.

Ugyanígy tett Kötörő is, csak egy másik helyen. Borsófiú helyben maradt a gyerekével és a feleségével.

– Na – mondja Borsófiú –, most el kell menjek, hogy meglátogassam az édesanyámat. Nagyon öreg lehet, ha még él.

– Jól van – mondja a felesége. – Menj el és nézd meg, legalább pihenni is fogsz olyan hosszú út után, amennyit megtettél, amióta eljöttél hazulról, az anyádtól.

Na, felkötötte a bocskorait, fejére tette a kucsmát, és mondja: „Nosza, üszöbőr bocskorom, anyámhoz vígy, parancsolom.” Na, a bocskor azonnal elvitte Borsófiút az anyja udvarába, és ő ott megállt az udvaron, körülnézett, és látta, hogy pusztává vált az a hely, ahol gyerekkorában játszott. Bement a házba, de ott csak a nénye volt egyedül otthon. Mondja Borsófiú:

– Jó napot, néném!

– Jó napot, öcsém! – mondja a nénye.

– Hát édesanyám hol van?

– Ó, testvérem, anyánk már tíz éve meghalt a teutánad való bánatában. Amióta elmentél itthonról, állandóan betegeskedett.

– Na, nem baj – mondja Borsófiú –, majd én feltámasztom.

Na, kimentek a temetőbe, kihantolták, rácsapott Borsófiú a tetemre a sárkánytól hozott vesszőkkel, hát nyomban feltámadt az anyjuk. Mondja Borsófiú:

– Jöjjön haza, anyám, mert lássa, hazatért a maga legkisebb fia, Borsófiú, hogy lássa még egyszer az életben.

– Jól van, lelkem gyerekem, hogy én is láthatlak még egyszer. Most legalább nyugodtabban fogok már pihenni itt a síromban. Hagyjatok pihenni! Most már én örökké pihenni fogok.

Na, ezzel becsukta a szemeit, és örökre elaludt. Mondja Borsófiú:

– Most már nekem is könnyebb a szívem, hogy láthattam még egyszer édesanyámat. Nyugodjék békében!

Na, Borsófiú és a nővére hazamentek, Borsófiú elbúcsúzott a nénjétől. A testvérei nem voltak otthon, el voltak messze a juhokkal a legelőn.

– Na, csókolom a testvéreimet is, habár ők nem szerettek engem.

Megcsókolta a nénjét, megcsókolta a szoba földjét, ahol játszott mint kisgyerek, kilépett a házból, megcsókolta még a pitvarajtót is, és könnyes szemmel megint felkötötte a bocskorokat, és egyszeribe otthon termett a feleségénél és a gyerekénél, és még most is élnek, ha meg nem haltak. Csak azt bánom, hogy nekem nincs olyan kucsmám, botom és bocskorom. Gondolom, hogy maguknak is jól fogna néha, különösen azoknak, akiknek rossz a lábuk.

A mesének ez a vége.

*Aki jobban tudja ezt
Mesélni ne legyen rest
Ki hosszabban akarja,
Menjen s járjon utána.
A kakasra pattanok,
hogy ne menjek gyalog!
Megnyújtottam egy kicsit a mesét,
Hogy mindenki kikaphassa részét!
A mesének vége.
Az fizessen érte.
Akinek megérte.*

A TIZENKÉT GYERMEKES EMBER

(Az öreg Petriától hallottam.)

Réges-régen, mikor még Krisztus meg Szent Péter a földön járt-kelt, elmentek egyszer egy faluba, hadd lássák, hogyan élnek ott az emberek. Hát amint az országúton ballagnak egy falu mellett, körülnéz Szent Péter, s észreveszi, hogy egy ember húsvét szent vasárnapján kapálja a szántatlan földet.

Mondja Szent Péter Krisztusnak:

– Uram, ez az ember nagyon szegény lehet, hogy még húsvét napján is hajtja a munkát. Úgy kéne, hogy annyit adj neki, amennyiből megélhet, hogy ne dolgozzék még húsvétkor is.

– Jól van, Péter, adok én neki. De ha kap, meglásd, ez még rosszabb keresztény lesz, mint a többi.

Na, odamennek a dolgozó emberhez, és jó reggelt köszönnek neki.

– Jó munkát, bácsikám. Hát mi az? Neked ma nincsen húsvétod, hogy ma is kapálással bajlódsz?

Hanem a mi emberünk már rájuk sem pillantott, csak kapált tovább, úgy köszönt közben, s mondta:

– Ma is kell dolgozzam, mert tizenkét gyerekem van, házam meg nincsen, de még az sincs, amit enni adjak a gyerekeknek. Nem igazságos maga az úristen sem, mert ő is annak ad, akinek már van, s nekem, mivel nincsen, nem ad. Nem lehet, hogy ne dolgozzam húsvét napján is.

Azt mondta akkor Krisztus:

– Ide hallgass, ember! Hát ha adna neked az úristen házat, s olyan munkát, hogy abból eltarthassad a gyerekeidet, te akkor mit csinálnál vasárnapokon meg húsvét napján?

Felelte az ember:

– Én is templomba mennék, mint más keresztények, és imádkoznék én minden reggel és este, lefekvéskor is. És a világért sem káromkodnék.

– Na, hallod-e Péter, hogy mit felelt?

– Hallom – mondta Szent Péter.

– Na, jó munkát kívánok, és sikerüljön minden igyekezeted.

Ezt mondta, aztán így szólt Szent Péterhez:

– Na, Péter, adok én egy szép házat meg sok jószágot neki, hogy legyen mit enni adjon a gyerekeinek.

Hát éjszakára annak a földnek a szélén egy szép tanya támadt, mellette istálló, meg még gyümölcsfák is, nem is egy.

Na, másnap megint kimegy az ember, hogy megkapálja azt, ami még hátramaradt. Ahogy jön kifelé a faluból, csak bámul, s mondja:

– Uramisten, tán álmodok, hiszen nekem ezelőtt nem volt tanyám, és most még almafák is vannak.

Na, amikor a földhöz ér, így szól:

– Hát ez aztán az enyém, mert az én földemen van.

Na, másnap Krisztus meg Szent Péter újra meglátogatták azt az embert. Az éppen körülnézett a tanyáján. Hanem Krisztus meg Szent Péter elváltak magukat, hogy ne ismerje meg őket, és megint jó reggelt köszöntek. Azt mondja Krisztus:

– Na, hát most mit csinálsz, bácsikám? Most csináltad ezt a szép házat?

– Igen – mondta az ember –, ma éjszaka adta ezt nekem az úristen. Csak bár adna hozzá jószágot is, hogy mindenem legyen, mint egy földművesnek.

– Na, hát egy jó kereszténynek ad ő minden lehetőséget. De ha pogánnyá válik, mindent el is veszíthet. Ahogy lett, éppen úgy el is tűnhet minden – mondta Krisztus.

Na, Krisztus meg Szent Péter továbbmennek a falu felé. Telik-múlik az idő, eltelt egynéhány esztendő is, és hát megint arra jár Krisztus Szent Péterrel. Mondja Krisztus Szent Péternek:

– Na, Péter, húsvét közeledik, gyere, hadd lássuk, mit csinál most a mi emberünk, akinek tizenkét gyereke van?

És elindulnak, és mennek, mennek. Krisztus meg Szent Péter öregemberekké változtatták magukat, és úgy tettek, mintha alamizsnakéregetőik volnának. Elérkeznek a tizenkét gyermekes ember tanyájához, de bizony az az ember mind a tizenkét gyerekével odakint volt a földeken húsvét szent vasárnapján.

Na, amikor megérkeznek Szent Péterrel, mondja Krisztus:

– Úgy hozzon hasznot, amit dolgoztok, ahogy megérdemlitek, gazdánk. Légy már olyan jó, adjál nekünk egy kis alamizsnát abból, amid van.

Rájuk néz a sokgyerekes ember, és mondja:

– Láthatjátok, hogy húsvét vasárnapján is dolgoznom kell minden gyerekemmel, hiszen földem van, jószágom van, és gondolnom kell mindenre. Még maguk is tudnának dolgozni, és akkor nem járkálnának alamizsna után. Nincs mit adjak.

Na, továbbmennek, és azt mondja Krisztus:

– Na, látod Péter, hogy milyen kapzsi az ember. Minél többje van neki, annál több kell neki. Nem gondol arra, hogy a nagyon sokkal elvesztheti a keveset is.

Másnap reggel megint jön Krisztus meg Szent Péter, és amikor ahhoz a tanyához értek, hát bizony össze volt omolva, és az istállóban minden állat megdőglött. Csak az ember menekült meg a gyerekeivel. Na, megint odaköszönik neki a jó reggelt. (De elváltak magukat, hogy ne ismerhesse fel őket.)

Hát azt feleli az ember:

– Nem jó reggel ez, mert nézd mennyi mindent adott nekem az úristen, de ma éjszaka olyan nagy vihar kerekedett, hogy mindenemet elvitte, romba döntötte a tanyát, és elpusztultak az állataim is.

Azt mondja Krisztus:

– Hallod-e ember! Jó kereszténnyel ilyen nem történik. Na, gyerünk innét, Péter!

Mondja azután megint Krisztus:

– Látod Péter, a nagy falattól fullad meg az ember!

Így mondta az öregember is: „Fiacskám, jó kapni, de nehéz adni!”

*Így járt a nyomorult szegényje,
s a mesének ez a vége.*

VILÁG SZÉPE ÉS VILÁG GYÖNYÖRÚJE

(Tudjátok aranyosok

Hosszú mesébe fogok.

Most csak annyit felőle:

Mindenkinek jut majd belőle.)

Élt egyszer egy hajóskapitány, aki az egész életét – jóban is rosszban is – a vízen töltötte. Azt mondja egyszer a kapitány a feleségének:

– Aj, uramteremtőm, jó lenne, ha volnának gyerekeink. Hiszen se öcsénk, se húgunk, nem marad örökös utánunk.

– Ejnye, férjemuram – mondja a felesége –, hát kérted te már egyszer is az úristent, hogy gyereket adjon?

– Hát bizony nem kértem én, asszony.

– Te, tudod-e mit? Kérjük ezentúl ketten együtt, hátha akkor meghallgat az isten.

Na, nekifognak, fohászkodnak, eltelik egy jó darab idő, és hát egyszer csak azt mondja az asszony:

– Jaj, férjem, hiába kérted te a gyerekáldást, ha közben mindenféle rosszakat teszel. Miért nem hagysz fel az ivással és más rosszféleségekkel?

– Jól van, asszony, legyen – mondja a kapitány. – Mától fogva semmi rosszat nem teszek, s még veled is jobban bánok ezentúl.

Na, megint csak telik-múlik az idő, és mondja egyszer az asszony az urának:

– Na, lelkem, tudd meg: úgy vagyok. Gyerekem lesz.

Telnek a hónapok, ahogyan mondani szokás: „az idő múlik, múlok én is, leszek lassan én is vén is”. – Hát csak közeledik a szülés ideje, de éppen akkor, amikor a kapitánynak egy szerencsés útja volt, mert egy olyan kikötőhöz érkezett, amelyik mellett egy város volt, hát ott megálltak, pihentek egyet, és még mondta is az asszonynak:

– Na, asszony, elmegyek egy órácskára, hadd lássam ezt a várost.

– Menj csak – mondja az asszony –, de ne maradj sokáig, mert látod, közeledik a szülés ideje. S aztán én mit csinálok majd

egyedül, hiszen még nem volt gyerekem, és ki vágja majd el a köldökzsinórját?

A kapitány csak nevetett, megcsókolta a feleségét, hát nevetett az asszony is, a kapitány pedig csak elment.

Na, összeállt a kapitány a társaival, és iddogáltak, ittak egyet, ittak kettőt, ittak vagy kilencet is, nem tudom mennyit, mert én otthagytam őket, és hazamentem.

A kapitány sem maradt el túl sokáig, megjött ő is, igaz egy kicsit kapatosán. Mikor hazaért, odakiáltott a feleségének nagy hangosan:

– Na, asszony, megjöttem.

– Jó, hogy megjöttél, emberem, mert most már egy kicsit rosszul vagyok, lehet, hogy bábáért kell menjél.

– Én egy kicsit lefekszem inkább – mondta a kapitány az asszonynak.

– Na, feküdj hát le, pihenj egy kicsit – mondta az asszony, mert látta, hogy kapatos, vagyis hogy ittas, s attól álmos.

Az asszonyt megint elővették a fájdalmak, fordult ide, fordult oda, de úgy fájt, hogy túrni már nem tudott, hát ment, hogy felköltse az embert, és mondta neki:

– Kelj fel hamar, ember, és menj el a bábáért, mert jön a gyermek.

– Ó, uramisten, az is várhatott volna még egy órácskát, hogy kialudtam volna magamat!

– Hiszen látom én, hogy álmos vagy, de hát a gyerek nem várhat, ha eljön a születés ideje.

De a kapitány csak leheveredik újra, nem törődik az asszony bajával. Megint rászól az asszony:

– Kelj fel, ember, és menj a bábáért, mert ez nem tréfadolog.

Na, felkel a kapitány nagy keservesen, de amikor a lakásukból kilépett, hát abban a pillanatban meglett a gyerek. Életrevaló, szép és egészséges gyerek.

Na, amíg megjött a bába is, az anyja megtörölgette a gyereket. Aztán megjött a bába, és betette a gyereket a bölcsőbe, amíg meg tudja mosdatni. Hát a gyerek a két kezével jól megfogta a bölcső két oldalát – nem voltak még akkoriban babakocsik –, és elkezdte ringatni magát. De annyira ringatta magát, hogy egyszer csak kiborult a bölcsőből. Azóta járja a szólásmondás, hogy „ütődött vagy, mert

kiborultál a bölcsőből”. No, megint beteszi a bába a gyereket, hát a gyerek az ökleit a szájába kapja, és azt kezdi szopni.

– Na – mondja az apja –, ez egészséges ember lesz, és nagy vitéz.

Aztán behozza a bába a fürösztőteknőt, s hordott belé vederrel vizet a tengerből. Ahogy kimeri a vizet, belekerült a vederbe egy hal is, csillogott, mint az arany Beleteszi a bába a csecsemőt a fürösztőteknőbe, és bele akarja önteni a vizet a vederből, úgy hogy a hal maradjon a vederben. Hát a hal kiugrott, bele egyenesen a gyerek mellé a fürösztőteknőbe. A gyerek egyet rikkantott, és a hal után kapott.

Na, megfogja a bába a halat, és kiviszi a hajó tornácára, hogy megmutassa a tengerészeknek, hogy milyen halat fogott ő, de a hal egyszer csak kiugrott a bába kezéből, bele a vízbe. Ó, hát olyan gyönyörű halat eddig még senki sem látott.

Na, megint elment a bába tengervízért, azt hozott, hogy jó hideg tengervízben fürdesse meg a gyereket, hogy eleven legyen, gyors, vagyis, hogy ne legyen álomszuszék. Na, megmosdatja a gyereket, de a gyerek kézzel-lábbal csapkodott a vízben. Mikor elkészült a mosdatással, azt mondta a bába:

– Na, én kiviszem ezt a gyereket a friss levegőre, és megmutatom a tengerészeknek, hadd lássák, hogy milyen egészséges, szép fiacskája lett a kapitányuknak.

– Vidd csak – mondta a gyerek anyja.

Kimegy a bába, karján a gyerekekkel, és mutogatja a tengerészeknek, és mindenki másnak is, aki ott volt a hajón.

Egyszerre, ahogy ott állnak, hát megint megjelenik a tenger színén az a szép hal, mindenki bámulja, nézi a gyerek is. Egyszer csak a gyerek kiveti magát a bába karjából, s beleesik a vízbe, és utánaúszik a halnak, mint a béka úszik. Végre a bába elkezd segítségért kiáltozni, elkezdett kiáltozni a gyerek anyja is, hogy: „Jaj, megöltétek a gyerekeket, jaj, jaj, mi lesz velem!” A tengerészek csónakba ülnek, s utánuk eveznek, de csak nem érik utol. A gyerek mindig a hal után úszik. Mikor látta a hal, hogy a gyerek kezd elfáradni, és hátramarad, visszaúszott a hajóhoz, és azt mondta a gyerekeknek:

– Ne fáraszd magad, mert addig nem tudsz megfogni, amíg nagy nem leszel. Akkor majd még találkozunk.

Mikor a gyerek visszaért a hajó közelébe, az anyja nyomban a vízbe ugrott, hogy kihúzza a gyereket, de mikor megfogta, mind a ketten a vízbe merültek, és majdnem belefulladás. Na, de akkor egy jó nagy testes hal bukkant fel mellettük, alájuk merült, és felnyomta őket a víz tetejére úgy, hogy onnét már a tengerészek kihúzhatták őket.

– Ó, drága gyerekem, majdnem az életemet adtam érted.

– Na, semmi baj – mondta az apa –, de erre vigyázni kell, mert ilyen életés, egészséges gyereket még senki a világon nem látott.

Mondja az asszony a kapitánynak:

– Na ember, milyen nevet adjunk ennek a szép gyerekeknek?

Azt mondta a bába:

– Legyen a neve Világ Szépe, mert nincsen még egy ilyen szép gyerek a kerek világon, jó lesz-e?

– Hát legyen Világ Szépe a neve – mondta az apja.

Na, nőtt a gyerek, és jó gyerek volt. Egyéves korában akkora volt, mint más tízévesen, tízesztendőskorában, már húszévesnek is beillett volna.

A szülei hajóján ő is bejárta a világ minden részét. A gyerek most már legény volt, engedelmes volt és figyelmes, értett ám a hajó kormányzásához is, és úgy úszni, mint ő, senki sem tudott, úszott a víz felett is, a víz alatt is. Na, azt mondja egyszer az apjának:

– Apám, mi dél felé még sohasem hajóztunk. Menjünk arra is, hadd lássuk milyen világ van ott, milyen meleg arrafelé a víz. Mondd, hogy készüljünk fel az útra, és menjünk oda.

– Nem bánom – mondta az apja –, csakhogy azon a vidéken bizony vademberek élnek.

– Nem baj, apám – mondta a fiú –, olyan erős vagyok én, hogy akár négy vademberrel is elbánok. Csak hát vigyünk puskákat is magunkkal, mert nekik nincsenek puskáik.

Na, összeszednek mindent, ami a hosszú útra kellett, és hajóra szállnak. De a legénynek még meg sem járta az eszét a házasodás, se a halra nem gondolt.

Kihajóznak a tengerre, közelednek a déli tartományhoz, de nagyon meleg volt arrafelé. Közelednek a tenger partjához, és egy

helyen nagy erdőség volt. Kihúzták a hajót, amennyire tudták, aztán a fiú elsőnek ugrott bele a csónakba, utána a többiek, együtt eveztek a partra. Ott aztán megálltak, s szétnéztek, de még madarakat se láttak, nem úgy, mint nálunk.

Na, a legény, vagyishogy Világ Szépe veszi a puskát, és mondja az apjának:

– Na, apám, én keresztülmegyek ezen az erdőn, hadd lássam, miféle vadak vannak benne.

– Jól van, fiacskám, menj csak.

Világ Szépe elindul, az erdő mellett ment, a víz szélén, hát azt látja, mintha a vízen egy nagy csónak éppen feléje közelednék. De azok a csónakbeliek őt nem láthatták, mert nyomban behúzódott az erdőbe, és elbújt a sűrűségben.

Na, amint közeledik a csónak, hát látja, hogy azon a csónakon három vadember éppen feléje tart. Nem volt puskájuk, csak egy nagy bot, meg egy jó nagy kés. Világ Szépe azt hitte, hogy odajönnek hozzá, de csak feléje mentek. A vademberek csak éppen szétnéztek, azt keresték, hol lelhetnének jó tüzelőfát.

Na, fogták magukat, gyűjtöttek tüzrevalót, és kovakővel és taplóval tüzet csiholtak, és nagy tüzet raktak. Kettő odament a csónakhoz, egyik a tűznél maradt. Egyre nézte őket Világ Szépe, amint feléjük tartott, de a tűzön pattogó fák úgy ropogtak, akkora zajjal, hogy a vadember nem hallotta meg a közeledését. Na, torkon ragadta a vadembert, földhöz vágta, kendővel a száját betömte, és arccal lefele a földre fektette. Hátrakötötte a két kezét, és Világ Szépe megint elrejtőzött a sűrűben. Akkor vette észre, hogy a másik kettő a csónakból egy összekötözött kezű embert hoz arrafelé a tűzhöz, akinek be volt kötve a szeme is. Mikor odaérnek, látják, hogy a harmadik társuk a földön fekszik. Akkor az első hozzáfut, hogy lássa, mi lelte. Akkor Világ Szépe előugrott, fejbe verte, aztán odafutott a másikhoz, azt a puskaaggal mellbe vágta, és még egyet ütött a fejére, úgy hogy mind a kettő odalett. Akkor aztán annak az embernek, akit a vademberek elfogtak, a szemét és a kezét eloldozta, és megkérdezte tőle:

– Hát te mit tettél, hogy ezek téged megkötözve hoztak ide?

– Nem tettem én semmit. Kint voltam csónakon a tengeren, és a hullámok és a vihar idehozott ezeknek a vadembereknek a

kezébe. Megfogtak, és megöltek volna, és meg is ettek volna, mint egy nyulat, ha te nem jössz. Én a mai naptól neked köszönhetem az életemet, keresztény testvérem.

Kérdi akkor tőle Világ Szépe:

– Honnét való vagy? A világ melyik tájáról sodortak ide a hullámok, és mi a neved?

Mondja akkor a vademberek foglya:

– Én ide kelet felől jöttem, de a nevemet ijedtemben elfelejtettem.

– Na – mondja Világ Szépe –, én is keleti legény vagyok, gyere velem, légy a segítőtársam. És legyen ezentúl a te neved: Megszabadított. És most lássuk azt a te vademberedet, hogy azzal mit tudjunk tenni.

Na, hátára fordítják a vadembert, kiveszik a szájából a tömést, és nézi a vadember a két másik társát, és látja, hogy azok már halottak. El akart volna szaladni, de Világ Szépe a puska agyával úgy hátba vágta, hogy egyből lerogyott. Na, megfogták, és a két kezét hátrakötötték. Megszabadított adott még két pofont is, és azt mondta neki a vademberek nyelvén:

– Mi nem akarunk téged megölni úgy, ahogy ti megöltétek és megettétek az én társaimat. Te, ha jól viselkedsz, élhetsz velünk. Megbocsátunk neked. Legyen ezentúl a neved: Megbocsátott.

Na, fogták az embert, és magukkal vitték a hajóra, ott előbb kioldozták a két kezét, enni adtak neki, és azt mondta neki Megszabadított:

– Na, most egyél, Megbocsátott testvér, és aztán gyere velünk, és dolgozz velünk együtt, ha élni akarsz.

Ezután megy Világ Szépe, kihívja az apját meg az anyját, hogy megmutassa nekik, micsoda vadembereket fogott ő az erdőben. Mikor az apja és az anyja meglátta, azt mondta:

– Ó, fiacskám, nem féltél, hogy téged is megölnek, és mi ismét árvák leszünk nélküled, öregségünkre.

– Ne aggódjatok, apám és anyám, tudok én magamra vigyázni.

Na, aztán odavezette Megbocsátottat a hajónak ahhoz a részéhez, ahol a szivattyú kihúzza a vizet a hajóból, és mondta neki:

– Ezután ez legyen a te dolgod, Megbocsátott. Megszabadított, te pedig vigyázz rá, nehogy valami olyasmit csináljon, hogy mind

elpusztuljunk ebben a nagy idegenségben.

– Na – mondta Világ Szépe –, én most elmegyek, hátha tudok lőni valami vadállatot, hogy húst is ehessünk.

Na, megy Világ Szépe megint a tengerparton, vagyis a víz szélén, az erdő szélén, és hol a vízbe néz, hol pedig az erdőbe. Ahogy megy, lát ott még több olyan helyet is, ahol a vadak tüzet raktak volt, körülöttük vérnyomok meg csontok is voltak.

Hát, ahogy továbbmegy, egyszer csak látja, hogy egy helyen nagyon csillog a víz, még közelebb megy, hát feltűnik egy gyönyörű hal, ami úgy csillog, mint az arany. Gondolkozott magában, hogy meglője-e, de aztán azt gondolta, jobb volna, ha élve foghatná el, mert ilyet ő még sohasem látott.

– Tudok én úszni jól, hátha megfoghatnám élve.

Nyomban ledobta a puskát, és csak úgy ni, kurta gatyában, mint nyáron, belement a vízbe a hal után.

Hej, de az egy nagyon nagy hal volt ám, és nem úszott el előle messzire, még éppen hagyta is, hogy a farkát megfoghassa Világ Szépe.

Na, egyszer csak megfordult a hal, a part felé úszott, amíg Világ Szépe észre nem vette, hogy a lába a földet éri. Talpra ugrott Világ Szépe, megfogja a nagy halat a farkánál fogva, és a karjába veszi, mint valami játék babát. Mikor kiért a szárazra, egyik kézzel a halat tartotta, a másikkal lehajolt, hogy a puskáját felvegye. Ekkor a hal csak kifordult a legény karjából, és visszaugrott a vízbe. Világ Szépe megint a hal után vetette magát, úszott a nyomában, hol a víz alatt, hol a víz felett. Mikor már jó messzire kiúsztak, azt mondja a hal Világ Szépének:

– Ide figyelj, lelkem, Világ Szépe. Ne fáraszd tovább magad, mert engem úgysem érsz utol. Én csak ki akartam próbálni, hogy milyen ügyes vagy, s hogy jobban tudsz-e úszni már, mint amikor a bölcsőből kiestél. Mi ketten majd akkor fogunk újra összetalálkozni, amikor felhozod a tenger fenekéről a legszebb virágot. Miért nem vigyáztál jobban, és miért szalasztottál el, hiszen már a kezed között voltam?

Azt felelte erre Világ Szépe:

– Nem baj, ha még egyszer rád tehetem a kezemet, többet nem szabadulsz meg tőlem. (Jaj, én úgy kacagtam, amikor ezt a

feleségemet, akivel most élek, megszöktettem. Azt mondta nekem akkor nap Dimitrie bácsi:

– Miért nem vitted el, amikor a kezed közt volt. – Aztán én még azon a napon elhoztam.)

Na, azután otthagya a hal Világ Szépét, és ő nagy búsan visszafordult, hogy semmit sem fogott, mert nagy hírű halász volt különben.

Na, visszament, és kereste a puskát. Hát, ahogy megy a víz partján, egy nagy, testes halat lát vergődni egy víz nélküli gödörben. Azon küszködött a hal, hogy visszajusson a tengerbe, mert kivetették a tenger hullámai, aztán a víz megint visszahúzódott, és a hal ott maradt a szárazon.

Mikor Világ Szépe meglátta, mondta úgy magában:

– Na, úgy látszik, hogy ma sült halat eszünk.

Odament, fogta a halat, magával vitte, és megkereste a puskáját is. Azt mondta neki a hal:

– Hej, Világ Szépe! Vígyl el engem, és engedj szabadjára a tengerben, mert isten bizony megfizetek érte. Segítségedre leszek, hogy felhozod a tenger fenekéről a világ legszebb virágát.

– Na, jól van, legyen, elengedlek, csak aztán segíts nekem, s taníts meg, hogy mit és hogy tegyek, hogy megszerezsem Világ Gyönyörűjét.

– Ide figyelj, Világ Szépe, holnap reggel ebéd idején idejövök erre a helyre, ahol találkoztunk, és akkor megmondom, hogy mit tegyél.

Na, jól van, elmegy Világ Szépe, hogy a puskát megkeresse, fogja, és megy vele a hajóra. Azt mondja neki az anyja:

– Na, csakhogy megjöttél, fiacskám, egész nap nem ettél semmit, és fogni se fogtál semmit? – Tudjátok, milyenek az anyák, csak a gyerekeiken jár a gondolatuk, ha valahova elmennek hazulról.

– Nem fogtam, anyám, csak egyet, de az annyira vergődött, hogy eleresztettem, hadd éljen még. Tudja az a legelső hal volt, a legszebb, amelyiket maga is látott, mikor én még csecsemő voltam. Nem baj, anyám, holnap megint kimegyek a vízre, és ha megint látom, lehet, hogy meg is fogom.

Na, vacsorát ad neki az anyja, megvacsorázik, de a legény csak egyre azon bánkódik, hogy mit is mondott neki az a vergődő hal, hogy az a szép hal, amelyik olyan, mint az arany, az a Világ Gyönyörűje.

Na, csak lefekszik nagy bánatosan ő is, de a gondolatai egész éjjel nem hagyták nyugodni, csak reggel aludt el, és az anyja csak délben költötte fel.

Egyszer csak fogja magát Világ Szépe, elmegy, és odaérkezik arra a helyre, ahol azzal a vergődő hallal megbeszélte volt. Nézelődik mindenfelé, és gondolja: tán csak nem késett el? Amint így gondolkodik, egyszerre csak jön feléje egy nagy, testes hal. Időnként a magasba ugrott a hal, s egyre a Világ Szépét nézte, hogy vajon eljött-e. Hamar észrevette, és mondta neki:

– Jó, hogy eljöttél, Világ Szépe, mert én éppen megyek, hogy szolgálatba álljak Világ Gyönyörűje kapujánál, úgy örködöm ott, mint egy katona. Most figyelj jól rám, hogy mit mondok. Gyere utánam a tenger közepéig, és onnét aztán egyenesen le, a fenekére. Te maradj egy kicsit hátra, és mikor én leérek a tenger fenekére, füttyölök egyet, és akkor az őr, aki azt a szép virágot őrzi, utánam fog szaladni. Majd meglátod, hogy a középben egy gyönyörű szép virág van, a tenger fenekének a legszebb virága. Szakítsd le a gyökerénél, akármilyen hosszú a szára, hogy a te életed is olyan hosszú legyen Világ Gyönyörűjével. Mikor letörted, tartsd erősen, hogy húzzon fel téged a víz tetejére. Amikor a virággal felérkezel, állj odébb, hogy a virág lefekhessen. Mikor a virág talpon áll, akkor állj fel te is, és ha lefele megy, ment te is, amíg lefelé megy. Amikor elérkeztek Világ Gyönyörűjének a kapujához, akkor a virág megint egyenesen fog állni. Én ott strázsálok a kapunál, te csak annyit mondjál: „Engedjete be, én a tenger virága vagyok, látni szeretném a gazdasszonyomat.” Akkor a kapu biztosan kinyílik magától. Világ Gyönyörűje délig álmát alussza, te kopogtass az ajtaján, és Világ Gyönyörűje azt fogja mondani: „Lépj be, ha mersz, ha vitéz vagy!” Mikor Világ Gyönyörűje meglátja a virágot, nyomban felkel, mert tudja, hogy Világ Szépe jött el hozzá.

Na, Világ Szépe úgy is tett, ahogyan a vergődő hal mondta. Ahogy Világ Szépe a leány pitvarába lépett, meglátta az aranyosan csillogó, szép halbórt egy cseber vízben. Ahogy az ajtón bekopogott,

nyomban hall egy szelíd, nyugodt asszonyi hangot, amint azt mondja:

– Lépj be, ha mersz, vitéz.

Na, bemegy a házba, kezében a virággal. Világ Gyönyörűje egy ágyon feküdt, szépen felöltözve, megfésülve, és mondta:

– Hát megjöttél, lelkem, Világ Szépe? Elhoztad nekem a virágot a tenger fenekéről. Most már elhiszem, hogy vitéz legény vagy – mondta, és azzal hozzá ugrott, megölelte, és mondta még:

– Most megyek, megmosom az arcomat, aztán még beszélgetünk.

Elmegy, belép a cseberbe, ahol a halbőr volt, és azon nyomban ő is hallá változott, és a cseberből belement a tengerbe.

Na, kikel onnét, és mondja a legénynek Világ Gyönyörűje:

– Na, Világ Szépe, tegyél még valamit, ha azt is meg tudod tenni, akkor a tied leszek, mert hogy te nagyon is elbízta magadat, mióta a karodban tartottál. El szeretnék búcsúzni én is a lányságomtól. Akkor leszek a tiéd, ha odajössz értem, ahol legmelegebb a víz. Én minden vasárnap ott alszom a déli álmomat. Addig légy nyugton, és isten veled. – Ezzel a hal belement a tengerbe, és eltűnt a szeme elől.

Világ Szépe nagyon el volt keseredve, mert ilyen gyönyörű lányt még nem látott világéletében.

Na, megint a tengerpart szélére ment, és gondolja magában, milyen jó volna, ha azzal a vergődő hallal találkozhatna, hogy az bár még egyszer segítsen neki. Alig gondolta ezt el, hát ott terem a vergődő hal. Mikor odaér hozzá, mondja neki:

– Mit csinálsz itt, Világ Szépe?

Jólesett Világ Szépének a kérdés, és mondja:

– Ó, hallgass ide, hogy megjártam én megint Világ Gyönyörűjével, megint mit mondott nekem. Kérlek szépen, segíts rajtam még egyszer, adj tanácsot, hol találom meg délen azt a legmelegebb vizet.

– Na, semmi baj – mondja a vergődő hal –, most fogd magad, menj haza, és pihenj vasárnapig. Akkor újra gyere ide, és én elviszlek téged oda. De ezt el ne mondd a világon senkinek.

Hazamegy a legény, vagyis hogy visszatér a hajóra, és kérdi az anyja megint:

– Ó, fiacskám, hát te megint nem hoztál semmit? Merre jártál annyi ideig?

– Ó, hagyja el, anyám, tudja, nekem nősülési gondom támadt, mert megtaláltam Világ Gyönyörűjét, de megint elszalasztottam. Na, nem baj, anyám, megtalálom én őt újra.

Na, este lefekszik, de nem tud elaludni, mert egyre Világ Gyönyörűjére gondolt.

Reggel felkel, és így-úgy eltölti az időt a hajón szombatig. De már szombaton megint fogja a puskát, és elmegy addig az erdőig, amelyik a víz mellett van, és meglát ott egy szép sárga madarat. Fogja a puskáját, hogy lelője a madarat, de megszólal a madár:

– Vigyázz, állj meg, Világ Szépe, ne lőj meg, hiszen már most is sérült az egyik szárnyam. Inkább vigyél el a vízig, hadd igyák belőle egy kicsit, és adj valamit enni is, mert nagyon elgyengültem. De hogy én is tegyek valami jót neked, hát megtanítalak egy szép dalra, és vasárnap ülj ki a tengerpartra, és ott énekeld el úgy, hogy Világ Gyönyörűje is meghallja:

*Kakukk madár, sárga madár,
én lefekszem, te ringassál,
nekem olyan álmot hozzál,
hogy Világ Gyönyörűjével
találkozzam személyével.
Engem szép gyöngéden hintázz,
vigyázz reám, nehogy lerázz.
Mert ha én kiesem,
Átkot mond a kedvesem.
Bárcsak kedvesem hintázna,
bár szeretne, ne utálna,
elpusztít a vágy utána.*

(Lelkecskéim, az ének dallamát tőlem megtanulhatjátok.)

Na, vasárnap reggel felkel a legény, de most igen jó kedve volt. Felöltözik, megreggelizik, fogja magát és elmegy. Elérkezik a víz partjára, és ott úgy tesz, ahogy a madár tanította. Mire befejezi a dalt, jön a vergődő hal.

– Jaj be szépen dalolsz, Világ Szépe. A víz másik széléről is meghallottam. Na, figyelj jól ide. Most gyere utánam a kristályvizű

folyóig, ott megmutatom neked, hol tölti Világ Gyönyörűje a vasárnapot.

Na, elindulnak mind a ketten, és délre érkeznek a kristályvizű folyó közelébe. Ott megállnak, és mondja a hal:

– Nézd-e, amott folyik dél felé a kristályfolyó, de az olyan kristálytisza, hogy ha egy tű beleesik, hát a fenekén az is meglátszik. Nézd csak, ott melegebb a víz, odamegy Világ Gyönyörűje. Látsz ott egy zöld bokrot, egy istenfabokrot, menj oda a bokor mögé, és ott várj, amíg azt nem látod, hogy jön Világ Gyönyörűje. Jól figyelj meg, hogy mikor megy be a vízbe, és többet nem is jön ki, merthogy az az ő otthona. Egy óra múlva odamehetsz, mert akkor ő is meg strázsái is déli álmat alusznak. Na, akkor te törj le egy virágot az istenfáról, azt tűzd a kalapod mellé, mert az szerencsét hoz neked. Akkor aztán menj oda óvatosan, és amíg még alszik, vedd ki a vízből, kapd a karodba. De a kezedből ki ne eresszed, mert ha hagyod, hogy kiugorjék onnét, többet az életben meg nem látod. Mert én már többet neked segíteni nem tudok, mert én Világ Gyönyörűjének a szolgája vagyok. Na, minden jót neked!

Na, fogja magát Világ Szépe, és elmegy a zöld istenfabokorig és leül ott, de nagyon fáradt volt, törődött. Hát, amint ott üldögél, csak jön egy víz hullám, és mikor az eltávolodik, valami nagy zúgás hallatszik a távoli víz felől, és egyszer csak látja, hogy jön Világ Gyönyörűje. Egy igazi gyönyörű szép leány volt a vízben, a haja hátrafelé volt fésülve, úgy ragyogott, mint a vert arany. Olyat még én se láttam. Megy Világ Gyönyörűje előre egymagában, mögötte mennek a rá vigyázó szolgák. Egyik oldalán is öt szolga, a másikon is öt. Mindegyik egy-egy hatalmas hal volt, pünkösdirózsa-koszorúval a fejükön, és még egy sereg apróbb hal is úszott utánuk.

Na, látja Világ Szépe, hogy jönnek, fel is ugrott, hogy eléjük menjen, de eszébe jutott, hogy csak egy óra múlva mehet hozzá, ha majd mind lefeküdtek. Törődöttek voltak mind, mert a tenger túlsó széléről jöttek Világ Gyönyörűje kíséretében. Hiszen Világ Gyönyörűje a halak királynője volt.

Na, mind elhelyezkednek Világ Gyönyörűje körül. Nem hallatszott semmi nesz, nagy csendben nyugodott a tenger. Na, akkor Világ Szépe ökölbe szorította a kezét, a foga közé vette a szívét, és úgy mondja: „Isten segíts meg!” – és azzal belemegy a

vízbe, végigmegy a folyó szélén. Mikor odaér, nem látszott a víz feneke az ott lévő teméntelen sok haltól, alig tudott lépni közöttük. Na, amikor közelebb ér, látja, hogy egy helyen úgy forog, csillog a víz, mint a tükör.

„Na – gondolja Világ Szépe –, ott kell hogy legyen az én kedvesem. De megcsókolnám!”

Mikor már majdnem odaért hozzá, hát egy nagy testes hálnak az uszonyára lépett, az erre úgy fellökte őt, hogy négykézlábra esett, éppen Világ Gyönyörűje mellé. De a hal aztán tovább aludt, mert azt hitte, hogy egy másik hal lökte meg.

Na, amikor Világ Szépe Világ Gyönyörűje mellé esett, hát ő éppen halformában volt, a pikkelyek olyan gyönyörű szépen ragyogtak, mint az aranypénz. A legény egyből megragadta, kiemelte a vízből, és mondta neki:

– Ébredj szépségem, mert elhoztam neked az istenek virágát. – Azzal futott is vele kifelé a vízből.

Felébredt erre Világ Gyönyörűje, és mondta neki:

– Jaj, drága lelkem, de jót aludtam. Kár hogy ilyen hamar felébresztettél, igaz, hogyha később jöttél volna, hiába jöttél volna.

Na, akkor a legény lábára állította a halat, de messzire a víztől, nehogy vissza tudjon ugrani, amikor a farkára állította, a halbőr egyből lehullott róla, és egy olyan szép aranyhajú lány lett belőle, amelyet ezen a világon még senki se látott.

Mondja Világ Gyönyörűje:

– Na, ide figyelj kedvesem, hadd fürödjem meg még egyszer a kristályfolyó tiszta, hús vizében, hogy még szebb és még egészségesebb legyek.

Mondta neki Világ Szépe:

– Most már hagyd el, drágaságom, eleget fürödtél, és elég szép vagy, nincs más hozzád fogható az egész világon. Gyere, menjünk és esküdjünk meg, itt a közeli faluban, aztán megyünk a hajón az én országomba.

Na, elindulnak ők a kristályvizű folyó mellett. Arrafelé éppen egy kakukk énekelt.

– Ej – mondta Világ Szépe –, ez a kakukk jó lenne, hogyha eljönne velünk a paphoz.

– Bizony jó lenne, ha a násznagyunk lenne – mondta Világ Gyönyörűje.

Mondta akkor Világ Szépe:

– Na, te kakukk, gyere, légy te a násznagyunk, mert hogy igen szépen tudsz énekelni.

– Jól van – mondta a kakukk –, elmegyek. De nyoszolyóasszony is kéne, hogy legyen, aki a menyecskekontyot feltűzi. – Itt lakik mellettem a szomszédban a búbos banka, ő fel tudja a kontyot rakni.

Na, hát elmennek a paphoz, és elmondják, hogy meg akarnak esküdni.

– Jól van – mondta a pap, de ez a pap nem tudta a szemét levenni Világ Gyönyörűjéről. Na, végre csak összeesketi őket, de a pap egyre csak bámulja Világ Gyönyörűjét, mert olyan szép lányt még ő sem látott soha. Na, amikor elkészültek, akkor a búbos banka is felkontyolta a menyasszonyt. Csak az volt a hiba, hogy nem volt hozzá való bádofésű, olyan, amelyet abban az időben használtak. Na, nem baj, a búbos banka a sánc mellől felszedett valami kicsi fácskákat, és a kontyot azokkal tűzködte meg, aztán a kakukk énekelt nekik az úton, és a búbos banka táncolva kísérte őket a hajóig.

Na, akkor szép csendesen felmentek a hajón lévő szállásukra. Mikor odaérnek, azt mondja Világ Gyönyörűje:

– Na, férjemuram, te a karodban vigyél be engem a házba, aztán hozz vizet a cseberbe, és tégy bele engemet.

– Azt már nem! – mondta Világ Szépe.

– De igen! – mondta Világ Gyönyörűje, és azzal a menyasszony perdült egyet a sarkán, és nyomban egy szép aranyhallá változott.

Na, fogja Világ Szépe a halat, és viszi be a házba, amikor beérkeztek a házba, az egész ház úgy kivilágosodott, mintha mécsesest gyújtottak volna.

– Ó, fiacskám, hát megjöttél! Hát mit találtál?

– Édesanyám, nézze csak, ez a szép hal az én asszonyom, vagyishogy a feleségem, akivel eltöltöm az életemet.

– Ó, fiacskám, hát szépnek nagyon szép, de nem találtál valami lányt?

– Ne törődjenek ezzel, szüleim, mert nekem ezen kívül senki más nem kell.

Na, elérkezik az este, ő beteszi a halat a vizes cseberbe, megveti a maga ágyát, és mondja a hal Világ Szépének:

– Jól vessed meg az ágyat, mert én is abba fekszem.

Hát, egyszer csak talpra ugrik a hal a cseberből, és egyszeribe szép lánnyá változott. Elhihetitek, mert olyan szépet még én se láttam soha.

Na, lefeküsznek, együtt hálnak, mint a fiatalok szokták, fáradtak is voltak, törődöttek is az úttól, reggelig aludtak. Mikor felkeltek, azt mondja Világ Szépe:

– Most aztán megyünk haza az én országomba.

– Maradjunk még vagy három napig – mondja Világ Gyönyörűje, és megint perdült egyet a talpán, és megint hallá változott. Hát csak betette őt a cseberbe. Jön az anyja, és kérdezi, hogy hogy aludtak.

– Nagyon jól aludtunk, édesanyám.

Mikor este lett, úgy feküdtek le, mint előző napon.

Volt nekik egy vén szakácsnéjük, aki főzött rájuk. Kíváncsi volt az öregasszony, hogy lássa meg őket este is, de amikor kiment, nem csukta jól be az ajtót. Na, a fiatalok megint lefekszenek, és a ravasz szakácsné bement, hogy lássa, hogy alusznak a fiatalok. De úgy látott ő odabent, mintha mécs világított volna, a Világ Gyönyörűje hajától.

Hát az öregasszony nem látott mást, mint a cseberben a halbőrt, és Világ Gyönyörűjét az ágyban. A vén boszorkány kivette a halbőrt a cseberből, és ment, és a tengerbe hajította, aztán hazafutott, hogy senki meg ne tudja, mit csinált.

De amikor a bőrt vízbe hajította, az akkorát sikoltott, hogy Világ Gyönyörűje nyomban felébredt, és mondta:

– Ó, te bolond vénasszony, de rosszat tettél velem, hát ezt ugyan kitől tanultad? Csak nem az én drága férjemtől, mert ha igen, akkor ő mától fogva árván marad.

Mondta akkor Világ Szépe:

– Ó, szépséges drágám, hát hogyan taníthatnék én ellenedre bármit is?

Na, felkelnek reggel, és megint jön az anyja, meg az apja is, hogy lássák őket, és hát fenn vannak-e mind a ketten. Amikor bemennek hozzájuk, csak ámulnak-bámulnak, hogy milyen gyönyörű szép felesége van Világ Szépének, az ő fiuknak.

Világ Gyönyörűje nyomban felugrott, hozzájuk ment, s mind a kettőt megcsókolta, és mondta nekik:

– Apám, anyám, íme, én vagyok a maguk menyé. Csak attól félek, hogy nem fogok soká élni, mert nagyon beteg vagyok. Meg fogok halni, vagy az az öregasszony hal meg, aki a halbőrt a tengerbe vetette.

– Ó, te – mondta a férje –, hagyd el, hiszen öreg az már, nincs már neki sok hátra.

– De, férjem, nekem meg csak óráim vannak hátra, ha az az öregasszony meg nem hal előbb, mint én.

Na, akkor Világ Szépe behívta az öregasszonyt, hogy mutassa meg neki, milyen szép halak úszkálnak a hajó mellett, és mikor az öregasszony kihajolt a korláton, hogy lássa a halakat, belelökte a vízbe. Hát nyomban egy sereg hal ráugrott, és lehúzták őt a tenger fenekére, többé a világon senki se látta.

Na, visszamegy Világ Szépe a lakásukba, és azt mondja neki Világ Gyönyörűje:

– Hála istennek, mintha kézzel vették volna le rólam a fájdalmat! Már ebben az órában is jobban érzem magamat, kedvesem. Tudod, ha még egy napot a hal bőrben tölthettem volna, két gyerekm lett volna, egy fiú, meg egy lány, de olyanok, amilyenek még nem voltak ezen a világon. Így most már nem lesz gyerekm, az öregasszony megölte őket.

Na, búslakodott Világ Szépe, és mondta a feleségének:

– – Hidd el, drágaságom, hogy ez nem az én vétkem. Az öregasszony azt hitte, hogy jót tesz, és bizony rosszat tett nekünk is, magának is. Isten bocsássa meg a vétkét.

Azt mondta akkor Világ Gyönyörűje:

– Na, lelkem, most megmondhatod apádnak, hogy holnap reggel indulunk ezzel a hajóval, de úgy, hogy csak mi ketten vezetjük a hajót. Te ülsz a kormánynál, én meg melletted, mert én a világ minden tengerét jól ismerem.

Na, reggel ők is felkelnek, az útra felkészülnek, elfoglalják helyüket a vezető helyen, hát a hajó elébe annyi hal sereglett, hogy csak no! Fel-felugráltak a vízből, hogy búcsút vegyenek Világ Gyönyörűjétől, a halak királynőjétől. Akkor Világ Gyönyörűje kétfelé tárta karjait, erre a halak szép rendben kétfelé oszlottak. Világ Gyönyörűje csak a kendőcskéjével intett nekik, hogy: isten veletek!

*Drágáim, ez nem hazugság,
kút mellett nincsen szomjúság.*

*Én egy tyúkra felültem,
majdhogy sárba nem dültem.*

*Egy kakasra pattantam,
rajta haza baktattam.*

GÖNDÖRHAJÚ PETRE HÁZASSÁGA

(Egyszer szüreten voltunk az Öreg Corajéval, és hogy erősen meg ne hajtsuk magunkat a szüreteléssel, mondott nekünk közben egy-egy mesét.)

Messze-mcssze, egy távoli faluban élt egy nagygazda ember. Volt neki egy nagy lánya, egy eladó lánya. De ez a lány fértél mesén csúnya volt. A gazdalegények rá se néztek, mert nemcsak csúnya volt, hanem még lusta is. A szegény legények is azon voltak, hogy szép és szorgalmas lányt kapjanak.

Mondja az anyja egyszer a lánynak:

– Mi lesz veled, lányom? Én nem talállak téged olyan csúnyának, aztán mégsem jönnek a kérők. (Tudjátok, hogy van az, az anya a maga gyereket mindig szebbnek látja.)

Egyszer így szólt a lányhoz:

– Tudod mit gondoltam, kislányom? Beszélek én Ileana nénéddel, a szomszédasszonyunkkal – tudod, ő szereti férjhez adni a lányokat és megházasítani a legényeket –, hátha ő tudna szerezni valami jó szerencsét. Fizetnénk neki valamit, adok majd neki vagy egy csupor tejet meg egy kicsi tepertyűt, hiszen szegény asszony.

– Jaj, az jó lesz – mondta a lány.

Szomszédjuk volt Ileana néni, öreg volt már, de olyan, akit mindenféle hájjal megkentek – ahogyan mondani szokás.

Na, este fogja magát a lány anyja, és átmegy a szomszédba, vagyis hogy Ileana nénihez. Belép a házába, és köszönti:

– Jó estét, Ileana néni.

– Jó estét, drága szomszédasszony! Ó, bejó, hogy az úristen idevezérelt, már vagy öt esztendeje, hogy nem jártál nálam. (Tudta az öregasszony, hogy kell valami a lány anyjának.) – Na, ülj le, drágám, és beszéljünk, mert hát hosszú az éjszaka, nem lehet végigaludni.

– Hát, ezzel mi is így vagyunk – mondta a nagygazdáné – örökké csak beszéljük az emberemmel a lány dolgát, meg vele is, hiszen már nagylány.

Na, Ileana néni nyomban tudta, hogy a lány miatt jött hozzá, és azt mondja neki:

– Hát, kedves szomszédasszony, ne készülj még lakodalomra, élek én még addig, hogy táncolhassak ezen a lakodalmon.

– De mi bizony lakodalmaznánk már most is, ha kerülne egy kedvünkre való legény. Nem baj, ha szegény is, csak jó és szorgalmas legyen. Megbeszéltem az emberemmel, hogy ad két ökröt, egy tehenet, egy kecskét, és még egy nagy darab legelőt is, hogy legyen füve a jószágnak.

– Ó, szomszédasszony, hát ez bizony nem könnyű dolog, de megpróbálkozunk vele, mert nézd, van itt a mi utcánkban egy szép, szorgalmas legény, és hallottam, hogy szeretne megnősülni. Nem tudom, hogy a lány mit szólna hozzá.

– Jó lenne az nekünk, beszélj vele, és ha lehet, üsd nyélbe a dolgot.

– Akkor tudod mit, szomszédasszony drága? Adj nekem egy hízott disznót, és egy hordó jó bort, akkor én elhívom ezt a Göndörhajú Petrét (mert hogy Petrének szép göndör haja volt, azért hívta őt mindenki Göndörhajúnak), hogy tegye a hentes, vagyis a böllér dolgát is a disznótoron, vagyis hát ölje le a disznót.

– Jó lesz! – mondta a nagygazdáné.

Megy haza jókedvvel, de a lány már alig várta, hogy kikérdezhesse:

– Na, anyám, hát mit mondott Ileana néni?

– Hát ő azt, hogy Göndörhajú Petrét hozza el hozzánk.

Szorgalmas, szép legény.

– Ó, anyám, Petre nagyon szép, csöppet sem restelnék vele sétálni az utcán.

Na, lefekszik a család, a gazda, a gazdáné meg a nagylány, de egész éjjel mindig Petréről beszélgettek. Mikor reggel a gazda felkelt, megparancsolta a cselédjeinek, hogy fogják meg a legkövérebb disznóját, vigyék át a szomszédba, Ileana nénihez, mert hát az szegény asszony, és nagyon régen ölhetett disznót.

Megfogták a szolgálk a disznót, elvitték Ileana nénihez, annak majd megrepedt a szíve örömeiben. Fogta magát, elment Petréékhez, bemegy a házba, és mondja:

– Jó reggelt, lelkeim szomszédjaim, azért jöttem, hogy megkérjelek, legyetek szívesek, és eresszétek el Petrét hozzám, hogy szúrja le a kövér disznót, amely az udvaromon van.

Petre nem volt odabent, kint az udvaron ajószágot gondozta.

– Á – mondta az öreg Göndörhajú –, fiatal az még, nem ért a disznóöléshez, inkább én megyek el.

– Engedd, hogy Petre jöjjön, majd megmondom én neki, amit nem tud, aztán hadd tanuljon bele a dologba.

– Na, menjen hát – mondta az öreg Göndörhajú. Az anyja nyomban behívta Petrét, Petre rá is állt, és azt mondta:

– Menjen csak, Ileana néni, én is mindjárt ott leszek.

Hát mire Ileana néni hazaért, ott volt már Petre is.

– Na, Petre fiam, gyere be egy csöpp pálinkára, attól mindjárt jobban megy a munka.

Na, Petre nem kínálatja magát a pálinkával. Kész volt arra is, akárcsak a munkára.

Ileana néni, mint afféle ravasz vénasszony, azt mondja:

– Aztán, Petre öcsém, miért nem házasodol már meg, látod, én már öreg vagyok, de azért csak szeretnék még táncolni a lakodalmadon. Tudod, úgy, ahogy fiatal korunkban valamikor jártuk.

Mondja erre Göndörhajú Petre:

– Hát az nem volna rossz, Ileana néni, hiszen ha találnék egy hozzámvalót, olyat, akinek van is valamicskéje, és a vér is mozog benne, dolgos is.

„Na, bejöttél te már az én utcámba” – gondolta magában a vénasszony.

– Na, tudod mit, fiacskám! Kerítek én egy lányt neked. Igaz, hogy nem valami szép, de gazdag. És ha éppen nincs a gusztusodra, mikor megcsókol, te gondolj a szép lányokra, aztán csak eltelik úgy is az élet. Az apja ad két ökröt, egy tehenet, egy kecskét, és a ház mellett még egy jó darab rétet is, hogy legyen hol legeljen a jószág.

Töprenkedik Petre, és mondja:

– Hát ez nem is lenne rossz, Ileana néni, csak hát csúnya a lány.

– Ó, hagyd el, Petre fiam, szépséggel nem tartod el a házat!

Mondja rá Petre:

– Ezt jól mondja, néném. Csak hát én szégyellem, hogy kibeszéljék, hogy én szegény vagyok, ő pedig nagygazda lánya.

– Ne törődj te ezzel, Petre fiam, majd én meghívom a disznótorra, és aztán minden jól fog menni.

– Jól van – mondja Petre. – Én magára bízom.

Na, Petre hozzákezd a disznótor előkészítéséhez, Ileana néni elmegy a szomszédba a lányért, és egy kicsit rendbe hozza, kifehéríti, kipúderezzi, és ha ki van mosdatva és fel van öltözve, nem is mutat olyan rosszul.

Na, Petre végzi a dolgát a disznóval.

Na, megérkezik a lány, kiöltözve, mint egy cifra bábu. Mikor meglátja őt Petre, azt mondja:

– Ileana néni, hiszen ez a lány nem is olyan csúnya, mint amikor legutoljára láttam.

– Ó – mondja Ileana néni –, majd összeszoktok.

Ad Ileana néni a lánynak egy mellyest, meg egy kötényt, hogy ne mocskolja el a ruháját.

– Na, gyere te is, kedves szomszéd, és segítsél Petrének kolbászt meg hurkát csinálni. – De hozta ám Ileana néni az üvegecske pálinkát is, és mondja: – Na, igyatok még gyermekeim, mindjárt könnyebben megy a munka.

Na, ittak egyet mind a hárman, és mondja Ileana néni:

– Nahát, gyermekeim, hogy ti milyen jól illetek egymáshoz! Szép fiatal pár lenne belőletek. Mit szólsz hozzá, Petre fiam?

– Hát hiszen nem is lenne az rossz, Ileana néni – mondja Göndörhajú Petre.

– De hát te, kedves szomszéd, te mit szólsz hozzá?

Bizony a nagygazdalaný alig várta már, hogy őt is megkérdezze, mondta is rá nyomban:

– Hát, tán nem lenne rossz, mert apám azt mondta, hogy ha férjhez megyek, kapok két ökröt, egy tehenet, egy kecskét, meg egy darab legelőt is a jószág számára.

– Na látjátok, hogy milyen jól élhetnétek együtt, csak aztán okosak legyetek mind a ketten – mondta az öregasszony.

Na, végzik a dolgukat, elkészülnek a disznóval, még borozgatnak egy ideig, Ileana néni vacsorát készít nekik: sült kolbászt meg hurkát, erre újra isznak, már ahogy az disznótoron szokás.

Na, mikor jóllaktak, ettek is, ittak is, mondja Ileana néni:

– Gyerekeim, csókoljátok meg egymást, adjatok kezet egymásnak, és te Petre vidd haza hozzátok a lányt, feleségnek.

Éppen befejezi ezeket a szavakat, mikor beállít a lány anyja:

– Jó estét.

– Jó estét.

– Na, ha végezték a disznóval, azért jöttem, hogy megnézzem, miért nem jön ez a lány haza.

Azt mondja erre Göndörhajú Petre:

– Drága nénémasszony, a maga lánya ma nem is megy haza, mert mi ketten úgy egyeztünk meg, hogy hozzánk viszem haza feleségnek.

– Jaj, de hát nem tudom, mit fog szólni az apja ehhez?

– Mondjon, amit akar, mert a maguk lánya az én feleségem lesz.

– Na, megyek, megkérdezem az apádat, hogy mit szól hozzá.

De a lány csak felugrik a székről, és mondja az anyjának:

– Ne törődj apámmal, mert én Petréhez megyek. Gyerünk Petre! Holnap aztán elmegyünk anyámékhoz Petrével, mind a ketten.

Fogják magukat, kifelé indulnak, és „jó éjszakát” mondanak.

Megy ám a lány anyja is, de futva hazáig, egyből a gazda nyakába ugrik örömeiben, és összezsókolja, hogy a lányt férjhez adhatta.

Hazamegy Petre a lánnyal:

– Na, apám, anyám, én megházasodtam. Ez a lány lesz a feleségem.

Mondja az apja meg az anyja is:

– Ó, gyerek, te, te megházasodtál, pedig még kaszálni sem tudsz, ez a lány se ért még a háztartáshoz, lehet, hogy még ülepet se tud varrni a gatyának – ahogy azt a régiek mondták.

Mondja erre a lány:

– Ne törődjön ezzel, anyósom, mert majd megtanuljuk, amit kell, ha élni akarunk.

– Na, jól van akkor, gyerekeim, a ti dolgotok, ti lássátok. Ahogy szószod, úgy eszed.

Na, este lefekszenek, reggel meg felkelnek, felöltöznek, és gyerünk a lány házához. Odaérnek, jó reggelt köszönnek.

Kérdi a lány anyja, de gyorsan:

– Na, hát hogy aludtatok gyerekeim?

– Ó, nagyon jól! – mondja a lány.

Petre csak vakargatta a füle tövét, mert restellte, hogy ő olyan szegény legény.

Előjön a lány apja:

– Na, menjünk megetetni az állatokat, aztán mi is ehetünk, utána majd megmutatom, hogy melyik ökröket szántam nektek, és ti is megkezdhetitek a paraszti életet.

Evés, ivás után nyomban az istállóba vitte őket.

– Na – mondta az após Petrének –, kedves vejem, ezt a két ökröt adom én nektek, és még egy tehenet, meg egy kecskét is, még legelőt is a jószág részére. Aztán gazdálkodjatok, ahogy akartok.

Mondja Göndörhajú Petre:

– Jó lesz így, apósom. Köszönünk mindent, amit nekünk adott.

Na, nekifog Petre a menyecskével együtt a gazdálkodásnak.

Szép tavaszi idő volt, kihajtotta Petre az ökröket, vele ment az asszony is.

Szép pázsitos helyet kaptak a legeltetésre, éppen az erdő mellett volt. Mondja egyszer Petre az asszonynak:

– Te asszony, én elmegyek, kihajtom a jószágot, hadd legeljenek egy kicsit, aztán úgy estefeled hazajövök, de jó vacsorát készíts.

Na, megy Petre, hajtja a marhákat, és szabadjára ereszti őket. Az állatok jól legeltek, és a legényt elöntötte az álmoság. „Hát én most lefekszem egy kicsit.” De bizony Petre alaposan elaludt, és mikorra felébredt, addigra az ökrök és a tehén annyit legeltek, hogy felfúvódtak és megrepedtek, a kecskét pedig megette egy farkas.

Mikor felébred Petre, keresi a jószágot, de nem leli, nem volt már ott egy sem, csak az üres, füves rét.

– Jaj nekem, mit tudjak most tenni? – gondolja Petre –, tán azt fogom mondani, hogy egy egész farkascorda tört rájuk, és minden állatot megölt, és megevett, én felmáshztam egy fára, úgy maradtam életben.

Na, fogja magát Petre, és hazamegy. Mikor az asszony meghallotta, hogy jön, elébe futott, a nyakába ugrott, és összecsókolta:

– Ó, de sokáig maradtál, Petre!

Mondja Petre:

– Ó, hagyd el, mert én nagyon rosszul jártam. Jött egy farkascorda, és minden jószágunkat megette. Én is csak úgy menekültem meg, hogy egy fára másztam.

– Jaj, lelkem Petrém, csakhogy te megmaradtál! Ökör, meg tehén kerül még, de olyan ember, mint te, nem lesz több.

Na, csak tovább gazdálkodtak az apósával. Jön a nyár, hát olyan aszály lett, hogy rövid idő alatt az a füves rét, amit a apósa adott neki, tövig kiszáradt.

– Na, asszony – mondja Petre –, én most megyek, hogy lekaszáljam a fűünket ott az erdő mellett.

Elkészíti a menyecske a kenyeres tarisznyát, beletette a kalapácsot, a kis üllőt, fenőkövet, tartójával együtt.

Na, összeecsókolóztak, mint a fiatalok szoktak, és Petre elmegy. Hát amikor odaér a réjtükre, alig ismeri meg, hogy melyik az ő földjük, az a nagy meleg minden fűszálat leperzselt.

Nekiül Petre az ebédnek, eszik a tarisznyából, de igen búsan, mivel már se ökör, se tehén, se kecske, és még fűük sem maradt. Mind azon gondolkozik, hogy vele most már mi legyen, ő most már mit tegyen?

De bizony alig telt el egy kicsi idő, Petre dalolva tért haza, jött teli hassal, üres tarisznyával, kaszával a vállán, és énekelt, hogy aszongya:

*Mondja mellettünk a csúnya Ileana leana,
Mondja mellettünk a csúnya Ileana leana,
Hogy vegyem el két ökörért Ileana leana,
Hogy vegyem el két ökörért Ileana leana,
Ökör mellé tehenet is ad Ileana leana,
Ökör mellé tehenet is ad Ileana leana,
Tehén mellé kecskét is ad Ileana leana,
Tehén mellé kecskét is ad Ileana leana,
Ökör, s tehén felrepedt Ileana leana,
Ökör, s tehén felrepedt Ileana leana,
Kecskét farkas ette meg Ileana leana,
Kecskét farkas ette meg Ileana leana,
A füves rét kiszáradt Ileana leana,*

*A füves rét kiszáradt Ileana leana,
A csúnya lány megmaradt Ileana leana,
A csúnya lány megmaradt Ileana leana,
Menj el csúfság én tőlem Ileana leana,
Menj el csúfság én tőlem Ileana leana,
Vidd el a két ökrödet Ileana leana,
Vidd el a két ökrödet Ileana leana.*

Ezt a csúnya felesége meghallotta, és ő is elkezdte:

*Jól van Petre, elmegyek Ileana leana,
Jól van Petre, elmegyek Ileana leana,
De téged is elviszlek Ileana leana,
De téged is elviszlek Ileana leana.*

Attól fogvást szaporodtak el úgy az emberek, hogy az egyik szép, a másik csúf, az egyik lusta, a másik szorgalmas, az egyik nagy, a másik kicsi, mint én magam is.

Ha valakinek tetszik Petre nótája, tőlem megtanulhatja!

CSABAI TÖRTÉNET

(Ezt egy csabai szlovák asszonytól hallottam. Azt mondja: „Képzeld el, hogy járt anyuka, amikor fiatal volt. Ez anyukámmal történt igazából.”)

Több éve már, de nem túl régen, egyszer egy család elment hazulról a szomszédba látogatóba, és ott ültek este kilencig. Akkor azt mondja az asszony az urának:

– Menjünk haza ember, mert álmos vagyok.

– Megyünk mindjárt – felelte az ember.

A szomszédokkal kártyáztak, alsóztak.

Megint mondja az asszony az embernek:

– Most már igazán menjünk haza, mert nagyon álmos vagyok.

Na, felkel az ember. Az asszony ment előre, a szomszédjuk kikísérte, aztán az ember még beszélgetett egy kicsit a szomszédokkal, az asszony előrement a kiskapuhoz, hogy kinyissa, a pitvarajtót nem szokták soha kulccsal bezárni, ha csak a szomszédba mentek. Na, ahogy megy, lehúzza magáról a kabátját, a bal kezébe veszi, és a jobbal löki be az ajtót. Az ajtó mögött volt a fogas, ahova a ruhákat akasztották. Na, az asszony a sötétben kinyújtja az óbb kezét, hogy megkeresse a fogast, hát a keze egy archoz ér nagy bajusszal. Megrémül az asszony, fut ki a házból sikoltozva. Az ember éppen akkor jött. Na, nyomban meggyújtja a lámpát, mert villanyuk nem volt, és végignéznek minden helyet, de bizony a tolvaj kiszaladt, és elbújt az árnyékszékekben.

Mondja akkor az ember a szomszédnak:

– Meglehet, hogy csak úgy álmolta az asszony, hogy azt a szőrőset érzi.

Na, a szomszéd hazamegy, az ember levetkezik, s lefekszik, és mondja az asszonynak:

– Feküdj le te is feleség, látod nem járt itt senki, te csak képzelődtél.

– Hallgass ember, mert én nem képzelődtem, nem álmoltam, részeg sem voltam.

– De hát mindenütt megnéztük, és nincs sehol – mondta az ember.

– Hiába nincs most, mert volt – mondja az asszony.

– Na, legyen hát úgy – mondja az ember –, még jó, hogy nem vitt el semmit.

Na, kimegy az asszony az árnyékszékre, vagyis hogy a budira, ahogy régen nevezték, felhúzza a ruháját, leteszi az ülepét – hát a tolvaj ült a budin –, és az asszony a tolvaj ölibe ült. Na, akkor a tolvaj felugrik, és kilöki az asszonyt, az meg újra megijedt és elesett. A tolvaj meg kiszaladt az utcára. Futott az asszony az urához nagy rikoltozással.

Kiugrott az ember az ágyból, és gyerünk kifelé! Újra összekereste mindenütt, de a tolvajt csak nem találta. Akkor veszi észre, hogy a kiskapu nyitva van.

– Na – mondja az ember –, hagyd már, hogy az ördög vigye el, elment.

De bizony, attól fogva az asszonyok nem mennek lámpás nélkül az árnyékszékre.

AZ ERDŐK ANYJA MEG A PAKULÁR

*Ó, jaj nekem, mi lesz velem,
Üres a pálinkás üvegem,
Mikor láttam: elfogyott
A betegség elfogott.
Reggelire jó lett volna,
A mesém is szebben szólna.
Van, aki hallgassa, látom,
Meg is kezdem, nem sajnálom,
Kurtán, hosszan idő teljék!
S mindenki megelekedjék.*

Élt egyszer egy báró, volt neki egy lánya. Nem engedte a lányt sehova se járni. A lány már a tizenöt évet is betöltötte – ahogyan én láttam. Néha kocsin jártak, mert akkor még nem volt hintó. Na, jól van. Egyszer kocsikázni mentek, a báró, a báróné és a lányuk. Ez a lány még sose látott legényeket, mert a báró csak öregeket tartott a házánál, nagy hajú, nagy bajuszú férfiembereket. Ahogy mentek a kocsival, egyszer csak szembejön velük egy szép szál fiatal legény. Még nem volt se nagy haja, se bajusza. Amikor a lány meglátta, mindjárt megkérdezte az anyjától, hogy ez meg kicsoda?

– Hát, ez egy ember – mondja anyja, apja.

– De hiszen neki nincs se nagy haja, se bajusza – mondta a lány.

– Ilyen embert fogunk neked is szerezni két-három év múlva – mondta az anyja.

– Ó, nem, anyám, nekem most kell! Hogy legyen kivel táncoljak! – S egyre csak a legény után nézett, de az továbbment, a nagy rengeteg erdő felé. A báróék is az erdő felé mentek. Hát a lány egyszer csak kiugrott a kocsiból, és a legény után futott az erdőbe. Rögtön a báró is a lánya után ment, de csak az erdő széléig, mert ott már nem látta a lányát. Ez az erdő egy rengeteg erdő volt, úgy is nevezték, bogy Széles Erdő. Ennek az erdőnek a gazdája az Erdők Anyja volt. A Széles Erdőbe senkinek a világon nem volt szabad belépnie, mert az Erdők Anyjának voltak szolgái körös-körül az erdőben, és azok, ha valakit megfogtak az erdőben, vitték annak a mélyébe, mert ott lakott az Erdők Anyja. Volt ott nála több lány is,

meg legény, idősebbek is, fiatalabbak is, melyiket hogy, mikor fogták el, és hurcolták oda. A ház körül volt egy magas kerítés, hogy senki se tudjon megszökni onnét. A kapun volt egy vasajtó, csak az jöhetett ki onnan, akinek tátinfüve volt. Az ezzel aztán háromszor keresztet vetett a zárra, erre az ajtó magától kinyílt. Ott dolgoztatta az Erdők Anyja az elfogott embereket, asszonyokat.

A báró nem mert beljebb menni az erdőbe, attól félt, hogy őt is elfogják. De a báró felesége, vagyis a lány anyja, amikor látta, hogy a báró nem megy tovább, futásnak eredt, mert tudjátok, hogy van ez: az anya mindig jobban húz a gyerekéhez, mint az apa. De majdnem elfogták az Erdők Anyja szolgálói, alig tudott elmenekülni. De az anyja továbbra is a lánya után akart volna menni.

Na, nagy nehezen, csak visszajött, felültek a kocsira, de a báró mindig azt mondta, hogy valamit tenni fog, hogy visszahozza a lányát az erdőből. Mert az Erdők Anyja szolgálói megmondták neki, hogy ha elhozza a tátinfüvet, mehet a lánya után, és elviheti az erdőből.

Az a legény, akivel találkoztak, szép és csinos pásztor volt, Aurel nevezetű. Aurel nem ment be az erdőbe, másfele ment.

A báró és a felesége egyre arról beszélgettek, hogy hogy hozzák el a tátinfüvet, hiszen nem is ismerik. Azt mondja az asszony:

– Tudod mit, férjem, a lányunk maholnap eladó lány lesz, ahhoz a legényhez adjuk, aki megtalálja a tátinfüvet, és kiszabadítja a lányunkat az Erdők Anyja kezéből.

Na, a báró elmondta ezt az embereinek és azoknak, akik még a háza körül voltak, sőt még a barátaitól is tanácsot kért. De mindenki, az egész világ félt az Erdők Anyjától.

Na, hanem az ország szélén élt egy óriás, akinek volt két fia. Szép és erős legények voltak ezek, csak hogy még igen fiatalok. De a báró dolgának a híre elért ide is, az óriás otthonába. A fiúk elmondták az apjuknak, hogy mit beszélnek a báró lányáról. Azt mondja erre az öreg óriás a fiainak:

– Na, fiaim, holnap elmegyek én az Erdők Anyjához, hozok én tőle két szép lányt. De elhozom még az ő lányát is.

Mondja erre az idősebb fiú:

– Nem úgy, apám, előbb én megyek egyedül, választok én magamnak egy lányt az öregasszonynál lévőkből, mert előbb nekem illik megnősülni. Azután majd megy az öcsém.

– Jó lesz így, fiam, csak vigyázz, nehogy megjárd az Erdők Anyjával, mert az nagyon ravasz.

Na, másnap reggel felkel az óriás idősebbik fia, felül egy jó lóra, és gyerünk előre. Következő reggel megérkezett a Széles Erdőbe. A lovát odakötötte egy erdőszéli fához, és körülnézett, merre is kell mennie az erdő közepébe. Na, ahogy ott jár-kelel az erdő szélén, egyszer csak odajönnek az Erdők Anyja szolgái, hogy megfogják, megkötözzék és vigyék az Erdők Anyjához. De az óriás fia is jó erőben volt: megfogta a szolgákat, egymáshoz kötözte őket, aztán a feneküktől és a nyakuktól fogvást az erdő közepéig repítette mindet. Éppen a ház előtt az udvarban értek földet. A szolgák segítségére volt két kutya, és egy oroszlán is. Ahogy az óriásfiú megrugdosta a kutyákat, a bőrük ronggyá lett rajtuk, az oroszlánt pedig megfogta a nyakánál, és úgy eldobta, hogy éppen az Erdők Anyja ölébe esett. Az öregasszony az ajtó előtt ült egy kicsi széken, és fésülte a haját, mert hosszú haja volt neki, mintha most is látnám. (Úgy ült ott, mint Pilipoaia a sárpadkán, és úgy fésülte a haját. Mert Pilipoaiának is hosszú fekete haja volt, pedig már öreg volt.) Azt mondja az Erdők Anyja:

– Ó, istenem, hát ki lehet az, aki az én szolgálóimnak ellen tud állni? Úgy gondolom, hogy az óriás fia járhat errefelé. – Aztán azt mondja a szolgálóinak: – Hej, ti naplopó szolgáló, bizonyára elaludtatok, azért tudott elbánni veletek. Na, nem baj, elmegyek, hogy beszéljek azzal a fiúval, hadd lássam, mit keres itt az én birtokomon!?

Na, elindul az öregasszony nagy dühösen, egyik állkapcsa az égen, a másik a földön, nem sokat tétovázott, egyet lépett, kettőt lépett, máris az óriás fia előtt termett.

Csakhogy az óriás fia nem az úton ment, hanem csak nekiindult az erdőnek, és ha egy fa útjában állt, alacsony fa, magas fa, hát kitepte, és szétdobálta erre-arra.

Na, odaér az öregasszony.

– Na, te óriásfiú, mit keresel te az én birtokomon?

– Hej, te vénasszony, itt az idő, hogy megnősüljünk, és azt hallottam, hogy van neked itt két eladó lányod, hát az egyiket elvinném én, a másikat pedig elvinné az öcsém.

– Te? – mondta az Erdők Anyja –, hiszen tegnap-tegnapelőtt még a porban játszottál a gyerekekkel, és most arról álmodozol, hogy megnősülsz? Eredj haza, és szopjál még vagy két évet, azután beszélhetünk a nősülésről.

– Hát, ha neked nem is tetszik, én akkor is elviszem azt a lányt, amelyik nekem tetszik.

Erre az Erdők Anyja a fenekénél és a nyakánál megragadta az óriásfiút, és úgy eldobta, hogy az egyenesen az apja udvarába esett.

Na, kijött az apja, és meglátta:

– Hát megjöttél, fiam? Hát a menyasszony hol van?

– Hát, kedves apám, mind csúnyák, egyik sem tetszik nekem, – de a legény nem mondta ám el, hogy hogy járt.

– Na – mondta a fiatalabb óriásfiú –, hagyd el, holnap elmegyek én, s megnézem őket.

Másnap reggel fogta magát ez a fiatalabbik legény, és ő is elindult egy erős, szép lovon. A következő reggel érkezett a Széles Erdőhöz. Amikor odaér, látja ám, hogy a testvére lova oda van kötve egy fához.

Na, odamegy ő is. ő is odakötötte a maga lovát a testvéréé mellé egy másik fához, és körülnézett, hogy merre menjen. Meglelte az utat, amit a bátyja csinált, és ő is azon indult el. Az Erdők Anyja nem küldte a szolgálait, hogy fogják el, hanem ő maga ment elébe. Na, összetalálkozik a legény az öregasszonnyal:

– Hát, te taknyos, még az orrodát sem tudod megtörölni, és már házasodni indultál?

– Hát, én először meg akarom nézni a lányokat, csak aztán beszélhetünk nősülésről, mert azt hallottam, hogy a lányaid nagyon csúnyák, nekünk pedig csak szépek kellene.

– Te, kölyök, menj csak haza! És szopjál még anyatejet vagy három évig, aztán gondolhatsz nősülésre! – Azzal az Erdők Anyja egy kézzel megragadta az óriásfiút a mellénél fogva, az erdő fölé emelte, és azt mondta neki:

– Na, nézd meg, hogy hol vagy most! Akarsz-e szopni még? Vagy nem?!

Erre az óriás fia sírni kezdett, és azt mondta:

– Bocsáss meg, öreganyó!

– Na, többet ne járkálj errefelé, az én birtokomon!

Akkor az Erdők Anyja rátette a legényt a lóra, aztán úgy rákiáltott a lovakra, hogy azok ijedtükben kitépték a fákat, amelyekhez oda voltak kötve, és gyerünk, meg sem álltak a fákkal és a legénnyel hazáig.

Na, kijött a házból az apja.

– Hát, kedves fiam, te se hoztál menyasszonyt?

– Nem hoztam én, csak a testvérem lovát, mert ottfelejtette.

A lányok nem voltak otthon. – Ő sem mondta el, hogy hogy járt.

– Na, nem baj, fiaim, majd holnap én megyek el, és hozok én nektek lányokat, akár szépek, akár csúnyák. Lesznek, amilyenek lesznek, úgy fogadjátok el őket, amilyenek. Ha ti nem tudtok választani, azzal maradtok, amit kaptok.

A legények csak a fülüket hegyezték, de nem szóltak semmit.

Na, másnap reggel feltarisznyázott az óriás és elindult gyalogosan. Csak két lovuk volt, és neki három kellett volna, hogy a menyeit is el tudja hozni. Ment, mendegélt az óriás, szép komótosan, és két nap elteltével ő is megérkezett a Széles Erdő szélére. Megállt ő is, s ő is nézelődött (mint az egyszeri német Eleken).

Odaszólt annak egy ember:

– Jó napot, komám! Hogy, és mint? – az utcán voltak.

– Hát csak nézelődök!

Na, jó ideig gondolkozott az óriás, hogy merre is menjen, mert a fák olyan magasak voltak, hogy a felhőkig értek.

– Ó – mondja egyszer –, én már csak erre megyek, egyenesen! – és elkezdi emelgetni a lábait a fák fölé, át a fákon, mivel neki afféle hosszú lába volt –, de egy idő múlva megunta a dolgot, és gondolta, hogy ő is nekifog kitépni a fákat, mint a fiai. Hej, de ő úgy felhajtotta a kitépelt fákat, hogy azok a fellegekig repültek. Egyszer csak megbotlott egy kitépelt fában, ettől nagy méregbejött, fogott egy nagy fát, és úgy eldobta, hogy az az öregasszony udvarába esett.

– Ejha! – mondja az Erdők Anyja –, most aztán jól fel kell kösse a pendelyemet, mert ez csak maga az óriás lehet, és tudja

mindenki, hogy ezen a világon eddig még nem termett olyan erős ember, mint az óriás.

Na, nekiült az Erdők Anyja, és megevett egy egész kövér disznócsordát, megivott rá hetvenhét hordó bort. Na, miután evett, ivott, azt mondta:

– Na, most már nem félek hét óriástól sem, úgy megerősödtem.

– Akkor az Erdők Anyja egy kicsit összehúzta magán a pendelyt, nehogy az beleakadjon valamibe az erdőben, aztán elindult az óriás felé. Ahogy ment, mérgében olyan erősen lélegzett, hogy a leheletétől a fák mind a földre dőltek.

Na, megérkezik az óriáshoz, és mondja neki az Erdők Anyja:

– Ugyan bizony ki engedett téged az én birtokomra, hogy ilyen nagy kárt csináljál nekem a fáimban?

Mondja erre az óriás:

– Hát te nem tudod, hogy az egész világ az én birtokom?

– Igen – mondja az Erdők Anyja –, de csak ott, ahol nincsenek emberek.

Akkor az óriás odaugrott, megfogta az Erdők Anyjának a kontyát, annál fogvást egyszer úgy körbeforgatta, hogy az összes fa derékbatört körülötte.

Na, az Erdők Anyja egyet rándított magán, és kiszabadult az óriás kezéből. Akkor (mintha ma is látnám, hogy milyen mérges lett) egy akkora pofont adott az óriásnak, hogy Tökfalug elhallatszott, és az óriás hármat bukfencezett tőle. Azután az Erdők Anyja rátérdepelt, és megfogta az óriás nyakát.

– Na, most mondd meg, te kutya óriás, mit kerestél itt, az én birtokomon?! Most majd itt fogják megenni a varjak a húsozat.

– Ó, hagyjál békén, öreganyó, ne ölj meg, mert van nekem odahaza két gyermekem, fel kell őket neveljem.

Akkor az Erdők Anyja megfogta egyik kezével az óriás tarkóját, és a jobb lábával úgy megrúgta, hogy hét országon keresztülrepült, és négykézlábra esett. Akkor azt mondta az óriás:

– Na, most emberemre találtam. Igaz, hogy ez asszony is egy kicsit. Életemben többet soha nem kezdek ki asszonyokkal!

Beesteledett, mire az Erdők Anyja hazaérkezett. Egyszer csak hallja, hogy valaki furulyázik, de gondoljátok csak el, hogy az erdő minden fája ringatózni kezdett. Az a legény furulyázott, aki

találkozott a báróval, a bárónéval meg a lányukkal. Az a szép juhászlegény. Meghallotta, hogy a báró annak adja a lányát, aki megtalálja a tátinfüvet, és annak a segítségével elhozza a lányt az Erdők Anyjától.

– Á, nem keresem én a tátinfüvet, csak furulyázok, de úgy, hogy még az Erdők Anyjának a szíve is sírva fakad.

Akkor összeterelte a nyáját, és elindult a juhokkal az erdő felé és megint furulyázni kezdett, de úgy, hogy olyan szépen csak Găinuța luăn bácsi tudott még furulyázni.

– Na – mondta az Erdők Anyja –, megyek, megnézem, ki furulyázik ilyen szépen. Azt adom neki vagyonomból, amit kér, csak furulyázzék tovább, vagy adja el nekem a furulyáját.

Azzal az Erdők Anyja elindult, és olyan gyorsan szedte a lábait, hogy a nyomában mind kitöredezték a fák. Amikor az erdő széléhez ért, meglátta Aurélt, a juhászt, ott ült egy ládán – abban tartotta a szerszámait, és széknek használta.

Amikor az Erdők Anyja odaért, mondja neki:

– Jó estét, te juhászlegény. Nem akarsz te megnősülni?

– Nem én, mert még fiatal vagyok, aztán a lányok kikergetnek a faluból.

– Tudod-e mit, gyerekem, én tégedet megkérnélek, hogy legyél a vejem.

Azt mondja a juhászlegény:

– Ó, öreganyám, nem akarok én még megnősülni, mert még nem tudok jól furulyázni.

Akkor azt mondja az Erdők Anyja:

– Te juhászlegény, add nekem a furulyádat, én neked adom az erdő felét.

– Tudod mit, öreganyám, ha olyan kicsire összehúzod magadat, hogy elférj a ládámban, akkor neked adom a furulyámat, és megtanítalak furulyázni.

A vénasszony rögtön a földre vetette magát, és olyan kicsivé változott, mint egy pici lányka, és bebújt a ládába. De Aurel, a juhászlegény, azonnal bezárta a ládát, ráült és furulyázott, hogy az öregasszony is tanulja meg.

Na, de egy idő elteltével, megszólal az öregasszony:

- Most már elég lesz, engedj ki a ládából!
- Akkor engedlek ki a ládából, ha majd a báró lánya itt lesz mellettem!

Az öregasszony füttyentett egyet a ládában, nyomban megjelent egy szolga, és mondja neki az öregasszony, bogy hozza el a juhászlegényhez a báró lányát. Na, a lány egykettőre ott volt.

– Na, gazdasszonyom – mondja az Erdők Anyjának a szolgája –, hát elhoztam a báró lányát.

– Jól van – mondja az öregasszony a ládából –, hazamehetsz. Engem pedig, te juhászlegény, engedj ki a ládából!

– Ó, öreganyám – mondja Aurel, a juhászlegény –, várjál még egy kicsit. Még nem tanítottalak meg furulyázni. De előbb megkérdezem a báró lányát, mit szól ő hozzá. – Akkor megkérdezte a báró lányát:

– Kiengedjük-e az öregasszonyt a ládából, vagy hagyjuk benne?

– Hagyjad csak ott, mert az isten is látta, milyen rosszul bánt velünk a maga házában. Még meg is vert.

– Na, akkor csak üljön a ládában! Hanem te, báró lánya, mit mondasz te nekem? Mert én most kiszabadítottalak téged az öregasszony keze közül, az édesapád pedig azt mondta, hogy annak ad feleségül, aki téged hazavisz az Erdők Anyjától. Látod, én az életemet is feláldoztam volna érted.

Akkor a báró lánya odaugrott Aurelhez, a juhászlegényhez, megcsókolta, és azt mondta neki:

– Ó, te juhászlegény, hát én is temiattad kerültem a Széles Erdőbe, mert amikor apámmal és anyámmal kocsikáztunk, és megláttalak, én utánad futottam, azért tudtak megfogni az Erdők Anyjának a szolgálói, és elvittek oda, az erdő közepébe, ott dolgoztattak minket éjjel, nappal.

– Na, jól van! – mondja a juhászlegény. – Aztán akarsz-e feleségem lenni, vagy nem akarsz?

Akkor a báró lánya megint Aurélhoz ugrott, megint megcsókolta, és mondta neki:

– Én kedvesem, engem tőled csak a halál választ el.

– Na, jól van. Holnap reggel megyünk apádhoz. Majd meglátjuk, mit fog ő mondani.

Aztán megint megkérdezte a legény:

– Hát az Erdők Anyjával mit csináljunk?

– Ó, hagyj csak a ládában, mert félek, ha kijön, megfog mind a kettőnket, és akkor jaj nekünk. Fogjuk meg a ládát, és dobjuk bele a feneketlen tóba.

Na, fogták a ládát, jól átkötötték, hogy az öregasszony ne tudjon kijönni belőle, elvitték a vízhez, és beledobták.

– Na, öreganyám – mondja Aurel –, akkor fogsz kijönni a ládából, amikor újra lány leszel.

Amikor az öregasszony a ládában meghallotta, hogy mit mondott Aurel, olyan erővel kezdett hánykolódni, hogy majdnem széttörte a ládát. Szerencséjükre jól összekötötték.

Na, este elmentek és lefeküdtek. A báró lánya a kunyhóban, Aurel pedig a nyáj mellett, hogy nehogy megegyék a juhokat a farkasok.

Na, reggel felkeltek, megmosták az arcukat, egy kicsit megcsókolgatták egymást, de a báró lánya nagyon jól aludt ott, az erdő szélén, mert az erdő mélyében nem tudott se pihenni, se enni nem kapott eleget. Na, leültek reggelizni, fiatalok módjára, aztán azt mondja Aurel:

– Hej, kedvesem, mit fog szólni apád, anyád? Én csak egy juhász vagyok, nincs semmi vagyonom.

– Mondjanak, amit akarnak. De tudod mit? Menj csak te egyedül, én nem is megyek haza, és mondd meg nekik, hogy én itt maradok veled és a juhaiddal.

– Ó, menjünk csak mind a ketten! – mondta neki Aurel. – Csak betereljük a juhokat a karámba, és bezárjuk őket, azután mind a ketten elmegyünk. – Na, így is tettek. Aztán elindultak és elmentek a báró házához. Amikor beléptek az udvarra, nyomban meglátta őket az apja és az anyja, odafutottak, megölelték, megcsókolták a leányt, de a juhászlegényt nem csókolta meg senki.

– Ó, kislányom, hát hogy sikerült megszabadulni az Erdők Anyjától?

Mondja akkor a leány:

– Apám, édesanyám, ez a legény jött szembe velünk, amikor kocsikáztunk, ő szabadított ki az Erdők Anyja kezéből, ezért ő lesz

az én férjem. Szép is, okos is, ha csak juhászlegény is. Én úgy egyeztem meg vele, hogy a felesége leszek.

No de a báró elég rossz szemmel nézte a juhászlegényt, és azt mondta neki:

– Hát tejuhászlegény, meg tudsz-e te élni abból, amit a juhok után keresel?

– Hát bizony, báró uram, nem cserélnék én a maga vagyonával, de az eszemet se adnám oda a maga vagyonáért. Maga mondta az embereknek, hogy annak a legénynek adja a lányát, aki elhozza őt az Erdők Anyjától, most pedig meg akarja másítani a szavát. Ez nem valami szép dolog egy olyan úriembertől, mint maga.

Na, éppen jött ki a házból a lány anyja, és meghallotta, hogy mit beszélnek. Akkor azt mondja a bárónak:

– Hallgass, férjemuram, annak örülj, hogy hazahozta a leányodat! Menjünk be a házba mind a négyen, és beszéljük meg, mit csináljunk, hogy csináljuk tovább. – A báró felesége nagyon szeretett táncolni, úgy hogy most már csak a lakodalmon járt az esze.

– Hát mit beszélgessünk – mondta a báró –, ha már így áll a dolog, idejönnek, és itt fognak lakni velünk.

– Ó, báró úr, szegődött juhász vagyok én, és csakis a szabad levegőn érzem jól magam. Elmegyünk, megesküszünk, aztán visszamegyünk a nyájhoz – mondta Aurel, a juhászlegény.

– Ó, elmenésről még szó se lehet – mondta a lány anyja –, mert hiszen előbb még egy kis lakodalmat is kell csinálni. A lakodalom után oda mentek, ahova akartok. Csak beszéljük meg, kit fogunk meghívni nyoszolyóasszonynak. Kell még egy kikérő is a lakodalomba, vagyis egy násznagy, aki fiatal is legyen, jó táncos is, mert én jól akarok mulatni a lányom lakodalmán. Hiszen csak ez az egy lányom van.

Na, addig-addig okoskodtak, amíg rájöttek, hogy zenészek is kellenek.

– Én ismerek egypár jó táncost és muzsikust – mondta Aurel, a juhászlegény –, ezek lennének Lăla Gheorghe Otlăcan és Sîniuan a kontrás, a Clisa fia. Aztán meghívunk egynéhány ismerőst is, nagy táncosokat, Faur Mihait és Iepure Petrét, a feleségükkel együtt, hogy

jókedvet csináljanak a vendégek között. Násznagynak jó lesz Otlăcan Nuțu, ő tudja igazán a rendet a lakodalomban. Vigyáz a menyasszonyra is, hogy senki el ne lophassa a vőlegénytől, mint én az enyémet.

Na, felültek a kocsira. Enértem is eljöttek. A szomszédok összegyűltek, és gyerünk, mint a szél, mint a gondolat repülünk. A menyegzőnek vége lett.

*Aztán áthajtottak Romániába, én meg a kocsiból
Kiestem és elmaradtam,
Mint Ranca a templomból.*

*Ők meg lakodalmaztak, erősen jól mulattak,
Mint Mîțu a csepüben.*

*Én a hátamon bolhákat fogtam
Egy nagy üstbe beledobtam
Az egyiket megfogtam a fülinél
Aki elhiszi, nagyobb hazug, mint én.
A többit későbbre, szerre,
Majd elmondom én rendről rendre.*

DOKTOROS TÖRTÉNET

(Az öreg Petriától hallottam, még fiatalkoromban.)

Abban az időben, mikor még nem voltak olyan kitanultak az orvosdoktorok, mint manapság, összegyűltek a doktorok a világ minden tájáról, hogy gyűlést tartsanak, és hogy lássák, hogy ki mit tud, és még többet megtanuljanak a betegek gyógyításáról. Na, a legnagyobb közülük, vagyis az elnök megnyitja a gyűlést, és elmondja, hogy miért hívták ezt a nagy gyűlést össze. Azután megkérdezi, hogy valami újat tanultak-e.

Na, feláll az egyik doktor, és azt mondja, hogy neki akkora tanultsága van, hogy egy emberből ki tudja venni a beleit, és azokat három nap múlva úgy visszateszi, hogy a betegnek semmi baja sem lesz.

Azután feláll egy másik doktor, és azt mondja, hogy ő ki tudja venni egy ember szemét, és ha három nap múlva visszateszi, az embernek semmi baja sem lesz, úgy fog látni, mint azelőtt.

Még egy doktor áll fel, és azt mondja, hogy ő meg le tudja vágni egy embernek a karját tőből, és ha három nap múlva visszateszi, annak az embernek semmi baja se lesz, úgy fog tudni dolgozni, mint azelőtt.

Na, mikor a gyűlésnek vége lett, kerestek három embert, akik jó pénzért vállalkoztak rá, hogy kiállják azokat a dolgokat, amiket velük akarnak elkövetni. Egyik ráállt, hogy a beleit kivegyék, a másik, hogy a szemét kivegyék, a harmadik azt mondta, ő engedi, hogy a karját levágják.

– Na – mondta a legnagyobb orvosdoktor –, jól van, akkor hozzáfoghattok a munkához.

Akkor lefektették az asztalra az első embert, kivették a beleit, és beledobták egy teknőbe. Na ezzel elkészültek.

Következett a második, ennek kivették a két szemét, és azokat is beletették a teknőbe.

Na, sorra kerül a harmadik is.

Ennek levágták a karját, és azt is a teknőbe tették, aztán a teknőt betették három napra egy kamrába. De annak a gazdának, aki ezeknek szállást adott, volt egy malacos kocája. Jön, megy a gazda az udvaron, és egyszer nyitva felejtette a kamraajtót, hát a

koca bement abba a kamrába, és megette a beleket, a szemeket, és még a levágott kart is. Mire a gazda észrevette, akkorára semmi sem volt a teknőben.

Na, megijedt a koca gazdája, hogy most aztán vele mi lesz? Megy, és mondja a feleségének, hogy hogy megjárta a kocával.

– Ó, te ember, ne búsulj semmit, vágd le a kocát, és annak a beleit tedd bele a teknőbe, vedd ki a Hecsu kutyánk két szemét, és tedd azt is a teknőbe.

– Ó, ezt jól mondd, asszony, de hát kart, azt honnét vegyek?

– Tudod, honnét, ember? Tegnap temettek el egy tolvajt, azt aki az egész falut meglopta, és ezért megölték. Menj el éjszaka a temetőbe, ásd ki, vágd le a jobb karját, és akkor minden rendben lesz.

Na, késő este fogja magát az ember, és elmegy a temetőbe, vitt magával mindenféle szerszámot, és ásni kezd. Na, kihantolja a holtat, levágja a bal karját, és aztán ismét visszatemeti. Hazamegy a karral, de ahogy viszi a hóna alatt, hát annak az ujjai folyton a zsebe felé kapartak.

Azt mondja akkor az ember:

– Látszik, hogy tolvajnak a keze vagy, hogy mindig a zsebem felé kapkodsz.

Mikor hazaért, azt mondja az asszony:

– Ej, te ember, hiszen ez a bal karja, és neked a jobb karjára van szükséged.

– Ó, jaj nekem!

Na, fogja a gazda a kart, és megy vissza a temetőbe. Ismét ásni kezd, kihantolja a tolvajt, és levágja a másik karját is. De ott a sötétben nem tudta, hogy melyik a jobb és melyik a bal, hát mit tehessen most? Mind a kettőt hazavitte, hogy majd mécsvilág mellett jobban meglátja, melyik a jobb és melyik a bal.

Na, megnézte, és aztán a ballal megint visszament a sírhoz, eltemette, és megint hazament. Mire végre hazaért, már nappal lett, de még éppen jókor érkezett, mielőtt a doktorok, és az a három ember is odamentek volna.

Na, munkához láttak a doktorok. Legelőször a beleket és a gyomrot tették bele az első ember üres hasába, azután a szemeket

tették a megvakított ember szemeibe, végezetül a félkarú embernek tették vissza a levágott kart.

Na, amikor ezzel elkészültek, a doktorok elnöke azt mondta, hogy egy esztendő múlva ismét találkoznak, hadd lássák meg, hogy melyik ember hogy van az operáció után.

Aztán ki erre, ki arra elment, de úgy esztendő múlva ismét összegyűltek ugyanarra a helyre. Na, összejött mindenki, mert mindenki kíváncsi volt, de legkíváncsibb volt a gazda, akinek a teknőjéből a koca mindent megevett.

Na, legelőbb kikérdezték a beles embert, hogy hogy érzi magát a beleivel? Azt mondta az ember:

– Nagyon jól, csak hát örökké éhes vagyok. Eszem, jól lakom, és egy kicsi idő múlva újra elfog az éhség.

Na, megkérdezik a második embert, hogy az hogy van a látásával, jól lát-e a szemével?

– Igen – mondja az az ember –, éjjel még jobban látok, mint nappal, mióta visszatették a szememet.

– Hát te hogy vagy a karoddal? – kérdezik az új kart kapott embertől.

– Nagyon jól – mondja az ember –, csak hát nem merek az emberek közé menni, mert a kezem örökké a mások zsebében jár. Csak arra ébredek, hogy a kezem a szomszéd zsebében kotor.

– Na, jól van – mondja a fődoktor –, elmehettek. Éljetek egészséggel.

Na, de ekkor elmondja a gazda, hogy hogy járt ő a kocájával. Megmondja a doktoroknak, hogy a belek a disznótól valók, azért éhes örökösen az az ember. A szemek a kutyáéi voltak, hát azért lát velük a második ember éjszaka jobban, mint nappal.

Azt mondja akkor a doktor:

– Ha ez így van, akkor minden embernek kutyaszemet kell adni. Különösen az öregeknek, mert sokan vannak köztük, akik öreg korukban már nem látnak.

Ezután mondta meg a gazda, hogy a kéz, az egy akkoriban eltemetett tolvajé volt, hát azért kotorászik az mindig a mások zsebében.

Tudjátok meg, drágáim, hogy azok az emberek máig is élnek, ha meg nem haltak.

Itt a vége.

A KECSKE MEGETTE A MARHAPASSZUST

Volt egyszer egy szegény ember, akinek sok gyereke volt, és aki a maga két kicsi lovacskájával kereste meg a kenyerét. Volt még egy kecskéje is, ami jó húspan volt, mert a gyerekek nagyon szerették, és mindenféleképpen, még kenyérral is etették. Azt mondja egyszer az ember a feleségének:

– Te asszony, tudod, mit gondoltam? Azt gondoltam, hogy adjuk el a kecskét, tegyünk még egy kicsi pénzt az árához, és vegyünk rajta egy jó malacot, mert abból több hasznunk lesz, mint a kecskéből. A malacot egy kicsit meghizlaljuk, aztán leöljük, hadd legyen egy kis szalonnánk meg disznóhúsunk.

– Jól van – mondta az asszony –, csak hát nehéz lesz egy csöpp tej nélkül.

Na, péntek estére felkészíti az ember a szekeret, hogy szombat reggeli indulásra készen álljon, mert korán reggel kellett indulniok. Felkel szombat reggel az ember, megeteti a lovakat, befog, felrakja a szekérre a kecskét, és jól odakötözi, hogy le ne szökjék. Na, elmennek, el is érkeznek a piacra, ahol vásár volt, jöttek is vásárlók, de eggyel sem tudott megegyezni, mert most neki sok pénz kellett, mert sok volt a gyerek. Hazamegy a kecskével, és a következő péntek este megint felkészíti a szekeret, és szombat reggel megint elmegy a kecskével a szomszéd falu piacára, de megint nem tudja eladni a kecskét, mert sok pénzt akart, mint a szegény emberek szokták.

Na, hazamegy nagy elkeseredve, hogy csak nem tudta eladni a kecskéjét. Mondja a feleségének:

– Na, asszony, én még egyszer elmegyek ezzel a kecskével, de ha most sem tudom eladni, akkor kicsit jobban etetjük, felhizlaljuk, és a disznó helyett őt vágjuk le.

– Jól van, ember – mondja az asszony.

Mikor elérkezik a következő hét, az ember megint felkészíti a szekeret. A kecske, amikor látta, hogy kész a szekér, magától felugrott a szekérbe és ott aludt. Nem is kellett, hogy feltegye a gazda a kecskét, meg se kellett, hogy kötözze, az már úgy hozzászokott a piacjáráshoz.

Szombat reggel befog az ember a szekérbe, és megint útnak indulnak. Elérkeznek a piacra, hát odamegy egy nagy, pénzes

ember, megveszi a kecskét, máris adja a foglalót, vagyis az előleget.

– Na – mondja a vásárló –, gyerünk be ebbe a kocsmába, – mert aki pénzt kapott, az kell, hogy a vásár után áldomást fizessen.

– Hát menjünk – mondja a gazda. A kecske ment utánuk.

Bemennek a kocsmába, mindenki kér egy pohár pálinkát, és azt megisszák.

Azt mondja a vevő:

– Na, te add ide a marhapasszust, és én odaadom neked a pénzt, aztán utána igyunk még egyet.

Mert mind a ketten szerették az italt. A kecske csak állt ott, és nézte őket. A vevő papírpénzt vett elő, és letette az asztalra, a kecske gazdája is elővette a passzust, és ő is letette az asztalra. Azzal a vevő elmegy, hogy hozzon még egy pohár pálinkát, a kecske gazdája meg néz utána. Mikor visszafordulnak, hát az asztalon se pénz, se passzus. (Mivel hogy a kecske szépen elvette a papírpénzt, és a passzust is, és mind a kettőt lenyelte.)

Na, nekifognak mind a ketten, keresik a pénzt a kocsmában mindenfelé, hogy talán a szél lefújta az asztalról, de nincs sehol.

Azt mondja akkor a vásárló nagy mérgesen:

– Na, én viszem a kecskét, mert megfizettem érte. Miért nem ügyeltél a pénzre?

– Nem lehet az, ne tégy ilyet – mondja a kecske gazdája –, hát én akkor mivel tápláljam az asszonyt, meg a gyerekeimet, ha a kecskét is elveszed, és pénzt sem adtál érte nekem.

– Mit törődöm én a te gyerekeiddel. Én letettem eléd a pénzt az asztalra. Tán elvette onnét valaki?

Voltak még néhányan a kocsmában, libakupecsek, és azt, amelyik hozzájuk legközelebb volt, torkon ragadták:

– Hé, te! Itt voltál, mikor a pénzt az asztalra letettem, te vetted el?

De a szegény ember csak gyötrődik, csak bizonygatja, hogy ő nem látta. Oda se nézett, hogy ők ott mit csinálnak.

Na, a vásárló fogja a kecskét, azt mondja, hogy az az övé, hiszen megfizetett érte, hazaviszi, és mindjárt le is vágja, mert éppen kellett is a lakodalomra. Hát amikor megölik, ott a pénz is, a passzus is a kecske belében.

– Ejnye – mondja a vásárló –, így jár pórul az ártatlan ember. És mi meg majdnem megfojtottuk azt a szegény embert, hogy ő vette el a pénzt. No, nincs semmi baj.

A pénz meg a passzus mind összegyűródött. Fogja és viszi a vevő mind a kettőt a kecske gazdájához. A kecske gazdája és a felesége folyton veszekedtek, mert az asszony azt mondta, hogy az ura elitta a pénzt, az meg egyre állította, hogy nem itta el.

– Ha nem hiszel nekem, hát én felakasztom magamat!

Na, éppen ekkor érkezik oda a vásárló a pénzzel, meg a passzussal.

– Na, testvér, elcsíptem a tolvajt! Te vagy a hibás, mert mindenféleképpen etted a kecskédet, és az aztán megette a pénzt is, meg a passzust is.

Hát akkor így menekedett meg a kecske gazdája a kötéltől, mert hogy annak, aki kocsmába jár, nem hisznek az asszonyok.

Ezzel ez készen is van.

(A nagyapám egyik testvérétől, Petru Gulertől hallottam fiatalkoromban.)

A KÍGYÓ, A KIRÁLY VEJE

(A nagyapámtól, Gavrilă Purditól hallottam.)

Élt egyszer egy öregasszony és egy öregember. Az öregasszonynak és az öregembernek nem volt gyermeke, két árva öreg volt, kinn laktak a falu végén, egy erdő szélén. Az öregember elment ide is, oda is, megkereste, ami a házhoz kellett, ahogy azok szoktak tenni, akiknek semmijük nincsen.

Na, egyszer bemegy az öreg az erdőbe, hogy száraz fát hozzon a tűzre. Megy az öreg az erdőben, gyűjtögeti a száraz ágakat. Rátalál az öreg egyszer egy hatalmas nagy kidőlt száraz fara, és mondja magában:

– Jaj, ha én téged haza tudnálak vinni! Jó kis tartós meleget tudnék veled csinálni a spórhertben. – Megmozdítja az öreg az egyik végét, hogy a vállára emelje, de nem bírja, mert nagyon nehéz volt a fa. Na, leereszti a fát a földre, és megint csak mondja magában:

– Milyen jó is lenne, ha volna egy fiam. Akkor eljönnénk ide ketten, hazavinnénk ezt a fát, és jó ideig lenne tüzelőnk.

Ahogy a beszédet bevégezi, megint csak a fatörzset nézegeti, hogy milyen jól égne az nála, odahaza. Hát ahogyan a fát nézegeti, megpillant mellette egy nem valami nagy, de igen szép pikkelyes kígyót. Rászól az öreg a kígyóra:

– Na, kettévágjalak-e, olyan nagyon szépen össze vagy itt tekeredve kalács formájára, vagy hagyjalak élni?

Mondja a kígyó az öregnek:

– Hagyja meg, öregapó, az életemet! Vigyen inkább haza magával, és etessen engem, amíg nagy leszek, mert istenemre mondom, jó lesz az még magának késő öregségére, ha már elgyengül.

– Na, jó – mondja az öreg –, hazaviszlek, és fel is nevellek, legalább lesz nekünk is valakink erőtlen öregségünkre. Csak hát kígyót a háznál tartani nem valami jó dolog, és tudod, az öregasszony fél is a kígyóktól. Na, de nem bánom, legyen ahogy lesz.

Megfogja öregapó a kígyót. Volt egy szőrtarisznyája, olyan, amelyet régen hordtak az öregek. Beledugja a kígyót a tarisznyába, hát az ott is szép kalács formára tekeredett össze.

Na, felvesz az öreg néhány fadarabot is a hátára – már amennyit egy olyan öregember elbír, hátára veti a tarisznyát is, és megindul lassan menve, ahogy a fával a hátán menni tudott.

Na, elérkezik az öreg a kiskapuig, eléje jön az öregasszony, hogy kaput nyisson neki, és mondja az öregembernek:

– Ó, öreg, milyen sokáig odamaradtál ma ezekkel a fákkal!

– Hát, múlik az idő felettünk, öregasszony, tudod, hogy mindennap gyengébbek, és öregebbek leszünk. – Azzal odaadja a tarisznyát a kígyóval az öregasszonynak, de nem mondta meg neki, hogy mi van a tarisznyában. Na, öregapó megindul a fákkal, öreganyó kinyitja a kiskaput, és csak akkor nézi meg, hogy mi van a tarisznyában, hogy olyan nehéz. Ahogy belenéz, meglátja a kígyót a tarisznyában, elhajítja a tarisznyát, egyet sikít, és ki akar futni az udvarból, de ijedtében nem találta a kaput, úgy megijedt.

– Ó, asszony, igaz az, hogy hosszú haj, rövid ész! Mi a csudáért ijedtél te meg olyan erősen egy kígyótól, hiszen láttál te már kígyót, erdő mellett nőttél fel, ott is élsz régóta. És most, öreg fejjel úgy megijedtél, mint egy kisgyerek.

Elkezd az öregasszony kiabálni, de messze állt a tarisznyától:

– Ó, uramisten, térítsd észre ezt a vénembert, hát mit akarsz ezzel a kígyóval? Tán hogy mind a kettőnket megegyen egy éjszaka? Öld meg, de rögtön, és ne hozd nekem a ház közelibe.

Egyszer csak kidugja a fejét a kígyó a tarisznyából, és kijön, de az öregasszony, amikor újra meglátta, sikoltozva befutott a pitvarba, és becsukta magára az ajtót.

Na hát öregapó ott maradt a kígyóval az udvaron, a karjára vette, hát a kígyó nyomban az öreg nyaka köré tekeredett. Ettől egy kicsit az öregember is megijedt, és azon igyekezett, hogy úgy tartsa a nyakán a kígyót, hogy az benne kárt ne tegyen. Na, akkor elment, hogy megmutassa az öregasszonynak: szelíd kígyó ez, nem csinál semmi bajt. Azt mondja akkor a kígyó:

– Drága öreganyám, ne ijedjen meg tőlem, mert istenemre mondom, jó leszek még maguknak öregségük idejére, csak gondozzanak, öregapóval együtt, neveljenek fel nagykoromig.

Na, ettől megenyhült öreganyó, kijött a pitvarból, leültek az ajtó előtt a töltésre, hogy megbeszéljék öregapóval, hova is tegyék a kígyót.

- Hát aztán mivel fogjuk etetni? – kérdi öreganyó öregapótól.
- Hát azzal, amit mi eszünk – mondja az öreg.

Na, csak meglágyul a szíve a szegény öregasszonynak, és mondja öregapónak:

- Tegyük be az istállóba a kecske mellé.
- Jól van – mondja az öreg –, ott a sarokban van is hely a kecske mellett.

Na, elviszik a kígyót az istállóba, és a kecske ahogy meglátta, egyszeribe felugrott a jászolba, mert ő is félt a kígyótól.

– Ó, hogy a fene egyen meg, te buta kecske, hát te is félsz a kígyótól, akár a gazdasszonyod! Ne légy buta, nem bánt az téged.

Na, leteszi a kígyót egy sarokba, s a kígyó nyomban kalács formába tekeredett. Becsukják az ajtót, mert már estefelé volt, és elmegy a két öreg, hogy megvacsorázzanak és lefeküdjenek.

De a kecske csak mekegett ott, az istállóban.

Na, reggel, amint felkelnek, nyomban az istállóba mennek az öregek, hadd lássák, hogy aludt a kecske meg a kígyó. A kígyó ott volt, abban a sarokban, ahova este letették. A kecske éhes volt, és ahogy az öregeket meglátta, nyomban mekegni kezdett.

Hát, megfejték a kecskét, és felfozték a tejet. A tej volt a mindennapi ebédje az öregembernek és az öregasszonynak.

Azt mondja öregapó öreganyónak:

- Na, öregem, adjunk egy kicsi tejet a fiunknak is.

Öntöttek tejet egy tiszta tányérba. Mikor a kígyó ezt meglátta, nyomban felemelte a fejét, feléjük nyújtózkodott. Öregapó letette elébe a tálat, és a kígyó egy pillanat alatt mind felszívta belőle a tejet.

Mondja öregapó öreganyónak:

- Na, anyókám, látod, majd hozzászokunk, hogy ő is egyen.

Etették a kígyót hol ezzel, hol azzal, amit ők is ettek, nem válogatott a kígyó, de a tejfélét a legjobban szerette, minden ennivaló között.

Eltelik egy kis idő, és egyszer megy reggel az öregasszony az istállóba, hogy megfejtse a kecskét, de a kecskének nincs egy csöpp teje sem. A kígyó ott aludt a szokott helyén.

Bemegy az öregasszony a házba, és mondja:

– Hé, öregem, te talán az este nem itattad meg a kecskét, mert semmi teje sincsen.

– De bizony adtam én neki enni is, inni is – mondja az öreg –, és jó sokat ivott. Ki tudja, talán rosszul aludt, nem pihente ki eléggé magát.

Hát, elmúlik ez is, és a kígyó járkálni, ide-oda kúszni kezd az istállóban. A kecske úgy összeszokott a kígyóval, hogy ha a kígyó kiment, a kecske mindjárt mekegni kezdett a kígyó után, különösen akkor, ha az öregember a kígyót az istállóból kivitte a napra.

Na, telik-múlik az idő, és néha ad a kecske tejet is reggelente, csak nem annyit, mint amikor a kígyó nem volt ott vele az istállóban.

Nőtt a kígyó, mint a mesében, szép, nagy testű lett. Egyszer reggel korábban megy öreganyó az istállóba, hogy megfejje a kecskét, hát majd leesett a lábáról, mikor belépett és látja, hogy a kígyó szopja a kecske tőgyét. A kígyó a kecske lábára tekeredett, a fejét feltartotta a kecske hasa aljához, és úgy szopta a tőgyét. Az öregasszony mikor ezt meglátta, egy szót sem szólt, csak bement az öreghez a házba és mondta:

– Na, öregem, hát tudod-e miért nincs teje a mi kecskénknek?

– Miért? – kérdi az öreg.

– Merthogy a kígyó, vagyis a te fiad, akit az erdőből hoztál, az szopja a kecskét.

De a kígyó okos volt, az öregeknek minden szavát megértette.

– Na, nem baj – mondta öregapó –, lehet, hogy este nem adtam eleget enni a fiamnak. Ó, bár növekedne gyorsabban!

Na, a kígyó ezentúl nem szopott annyit, hagyott az öregasszonynak is egy kicsit. Na, telik-múlik az idő, és a kígyó igen nagyra megnőtt. De akkorára, hogy az istálló szűk lett neki meg a kecskének is, olyan hosszú, meg testes lett.

Még eltelik egy kevés idő, öregapó elmegy be a faluba, és ott szóba elegyedik az emberekkel. Egyszer egy ember azt mondja:

– Mit tudtok ti? Semmit! Hej, testvérek, tudjátok, ha nekem egy fiam volna, az elmehetne, hogy megkérje feleségül a király leányának a kezét. Merthogy a királynak egy igen szép lánya van, és van a lánynak egy tizenkét szívű paripája. És a király veje az lehet, aki meg tudja lovagolni a tizenkét szívű lovat. A lány, ha a lovára ül,

keresztülugrat a mi falunkon, a paripa nem kerül ki semmit, ami eléje kerül, felviszi a lányt a kék egek magasságáig.

– Ugyan – mondja öregapó –, nincsen a világon olyan legény, aki ilyet meg tudjon tenni. – Öregapó nem is gondolt a maga fiára, vagyis a kígyóra. Akkor csak folytatja az az ember:

– Hát, ha a király lánya meg tudja lovagolni azt a lovat, s olyan magasra tud ugratni vele, akkor kell hogy legyen olyan legény is, ha más nem, egy csikóslegény, mert azok lovon vannak egész nap.

Hazamegy öregapó. Öreganyó ott üldögélt a ház előtt a töltésen – ahogy régiek mondták, ha egy eladó lányról volt szó –, igaz, mások meg azt mondták, hogy lusta, mert egész nap a háza előtt a töltésen üldögél.

Na, mikor megjött öregapó, az öregasszony a töltésen üldögélt – ahogy mondtam –, és mellette a kígyó elnyújtózkodva süttette magát a nappal.

Mondja az öreg:

– Hallgassatok ide, öregem, és te is fiam.

– Na, mit hoztál a faluból – kérdi öreganyó –, mi újságot hallottál?

– Hát, asszony, én nagyon jó és nagy hírt hallottam, de csak annak a részére, akinek házasulandó fia van. De hát nekünk nincsen.

A kígyó figyelmesen hallgatta, mert minden szót értett, amit az öregek egymással beszéltek.

Mondja öregapó:

– Nagy újság van, anyókám. Van a királynak egy eladó lánya, de azt csak olyan legény kaphatja meg, aki képes meglovagolni a lány tizenkét szívű paripáját. A király lánya ezen a lovon keresztülugrat a mi falunkon, a paripa felrepül egészen a kék egek magasságáig.

– Ó – mondja az öregasszony –, az nem lehetséges, hogy legyen ember a világon, aki felugrat lóval az égig.

Este lefekszik a két öreg, és lefekszik a kígyó is a maga helyére. Mikor reggel felkelnek az öregek, és megy anyóka az istállóba, hogy megfejjen, hát a kecskének egy csepp teje sincsen, mind kiszopta a kígyó. De olyan kövér is lett, akkorára dagadt, mint egy óriási nagy tál – olyat még én sem láttam.

Bemegy öreganyó a házba, és mondja öregapónak:

– Én nem tudom, mi lesz így velünk, te öreg, mert megint nincsen tej. Mit készítek ebédre?

– Hát csinálj valamit, akármit abból, amid van, mert hogy hatalmas testű ez a kígyó, úgy látszik, nem lakott jól az este.

Mondja erre öreganyó:

– De hát meddig etessem én még ezt a kígyót? Maholnap egy külön házat kell építsünk neki, mert lassanként nem fér el az istállóban.

– Na, hát majd csak lesz vele valami, mostanáig felneveltük, majd meglátjuk, mi lesz vele.

Na, kimegy az öreg a házból, megy az istállóba.

– Na hát hogy aludtál fiam? Hát te, tehenem? – kérdi a kecskétől.

Felkel a kígyó, és megindul kifelé az öregember nyomában, és elkezd beszélni hozzá:

– Öregapó, eljött az ideje, én már nagy legény vagyok, maguk öreganyóval együtt egyre gyengülnek, én megházasodnék, öregapó.

– Ugyan, hit ki menne hozzád feleségül, hiszen te kígyó vagy, és a kígyótól a világon mindenki fél – mondja az öreg. – Van a királynak egy szép lánya, de olyasmit kér érte, amit emberfia ezen a földön véghezvinni nem tud.

Ez a kígyó, mióta elhozták és felnevelték, nem beszélt sem az öregemberrel, sem az öregasszonnyal, de most megszólalt, és mondta:

– No, öregapám, mondja csak el, mit kell csinálnia annak a legénynek, aki odamegy a királyhoz, hogy megkéijje a lánya kezét?

– Tudod mit? Nagy vitéz kell hogy legyen az a legény, aki elmegy megkérni a királynőt. Mert van a király lányának egy tizenkét szívű paripája, és ő azon szokott felrepülni a kék égbe. De hát hogy ülsz te fel arra, és hogy ugratsz te fel olyan magasra? Leesel róla, és akkor nyomban meghalsz. Jártak már ott kérők a világ minden tájáról. Vitézek, királyfiak, és egyik sem ment haza onnét élve. Mind meghalt, mikor velük a ló olyan magasra ugrott, mert az úgy megy, mint a gondolat, és bizony a szél egyből lesodorta a lóról azt, aki rá mert ülni.

– Ó, öregapám, nekem éppen egy ilyen ló tetszene, amelyik az éjig ugrik velem, én olyan lovon szeretnék lovagolni, amelyik egy óra alatt az egész világot körüljárja. Tudja mit, öregapám, holnap, reggel tegyen kenyeret a tarisznyájába, menjen el a királyhoz, és mondja meg neki, hogy van egy házasulandó fia, és hallotta, hogy a királynak is van egy eladó lánya. Mondja azt, hogy szeretne rokonságba kerülni a királlyal.

– Jól van, fiam, én elmegyek holnap reggel, fiam. Én elmegyek, de te hogy mész el a király udvaráig?

– Én jól – mondja kígyó –, maga csak mondja azt a királynak, hogy küldjön értem két összekötött szekeret, négy ökörrrel húzássá ide az udvarig. Aztán én felülök a szekérre, és az ökrök elvisznek engem a király udvaráig. Csak ne mondja meg a királynak, hogy én kígyó vagyok.

Na, másnap felkel az öreg, elkészíti a tarisznyát, kivikszolja a bocskorát, mert akkor még nem volt cipőboks, csak suviksz, és elindul már korán reggel, mert eléggé messze esett az ő háza a király udvarától.

Na, úgy déltájban elérkezik az öreg a király udvarához. De megmondta neki a kígyó, hogy ügyeljen, mikor a király kapujához érkezik, és be akar menni; mert vannak ott valami vad kutyák, medvék, és két oroszlán is van, de ő csak ne ijedjen meg tőlük, és ne kezdjen el futni, mert ha megijed, akkor rögtön megeszik, hanem csak nyújtsa ki a jobb karját a görbe bottal a kezében, és menjen egyenesen előre közöttük.

Hát, mikor az öreg a kapuhoz érkezik, nyomban elkezdenek a kutyák ugatni, de akkorák voltak azok, mint egy-egy kétéves borjú. Megijedt az ember, aki hallja ezeket ugatni, már csak a puszta hangjuktól is. Na, benyit az öreg, a kutyák, a medvék és az oroszlánok készen álltak, hogy lehúzzák. Az öregember kinyitja az ajtót a bal kezével, és a jobb kezét a görbe bottal kinyújtotta előre, hát a kutyák, medvék és oroszlánok nyomban kétfelé váltak, s helyet adtak neki, hogy előremehessen. Hát a király éppen akkor ült asztalhoz, hogy megebédeljen. Mikor meglátja az öreget, azt mondja a király:

– Na, lám, ez a koldus is tudja, hogy készen van az ebéd. De hát ez valami szent ember kell hogy legyen, hogy sem a kutyák, sem

a medvék, és még az oroszlánok sem bántották. – Aztán azt mondja a szakácsnénak, hogy vigyen egy darab kenyeret annak az öreg koldusnak.

Na, vissz a szakácsnő egy jó nagy darab kenyeret, odanyújtja az öregnek, hogy ne menjen beljebb. Mikor odaér az öreghez, kinyújtja a szakácsnő a kezét a kenyérrel, és azt mondja:

– Na, te koldus, fogjad, a király küld neked egy darab kenyeret, ezzel aztán menj utadra.

– Köszönöm, drága, a kenyeret. Elfogadom, mert hogy az én fiam egy kicsit sokat eszik. De hát én nem koldulni jöttem, nem járok én kenyeret kéregetni. Csak van nekem egy szép legény fiam, házasulandó, és hallottam, hogy a felséges királynak van egy eladó lánya, szeretném, hogy apatársam legyen a felséges király. De ha lehet, én magam szeretnék beszélni őfelségével.

Na, felmegy a szakácsnő a tornácra, mert oda volt terítve, és ott ült az asztal mellett a király. Megmondja a szakácsnő, hogy az az ember nem koldus, csak azért jött, hogy megkérje a felséges király lányának a kezét.

– Ó – mondja a király –, hát nem látjátok, hogy nem tökéletes, azért nem ugatták meg még a kutyák sem. Mondd meg az öregnek, hogy menjen a dolgára, mert az én lányom nem az ő fiához való. Jártak itt vitézek, nagy királyok fiai, és innét egy sem ment élve haza.

Na, megy a szakácsnő, s elmondja az öregnek, hogy mit mondott a király.

– Ó – mondja az öreg –, mondd meg a felséges királynak, hogy nem az ő baja, ha még egy ember meghal a lányáért, mert minden embernek meg kell halnia egyszer, mondd csak meg a felséges királynak, hogy nagyon szeretnék vele beszélni erről a dologról.

Na, megint bemegy a szakácsnő, és elmondja, hogy mit mondott az öreg. Dühbe gurult erre a király, és azt mondta:

– Nézd csak, nézd, hogy nem hagyja az az ostoba vénember, hogy békében elköltsem az ebédemet! – Na, azzal feláll a király, kinyitja a tornác ajtaját, és megáll fenn a lépcső tetején. Nem ment le az öregemberhez, csak onnét fentről kérdezte meg nagy mérgesen az öreget:

– Miféle szél hozott ide, te vénember?

Azt mondja erre az öregember:

– Nem a szél hozott engem ide, becsületes ember vagyok én. Hallottam, felséges király, hogy eladó lányod van, és nekem is van egy házasulandó fiam. Hátha apatársak lehetnénk.

Mondja erre a király az öregnek:

– Látom öreg, hogy jóra való ember vagy, mert sem a kutyák, sem a medvék, de még az oroszlánok sem bántottak.

– Ó – mondja az öreg –, én az ilyen kutyák, medvék, oroszlánok alá csak bedugom a botomat, és felhajítom őket a holdba.

Mikor az öreg ezeket a szavakat kiejtette, felhúzta a király a bajuszát, úgy mérgelődött. Nyomban megparancsolta a katonáknak, hogy menjenek, és lőjék le a kutyákat, a medvéket és az oroszlánokat. Ezután meg így szólt az öreghez:

– Öreg, holnap gyere ide, a fiaddal együtt. Akkor majd megmondom nektek, hogy hogyan kaphatjátok meg a lányt.

– Jól van – feleli az öreg –, eljövök, csak küldess értünk két egymás végtébe kötött szekeret, és négy ökröt, hogy húzzák el hozzánk. Az én fiam csakis ilyen szekérral jön ide.

– Uramisten, hát miféle fiad van neked?

Gondba merült a király, és azon gondolkozott, hogy mi lehet itt, hogy a vőjelölt csakis két szekéren akar idejönni. „Na, mindegy – gondolta a király amit mi kívánunk tőle, azt úgyse fogja tudni teljesíteni.” Azt mondja az öregnek:

– Jól van, öreg, elküldöm a szekereket, ahogy mondtad.

Na, elköszön az öreg a királytól, és eljön. Mikor elment az öreg, azt mondja a király a feleségének meg a leányának:

– Nem tudom én, hogy micsoda dolog lehet ez. Megtetette velem ez a vénember, hogy lelövettem a kutyákat, a medvéket, és az oroszlánokat, és azután még mire is kért, hogy én küldessek a fiatalemberért két egymás után kötött szekeret, azokat négy ökör húzza, és a vőlegény azzal a fogattal jöjjön. Nem tudom, miféle ember lehet az. – Mert mikor az öreg azt mondta neki, hogy ő milyen bátran bánik a kutyákkal, a medvékkel és az oroszlánokkal, akkor azt gondolta a király: ha az öreg akkora nagy vitéz, akkor a fia is valami hatalmas nagy vitéz kell hogy legyen. De miért nem akar

hintón jönni, csakis szekereken? Tán csak nem olyan hosszú, hogy két szekérré fér csak fel?

Amint az öreg hazaérkezett, a kígyó nyomban megkérdezte tőle:

– Na, öregapám, hát jól telt el az idő a királynál?

– Jól – mondja az öreg –, holnap reggel küldi a két szekeret értünk, úgy ahogy te mondtad nekem.

– Jól van, öregapám – mondja a kígyó –, ha eljönnek, elmegyünk, és ha nem jönnek el, akkor is elmegyünk.

Azt mondja akkor az öreg:

– Én csak attól félek, hogy szekéren fogunk odamenni, de majd gyalog jövünk haza.

Azt feleli a kígyó:

– Ne félj, öregapám, semmitől, mert a király nem tud tőlünk olyan dolgot kérni, amit mi ne tudnánk teljesíteni.

Na, másnap reggel felkészül az öreg, és várja, hogy jöjjenek a szekerek, de bizony az ökrös szekerek vagyis hogy az ökrök lassan járnak, és csak estére érkeztek oda az öregékhez. Mikor este megérkeznek az ökrös szekerek, azt mondja a király egyik bérese az öregnek:

– Jó estét, öregapó, neked van házasulandó fiad?

– Igen, nekem van – feleli az öreg.

– Na, készüljete, hogy minél hamarabb indulhassunk – mondta a király szolgája –, mert csak reggelre érhetünk a király udvarába.

Bemegy az öreg az istállóba, és mondja a kígyónak:

– No, hát, fiam, megjöttek a király szekerei a király szolgálival. Készülj, és menjünk minél előbb, mert reggel lesz, mire a királyhoz érkezünk.

– Á – mondta a kígyó –, ne féljen semmit öregapám, mert ezek az ökrök tudnak úgy is repülni, mint a szél. – Mondja meg a király szolgáinak, hogy feküdjenek le, és aludjanak holnap reggelig, mert csak holnap reggel indulunk. Amire az ebéd a király asztalán lesz, mi is elérkezünk őfelsége udvarába. Nyugtassa meg az embereket, hogy idejében odaérünk. Mondja nekik azt, hogy a fia nincs idehaza, éjfélig nem is jön meg.

Na jó, elmegy az öreg, és elmondja ezt a király szolgáinak, de a szolgák kérdik tőle:

– De öregapó, a te fiad hol van?

– Hát most nincs itthon – mondja az öreg –, csak éjszaka jön meg, és aztán akkor reggel mehetünk.

A király szolgái lefeküdtek a szekerekben, de egy mindig ébren volt, hogy megláthassa, milyen fia van az öregnek, hogy két szekérral kellett érte jönniök. Mert azt mondta a király, hogy az valami táltos legény kell hogy legyen.

Virradatkor felkel öregapó, kimegy, mondja a király szolgáinak:

– Fogjátok be az ökröket, és mehetünk.

– De hát – mondja a király egyik szolgája – nem jött még meg a kelmed fia, öregapó, hiszen mi egész éjszaka nem aludtunk, az utcát lestük, és nem láttuk, hogy megjött volna.

– De bizony idehaza van. Nyomban jön, és akkor mehetünk.

Megy öregapó az istállóba, és mondja:

– Na, fiam, befogták már az ökröket.

– Nem baj, öregapám, én még maradnék egy kicsit, hogy mossam meg én is az arcomat.

Hát csak ott állottak készenlétben a király szolgái, és várták, hogy jöjjön a király veje. Egyszer csak meglátják, hogy jön kifelé az istállóból öregapó, és utána egy olyan bosszú kígyó, mint a két szekér együtt. Mikor ezt meglátták a szolgák, mind otthagyták az ökröket, és elfutottak az erdőbe nagy kiáltozással, hogy „Jaj nekünk, megesz a kígyó!” Öregapó, meg öreganyó utánuk szaladtak, és szóltak, mikor utolérték őket:

– Gyertek vissza, fiaim, nem bánt ez titeket, hiszen a mi fiunk.

Na, nagy nehezen csak visszajöttek. Mire a szolgák visszajöttek, a kígyó már fenn is volt a két szekéren. Olyan hosszú volt, mint két szekér.

– Na, üljetek fel ti is a kocsira – mondta öregapó –, ide gyertek, üljetek mellém, rá a kígyóra. – Mivel a kígyóval egészen tele lettek a szekerek.

Na, nagy nehezen felültek a szekérrre.

– Mehetünk – mondta öregapó a szolgáknak –, csak jól kapaszkodjatok meg, hogy ki ne essetek.

– Már hogy eshetnének ki, hiszen alig emelik a lábukat az ökrök
– mondja az egyik szolga. Egy másik ostort fog, és nógatja az ökröket, hogy induljanak, de nehéz volt ám a király veje.

Na, mikor kiérkeznek az udvarból, és érkeznek arra az országútra, amelyik egyenesen a király udvaráig vezet, egyszer csak egyet füttyentett a kígyó a szekérben, és az ökrök olyan futásnak eredtek, hogy a kocsi kerekei alig érintették a földet, és akkora port vertek fel, hogy idáig ellátszott.

Na, éppen ebédel a király, mikor elkiáltja az egyik szolga, hogy nyissanak kaput. De az ökrök nem várták meg, hogy a kaput kinyissák, csak átvitték a szekereket a kapu felett, úgy hogy még a kerekek alja sem súrolta a kapu tetejét. Éppen a palota előtt álltak meg. Mikor a király, meg a királyné meglátták, hogy milyen hatalmas nagy kígyó van a szekérben, ijedtükben még a villát és a tányért is kiejtették a kezükből.

– Na – mondta a király –, vége van mind a hármunk életének!

– Apám – mondja a lány –, hát miféle vitéz volt kegyelmed, hiszen ha se az öreget, se a béreseket nem ette meg, minket sem fog megenni.

Na, leszáll az öreg a szekérről, odamegy a királyhoz, s mondja:

– Na, felséges király, megjöttem a fiammal, és most mondd meg, mit kell tegyen, hogy megkapja a felséges király lányát.

Azt mondja akkor a király, igaz, hogy ijedtében alig-alig tudott beszélni, de a foga közé vette a szívét, ökölbe fogta a kezét, és mondta:

– Hát, megmondom. Van a lányomnak egy tizenkét szívű lova, és az a legény lesz a vejem, aki meg tudja lovagolni a tizenkét szívű lovat úgy, hogy nem esik le róla.

– Jól van – mondja öregapó, kimegy, és odaáll a kígyó mellé, és a fülbe súgja, hogy mit mondott a király.

Mondja neki a kígyó:

– Öregapó, mondd meg a királynak, hogy hozassa ki azt a lovat az istállóból.

Na, odamegy az öreg, s mondja a királynak, hogy hozassa ki az istállóból a lovat. Megparancsolja azonnal a király egy szolgának, hogy vezesse ki a paripát.

Leszáll a kígyó a szekérről, és kúszik az istálló felé. Mikor a ló meglátja a kígyót, nem akar közelebb menni. Akkor én nem tudom, hogy a kígyó lónyelven mit mondott a paripának, mert azt nem értettem én sem, meg öregapó sem, de akkor csak közelebb ment a ló a kígyóhoz. Hát a kígyó hirtelen csak felvetette magát a lóra, köréje csavarodott, és úgy megszorította a lovat a farkával, hogy alig tudott megmozdulni. Azt mondta akkor a ló a kígyónak:

– De hát hogy ugorjak én fél ekkora teherrel?

Feleli a kígyó:

– Csináld, ahogy tudod, most az egyszer, mert mostantól fogvást én leszek a gazdád. És ezentúl parázssal kell majd téged etetni, hogy még kétszer erősebb legyél.

Akkor egy kicsit tágított a kígyó a farka szorításán, és felugratta a lovat a kék egek magasságáig.

Mondta akkor az öreg a királynak:

– Az én fiam hétszer is fel tud ugratni ilyen magasra ezzel a lóval, felséges király.

– Nem, nem, nem kell, hogy tovább ugrasson – mondta a király –, látom, hogy derék legény. Még csak egy dolgot kell végbevigyen, ha azt is megteszi, akkor elveheti a lányt. – Gondolta a király, hogy most már minden mindegy, csak nem maga az ördög ez a kígyó?

– Tudod mit, öregapó? Ha a fiad csinál három nap alatt egy olyan hidat, amelyik a te házadtól az én udvaromig vezet, övé a lány. De a híd két oldalán legyenek mindenféle jó illatú, szép fák, és a fákon mindenféle madár, hogy mikor megy haza a vőlegény a menyasszonnyal, minden madár nekik daloljon, amíg hozzád hazaérnek.

– Ne félj, felséges király, ez mind meglesz. Csak most aztán fogják be az ökröket, és felséged kell hogy minket hazavitessen.

– Jól van, elvitetlek – mondja a király.

Mondja az öreg:

– Merthogy a fiam szerszámai, amelyekkel hidat csinál, odahaza vannak.

Na, a béresek ismét befogják az ökröket a két szekérbe. Felkúszik a kígyó a szekérre, felszáll öregapó, és a kígyó feje mellé ül, megy velük még egy szolgája a királynak, és mondja az öreg:

– Na, szálljon fel, felséges király, ide ni, mellém, csak aztán kapaszkodjék erősen, hogy ki ne essék a szekérből.

– Á, nem estem le én a lóról sem, mióta megvagyok, még akkor sem, mikor a falu felett repültem vele, hogy esnék ki én egy ökrös szekérből? Csúfolódsz velem, te vénember te? – De a király szolgája már kitanulta, hogy jól megfogózzék a szekér oldalában.

Na, felkapaszkodnak mind a szekérré, és megindulnak. Mennek az ökrök szép lassan, de amint az udvarból kiérnek, csak füttyent egyet a kígyó, és nekiindulnak az ökrök, és mennek, de úgy, hogy a lábuk is csak egyszer-egyszer érte a földet. De bizony a királyt lesodorta a szekérről a nagy szél, pedig még addig az országútig sem értek, amelyik öregapó házáig vezetett.

– Na – mondja magában a király –, hát eddig ilyen tüzes szekéren csak Szent Illés utazott. – Na, bemegy az udvarba, a lánya rögtön odamegy hozzá, és mondja:

– Hát, te miért szálltál le a szekérről, apa, miért nem mentél el azokkal az emberekkel?

– Á, hát nem mentem, elég ott nekik egy szolga. – Azt nem mondta meg, hogy a nagy szél sodorta le a szekérről.

Na, csakhamar hazaérkeznek öregapó házához, a kígyó azonnal leszáll a szekérről, és mondja öregapó a király szolgájának:

– Fogd ki az ökröket, adj nekik enni, és aludj mellettük éjszaka. Aztán holnap reggel hazamehetsz. – Elmegy öregapó az istállóba, és mondja a kígyónak: – Fiam, hát tudod-e, hogy mit akar még tőled a király? – S elmondja, hogy mit akar még tőle őfelsége.

– Nem baj, öregapám, hiszen megmondtam én magának, hogy nem tud a király olyat kérni, amit ne tudnánk megcsinálni. Csak feküdjön le, és aludjon nyugodtan.

Na, bemegy öregapó öreganyóhoz, odaugrik hozzá, és összecsókolja örömben öreganyót, hogy neki milyen vitéz fia van. És elmondja öreganyónak, hogy jártak a királynál, s mi még a tennivalójuk.

Na, lefekszenek ők is.

Mikor éjszaka lett, kimegy a helyéről a kígyó, egyet füttyent, hát abban a pillanatban annyi angyal jelent meg, hogy se az ég, se a föld nem látszott tőlük. Elmondta akkor nekik a kígyó, hogy kinek mi a dolga, vagyis hogy hidat kéne csináljanak, s hogy az reggelre

készen kell legyen. Egyszerre minden angyal dolgozni kezdett sebesebben, mint a gondolat, és egy óra alatt készen lett a híd.

Na, reggel kimegy az öregember, hát ott a kész híd! Egészen az öreg kapujáig. Megy az istállóba, és mondja a fiának:

– Ó, te fiam, hát készen van a híd.

– Az a jó, öregapám, mert most aztán mehetünk, hogy elhozzuk a király lányát.

– De hát hova fektetjük?

– Ó, öregapám, hát van neked egy heverő ágyad a tornácon, kiseperjük az istállót, és az ágyat oda betesszük.

Na, elmegy az öreg, és az öregasszonnyal ketten beviszik az ágyat az istállóba, az öregasszony kitakarít egy kicsit, és megigazítja az ágyat.

– Na, öregapám – mondja a kígyó –, most majd visszamegyünk mi is a szekérral, és elhozzuk a lányt.

Felül öregapó, fel a szolga, fel a kígyó is, és most nem az országúton mentek, csakis a hídon. Újból füttyentett a kígyó, és mennek az ökrök. A hídon még jobban mentek, mert ott nem volt por.

A király egész éjszaka nem aludt bánatában, hogy oda kell adja a lányát a kígyónak. De nem merte azt mondani, hogy nem adom. De a lány nem volt olyan nagyon elkeseredve.

Na, éppen akkor ment ki a palota tornácára a király, mikor az öreg a vőlegénnyel a királyi kapuhoz érkezett. Megpillantja a király, hogy ott van készen a híd. Öregapó beérkezett a vőlegénnyel az udvarba, és köszönt.

– Felséges király, készen van a híd, s mi eljöttünk a menyasszonyért, mert az én fiam teljesítette a kötelességét.

– De hát nem tudom én, hogy mit szól hozzá a lány! – mondja a király.

– Hát megkérdezzük tőle – mondja öregapó –, hogy akar-e velünk jönni vagy se.

Megy a király, hívja a királynét és a lányt, és mondja az apja a lánynak:

– Na, lányom, odaígértelek ennek az öregembernek, vagyis hogy a fiának, hogy ha végbeviszi azt, amit tőle kérek, hogy

megcsináljon, akkor téged hozzáadlak feleségül. Mit szólsz hozzá, van-e kedved vele menni vagy nincsen?

A kígyó ott nyújtózkodott az udvaron, a palota előtt, és az öregember ott állt mellette.

Na, nézi a lány a kígyót, és nézi a kígyó is a lányt, és mintha a kígyó a lányra mosolyogna.

Azt mondja akkor a lány:

– Édesapám, ha egyszer odaíértél, hát elmegyek, hiszen én is csak meg kell haljak egyszer.

– Jól van, kislányom, de hát hogy mész el?

– Édesapám, én éppen azzal a négy fekete lóval, a gyászlovakkal, mert hogy neked is volt ebben az életben egy lányod, és azt te fiatal korában halálra adtad.

Na, erre aztán hangos sírásra fakad az apa is, meg az anya is, és mondja a királyné, vagyis hogy a lány anyja:

– Öregapó, ne vigyétek el! Maradjatok inkább ti is itt a haddal együtt.

– Ó, királyné asszony, hát előbb haza kell hogy vigyük a fiatalokat, és aztán majd eljövünk mi is magukhoz, és itt ülünk, ha akarjátok, vagyis ha kellünk nektek.

– Na – mondja a király –, készítsétek elő azt a fekete gyászhintót, és fogjátok be azokat a fekete lovakat, négyes fogatba, a vőlegénynek pedig egy másik, nagyobb hintót készítsétek elő.

Azt mondja akkor öregapó:

– Nem baj, ha a fiam farka a földet éri, mert hiszen legényember ő, a hátára veti hazáig!

Na, felül előbb öregapó, és a kocsis, amelyik a lovakat hajtja, de a király és a királyné csak nem tudnak elválni a lányuktól. A kígyó ott állt a maga hintója mellett, s hegyezte a fülét, hogy hallja, felszáll-e a lány, mert ha nem akarna felszállni, akkor ott marad velük ő is, nem megy haza öregapóval.

Egyszer csak meggondolja magát a lány, és mondja anyjának-apjának, hogy neki megszakad a szíve, ha így siratja őt a király és a királyné. Azt mondja a lány:

– Édesanyám, édesapám, ne sirassatok, mert nem megyek el tőletek. Itt maradok, hogy inkább itt haljak meg, ahol születtem, ha

egyszer az a sorsom, hogy meg kell halnom. Legyen, ahogy lesz, maradjon itt nálunk a vőlegény is, ha akar.

Azt mondta akkor a király meg a királyné:

– Hát inkább itt haljunk meg mind a mi udvarunkban.

Kiugrik erre öregapó a hintóból, és a kígyóhoz megy. De a kígyó mindent hallott és értett, amit a királyék beszéltek. Mert a királyné, a király meg a lány attól félt, hogy megöli őket a kígyó.

Azt mondta akkor a kígyó öregapónak, hogy keressen egy nagy házat a királyi udvarban, és akkor ő, vagyis hogy a kígyó ott marad a lánnyal. És hogy vigyenek abba a házba egy embernek való ágyat.

– Na, aztán úgy három-négy nap múlva hazamegyünk magukhoz, öregapám, a feleségemmel, hogy nézzen meg minket öreganyó is.

Körülnéz ekkor az öreg az udvarban. Volt ott a királynak sok lakása, a béreseknek meg a szolgáknak való is, és volt egy hatalmas, üres ház is.

– Na – mondja öregapó –, azt a házat ott ni, takarítsátok ki szépen, vigyetek be oda egy ágyat, és mindent, ami az ágyba kell, ott fognak lakni a fiatalok.

Na, fogja magát a király, fogott egy seprűt, kitakarított, és akkor odamentek a fiatalok.

– Maradjatok békével, gyerekeim! Aztán gyertek el hozzánk is!

Bekúszik a kígyó a házba, és elhelyezkedik, ahogy lehet, mert a nagy ház tele lett vele. Viszik oda a lányt is. Ez estefelé történt.

Na, a lány megágyaz, de csak egymagának. Akkor megszólal a kígyó, és azt mondja a lánynak:

– Na, asszony, vess ágyat nekem is, vagyis hogy mind a kettőnknek. – De a lány megijedt egy kicsit, és mondja a kígyónak:

– De hát hogy férsz el te az ágyban, mikor a házban is alig férsz el?

Mondja ekkor a kígyó:

– Én is olyan vagyok, mint az emberek – és ezzel egy bukfencet vet, és egyszeribe egy szép, nagy és erős legényember lett belőle. A lány is elég szépecske volt.

Azt mondja a kígyó a feleségének:

– Csak aztán el ne mondd senkinek, hogy én ember vagyok! – mindenfelől megcsókolgatta, és akkor azt mondja a lány neki:

– Ó, drágaságom, én mindig a halálra gondoltam.

– Nem baj – mondja a legény –, mert a halál életté változott. Én éjjel ember vagyok, és nappal kígyó.

Na, a király és a királyné megint nem aludtak egész éjszaka, mindig a lányukra gondoltak, és mindig azt mondogatták, hogy az éjszaka a lányt biztosan megette a kígyó.

– S mikor holnap reggel odamegyünk, hogy lássuk őket, minket is megesz, s mindenünket, amink van, a lovakat s a teheneket.

Na, másnap reggel felkeltek a király és a királyné.

– Gyerünk, lássuk szegény lányt. Jaj, lehet, hogy csak a ruháit találjuk – mondja az anyja.

Elindulnak, de mikor az ajtóhoz érkeznek, azt mondja a királyné:

– Menj te előre!

– Nem én, menj csak te, asszony!

– No, hát akkor haljak meg én előbb, ha már úgylis meg kell halnom, legalább a lányoméért halok meg, mint igazi édesanya.

Kinyitja a királyné az ajtót, hát a lánya nyomban az anyjához szalad, és nevetve összecsókolja az anyját.

Hanem a kígyó, az ott feküdt a szokott helyén.

– Ó, drága lányom – mondja az anyja örömeiben sírva, hogy még egyszer bár életben láthatja a lányát, és megkérdezi:

– Hát te hogy aludtál, kislányom? Hogy tudsz még nevetni is?

– Ó, anyácskám, én nagyon jól aludtam.

– És nem bántott a kígyó? Mi azt gondoltuk, hogy csak a kígyót fogjuk itt találni.

Na, hoztak a lánynak ennivalót, és az evett is.

– De hát a kígyónak mit adjak? – kérdi az anyja.

– Ő is csak azt eszik, amit én – felelte a lány.

Akkor a kígyónak is vittek egy nagy tálat, tele savanyú levessel, amelyet mi ettünk, amikor a szlovákoknál szolgáltunk. Odateszi a lány a savanyú leveses tálat a kígyó elé, és az egyszeribe felhörpintette a savanyú levest.

No, eltelik egy nap, eljön ismét az éjszaka. Ők lefekszenek – mármint a lány meg a kígyó a kígyó megint emberré változott, és igen jól aludtak együtt, mint afféle fiatalok. (Hej, azok aludni is

jobban tudnak, mint az öregek.) De az éjjel valamicskével a király és a királyné is jobban aludt.

Másnap reggel aztán megint elment a király meg a királyné, hogy a lányukat meglátogassák, hát a lány most, mikor meglátta a szüleit, még jobb kedvű volt. Kérdi is egyre az anyja a lányt, hogy miféle öröme telik abban a kígyóban, hogy olyan nagyon vidám. No, kellett ahhoz egy kis idő, hogy ki tudja mondani, de akkor aztán megmondta:

– Édesanyám, nem szabad neked megmondanom, de csak megmondom, hogy a kígyó éjszaka olyan szép és derék legény, amilyet még te sohasem láttál.

No, akkor aztán felöltözködött a király meg a királyné, visszamentek a palotába, és ott tanácskoztak: mit tehetnének, hogy a kígyó ne változhassék többé vissza kígyóvá.

Élt abban a faluban egy vén boszorkány. Mondja a királyné a királynak:

– Én elmegyek a faluba ahhoz a boszorkányhoz, hadd lám mit mond, mit tehetünk ebben a dologban. – És fogja magát, és el is megy a boszorkányhoz. Ahogy a boszorkány meglátja a királynét, már mondja is:

– Jaj, királyné asszony, hozzáadtad a lányodat egy kígyóhoz, de ne búsulj, mert emberré csináljuk. Este, mikor a fiatalok lefekszenek, te menj és fűtsd be a sütőkemencét, hétszer erősebbre, mint máskor, aztán menj oda hozzájuk szép csendesen, mikor a fiatalok jól elaludtak, húzd le a vejedről a kígyóbőrt, és vedd bele a tüzes kemencébe.

Hát, amikor eljött az este, a királyné jól kihevítette a sütőkemencét, és amikor a gyerekei elaludtak, lehúzta a kígyó bőrét, behajította a kemencébe, hát az nyomban elégett. De felébredt erre a legény, és felkiáltott:

– Ó, uramisten, mit tettél velem, asszony! Megmondtam neked, hogy ne szólj senkinek. De tudom én már, hogy az a ravasz boszorkány tanította ki az anyádat. Ha lett volna még egy éjszakám, amit abban a bőrömben töltök el, amelyikben születtem, ha te nyugton lettél volna, nem lett volna több olyan nagy vitéz legény, mint én.

Na, elmegy a királyi pár aludni, aztán reggel felkelnek, és mennek mind a ketten, hogy hadd lássák ezt az új formájú vejüket. Elérkeznek az ajtóig, a király benyit, és jó reggelt köszön. A fiatalember nyomban odaugrott hozzájuk, mind a kettőjüket megcsókolta, és mondta:

– No, apám és anyám, emberségesek voltatok a lányotokkal és a vejetekkel. Drága apám, te úgy adtad férjhez a lányodat, ahogy akartad, és lám, most nem tetszik neked a dolog.

Azt mondja akkor a király:

– De bizony tetszik nekem, lelkem, csak hát ki ne félne egy kígyótól. De most, gyermekeink, bocsássatok meg nekünk, és gyertek ti is oda be a palotába, vagyis az udvarba, és olyan lakodalmat csinállok nektek, de olyat, amelyiken öregapó meg öreganyó is táncra kerekedik. Bizony, hozzátok el ide őket is, és lakjanak ők is velünk.

– Jól van, apám, anyám, én a feleségemmel elmegyek az öregekért. Négy kocsival megyünk értük, és elhozzuk őket ide, ha el akarnak jönni. És te, apósom, készülj a lakodalomra.

Na, felkészül az útra a fiatalember és a király lánya. Kocsira ülnek, hogy az öregekért menjenek. Elérkeznek öregapóhoz, de az, amikor őket meglátta, csak sodorgatja a bajuszát és töpreng, hogy ezek vajon kik lehetnek, mert hogy a hang az a fiáé, de hát az kígyó volt, amikor elváltak egymástól. A menyasszonyt még nem látta öregapó eddig.

– Hát nem ismersz rám, öregapó! – mondja a kígyó –, én vagyok a te fiad. És mert te olyan nagy jót tettél velem, hogy engem felneveltél, most megsegítelek én is téged öregségedben. Készülj fel, mindent rakj a kocsikra, és gyere el hozzánk.

De bizony öregapó nem nagyon kívánczozott elmenni, hiszen ott öregedett meg a maga tanyáján.

– Telt, ahogy telt, jóban, rosszban megvoltam a magaméban – mondta öregapó. – Hanem öreganyó hamarosan beleegyezett, hogy ő bizony elmenne.

– Ugyan, öreg – mondja a vénasszony –, hát nem eleget fújt itt az erdő szélén minket a szél, télen-nyáron, örökösen. Hiszen gyengülünk mi már, hadd éljünk még egy keveset csendes békességben.

– Hát nem bánom – mondja öregapó –, ha a vénasszony akarja, akkor menjünk.

Na, akkor aztán mindent kocsira raktak, felpakoltak még olyan bútorokat is, amelyeneket az erdőből való fából maga öregapó csinált, feltették az ágyaikat is, amik vályoglábakon álltak, öreganyó még a ház előtt a töltést is magával akarta vinni.

Azt mondja akkor a menyük:

– Ezt hagyd itt, öreganyó, mert nálunk van ennél magasabb is.

No, el is készülnek a pakolással, hanem hát mi legyen a kecskével?

Mondja a király lánya:

– Engedjétek szabadjára, hadd menjen az erdőbe.

– Ó – mondja a legény –, ezt bizony magunkkal visszük, hiszen ez a kecske táplált engem. Sok tejet szoptam én tőle, úgy kell, hogy most én róla, mint anyámról, gondoskodjam.

No, elkötötték a kecskét, az azonnal ki is futott, és kereste, hogy melyik kocsira is szálljon. Egyszeriben a legelsőre ugrott fel.

– Na, látod, tudja a kecske, hogy hová szálljon, hogy egy kocsiban legyen a vőlegénnyel és a menyasszonnyal.

Na, végül mind kocsiba ültek, és útra keltek a hídon. És amint mentek egyre tovább és tovább, nyomukban úgy tűnt el rendre a híd is.

Mikor a király palotájához érkeztek, öregapó és öreganyó visszanézett az elhagyott hajlékuk felé, vajon odalátszik-e még egykori tanyájuk? De bizony nem látszott már se a híd, se a tanya.

Mondja nekik a fiuk:

– Ezen ne bánkódjanak, hiszen ezen a földön minden múlandó. Múlandók vagyunk mi is, mindannyian.

Megérkeznek a király udvarába. De ott már tele volt minden vendégekkel, cigányokkal, hegedűsökkel. Ott voltak a mi falunkból való hegedűsök is. Éppen Gheorge Otlăcan volt a primásuk.

Hát amint kiszáll az öreg házaspár a kocsiból, csak derékon kapja öregapó öreganyót, táncra perdül vele, de úgy megforgatta, hogy mindenik cakkos pendelye kilátszott, csak úgy felrepültek körülötte.

Na, azután mind felmentek a palotába, és még csak ezután kezdődött az igazi lakodalom. Három nap s három éjjel mindig ettek,

ittak. Örömben, hogy gazdáival odakocsizhatott, még a kecske is táncra kerekedett, és járta egymagában.

Törődött vénember vagyok én már, sok időt megéltem, otthagytam hát őket, én is hazajöttem.

*A mesének itt a vége,
nem tudom, mit kapok érte?
De a vendégségbe mehetne,
bárki, aki szeretne.*

JÓSZÍVÚ IUĂN

(Az öregektől hallottam.)

Na, hát mi történt az egyik faluban. Élt ott egy szegény legény, olyan szégyenlős fajta. Nemigen járt el az a táncba, ahogyan pedig az régen szokásban volt, de lányok után sem járt, olyan nagyon szégyenlős volt. Pedig különben elég jóképű és szorgalmas legény volt.

Élt abban a faluban egy lány, aki elég szép volt, és aki örökké válogatott a legényekben. De ésszel élt, mert azt nézte, hogy jó dolgú, szorgalmas legényt találjon magának. Aztán, ha a legény éppen olyan erősen nem is tetszene neki, hát majd csak összeszoknak.

Azt mondja egyszer ez a lány a szégyenlős legénynek:

– Te luăn, lassacskán mind a ketten megöregszünk, jobb volna, ha összeházasodnánk, és akkor csak egymásra lenne gondunk.

– Hát, hát – mondta luăn –, nekem nincsen ellene kifogásom.

De, amilyen szégyenlős volt, rá se mert nézni a lányra.

Na, ahogy jönnek az úton, a lány kézen fogja luănt, és mondja:

– Hagyd már abba a szégyenkezést, luăn, gyere el velem hozzánk, majd én beszélek apámmal és anyámmal.

Azt mondja luăn a lánynak:

– De hát hogy állítsak én be hozzátok, hiszen még sohasem voltam az udvarotokban.

– Hát, hogy akarnál megnősülni, te luăn, ha örökké odahaza ülsz? Nem ismered a mondást, hogy aszongya: „Viszi az embert a szükség, ha akarja, ha nem.”

– No, hát menjünk akkor hozzátok – mondta luăn.

Na, elérkeznek a kapuig, de luăn ott is egyre tétovázik, hogy bemenjen-e, vagy mit csináljon?

– Gyere luăn, ne kérsd magad, mint egy menyasszony.

Na, nagy keservesen csak belép az udvarba, de egyre azon jár az esze, hogy mit tudjon mondani a lány szüleinek, ha eléjük kerül.

A lány anyja, mikor meglátta őket, szaladt be a házba az urához, és mondja:

– Hé, ember, a lányunk egy jóképű legényt talált, csak azt nem tudom még, hogy jó dolgút-e?

Na, beérkeznek a házba, luän jó estét köszönt, a lány meg azon nyomban elkezd:

– Hát, apám, anyám, maguk mit szólnak ehhez a jóképű legényhez, mert nekem tetszik.

Szegény luän, a fejét sem merte felemelni a nagy szégyenkezéstől. Bezzeg a lány hozzászökött, és megcsókolta. No, akkor szégyellte még csak igazán magát luän. Mert őt még egy lány se csókolta meg eddig, pedig már öreg legény volt.

– No, anyám, apám, holnap elmegyünk luännal, feliratkozunk, és utána megesküszünk. Te mit szólsz hozzá, luän, jó lesz

Így?

– Legyen úgy, ahogy te akarod – mondta luän.

Azt mondja akkor az apjuk nekik:

– Jó lesz így, gyerekeim. Csak aztán viseljétek jól magatokat, mert akkor én veszek nektek egy házat itt, a mi utcánkban.

Mondja a lány:

– Nem is engedem, hogy luän most elmenjen tőlünk. Majd segít neked apám, a ház körül.

Szegény luän csak bólintott, hogy: „úgy is jó”.

Na, éltek, ahogy lehet, luän elvégzett az udvarban mindent, amit kellett, szorgalmas legény volt, etette a jószágot, felseperte az udvart, vizet hordott.

Na, amikor megesküdtek, az apósa megvette nekik a házat, és akkor a fiatalok odaköltöztek. Adtak nekik az öregek mindent, amire szükségük volt. Jól is élt a fiatal pár egy ideig. Csak hát luän nem szeretett eljárni sehová sem. A felesége az ment ide is, oda is, hát csúfolódni kezdtek vele a szomszédai, hogy legalább van ember a háznál, másra nem jó az sem, nem járhat vele emberek közé.

Mondja egyszer az asszony luännek:

– Hallod-e, te ember, gyere, menjünk el a bálba. Látod, a szomszédék is mennek, az ember, az asszony is.

– Nem megyünk mi semmiféle bálba – mondta luän –, tudod te jól, asszony, hogy a bálozásból semmi jó nem származik, az csak rosszat hoz a házra.

– Ó, nem úgy van az, ember, hiszen tisztességesen, emberségesen akárhová eljárhatunk. De ha te nem jössz velem, akkor én elmegyek a szomszédal.

– Hát, ha olyan erősen mehetnéked van, menj!

Na, felöltözik szépen az asszony, megcsókolja luănt, és elmegy a szomszéd gazdával, és csak késő éjszaka került haza.

– Ó, de kár, ember, hogy te nem jöttél, olyan jó bál volt! – Azzal lefekszik ő is, elalszanak.

Eltelik vagy három nap, és ismét mondja:

– Na, ember, most aztán igazán menjünk el mind a ketten a bálba. – De ezt csak csalafintaságból mondta, mert tudta, hogy luăn úgysem megy el a bálba vele.

Mondja luăn:

– Én nem megyek, asszony. Itthon maradok a jószágunk mellett, és gondozom azt, amink van, mert bálozásból nem élünk meg.

Na, hát az asszony összeszűrte a levelet a szomszédossal. Gyakran átment hozzája, különösen olyankor, amikor a felesége nem volt otthon, ment ma, ment holnap, és még holnapután is. Na, egyszer rajtakapta őt a szomszédasszony az urával, megfogta a kontyánál fogva, és kiséperte vele az udvart.

Na, most aztán mihez tudjon fogni, mert hát luănnal nem szeretett otthon ülni. Hát csak eljárt egymagában, és megint talált magának egy szeretőt. De amikor ez a szeretője megtudta, hogy az asszonynak jó, dolgos férje van odahaza, egyből otthagya az asszonyt. Az asszony nagyon elkeseredett, hogy most aztán mit is csináljon?

Na, egyszer, mikor hazamegy, azt mondja luănnak:

– Hát, tudod mit, luăn? Én nem maradok melletted. Válgunk el még a mai napon. A ház az enyém, és te menj el a háztól.

Szegény luăn nagyon elkeseredett.

– Hát, ha így áll a dolog, asszony, akkor keríték holnap egy kocsit, és én azon el is megyek. El én, ha te azt hiszed, hogy így jobb lesz neked.

Na, este lefeküsznek, az ágyban még beszélgetnek, de az asszony csak tovább erősködik, hogy luăn menjen el a háztól.

Mikor reggel felkelnek, jön a kocsi, és luăn fog egy nagy csöbröt, kiviszi a házból, felrakja a kocsira. Mikor ezzel elkészült, azt mondja:

– Na, asszony, másom nincs, amit a házból elvigyek, csak ez.

Mondja akkor neki a felesége:

– Na, férjem, mivel te ilyen jószívú ember vagy, hát én megengedem, hogy vidd el ebből a házból azt, ami benne a legkedvesebb neked.

Akkor luän megfogja az asszony kezét, és azt mondja neki:

– Hát asszony, én téged vinnélek el, mert ezen a világon te vagy nekem a legkedvesebb.

Sírva fakadt erre az asszony, és mondja:

– Ó, luän, jó és türelmes a te szíved! – azzal odaugrott luänhoz, megcsókolta, és mondta neki:

– Ó, én férjem, bocsáss meg nekem, tőled már csak a halál választ el.

És luän megbocsátott neki. S a csöbröt visszavitte a házba, de most már az asszony vitte jobban, mert megvilágosodott az esze, és belátta, hogy milyen türelmes és jó szíve van luännek.

Azóta úgy élnek együtt, mint két galamb. Ma is élnek, ha meg nem haltak.

IVÁN, A CIGÁNY PÓPA

(Tán Burde Moisă bácsitól hallottam valamikor, de csak a fele jut eszembe, úgy, ahogy ő mondta, a többit én találtam ki.

– Na, hazudjon már egyet – szoktuk mondani, amikor egyegy mesét akarunk hallani.)

Egyszer egy cigánynak – de már idősebb volt – eszibe jutott, hogy jó lenne megáldozni. Na, el is megy a paphoz, vagyis a pópához, és mondja neki, hogy áldozni szeretne.

– Azt nagyon jól teszed, te cigány! – De előbb még megkérdi tőle a pópa: – De hát a Miatyánkot tudod-e?

– Én azt bizony nem tudom – mondja a cigány.

– Na, nem baj – mondja a pópa –, majd megtanítalak én rá. Mert az igen nagy bűn, hogy egy keresztény ember ne tudja! De mielőtt a tanuláshoz hozzáfognánk, mondd meg nekem, te cigány: sokat loptál-e, mióta a világra jöttél?

Mondja a cigány:

– Én nem loptam semmit, csak a gyerekeimet tanítottam meg rá, hogy hogy éljenek meg majd, ha én meghalok.

– Jajjaj – mondja a pópa –, hiszen az nagy bűn, te!

– De – feleli a cigány – ez az ő bűnük, nem az enyim. Mert én csak szájjal szóltam róla, hogy hogy lehet megélni.

Azt mondja a pópa:

– Hát ez sok bűn, nagy bűn. Mid van neked odahaza, te cigány?

– Nincsen nekem másom, uram, csak egy feleségem, nyolc gyerekem, meg egy rossz kancám. Másom nincs a ház körül.

– Na, nem baj – mondja a pópa –, hozd el nekem azt a kancát. Na, és most megpróbáljuk, hogy meg tudod-e tanulni a Miatyánkot.

Elkezdi a pópa, s mondja a Miatyánkot, s a cigány jól mondja utána, jól haladt a tanulásban a cigány, addig, amíg azt nem kellett hogy mondja: „legyen meg a te akaratod”, akkor a cigány azt mondja:

– Ezt én így nem mondhatom, atyám, csakis úgy mondom, hogy az én akaratom legyen meg.

– Nono, mondd csak utánam!

– Hiába, mert én azt nem tudom kimondani.

– Na, hát nem olyan nagy baj ez, hiszen pap úgysem lesz belőled. Hanem azért a sok bűnödért hozd el nekem a kancádat.

Na, hazamegy a cigány, de nem volt nagyon elkeseredve, mert a kancája úgy volt szoktatva, hogy ha a cigány nem volt mellette, senki a közelébe nem mehetett.

Mondja a cigány az asszonynak és a gyerekeknek:

– Most oda kell adjam a kancát a pópának a mi bűneink engeszteléséül, de ne féljeteK, mert visszaadja ő azt nekünk.

Na, hát másnap reggel nem valami jól etette meg a lovat, hogy jó éhes maradjon. Aztán felült a kanca hátára, és lóháton elindult. A cigány a falu egyik végén lakott, a pópa a falu másik végén, és a pópa háza mellett volt egy nagy sűrű erdő.

Egy kicsit megkésett a cigány a kancával, mert hogy az nagy, vagyis hogy hosszú falu volt. Nagyobb és hosszabb, mint a mi Bagónk.

Na, megérkezik a cigány a kancával, és a pópa nyomban felpattan arról a lócáról, amelyiken éppen üldögélt, és mondja:

– Hé, te cigány, látszik, hogy adni nehéz és kapni jó, mert te nagyon lassan és nehezen jöttél meg a kancával. Na, vidd be az istállóba.

Beviszi a cigány a kancát, odaköti a jászolhoz, és utána azt mondja:

– Na, atyám, adj te enni neki, hogy hozzád szokjék.

Hát, elmegy a pópa, hoz egy öl szénát, de mikor a kanca közelébe ér, az egyszerre felnyerít, és odakap a pópa nyakához, de úgy, hogy a kiskabátját is lehúzta róla, meg a válla is eltörött. Mikor a szájával megfogta, egyből be is dobta a pópát a jászolba, mert a jászol nem volt túlságosan magas. Odaugrik a cigány, kihúzza a pópát a jászolból, kiviszi az istállóból, és azt mondja:

– Na, béke veled, atyám, én megyek, mert várnak a gyerekeim meg az asszony.

– Állj meg egy kicsit, te cigány, hogy legalább kiszuszogjam magamat. Tudod mit, te cigány, vidd haza ezt a kancát. Neked olyan sok gyereked van, adj a kanca helyett inkább egyet nekem belőlük, azt, amelyiket én választom ki.

– Jól van – mondja a cigány –, holnap gyere el, és adok egy gyereket neked.

„Ez kell csak nekem – gondolta magában a cigány –, kilopja az még a szalmát is az ágyadból.” – Mert hogy akkor még nem volt se heverő, se szivacs, a pópának se volt még szalmazsákja se, csak a puszta szalma volt az ágyában, rajta egy rongyos lepedő, és még valami rossz pokróc rádobva.

Na, másnap reggel felkel a pópa, felöltözik, és felveszi a kabátját, amit a kanca összetépett, de a keze fel van kötve a nyakába. Azt mondja a pópáné a pópának:

– Csak aztán legyen gondod rá, hogy olyat válassz, amelyik szebb, és eszesebbnek látszik, mint a többi. Hiszen van nekünk mindenünk, csak utódunk nincsen. Hátha ki tudnád azt a gyereket tanítani a magad helyibe pópának.

– Ezt nagyon okosan mondod, asszony.

Na, fogja magát a pópa, és elmegy. De a cigány egész éjjel arra oktatta a gyerekeit, hogy hogy lopják meg a pópát, és hogy amit ellopnak tőle, azt hová tegyék, be az erdő sűrűjébe. Hogy akármelyiket is választja a pópa, az tudja a rendet. De a gyerekek mind hasonlítottak egyik a másikra, nem voltak erősen fekete képű cigányok. Az egyiket Ivánnak hívták, az volt köztük a legfürgébb, legjobb tolvaj, vagyis ő volt a legalkalmasabb. Kitanította az apja, hogy amikor a választásra a pópa megjön, Iván álljon legelőre.

Na, meg is érkezik a pópa, és köszön.

– No hát, te cigány, eljöttem a gyerekért.

– Nagyon jól tetted, atyám, mert sokan vannak, és kevés a kenyér.

Mondja a pópa:

– Na, gyerekek, melyiketek akar velem jönni?

Mind a nyolc gyerek a pópa elé ugrott: „Én megyek”, „Én megyek” – mind azt kiabálták.

A pópa ráteszi a kezét éppen az Iván vállára, és mondja:

– Ez lesz a jó, jó hangja is van, hátha ki lehet tanítani pópának.

Hát, kezdetben jól mentek a dolgok. Tetszett a gyerek a pópáéknak. Elkezdte a pap a fiút énekelni tanítani, és jól mentek a dolgok. Csak hát ez a pópa nem tartotta számon a holmijait, nem is vett észre semmit, pedig évről évre rosszabbul kezdett menni a soruk. Fogyott az élelem a padlásról, mint az esti harmat. Mert hogy

a cigány úgy kitanulta a lopást, hogy villát, kanalat dugott a ruhájába, és a végén mindent elhordott a háztól. Mindennap egy darabot.

Mondja egyszer a pópa a tisztelendő asszonynak és Ivánnak:

– Én nem értem, hogy mi történt, mert maholnap nincs mit együnk, és bizony a keresztény hívek sem nagyon hordanak nekünk, mi lesz így velünk?

Azt mondja Iván:

– Ne búsulj, atyám, majd csak lesz valahogy. Ha én egyszer pópa leszek, a királyhoz is elmegyek, hogy éppen őt szolgáljam.

– Hallod, asszony, hogy mit mond ez a mi fiunk?

Na, csak eléri az öregség a pópát, de akkorra már alig maradt valami ruha rajtuk. De Ivánnak jól ment a dolog, megtanult szépen énekelni.

Megbetegszik a pópa, és rövidesen meg is hal. Na, most aztán mi legyen? Másik pópa, aki eltemesse, csak messze innen él, az magától el nem jön ide, ha érte nem mennek.

– Ó, tudod mit, anyám – mondja Iván –, nem megyünk mi semmiféle segítség után. Én eltemetem apámat. És nem is visszük ki a temetőbe, hanem itt ni, közel, a te földeden, az erdőben temetem el.

Na, felöltözik Iván a pópa ruhájába, és elvégzi a gyászszertartást. Aztán beteszi a pópát egy zsákba, és mondja a tisztelendő asszonynak:

– Anyám, tedd fel a vállamra, hadd vigyem be ide az erdőbe. Aztán holnap reggel elmegyünk majd oda mind a ketten, te elsiratod, én meg eltemetem.

Iván a pópát a sűrű bokrok közé rejtette, éppen oda, ahová más lopott holmit is dugni szokott.

Estefelé odamennek a cigányok, hadd lássák, hogy van-e valami elvinnivaló, hát meglátják a jól teletömött zsákot.

– Ó, uramisten, hogy még mit is szerzett nekünk ez a mi jólelkű gyereünk, micsoda nagy csomagot tett ide nekünk.

Na, hátára veszi a cigány a zsákot, és viszi haza. Mondogatja útközben:

– Jól mondták az öregek, hogy a házi tolvajtól nem lehet őrizkedni.

Hanem mire hazaért a cigány, úgy kifáradt a cipeléstől, hogy azt se tudta, ló-e vagy szamár! Olyan nagyon nehéz volt a pópa.

Mikor hazaér, leteszi a zsákot, és elveti magát az ágyon, mint egy halott. Mondja neki a cigányné:

– Na, mi van veled, Csumulám?

– Ó, hadd el te, mert olyan hatalmas csomagot hoztam, hogy majd megszakadtam bele, és még nem is tudom, hogy mi van benne. Menj, asszony, és oldd ki a zsákot, ott van ni, a kémény mellett.

Odamegy a cigányné, kioldja a zsákot, beledugja a kezét, és megfogja a pópa fején a haját. Jaj, megretten erősen, és elkiáltja magát:

– Tolvaj! Tolvaj! Szentatyám, egy ember van ebben a zsákban!

Felugrik a cigány, hogy ő is megnézze, és látja, hogy az bizony egy emberi fej.

– De hát ez egy holt ember – mondja a cigány –, jaj, csak tudjuk valahova elvinni, nehogy azt mondja valaki, hogy mi öltük meg.

Na, újra a vállára veszi a cigány a zsákot, s megint csak az erdőbe viszi, de mélyebben a sűrűbe, hogy ott senki se találhassa meg.

Na, reggel felkel a tisztelendő asszony, a fiával, Ivánnal.

– Menjünk, és temessük el apát – mondja Iván.

Elmennek az erdőbe, de nincs a pópa sehol.

– Ó, hadd el anyám, ne bánkódj, lehet, hogy feléledt, és nem tudott visszajönni. Majd megjön. Most én vagyok a pópa, fel is öltözködöm, és elmegyek a királyhoz. Megkérem, hogy az ország minden pópájának adjon valami segílyt.

Iván cigány úgy gondolta, hogy esperesnek választatja meg magát. – „Ó – mondta később magában –, az kevés, hogy csak esperes legyek. Tegyenek meg engem püspöknek.” – „Ó – hát még nagyobbát kívánt –, én leszek a pátriárka, vagyis a második legnagyobb ember a király után.”

Na, elérkezik a királyhoz, és mint pópa jelenik meg előtte, és elkezd mondani neki, hogy egy angyal mondta neki, hogy menjen el a királyhoz, és mondja meg neki, hogy tartson bűnbánatot, mert igen sok vétke van.

– Hívja össze a felséges király az összes pópát, püspököt, és a pátriárkát, és aztán engem választasson meg a király mellett szolgáló pátriárkának.

– Na jól van, ha ezt mondta neked az angyal – mondja a király.

– Mint pátriárka, majd misét szolgálok a felséges királyért, hogy bűnbocsánatot nyerjen.

Na, erre aztán nyomban üzent a király, hogy gyűljenek össze mind a pópák, esperesek, püspökök, jöjjön el maga a pátriárka is. Hát össze is sereglettek, elébb megbeszélték, hogy milyen istentiszteletet tartsanak, miután Iván elmondta nekik, hogy mit beszélt ő az angyallal.

– Jól van, jól van, kedves testvérem – mondja az egyik püspök –, de mondd csak, mióta is vagy te pópa? Es hol szenteltek fel téged?

– Én ebben és ebben a faluban szentelődtem fel. Engem édesapám tanított, és ő maga szentelt fel a maga helyébe pópának, mielőtt meghalt volna.

– Ó, testvérem, egy pópát nem lehet csak úgy a kútágas mellett felszentelni. Papot csakis a pátriárka szentelhet fel.

– Annyi baj legyen! Hiszen éppen itt van a pátriárka, és ő felszentel engem, hiszen az angyal is úgy rendelte, hogy így legyen.

– Ej, testvérem, te nem tanultál teológiát.

Mondja erre Iván:

– Hozzatok csak ide egy könyvet, majd meglátjátok, hogy tudok én olvasni.

Azt mondja az egyik pap:

– Ejnye, testvérem, nem vagy te pópa. Te az orrunknál fogva akarsz vezetni bennünket. Hogy hívnak?

Mondja, hogy Csumulă Ivánnak.

Azt mondja akkor a pátriárka:

– Ej te, hiszen te cigány vagy!

– Csak voltam cigány – feleli Iván.

Mikor ezt meghallotta a király, nyomban kiadta a parancsot:

– Fogjátok meg, vetkeztessétek le, és jól verjétek meg, hogy sohase felejtse el, hogy pópának hazudta magát.

Hát, bizony megfogták, jól megverték, addig ütötték, amíg már inkább volt holt, mint eleven, és akkor eleresztették.

Na, elfutott a cigány, be az erdő sűrűjébe, úgy futott, ahogy a lába bírta.

Találkozik futtában egy emberrel, és az kérdi:

– Hé, hé te cigány, nem láttál valahol valami száraz fát?

– Nem láttam én még zöldet sem – mondja Iván.

Azótától nem lesz a cigányból pópa.

A mese végére értünk,

Most hdt nyugovóra térünk.

HAJNAL, A ZSIVÁNYOK ZSIVÁNYA

*Hosszú útra indulok,
Hamarabb odaérek,
Hogyha mesét mondok.*

Volt egyszer egy házaspár. Egészséges, okos emberek voltak, jól is éltek, csak azon búsultak, hogy nincsen gyermekük. Már vagy húsz évet éltek együtt. Az ember erdész volt, vagyis az erdőben dolgozott. De tudjátok, hogy van az, ha az embernek van valami terhe vagy bánata, mindig arra gondol.

Amikor hazajött az erdőből, megbeszélték, hogy melyik mit is dolgozott aznap, utána egész este csak búslakodtak, különösen az ember.

– Ó, te asszony, mi lesz velünk, öregsünk már, és nincsenek gyermekeink, utódaink. Hogy örököseink nincsenek, az még nem lenne olyan nagy baj, csak az a rossz, hogy öregségünkre senkink sem lesz. Senki, aki nekünk egy pohár vizet adjon, ha megbetegszünk.

– Ó, ember – mondja az asszony –, ami késik, nem múlik, nem szabad elveszteni a reményt. Jó az isten, majd gondoskodik rólunk.

Na, hallgat az ember, amíg hallgat, de egy idő múlva megint megszólal:

– Te asszony, én csak nem tudok másra gondolni. Milyen jó lenne, ha legalább volna egy gyermekünk. Lenne valakink, akivel az időnket töltsük. Különösen neked volna jó, hiszen egész nap egyedül vagy itthon.

– Ó – mondja az asszony légy türelemmel, ember, mert ha gyermekünk lenne, a gondunk is több lenne.

Na, eltelik még egy kis idő, egyszer csak azt mondja az asszony:

– Hallgass ide, ember, újságot mondok neked: nemsokára vendégünk érkezik. Mondtam neked, ugye, hogy ne veszítsd el a reménységet.

– De hát miért? – mondja az ember.

Felelte az asszony:

– Azért, ember, mert én teherben vagyok.

Akkor az ember a feleségéhez ugrott, örömeben összecsókolta, hogy most már nekik is lesz családjuk.

Na, nemsokára elérkezett a szülés ideje. Egyszer, úgy estefelé mondja az asszony:

– Hallod, ember, menj és hívd a bábaasszonyt.

– Jól van – mondja az ember –, csak előbb megmosdom, megborotválkozom, megetetem a jószágot, azután megyek. – Még várt egy kicsit, aztán mondja:

– Nézd, asszony, én elmennék, de szégyellem magam, mert már idős vagyok. Most járjak én a bábaasszony után?

– Ne beszélj annyit – mondja az asszony –, te csak menj azonnal, mert rögtön itt lesz a vendég.

Na, elindul az ember nagy nehezen. Amire elindult, már elérkezett a vacsora ideje. „Milyen nevet is adjunk neki” – ezen gondolkozott az asszony, amíg az ember a bábaasszonnal megérkezett.

Na, amint megérkeztek, a bábaasszony rögtön elvágta a köldökzsinórt és megkérdezte, milyen nevet adjon a gyerekek. Mondja az ember:

– Mivel a vacsora idején jött a világra, legyen a neve Vacsora.

Na, ülnek és beszélgetnek még egy darabig a bábaasszonnal és nagyon örvendtek, hogy fiú született. Éjfél felé születik még egy fiú. Most már két fiú volt.

– Na, hit ennek milyen nevet adjunk?

– Ha már éjfélkor született – mondja az ember ismét –, legyen a neve Éjfél.

Na, a bábaasszony elvágta Éjfélnek is a köldökzsinóráját, megmosdatta, és a bölcsőbe tette. Igen ám, de a bölcső kicsi volt, hiszen csak egy gyermekre gondoltak. Na, a bábaasszony az egyiket fejtől tette a bölcsőbe, a másikat lábtól, vagyis egyiket a fejével erre, a másikat arra. Hát a gyerekek elkezdtek rugdosni egymást.

– Na, emberem, fogj hozzá, és készíts még egy bölcsőt, mert ezek összeverekednek. Megmondtam én neked, hogy ha lesznek gyerekeid, gondjaid is lesznek.

Vonakodott az ember: „Most éjszaka járjak én a bölcső után?” Na, azért csak elindult, de mire kiért a házból, a bábaasszony utánakiáltott:

– Gyere vissza, szomszéd, mert lett még egy fiad!

– Ó, istenem, jaj szegény fejemnek, elég lett volna az a kettő is, és most itt a harmadik is? – kérdi az ember. – Ó, te asszony, most már elég lesz, inkább szültél volna egy malacot helyette. Most már ennek is kell egy bölcső.

– Na, ne törődj vele, szomszéd, ez kisebb, mint a másik kettő, nem kell neki olyan nagy hely! Ahol kettő eszik, ott a harmadik sem marad éhen. Csak milyen nevet adjunk neki? – mondja a bábaasszony.

– Hát milyen nevet is adjunk, nevezzük Hajnalnak, mivel amikor megszületett, éppen felkelt a nap.

Na, mire megvirradt, nekifogott a bölcsők készítésének, dolgozott egész nap. De este, miután megvacsoráztak, már le is feküdtek volna, de most hol az egyik, hol a másik gyermek rúgkapált és sírtak erősen.

– Ó, jaj az én buta fejemnek, hát kellettek nekem gyerekek!

Na, elhelyezik valahogyan a gyerekeket, azok kicsit elhallgattak, de mire a szülők le akartak feküdni, megint nekifogtak sírni.

Egy nehéz éjszaka után reggel felkelt az ember, és folytatta a bölcsők faragását. De nagyon el volt keseredve.

Az asszony is felkelt, megmosdatta a gyerekeket, megszoptatta őket, és aztán lefektette őket úgy, ahogyan tudta.

Na, az ember is elkészítette a bölcsőket, és bevitte a szobába.

– Na, asszony, egy gondot levettem a fejemről, most már van hova fektessük őket.

Ahogy ott beszélgettek, a gyerekek felébredtek, mind a hárman felugrottak a bölcsőben és elkezdtek kiabálni, melyik hogy tudott:

– Anyám, én éjszakára veled alszom!

– Ó, gyerekeim, most már van mind a hármótoknak bölcsőtök, van hova feküdjetek!

– De bizony, anyám, mi nem fekszünk már bele a bölcsőbe, mi ágyban akarunk aludni!

Hej, az ember most még jobban elkeseredett, hogy hiába dolgozott olyan sokat. A gyerekek napról napra növekedtek, mint a mesében, ahogy mondani szokták. Amikor már egyhetesek lettek, mondja a legidősebb:

– Na, apám, holnap mi is magával megyünk az erdőbe, segíteni fogunk, ahogy tudunk.

– Jól van – mondja az apjuk. A gyerekek most már majdnem akkorák voltak, mint az apjuk.

Reggel elindultak mind, az apa és a három gyereke, mentek az erdőbe, és nekifogtak dolgozni. De a legkisebbik, Hajnal, csak rontotta a dolgukat.

– Ej, fiam – mondja az apja –, neked nem áll a kezed a munkára.

Na, de azért csak ment a munka, az erdész örvendezett, jól jött neki a segítség.

Amikor hazaérkeztek, mondja az asszonynak:

– Hej, feleség, de jól tetted, hogy három fiút szültél nekem, mert látod, ma is milyen sokat dolgoztunk együtt az erdőben.

Na, múlik az idő, a gyerekekből házasulandó legények lettek.

– Na, gyerekeim, most már azt szeretném látni, milyen mesterek lettetek, ki mit tud?!

Ezzel elindultak az erdőbe, találtak ott egy szép fát. Az apja megkérdezte Vacsorát, a legidősebbet:

– Na, fiam, ez a fa mire volna jó?

– Ez a fa jó lenne szánkókészítésre – mondja Vacsora.

– Na, gyeregem, te jó mester leszel – és továbbmentek az erdőben.

Az öreg megint ránézett egy fára, és mondja Éjfélnek:

– Aztán mire lenne jó ez a fa?

– Ez a fa jó lenne, hogy ökrös szekeret készítek belőle, apám – mondta Éjfél.

– Na, fiam, te is jó mester leszel.

Továbbmentek az erdőben, de Hajnal megállt egy helyen, és egyre egy vékony fa felé nézett. Kérdi tőle az apja:

– Miért nézel erre a kicsi fára?

– Mert ez jó lenne egy kampós bot készítésére – mondja Hajnal.

– Na, Hajnal, te vándor leszel, nem mester. Te holnap reggel fogod a tarisznyádat és a botot, és elmész a házamtól, nem fogsz szégyent hozni a házra. Mennyi időt töltöttünk együtt az erdőben, mennyi mindent megmutattam nektek, mit hogy kell csinálni, de te

semmibe se vetted a szavaimat! Most menj el, hogy tanítsanak tovább az idegenek.

Reggel Hajnal fogta a tarisznyáját és a botját, és ment faluról falura, de sehol sem kapott munkát. Amint mendegélt, meglátott egy nagy erdőt. Mondja ekkor úgy magában (de én is meghallottam):

– Na, én bemegyek ebbe az erdőbe, hiszen az erdőben születtem.

Megérkezett az erdőhöz, ment előre az erdő mélye felé, de csak ment, ment hosszú ideig. Egy idő múlva elérkezett egy nagy kerítésféléhez. Igen ám, de itt egy rablóbanda lakott. A zsványoknak farkas nagyságú kutyáik voltak, és majd letépték a kerítést, olyan hamisak voltak. Az egyik zsvány kijött, és rászólt Hajnalra:

– Te tolvaj, idejöttél, hogy ellopj tőlünk valamit?! – és adott neki egy akkora pofont, hogy egyből égnek állt a lába.

Na, lassan feltápáskodott, és akkor mondta neki a zsvány:

– Te, te tán nem tudtad, hogy ez itt a zsványok tanyája? És hogy ide csak az jöhet, aki maga is zsvány akar lenni, mint mi?!

Felelte Hajnal:

– Én is zsvány akarok lenni!

– Akkor jó. Akkor gyere be a királyunkhoz.

A zsványoknak volt egy királya, Vajdának hívták a zsványok királyát.

Na, amikor meglátta a Vajda, mondta:

– Na, mi az, te gyerek, mi akarsz te lenni?

– Én zsvány akarok lenni – mondta Hajnal.

– És hogy hívnak?

– Hajnalnak.

– Jól van, te gyerek, holnap-holnapután meglátjuk, mit tudsz.

Na, vagy három nap múlva mondja Hajnalnak a Vajda:

– Este elmész három emberrel, te leszel a parancsnokuk, vagyis te mondod meg nekik, mit tegyenek, hova menjenek.

– Ó, Vajda úr, nekem nem kell senki. Én ha megyek, egyedül megyek.

– Jó, jó – mondta a Vajda –, most este elmegy három zsvánnyal, holnap este megint hárommal, aztán majd elmész te egyedül.

– Jól van – mondja Hajnal.

Este elment a három zsvány, és hoztak, amit el tudtak lopni: libákat, récéket, disznókat, teheneket. Nem keresgéltek, csak azt nézték, hogy ne térjenek vissza üres kézzel.

Na, a harmadik éjjel Hajnalra került a sor.

– Na, Hajnal, most te mész el lopni, és meglátjuk, mit hozol nekünk, milyen zsvány lesz belőled – mondja a Vajda, a zsványok királya. – Csak vegyél magadhoz pisztolyt, s egy jó vasbotot.

– Nem kell nekem fegyver és bot. Hogy megfogjanak és elverjenek engem velem? – mondja Hajnal.

– Jól van, eredj ahogyan akarsz, csak ne gyere vissza üres kézzel – mondta a Vajda.

Hajnal ökölbe szorította a kezét, a foga közé vette a szívét, azzal rajta! Kiment az erdőből, és gyerünk egy falu felé. Hát, összetalálkozik egy pappal, jött a vásárból ötven kossal.

– Jó napot, atyám. Hát a vásárból jöttél?

– Igen, jövögetek lassacskán.

Hajnal is igyekezett a vásárba, vett magának hamar egy pár csizmát, aztán visszatért, és a pap után eredt. Eléje került, ledobta az egyik csizmáját, és továbbment.

Na, odaért a pap a csizmához, de nem vette fel a földről, mert mit csináljon egy fél csizmával. Ott hagyta az úton. Amikor Hajnal az erdő közelébe érkezett, ledobta a másik csizmát is és elbújt, hogy a pap ne lássa meg. Amikor a pap a kosokkal a csizmához ért, és meglátta, hátranézett, hogy vajon messze van-e az a másik csizma.

– Ó, megyek és elhozom a másikat is, mert most már kettő lesz, és jó lesz nekem. – Ezzel a nyáját az árnyékba hajtotta, otthagya őket, és ment a csizma után. De Hajnal, ameddig visszatért volna a pap, hogy vigye a kosait oda, ahova akarja, gyerünk, és máris behajtotta őket az erdőbe.

Na, Hajnal megérkezett a nyájjal a zsványok tanyájára, beterelte őket az udvarba. De alig fértek be, mert az udvar egy kicsit kicsi volt. Jött a Vajda és amikor meglátta, felkiáltott:

– Na, zsványaim, ez aztán a zsvány!

A következő este másik három zsvány ment el lopni, de a harmadik este megint Hajnalra került a sor.

– Most majd meglátjuk, Hajnal, mit hozol nekünk éjszakára.

Felkészült Hajnal, megtöltötte a tarisznyáját, hogy legyen mit ennie, és vitt magával még egy pálinkás korsót is, aztán gyerünk ki az erdőből, és éppen jókor érkezett az út mellé.

Az úton tíz négyökrös szekér ment a péli vásárra (ahogyan mondta Lețu bácsi:

– Hova igyekszel Lețu bácsi? – kérdezte egy ember.

– Pélbe megyek, a vásárra, mert Istenem, ravasz népek élnek Pélben is, Siklón is, de Elek is nagy kutya, akárcsak Otlaka!)

Vagyis a pădurean-ok vitték az almát és a körtét a vásárra. Amikor Hajnal elhaladt mellettük, a korsót az út mellé tette, már éppen ebédidő volt, aztán ő továbbment, messze az úttól. Amikor a pădurean-ok a korsóhoz értek, mondta az egyik:

– Álljatok meg, mert íme van itt egy pálinkás korsó, gyerünk, igyunk egy kicsit. – Nekifogtak inni, és ittak, amíg csak ki nem fogyott a korsóból, és mind a tízen berúgtak. Amikor Hajnal visszanézett, látta, hogy mind lefeküdtek. Visszament, és levágott egy darabot az ökrök farka végéről, és azt a hátsó ökrök szájába tette. Aztán fogta az elülső ökröket, vagyis mind a tíz szekérből az első pár ökröt, és magával vitte.

Amire megérkezett Hajnal az erdő mélyébe az ökrökkel, felébredtek az utasok is.

– Hej, keljetek fel – mondta az egyik –, mert ni, valaki ellopta az elülső ökreinket!

Valamennyien felugráltak és körülnéztek.

– Á – mondta az egyik –, senki nem lopta el őket, hanem ezek a hátsó ökrök ették meg őket, mert ni, az elülső ökrök farkának a vége kilóg a hátsó ökrök szájából.

Ezzel elindultak, most már csak kétökrös szekerekkel.

Hajnal a húsz ökörrrel megérkezett a zsványok tanyájára, és elkiáltotta magát:

– Nyissátok szélesre a kapukat!

Na, amikor meglátta a Vajda, a zsványok királya Hajnalt, hozzáugrott, megcsókolta és mondta:

– Hát te nagyobb zsvány vagy nálam is.

– Jól van, felséges Vajda – mondja Hajnal.

Három nap múlva megint Hajnalra került a sor, mert a többiek nem hoztak egyebet, csak néhány libát, kacsát vagy néhány tyúkot.

Amikor Hajnal indulni akart, mondta neki a Vajda:

– Na, Hajnal, most megint rád került a sor. De tudom, hogy most nem lesz szerencséd.

– Meglátjuk – mondja Hajnal.

Most aztán Hajnal egy még nagyobb pálinkás korsót készített elő, és ahogy útnak indult és kilépett az erdőből, hát látja, hogy közeledik feléje húsz szekér, tele áruval, mentek a vásárra, és minden szekér elé négy ökör volt fogva.

– Na, ezek éppen jól jönnek nekem – mondja Hajnal, leült és pihent egy kicsit, aztán gondolkozott, hogy hogy tudná legjobban végezni a dolgát. Megint letette a korsót az út szélére, ő pedig elbújt. Jöttek az utasok szép lassan, és közeledtek a korsóhoz. Na, amikor odaértek, mondja az egyik:

– Hát, ez bizony pálinka, gyertek testvérek, igyunk egy kicsit, a többit majd feltesszük a szekérré, hogy ne búsuljunk az után, ami a korsóban maradt.

– Ó – mondja a másik –, tudjátok, testvérek, igyuk meg az egészet, aztán összetörjük a korsót, akkor aztán nem fogunk búsulni az után a jó pálinka után.

– Jól mondod, testvér. Gyerünk, igyuk meg az egészet.

Na, az utasok nekifogtak, és mind megitták Hajnal pálinkáját.

De Hajnal egyre csak hegyezte a fülét, és gondolta magában: Igyátok csak meg mind, ezért hoztam nektek!

Na, miután mind megitták a pálinkát, egyik jobbra, a másik balra dűlt. Amikor Hajnal látta, hogy valamennyien alszanak, odament, és éppen úgy tett, mint a múltkor, csak hogy most negyven ökröt vitt el.

Amikor a negyven ökörral a zsványok tanyájára érkezett, és a Vajda, a zsványok királya meglátta, megijedt, mert az ökrök már nem értek el az udvarban, most mit csináljon velük, és mi lesz vele? Mert Hajnal egy igen nagy zsvány. Mondja akkor a Vajda Hajnalnak:

– Te, Hajnal, ha te holnap délelőtt tizenegy órától tizenkét óráig, ameddig megszólalnak a déli harangok, el tudod lopni a csizmámról a sarkantyúkat, akkor te leszel a zsványok királya helyettem, mert akkor én már nem akarok király lenni.

– Jól van – mondja Hajnal. – Csak holnap, abban az időben te hol leszel, felséges király?

– Csak itt leszek, az udvarban, sétálni fogok a pitvar és a kút közötti úton.

– Nagyon jó lesz – mondja Hajnal.

Na, éjszaka Hajnal ásott egy gödröt a kút mellé, de befedte úgy, hogy a Vajda ne vegye észre. Aztán úgy tizenegy óra felé bemászott a gödörbe, és elrendezte úgy, hogy a király ne láthassa meg.

Jön a Vajda és elkezd sétálni a pitvarajtó és a kút között (mert a kút náluk is ott volt, ahol nálunk, a ház ajtaja előtt). Egy idő múlva a király megunt a sétálást, és mondta magában:

– Felülök a kútra egy kicsit pihenni. – Felült a zsványfejedelem a kútra, és folyton azon gondolkozott, jön-e vajon Hajnal, hogy ellopja a sarkantyúit. Nézelődött ide-oda, Hajnal közben szép lassan kibújt a gödörből, levette a király csizmájáról a sarkantyúkat, és visszamászott megint a gödörbe.

Na, egy idő múlva a Vajda megint elkezd sétálni, és egyszer csak ránéz a csizmáira:

Hát, nekem nincsenek sarkantyúim, hej, de hát mikor tudta ellopni?

Bement a házba, és mondja a feleségének:

– Hajnalnak ördöge van. Nem aludtam, csak sétáltam az ajtótól a kútig, és mégis lelopta a sarkantyúimat fényes nappal.

Akkor hívatja a Vajda, a zsványok királya Hajnalt, és mondja neki:

– Te, Hajnal, most már te nagy zsvány vagy. Elloptad a sarkantyúmat fényes nappal, és én téged nem is láttalak.

– Hát aztán, amikor lopni mérsz, nem is kell, hogy lássa senki – mondja Hajnal.

– Hát, bizony ez így van, te Hajnal. Na, holnap húsz szekér búzát küldök a malomba, aztán ha te ezeket is el tudod lopni, akkor én neked adom mind, ha nem akarsz király lenni helyettem. Minden szekérbe négy ökör lesz befogva és két-két ember fogja kísérni a szekereket.

– Jól van – mondja Hajnal.

Na, reggel mondja a Vajda az ő negyven emberének:

– Rakjátok meg jól a szekereket búzával, és menjetek velük a malomba. Csak ügyeljete, nehogy valaki ellopja tőletek a

szekereket, mert ha valaki el találja lopni, én titeket lelőlek.

Na, minden szekérhez odaáll két-két ember, megrakják búzával, és elindulnak békésen, húsz szekér egymás után sorban. Megérkeznek a malomhoz, megőrlik a búzát, felteszik a szekerekre, és elindulnak visszafele a liszttel.

Hajnal most már két korsót töltött meg pálinkával, aztán elindult, és eléjük került. Csakhogy, most valamilyen küszöbféléket készített – mint nálunk az ajtó előtt –, a pálinkás korsót a küszöb mellé tette. A küszöbre meg ráírta: „Hajnal meghalt.” Hajnal lefeküdt egy kicsit messzebbre és várt.

Na, megérkeznek az emberek a szekerekkel odáig, és az egyik kezdi olvasni:

– Hajnal meghalt. Nézzétek, ott fekszik, meghalva!

Na, mindenki odanézett, de csak messziről, mert meglátták a pálinkás korsót a küszöb mellett, és mondja az egyik:

– Gyerünk és igyunk, mert ha most már Hajnal meghalt, akkor nincs akitől féljünk, nincs aki ellopja a szekereinket.

Nekiültek valamennyien, és elkezdenek inni, egyik jobban, mint a másik, és gyorsan megitták az összes pálinkát. Mondja akkor az egyik:

– No, isten nyugosztalja! Gyerünk, induljunk tovább, hogy fogyjon az utunk.

Ezzel nekiindulnak mind a húsz szekérrel. Akkor Hajnal gyorsan felkelt, és eléjük vágott, de egy másik úton, mert már nagyon közeledtek az erdőhöz.

Na, ott megint odatett Hajnal egy küszöböt és ráírta: „Hajnal meghalt.” A küszöb mellé odatette a pálinkás korsót, lefeküdt, és halottnak tette magát.

Odaérkeznek a szekerekkel az emberek – már egy kicsit kótyagosak voltak és mondja az egyik:

– Hopp, álljunk meg, mert baj van. Hát Hajnal megint meghalt. De vajon melyik Hajnal, ez, vagy az, akit útközben láttunk? Igyunk még egyszer az emlékére, aztán nézzük meg, hogy ez-e Hajnal, vagy az a másik.

Mondja a másik:

– Igyuk meg mind, mert ami a kezünkben van, az nem hazugság, amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra. – És ezzel

mind megitták a pálinkát, és gyerünk, visszafelé, mert messze volt, ahova igyekeztek.

Na, ahogy eltávolodtak, Hajnal gyorsan felkelt, fogta az ökröket a szekerekkel, és elindította őket előre.

Amikor Hajnal a Vajda házához érkezett, és amikor a király meglátta őt a húsz szekérrel egymás után, bánatában és szégyenében elájult. Amikor feleszmélt, mondta Hajnalnak:

– Hát ember vagy, Hajnal! Hogy tudtad ellopni ezeket a szekereket?

– Ahogy tudtam, úgy tudtam – mondja Hajnal –, ezek most már az enyéme!

De az emberek nem mertek többet a király szeme elé kerülni, ment mindenki, amerre látott.

Na, a Vajda gondolkozott, hogy milyen próba elé állítsa még Hajnalt, aztán mondja egyszer neki:

– Te, Hajnal, még egy próbát teszek veled. Van egy lovam az istállóban, az istálló ajtajában áll majd egy ember, egy fogja a farkát, egy fogja a kötőfékét és négyen fogják a lábait, vagyis négyen a négy lábát. Ha ezt is el tudod lopni, akkor én nem vagyok többé király.

– Hát, királyom, ez nagyon nehéz dolog, de csak megpróbálom.

Na, este a király odarendelt hét embert és megmondta nekik, hogy hogy őrizték a lovat, hogy Hajnal ne tudja ellopni, mert akkor mind megöleti őket.

Elhelyezkedett minden ember a helyére, vagyis egyik az ajtóhoz, egyik fogta a ló kötőfékét, a másik a farkát és négyen a lábait.

Hajnal erősen törte a fejét, mit is tegyen, hogy is tegyen, hogy el tudja lopni a lovat. Akkor Hajnal egy öreg csavargónak változtatta át magát, rongyos ruhába öltözött, magához vett egy pálinkás korsót, és estefele bement az istállóba. Kérdezte az embereket, hogy nem engednék-e ott aludni a szalmán reggelig, mert kint nagyon hideg van.

– Dehogynem! – mondták ők, pláne, hogy meglátták nála a pálinkás korsót.

– Na – mondja Hajnal –, takarjatok jól be a szalmával, hogy éjjel ne fázzam. De legyetek szívesek, és ügyeljete a korsóra, mert

félek, hogy még eltörik.

– Ó, nagyon szívesen – mondták az emberek, különösen az, aki az ajtónál állt.

Na, Hajnal lefeküdt, és tette magát, hogy alszik. Még horkolt is. Mondja akkor az, aki az ajtónál állt:

– Jól alszik az öreg, gyertek, kóstoljuk meg a pálinkáját a korsóból!

Erre mind a heten jól meghúzták a korsót.

A pálinka jó volt, mint az enyém, hogy nem tudok eltelni vele.

Na, egy idő múlva megint mondja az egyik:

– Gyertek, igyunk még egy kicsit, kóstoljuk meg még egyszer, mert ilyen jó pálinkát már régen ittam. – Úgy van az, hogy minél többet iszol, annál több kell.

De Hajnal csak hegyezi a füleit ott a szalmában, és gondolja magában: csak igyatok, váljék egészségetekre!

Na, amikor mind megitták a pálinkát, valamennyien jobbra-balra dőltek tőle. Akkor Hajnal felkelt, hozott egy kötelet, odakötötte az egyik végét a jászolhoz és a kötél másik végét annak az embernek a kezébe tette, aki a ló kötőfékét fogta. Aki a ló farkát fogta, annak a kezébe tett egy kendercsomót, hogy fogja a ló farka helyett. Azoknak, akik a ló lábait fogták, egy-egy szalmacsutakot tett a kezükbe, így egy-egy karóhoz kötözve, mintha a ló lábait fognák. Azután Hajnal fogta a lovat, és gyerünk vele!

Amikor reggel lett, a Vajda kijött a házból – mert egész éjjel nem aludt, folyton Hajnalra gondolt. Amikor bement az istállóba, és látta, hogy az emberek mit tartanak a kezükben, és a ló nincs sehol, akkor a Vajda, a zsványok királya összeesett, és rögtön meghalt. Azóta nincs a zsványoknak királya. Amikor ezt látta Hajnal (ő is magában beszélt, úgy, mint én, amikor sok a gondom), mondja magában:

– Most gyerünk: apámhoz és a testvéreimhez, hogy elmeséljem nekik, milyen ereje van a pálinkának, hogy még sok ember megjárja vele.

Na, Hajnal elindult a negyven ökörrel, a húsz szekérrel hazafelé, az ő országába, a testvéreihez.

Most hallottam, hogy Hajnal is meg akar már nőszülni.

Én nem akartam ott ülni

*Egy vakondtúrásra ültem
És hozzátok elrepültem
Hogy az időt jól töltssem.
Vár a feleségem is,
Sütött palacsintát is,
Nincsen, aki megegye.*

ÖREGAPÓ KAKASA

(Egyes-egyedül csinált mese.)

Élt egyszer egy messzi országban egy öregember, akit Kakasos Öregnek neveztek, mert hogy nem volt neki csak egy kakasa és egy tyúkjá. Azok voltak az ő gyerekei. Teltek-múltak a napok a kakas meg a tyúk társaságában, öregapó néha-néha kiült a napra egy székre, hogy felmelegedjék.

Hát egyszer a kakas megfogja Öregapó szakállát, és megrázza. (Mert öregapónak hosszú, fehér szakálla volt, mint a selyem.) Mondja a kakas az öregnek:

– Tudja mit, Öregapó, jöjjön, kerekedjünk fel, és menjünk együtt világot látni. Maga öreg már, én meg egyedül nem tudok elmenni. Addig menjünk, amíg megjárni tud.

– Jól van, na – mondja Öregapó, és egyszer csak feláll, és azt mondja a kakasnak: – Várj, hadd gondoljam végig előbb, hogy merre felé is jártam régebben. – Mert azelőtt bejárta Öregapó a kakassal az egész világot. Felült a kakasra, és mentek, vagyis hogy repültek együtt, átszálltak hegyeken, völgyeken és vizeken, ahogy rövidebbnek gondolták az utat.

– Na, lányom – mondta Öregapó a tyúknak –, te maradj itthon, én elmegyek ezzel a legénnyel világot látni. Mert már öregecske vagyok, és lehet, hogy többet nem is mehetek.

– Jól van – mondta a tyúk –, menjetek, csak ügyeljete, nehogy útközben valami bajotok essen.

– No de nem jövünk ám haza estére – mondta Öregapó –, él Keleten egy király, aki nagyon sokat alszik. Odamegyünk, hogy egy kicsit felébresszük az álmából.

Azt mondja erre a kakas:

– Gyere, Öregapó, vedd a hátadra a tarisznyádat, és ülj fel rám, de aztán tartsd jó erősen magadat.

Na, felül öregapó a kakasra, hogy ne menjen gyalog, jól belefogózik a kakas fülébe.

– Mehetünk – mondja öregapó.

Na, repült a kakas az öreggel, olyan gyorsan repült, ahogy csak bírt. Estefele kukorékolt egyet a kakas, meglebegtette a szárnyát, mikor egy olyan dombhoz érkeztek, melyiknek a szélén erdőség volt.

Azt mondta akkor öregapó:

– Itt megállunk egy kicsit, és megpihenünk.

Na, pihennek egy kicsit, hát egyszer valami zajt hallanak, és meglátnak egy tyúkot.

Azt mondja Öregapó:

– No, gyerünk, hadd lássuk, kik és mifélek tanyáznak errefelé?

Hát nem is messzire egy falura bukkantak, ahonnan a róka minden tyúkot elhordott magának, hogy legyen télire ennivalója. Még közelebb mentek. Amikor egy tyúk meglátta őket, odafutott hozzájuk, és mondta:

– Ó, kakas uram, menj innét, mert nyomban itt terem a pimasz róka, és megfog téged is. Mert látod, én nem tudok repülni, nincsen szárnyam, hát addig itt kell üljek, amíg rám nem kerül a sor.

– Nem baj – mondja a kakas –, hadd, hogy jöjjön. Na, öregapó, mit csináljunk most ezzel az irgalmatlan rókával. Mert hogy ez csakis tyúkhúst enne.

Azt mondta akkor öregapó:

– Nem baj, majd én ások egy gödröt az útjába, és amikor jön, abba beleesik. De mivel ássam? Mert csak egy bicskám van. Így hát te kell kikapard a lábaddal a földet, te úgyis szeretsz kapirgálni.

Na, nekifognak ásni. Öregapó a bicskájával, a kakas a lábával. Nézi őket a tyúk, és mondja:

– No, most már mindjárt jönni kell a rókának.

Na, kimélyítik a gödröt, és csak a fenekét szélesítik ki, a tetejét befedik vékony ágacskákkal és levelekkel. No, öregapó meg a kakas elbújik egy bokor mögé, és hát estefelé volt már, és csakugyan jön a róka. Egy fehér tyúkkal! Meglátja a kakas, és mondja:

– Öregapó, nézd csak, a róka a mi tyúkunkat hozza. Én megyek, és a róka hátára ugróm.

– Ne ugorj! – mondta öregapó –, hadd csak, hogy jöjjön. – És mikor a gödör fölé érkezik, hát a róka egyből beleesett. Tört magának Öregapó egy jókora botot, és mondta:

– Na, te átkozott róka, sok tyúkhúst megettél, most gödörbe estél. Itt leszel te eltemetve.

Mikor a róka próbált kiugrani, az öreg a bottal jól fejbe verte. Na, akkorát szózott rá, hogy aztán már meg se moccant. Akkor azt mondta a kakas a tyúkoknak:

– Gyertek, üljetek a hátamra, hogy vigyelek haza!

Egyből felültek a tyúkok a kakas hátára, és a kakas velük éppen a saját falújáig repült. Na, amikor aztán letette a tyúkokat, azok szépen megköszönték neki a jóságát, akkor a kakas újból öregapóhoz röpült, mert még hosszú út volt hátra, hogy addig a királyig eljussanak, aki a hosszú alvást és a nagy semmittevést szerette, és sohasem dolgozott.

Na, felült Öregapó a kakasra, és mondta neki:

– Na, gyerünk most a Nagyalvó Királyhoz. Te majd tegyél le engem a király udvarában, aztán majd éjfélkor akkorát kukorékolj a király ablaka alatt, hogy úgy felriadjon hosszú álmából, hogy egy évig ne jöjjön álom a szemére.

Na, elrepül a kakas öregapóval Nagyalvó Királyhoz. Amikor odaértek, a kakas csendben berepült az udvarra, de olyan csendben, hogy még a kutyák se vették észre, öregapó lekuporodott egy sarokba egy halom ág mellé, azokat a királyné hozta még este a kemencéhez, mert a királyné reggel kenyérsütéshez készült, azért hozta az ágakat az udvarra, és még valami bürökszárakat is összehordott, hogy legyen neki tűzre.

Na, amikor eljött az éjfél, a kakas akkorát kukorékol, hogy beleremegett Nagyalvó Király udvara, és a király úgy felriadt, hogy kiugrott az ágyból, és aztán egy álló esztendeig nem tudott elaludni többet.

A királyné úgy megijedt, hogy amikor az ágyából kiugrott, ráesett a kotlóra, amelyik éppen a csibéit költötte, és megölte a kotlót is és a csibéket is. És még szét is nézett a házban, és a többi ágy alá is benézett, mert ott is ültek kotlók a tojásokon. Hát amint a kakas kukorékol, azokból a tojásokból a csirkék mind kiugráltak, de mind csupa kakaska lett. Attól fogva maradt meg az a mondás, hogy „ha éjjeli kakaskukorékoláskor ültetsz kotlót, akkor csupa kakas kel majd ki”. (Amelyik asszony sok kakast szeretne, tegyen így.)

Egy kakasra felültem,

Rajta hazarepültem.

Egy tyúkra is felültem,

Majdhogy sárba nem dültem.

TÜNDÉRKIRÁLYFI

(Vannak a világon dolgok, amikért nagyon megszenved az ember, amíg sikerülnek.)

Élt egyszer egy faluban egy szép fiatal lány. Egy öreg nagyanyján kívül nem volt neki senkije. A lány szorgalmas volt. Csöppet se lusta. Kijárt az erdőbe fát gyűjteni, a ház körül tartott egynéhány baromfit és egy-egy malackát is.

Na, egyszer a lány átment azon a réten, amelyik az erdő közelében volt, hogy fűvet szedjen a malackájának. Járkálás közben – a fű elég nagyra nőtt – nézelődött erre-arra, hátha tudna fogni egy madarat, amit megehetnének. Hát egyszer csak észreveszi, hogy az egyik bokorban egy madár van elbújva, de egy kicsit nagyocska volt – ahogy én láttam, akkora, mint egy gólya, és még tán nagyobb is valamivel. Na, amikor a lány meglátta, egy kicsit megijedt a madártól. De a madár az egyik lábára sántított, nem tudott járni, illetve felrepülni.

– Ejnye – mondja a lány –, megfoglak, és hazaviszlek, és egy jó levest csinállok belőled.

Megszólal erre a madár:

– Ó, te szép nagylány, ne egyél meg engem. Inkább vigyél szépen haza, és kösd be a lábamat, mert ha meggyógyulok, hasznodra leszek.

Na, a lány fogta a madarat, hazavitte, de nem volt hova tegye, csakis a saját szobájába, a kemence mellé, hogy ott majd nem fázik. Aztán naponként etette, azzal, amit ő is evett, és a lábát bekötötte.

Na, egy idő múlva a madár lába gyógyult, járkálni kezdett, és már megpróbált repülni is.

Mondja egyszer a lány a madárnak:

– Hát, most mit csináljak veled? Vágjam le a fejed, vagy engedjelek szabadon, hogy menj isten hírével?

Feleli a madár:

– Kedvesem, jó gazdasszonyom, tarts még legalább egy évig magadnál, hogy teljesen meggyógyuljak és megerősödjek, mert egyszer majd hasznodra leszek.

– Na, jól van – mondja a lány –, legalább lesz valaki, aki velem legyen.

Telik, múlik az idő, eltelik az esztendő, és a madár nagyon szép és erős lett.

– Na, most már letelt az esztendő, elmehetsz!

A madár a szoba közepén állt, egyszer csak megrázta magát, nyomban lehullottak a tollai, meg a bőre. Hát egy perc alatt gyönyörű legénnyé változott, és mondja a lánynak:

– Én a Tündérr királyfi vagyok. Téged sosem hagylak el! Ha akarod, férjed leszek, téged feleségül veszek.

Amikor a lány meghallotta, mit mond neki Tündérr királyfi, nagyon megörült. De már beesteledett, úgy hogy lefeküdtek, és jól aludtak, mint afféle fiatalok.

Másnap reggelre Tündérr királyfi megint madárrá változott. Megijedt a lány, hogy mi lesz most vele. De este a madár megint megrázta magát, és most még gyönyörűbb legénnyé változott, mint amilyen előbb volt. Mondja neki a lány:

– De hát, férjem, nem jóra visz ez így!

– Ó, feleségem, jóra fog ez válni, csak ne mondd meg senkinek, mert ha megmondod, rosszul jársz.

Na, megint lefekszenek, és reggelre Tündérr királyfi megint madárrá változott. A lány még jobban elkeseredett, hogy most mit is csináljon.

Akkor a nagyanyja megkérdezte:

– Hát, mi lesz azzal a madárral, amelyiket hazahoztál és gondoztál?

– Jaj, ha látnád, hogy az milyen gyönyörű legény éjjel! Az egész világon nincs szebb nála. De azt mondta, meg ne mondjam senkinek. Nem tudom, meddig tarthat ez így?

Akkor azt mondja az öregasszony:

– Jó lenne, ha a tolláit és a bőrét a tűzbe dobnád, de az nagyon bűdös lenne. Tudod mit, lányom, legjobb lesz, ha a malacodnak adod, hogy egye meg, és akkor, mikor felkel, nem tud madárrá változni.

– Jól mondja maga, nagyanyám, csak hogy ő meghagyta nekem, hogy senkinek meg ne mondjam, mert rosszul járok.

– Ó, ne félj te semmitől, mert szép és fiatal vagy. (Tiszta igaz, hogy nagyon szép volt, én is láttam. Fehér volt, mint a harmat,

szeme fekete, mint a szeder, a szája kicsi, mint az enyém. Csak az asszonyom mondja néha, hogy nagy a szám.)

De a Tündérr királyfi is szép volt, mint a ráolvasás mondja:

Kedves szőke galambom

Egy korty vízzel mosdatom

De a nagyobb legénynek

Egy üst víz kell szegénynek.

Na, este lefekszenek a fiatalok, nagyon vidáman, a lány éjjel felkelt, vette a tollakat, kivitte a malacához, és elibe dobta. A malac azonnal megette a tollakat. Hanem amikor még elkezdte tépdésni a tollakat a bőrrel együtt, Tündérr királyfi felébredt és mondja:

– Hej, te ravasz vénasszony, miért elegyedtél bele a mi dolgunkba? Neked pedig, feleségem, meghagytam, hogy ne mondd meg a világon senkinek! Ha csak még egy napig maradhattam volna a tollaimban, nem lett volna külön legény nálam az egész világon. Most én világgá megyek, és te csak akkor fogod megszülni a gyermekedet, akit magadban hordozol, amikor én a kezemet rád teszem. – Ezután Tündérr királyfi fogta magát és világgá ment.

Na, a lány ott maradt nagyanyjával, mind a ketten erősen elkeseredtek, hogy most már mi lesz velük. De a lány nem is vette figyelembe azt, amit neki Tündérr királyfi mondott: hogy csak akkor fogja megszülni a gyermekét, ha ő ráteszi a kezét.

– Na, mindegy most már – mondja az öregasszony. – Hadd el, kislányom, találsz te magadnak majd másikat!

– Jaj, nagyanyám, ilyen szép legényt nem találok sehol, az egész világon. De nekem nem is kell más!

Na, múlik az idő és egyszer csak érzi a lány, hogy nagyon súlyos – úgy, ahogy az öregek mondják. – Azt mondja akkor a lány:

– Na, nagyanyám, én most levágom ezt a malacot, mert már megnőtt, és utána útnak indulok. Ameddig meg nem találom Tündérr királyfit, meg se pihenek.

Mondja akkor az öregasszony:

– Hát, lányom, én most már nem tudok neked tanácsot adni. Tégy úgy, ahogy az isten megsegíti!

Na, este lefeküdt a lány, vagyis hogy már asszony, és éjjel azt álmodta, hogy egy szép, aranyhajú gyereke van és a gyerek megkérdezte:

– Anyám, hol van apám?

– Hej, fiam, azt én is szeretném tudni, hova ment!

Mondja akkor a gyerek:

– Anyám, az apám keletre ment, ott van neki egy híres palotája.

Ezután felébredt az asszony, és egyre azon gondolkozott, mi lesz most vele.

Na, reggel felkelt, levágta a malacot, megrakta a tarisznyáját, és útnak indult keservesen sírdogálva, hogy miért is nem hallgatott Tündérr királyfira. Ment, mendegélt országúton, vízparton, de úgy el volt keseredve, hogy még a föld is sírt alatta, úgy sajnálta őt.

Hát, amint a víz partján mendegélt, egyszer csak jön feléje két farkas. Már messziről meglátta a farkasokat, és azt gondolta: „Vége az életemnek, ezek felfalnak engem.” Sok ruha volt rajta, úgy volt öltözve, ahogyan régen a román asszonyok jártak, mert ha miniszoknyában lett volna, nem szabadul meg, hiszen akkor nem tudta volna eltakarni magát a szoknyájával. Na, elbújt hirtelen egy túskebokor mögé, vagy két szoknyáját a fejére borította, és leguggolt. Amikor odaértek a farkasok, elmentek mellette. Csak éppen feléje pislantottak, és továbbmentek, nagy lihegve. Egy kis idő elteltével aztán felemelkedett, lement a vízhez, ivott egy keveset, a nagy ijedségre. Ahogy ivott, mindjárt felmelegedett egy kicsit.

Na, amikor ki akart lépni a vízből, egyszerre csak jön feléje egy nagy hullám, majdnem felborította ott a parton. De ő szerencséjére kilépett a vízből éppen akkor, amikor egy nagy testű hal meg akarta fogni, hogy bekapja. Szerencséje volt, hogy a nagy testű hálnak a hasa leért a földre, és nem tudott továbbúszni. Mert ha még egy lépésnyit tudott volna tenni a hal, ott helyben lenyelte volna az asszonyt.

Na, kijön az asszony a nagy ijedség után a vízből, és azt gondolta magában: „Megint a halál torkában voltam. Így jár az, aki nem hallgat a férjére.”

Aztán megint elindul a szegény asszony, és megy tovább. Megy, megállás nélkül, rövidíti az utat, bár nem tudta, hogy hova megy. Csak ment egyre kelet felé.

Na, amint a víz partján egyre kelet felé tart, egyszerre csak nagy forgószél kerekedik, majdhogy a levegőbe nem emeli az asszonyt a sok szoknyájával, és majdhogy a vízbe nem dobja.

– Ó, istenem – mondja –, de nagy keresztet raktál a vállamra, de nehezen hordom.

Na, alighogy elindul az úton, máris újabb baj érte: az útnak a víz mellett vége szakadt, egy nagy sár állt előtte, de akkora, hogy még a széle sem látszott. Na, most megállt egy helyben, és gondolkozott, merre is menjen, mert neki csak előre kellett haladnia. Hát, felgyfirte a szoknyáit, térdig belegázolt a sártengerbe. Lépegetett a sárban, nézett előre, nézett hátra, egyszer csak látja, hogy megy két ember utána, két tevével. Amikor az emberek a közelébe értek, rákiáltottak az asszonyra, hogy álljon meg. Ő, szegény, még jobban megijedt. Elszaladt volna, de már térdig gázolt a sártengerben. Egyszerre csak elesett, és tele lett sárral. De az emberek csak azon igyekeztek, hogy utolérjék. Amikor a közelébe értek, látja ám a szegény asszony, hogy mindegyiknek egy-egy nagy kés van a kezében. Akkor összetette a két kezét, és hangosan kiáltotta, hogy szánják meg, mert teherben van, és szeretné meglátni a gyermekét. Amikor az emberek odaértek, az egyik azt mondja:

– Ó, te asszony, mi nem akarunk bántani téged! Segíteni akarunk, hogy kikerülj ebből a nagy sárból.

Kérdezte az asszony:

– Hát, ha nem akartok megölni, akkor mire kell nektek az a nagy kés?

– Ezzel ne törődj, te asszony. Majd meglátod, mi minden van itt ebben a nagy sárban. Csak gyere, és ülj fel a tevére, mi is felülünk, ha nem ülsz fel, sohase kerülsz ki ebből a nagy mocsárból, itt maradsz, míg a világ!

Na, a szegény asszony nagyon félt, de egy idő múlva mégis azt gondolta: „Hát felülök a tevére, mert nekem már úgyis mindegy, csak meg kell hálnom.”

Na, alighogy felült az egyik ember segítségével a tevére, hát kibukkan a sárból egy nagy, legalább öt méter hosszú kígyó. Akkorát csapott a farkával, hogy majdnem leverte az asszonyt a tevéről, és rögtön utána a tevé lábára tekeredett. Most már látta, hogy miért kellett a kés, mert az egyik ember azonnal leugrott a tevéről, és kettévágta a kígyót: az nyomban a vízbe esett.

– Na, látod asszony, mire kell nekünk a kés. Te úgy indultál útnak, mintha csak a fonóba mennél.

Na, mentek, mendegéltek, és már majdnem kikerültek a nagy sártengerből, amikor egy másik, még nagyobb kígyó ugrott eléjük, a farkával akkorát vágott az asszony hátára, hogy majdnem felrepedt a rékli rajta, és mondja:

– Hej, ti öltétek meg a testvéreimet – mondja a kígyó –, nem mentek ti innen tovább! – És ez is a teve lábára tekeredett úgy, hogy a fejével majdnem elérte az asszonyt, és majdnem megölte.

Akkor megint leugrott az egyik ügyes ember, és kettévágta ezt a kígyót is, úgy, mint a másikat.

Na, nagy nehezen kikerültek abból a nagy sárból. Amikor kikerültek, az emberek leemelték az asszonyt a tevéről.

– Na, drága asszonyka, te hová mész?

– Hát, halljátok csak, hogy jártam a férjemmel. Most megyek, hogy megtaláljam. De már egy éve, hogy mind megyek, és nincs senki, aki megmondaná, hogy kelet felé merre van annak a híres Tündérr királyfinak a palotája.

– Na, te asszony, addig menj, amíg el nem jutsz Irgalom Anyóhoz. Ő talán meg tudja mondani neked, mert ezek az öregasszonyok igen sokat tudnak.

– Ó, hogy az isten legyen veletek az utatokon, és köszönöm a segítséget!

Na, megint útnak indult az asszony. Elérkezett egy nagy erdőbe. Igen ám, de már beesteledett, hol fog ő most aludni? Már nagyon elcsigázta a vándorlás. Egyszer csak gyertyafényt pillantott meg, de alig-alig pislákkolt, mert gyertya volt, nem mécses. Amikor odaérkezett, kopogtatott az ajtón. Az öregasszony rögtön megkérdezte, ki az, és mit akar? De az asszony már annyira félt, hogy azt gondolta, hátha most a rablók kezébe kerül? Amikor meghallotta az asszonyi hangot, megnyugodott egy keveset, és mondja:

– Én egy szerencsétlen asszony vagyok, akire most itt az erdőben szakadt rá az éjszaka. Lennél szíves megengedni, hogy itt aludjak nálad az éjszaka?

Mondja erre az öregasszony:

– Nagyon szívesen megengedem, csak igyekezz, hogy hamar lefeküdjünk, mert errefelé rablók járnak, nehogy meglássák a gyertya világát.

– Jól van, öreganyám.

Na, levetkőztek, lefeküdtek, és az asszony elmondta, hogy hogy járt.

– Na, nincs semmi baj, majd holnap reggel továbbmész.

Reggel felkeltek, Irgalom Anyó mosdóvizet adott neki, azután meg egy guzsalyt aranyszöszsel, és mondja:

– Amikor megérkezel Tündérr királyfi palotájához, fogj hozzá a fonáshoz. De előbb menj el a nénémhez, ő jobban útbaigazít, mert ő még keletebbre lakik.

Na, megköszöni az asszony az útbaigazítást, és elindul szántóföldeken, parlagon keresztül. Merthogy az országútnak itt már vége szakadt. De ő mindig csak azt nézte, hol, merről kel föl a nap.

Igen ám, de már nagyon elnehezedett, mivel már a szülési idő is elmúlt. Már alig bírták a lábai, éhes is volt, és nem volt mit egyék. Azért csak összeszedte magát, és reménykedve gondolt rá, hogy talán megtalálja az öregasszony nénjét, és ő meg majd megmondja, hol van Tündérr királyfi palotája.

Na, elérkezett egy nagy ugarhoz, megindult rajta keresztül, de azon csak itt-ott volt egy-egy kökénybokor. Egy idő múlva leült pihenni egy kicsit, és így szólt az éhező asszony:

– Most megint nagy veszélyben vagyok, mert itt éhen és szomjan halhatok. – Na, alighogy ezeket kimondta, egy vadkecske mekegését hallotta meg. Felállt, körülnézett, hát a kecske egy másik bokorban volt. Az egyik lábára sántított, lépni sem tudott. Éhes volt a kecske is. Odament, hogy megnézze, de a kecske, amikor meglátta az asszonyt, elugrott volna, ha tudott volna. Az asszony, mikor látta, hogy nem tud járni, szedett egy kis füvet, és odaadta a kecskének, hogy megegye. Ej, hiszen ez jó dolog, a kecskének teje van. Amikor a kecske látta, hogy az asszony hozott neki füvet, és nem bántja, nagyon hamar megszeliődött. Az asszony még meg is simogatta a kezével, utána megfogta a csöcsét, de a kecskének nagyon kemény volt a tőgye. Akkor fogta magát és elkezdte szopni, ez a kecskének is jólesett, mert a tőgye nagyon kemény volt már, úgy látszik, elvesztette a kisgidáját.

Na, szopott az asszony, jóllakott, és megpihent ott, a kecske mellett. Azután megint útnak indult, és ment egyenesen Jótett Anyóhoz. Ment, mendegélt napokon és éjszakákon keresztül, amíg

elérkezett Jótett Anyó kunyhójához. Amikor az asszony meglátta az öregasszony házát, úgy érezte, mintha az a Tündérr királyfi palotája lenne.

Már beesteledett, és az öregasszony éppen a töltesen üdögélt az ajtó előtt, és puliszkát készített vacsorára. Amikor odaérkezett az asszony, jó estét köszönt.

– Öreganyám, teszel-e jót velem is?

– Teszek, lányom! Aztán mi szél hozott erre, amerre nem sok vándor jár?

– Hát, elmondom neked, öreganyám, de csak akkor, ha leszel szíves és megengeded, hogy itt aludjak éjszakára.

– Adok helyet, lányom! És adok neked vacsorát is, éppen egy kis puliszkát főzök, ebből te is ehetsz.

Na, leültek vacsorázni, aztán az asszony elmondta, hogyan járt ő Tündérr királyfival.

– Na, nincs semmi baj – mondja az öregasszony –, majd én is megsegítlek. Most már csak vagy két-három hétig kell menned. Én megmutatom neked azt az utat is, amelyik egyenesen Tündérr királyfi palotájához vezet.

Örömeben az asszony még aludni sem tudott.

Na, reggel felkeltek, megreggeliztek, aztán azt mondja az öregasszony:

– Nézd, adok neked egy aranykotlóst, kiscsirkékkel. Amikor megérkezel a palotához, engedd őket szabadon, és vigyázz rájuk. És adok még neked egy pogácsát, és egy üveg vizet is az útra. Az nem fogy el addig, ameddig megérkezel a legöregebb nénénkhez, Hűség Anyóhoz. Ő majd jobban meg tudja mutatni az utat, mert még közelebb van kelethez.

Na, az asszony megköszöni az ajándékot és a jó tanácsokat, aztán útnak indul, és megy egy álló héten át, amikor elérkezik egy nem nagyon nagy, de igen sűrű erdőhöz. Ott, abban az erdőben volt a Hűség Anyó háza, csak hogy nem tudta, hogy hogy jusson el oda, mert az út járatlan volt, belepte a fű és a bokor. De egyszer csak talált egy keskeny ösvényt, ezen járt az öregasszony is. Egyszer csak hallja, hogy „top-top”, vagyis hogy jön az öregasszony a botjával, ahogyan az öregasszonyok szoktak járni.

Amikor közelebb ért, mondja az asszony:

– Jó napot, öreganyám!

– Járj szerencsével, lányom. De hát mit keresel te erre egymagadban, hiszen itt átkozott csavargókkal is találkozhatasz.

– Ó, drága öreganyám, hallgasd meg, hogy jártam én a férjemmel, most hozzá mennék, hogy megtaláljam. Itt, keleten van egy híres szép palotája Tündérmkirályfinak.

– Na, nincs semmi baj, lányom, pihenj egy kicsit itt nálam, aztán megmutatom neked az utat, amelyiken menned kell és adok neked három aranyalmát. Ha odaérsz, játsszál velük. Adok neked még egy hamis kutyát is, hogy megvédjen minden veszély ellen. De bizony a férjed megnősült, egy boszorkány lányát vette el.

Mondja erre az asszony:

– Nem bánom én, nekem csak az kell, hogy tegye rám a kezét, hogy tudjam megszülni a gyermekemet.

– Csak arra ügyelj, hogy semmit ne igyál a boszorkány kezéből, mert ha iszol, rögtön meghalsz.

Na, elindult az asszony a kutyával együtt. Ahogy mentek az úton, egyre beszélgetve, egyszer csak eléjük ugrik egy bokorból egy farkas, és nekiugrott a kutyának. De a kutya rögtön széttépte, és ott hagyta az úton.

Na, nagy nehezen megérkeztek a palotához, az asszony leült pihenni egy kicsit, mert már alig tudott menni szegény, amilyen nehéz volt már, hiszen már három éve múlt, hogy nagy teherben volt.

De mondok nektek most valamit Tündérmkirályfiról is. Ahogy ő eljött a feleségétől, végig gyalog, nagyon el volt keseredve, el is tévedt az úton, és elérkezett az óriások országába. De ott nem volt szabad más embernek járkálni, csakis az óriásoknak.

Na, ahogyan mendegélt Tündérmkirályfi, összetalálkozott egy hatalmas óriással, olyan magas volt, mint egy juharfa.

– Hej – mondja az óriás –, jó hogy bejöttél az országomba, nem is mérsz el innen többé sehova. Gyere csak, állj ki velem!

Akkor az óriás nekiugrott Tündérmkirályfinak, megfogta, és földhöz vágta. Felugrott Tündérmkirályfi, kitépett egy vastag fát, azzal úgy fejbe vágta az óriást, hogy a feje akkorát csattant, hogy idáig hallatszott. Nem tudom, ti nem hallottátok-e?

Na, fogta magát Tündérr királyfi és továbbment, és megint találkozott egy még nagyobb óriással.

– No, gyermekem, jó hogy mihozzánk jöttél, adunk mi neked enni is, s munkát is.

– Nem bánom – mondja Tündérr királyfi –, elszegődöm egy évre, csak mondd meg, mit fizetsz nekem?

– Hát ha egy egész évig szolgálsz nálam, azt a lovat adom neked, amelyiket kiválasztod. Ha a szolgálatot nem bírod ki végig, akkor a fejed marad itt, ezen a karón úgy, mint ezeké itt, a kerítésen.

Na, de az év csak három napból állt.

– Hát, mi lesz a dolgom? – kérdezte Tündérr királyfi.

– Itt van ez a kétökrös szekér, és mindennap hoznod kell vele az erdőből egy szekér fát.

– Jól van – mondja Tündérr királyfi.

Másnap reggel már a helyén volt. Befogta az ökröket a szekérbe, és gyerünk az erdőbe. Az óriás tett a tarisznyájába ennivalót, mellé adott egy csobolyó vizet is (amilyen a németeknek is volt Eleken. Amikor kapálni mentünk, mi is csobolyóból ittuk a vizet.).

Na, a vízbe valami olyan orvosságot kevert, hogy aki abból a vízből ivott, rögtön elaludt. Amikor az erdőbe ért Tündérr királyfi, megreggelizett, aztán ivott, de nagyon keveset. De az ökrök ki voltak tanítva, hogy amikor a szolga elalszik, elinduljanak a szekérral hazafelé.

Na, Tündérr királyfi megrakta a szekeret fával, és elindult lassan az ökrökkel. Estefelé érkezett haza. Az óriás csak nézett, hogy ő is ott van a szekéren.

– No, megjöttél, szolgálám? – mondja az óriás.

– Meg – mondja Tündérr királyfi.

Na, másnap reggel is befogta az ökröket, és elindult az erdőbe. De most az óriás több ételt tett a tarisznyájába, hogy arra többet igyék.

Na, amikor Tündérr királyfi megérkezett az erdőbe, megint leült, és nekifogott az evésnek, ivott is vizet, de csak nagyon keveset, aztán nekifogott, és megrakta a szekeret fával. De munka közben kicsit eltörődött, és azt gondolta Tündérr királyfi: „Lefekszem egy kicsit, hiszen van még elég időm estig.” De, ahogy lefeküdt, rögtön el is aludt. Amikor látták az ökrök, hogy alszik, elindultak hazafelé. De

nem értek messzire, mert jött egy vadkecske, és ahogy futott, rálépett Tündérrkirályfira, ő ettől nyomban felébredt, és észrevette, hogy elmentek az ökrök. Gyorsan az ökrök után futott, visszahajtotta őket az erdőbe, mert a szekeret otthagyták. Aztán hazaindultak, csak egy kicsit később érkeztek meg.

Az óriás a kapuban várta. Láta, hogy a szolgálja is jön. Na, megint mondja az óriás:

– Na, te is megérkeztél, szolgám?

– Megjöttem, igen – mondja Tündérrkirályfi.

Akkor az óriás bement az istállóba, és megverte az ökröket, amiért nem jöttek hamarabb haza Tündérrkirályfi nélkül.

Na, Tündérrkirályfinak már csak egy napja maradt az évből, és másnap megint még jobb ennivalót tett az óriás a tarisznyájába, és még több vizet adott hozzá.

Na, elkészült Tündérrkirályfi is, befogta az ökröket, és felült a szekérrre.

– Csá, hoje, ökreim, menjünk még egyszer az erdőbe, mert ma betöltöm az évet ennél a kutya óriásnál!

Na, elindulnak az ökrök a szekérrrel, de most már tudták az ökrök, hogy hova kell menjenek. Amikor megérkeztek, Tündérrkirályfi megint leült reggelizni. Jól evett és vizet is ivott, aztán nekifogott és megrakta a szekeret még jobban, mint eddig.

– Á – mondja Tündérrkirályfi –, most már megraktam a szekeret, lefekszem egy kicsit, mert van még időm.

Na, azonnal el is aludt. Az ökrök, amikor látták, hogy Tündérrkirályfi mélyen alszik, elindultak a szekérrrel, de igyekeztek, mert ha nem igyekeznek, megint verést kapnak az óriástól.

Hej, most távolodik már a szekér az erdőből, Tündérrkirályfi még mindig alszik. De nézd csak, a jó isten odavezérelt egy farkast, és, amikor Tündérrkirályfi mellé ért, elkezdett üvölteni, és a lábához kapott, hogy megmarja, mert éhes volt. Ekkor Tündérrkirályfi felugrott, elkiáltotta magát, megfogta a farkast a farkánál fogva jól megforgatta, és elröpítette a levegőbe úgy, hogy éppen az ökrök elé esett az úton. Az ökrök nagyon megijedtek, nem mentek tovább a szekérrrel, de visszafelé sem tudtak már farolni.

Na, addigra Tündérrkirályfi is odaérkezett, megfogta a farkast, és feldobta a szekérrre a fák tetejére.

Hát megérkezik a szekérral, de az óriás most már biztosra vette, hogy az ökrök Tündérrkirályfi nélkül érkeznek haza. Amikor őt is meglátta a szekéren, majd hogy meg nem pukkadt mérgében. (Ahogyan mondják: az embernek szerencséje is legyen az esze mellé.)

– Na, megérkeztél te is, szolgám, az ökrökkel?

– Megérkeztem, igen – válaszolta Tündérrkirályfi. – Csak egy kicsit késtem, mert elfutottam, hogy megfogjam ezt a farkast, a bőre jó lesz télire kucsmanak.

– Hát, most már semmi baj sincs – mondja az óriás –, holnap reggel kiválasztod azt a lovat, amelyik neked tetszik. Van tizenegy lovam, biztosan találsz közöttük egyet, amelyik megtetszik neked.

– Jól van! – mondja Tündérrkirályfi.

Na, este lefeküdtek, de az óriás nem tudott mérgében aludni.

Az óriás feleségét Szfilának hívták. Mondja az óriás a feleségének:

– Mit csináljunk ezzel a szolgálival? Hogyan tudnánk becsapni?

– Ó, ez nagyon könnyű – mondja Szfila. – Kivesszük a tíz lónak a szívét, és valamennyit beletesszük a szürke lóba. – De ez a szürke ló volt a legrosszabb az óriás lovai között.

Na, nekifogtak, kivették a tíz lónak a szívét, és beletették a szürke lóba. De az óriásnak volt egy papagája is, ez mindent kihallgatott, amiről beszélgettek.

Na, reggel, amikor felkelt Tündérrkirályfi, a papagáj odament, és mondja neki:

– Te szolga, eltöltöttél egy évet a gazdámnál, csak arra ügyelj, hogy a lovak közül csak a szürkét válaszd, mert az téged nem úgy fog vinni mint a szél, hanem mint a gondolat.

– Köszönöm szépen – mondja Tündérrkirályfi.

– Na, szolgám – mondja az óriás –, gyere, hogy fizesselek ki! – Bementek az istállóba: – Nézd, itt van tíz ló és egy gyenge, beteges, itt, az ajtó mögött. Ezt nem is vesszük figyelembe.

Na, megnézte a lovakat Tündérrkirályfi, mind szép volt, mind a tíz ló, kövér, mint a sárgadinnye.

– Ó – mondja Tündérrkirályfi –, nem kellenek nekem ezek a kövér lovak. Nekem jó lesz ez a szürke is, az ajtó mögöl.

– Ó, az nem lehet, mert az egész világ kinevet engem is, meg téged is, hogy ezekért a csontokért szolgáltál te nálam!

Mert a szürke ló csupa csont volt már.

Mondja ekkor Tündérr királyfi:

– Én nem törődöm senkivel, nekem csak ez a szürke tetszik! Megelégszem a szürkével, csak képes legyen engem hazavinni.

– Na, vigyed! – mondja az óriás. De az óriás azt mondta a szürkének, hogy Tündérr királyfit csak a falu széléig vigye, ott hemperedjen le a földre, hogy Tündérr királyfi azt gondolja: nem tud továbbmenni.

Tündérr királyfi elkötötte a jászoltól a lovat és kivitte. De a szürke tettette magát, hogy nem tud menni. De a papagáj megsúgta a Tündérr királyfinak, hogy jól sarkantyúzza meg a lovat a hasánál, akkor majd megy.

Na, felugrott Tündérr királyfi a szürke lóra, az óriás utánuk nézett, azt hitte, hogy majd lefekszik a szürke Tündérr királyfival együtt. Igen ám, de Tündérr királyfi amikor elhagyta a falut, jól megsarkantyúzta, és most már muszáj volt neki menni. Most már látta a szürke, hogy ez már nem tréfa, és kérte Tündérr királyfit, hogy szálljon le egy kicsit róla, hogy meg tudja magát rázni egy kicsit. Tündérr királyfi leugrott a lóról, az háromszor megrázta magát, azután mondja Tündérr királyfinak:

– Na, gazdám, most már ülj fel rám, és most hogy vigyelek, mint a szél, vagy mint a gondolat? – Mert abban az időben a lovak is tudtak beszélni.

Mondja Tündérr királyfi:

– Csak úgy vigyéél, hogy az úton senki utol ne érjen.

Hej, de az a kutya óriás rögtön segítségül hívta a testvérét, mondta neki, hogy Tündérr királyfi ellopott tőle egy lovat.

– Na, itt van az enyém, testvér, ülj fel rá!

Na, felül az óriás a testvére lovára, jól megsarkantyúzta, és amikor Tündérr királyfi közelébe ért, azt mondja az óriás lóva:

– Ó, anyám, várj meg, mert ez úgy sarkantyúz engem, hogy majd szétrepedek.

Mondja erre a szürke:

– Fiacskám, én nem tudlak megvárni, te rúgj fel, vess egy bukfencet, dobd le az óriást a hátadról, és gyere utánunk.

Akkor nagyot ugrott az óriás lova, a hátára fordult, és az óriás pontosan fejfel esett a földre. Rögtön kitörött a nyaka, és meghalt. A ló pedig elindult Tündérmkirályfi nyomába.

Na, megérkezett Tündérmkirályfi a palotájába. De amikor vitte volna a lovakat az istállóba, eléje jött egy boszorkány a lányával. A lány odaugrott Tündérmkirályfihoz, és megcsókolta. Tündérmkirályfi csak bámult, hogy mi fog most vele történni? Mert így még nem járt soha. Akkor azt mondja az öregasszony:

– Figyelj rám, Tündérmkirályfi, te árva gyerek vagy, nincs senki a világon.

– De van ám nekem! – mondja Tündérmkirályfi –, feleségem is van, csak éppen nincs itthon.

– Ó – mondja az öregasszony –, az míg a világ, soha nem jön ide! Most csak gyere, Tündérmkirályfi, hadd együnk egy keveset. Lásd, ez a lány főzött a te számodra is, aztán majd lesz még időnk ezekről a dolgokról beszélgetni.

De a boszorkány tett valamit az ételbe, úgy, hogy Tündérmkirályfi semmit se tudott ellene mondani.

Na, telik az idő, jó sora lett a boszorkánynak és a lányának. Még cselédjük is volt.

Egyszer a szolgáló kiment az országútra, hát meglát ott egy asszonyt egy aranyguzsallyal és egy aranyorsóval, amint fonogat. Akkor a cselédlány befutott a házba, és mondja az asszonyának, hogy mit látott ő. Mondja a gazdasszonya:

– Eredj és vedd meg tőle. Adj érte annyit, amennyit kér!

Na, kimegy a szolgálólány, és mondja az asszonynak, hogy adja el neki a guzsalyát, mert jól megfizeti. De az asszony azt mondta, hogy neki nem kell a pénz, hanem csak az, hogy a gazdasszonya engedje meg neki, hogy lefeküdjön a férjével egy ágyba.

Ment a cselédlány, és átadta az asszonyának az üzenetet.

– Na, nem baj – mondja a gazdasszonya –, este, lefekvés idején majd behívjuk.

Amikor eljött az este, jól megvacsoráztatta a férjét, vagyis Tündérmkirályfit, és úgy meg is itatta, hogy lerészegedett. Akkor bevitte a szobába, lefektette, aztán hívta az asszonyt, a guzsallyal, hogy feküdjék melléje.

Na, bejött az asszony, és lefeküdt Tündérrkirályfi mellé, de az nem tudott erről semmit, mert ittas volt. Az asszony egyre várta, hogy majd ráteszi a kezét, hogy megszülhessen a gyermekét.

Reggel jött Tündérrkirályfi felesége, és mondja az asszonynak:

– Na, most pedig kérem a guzsalyt!

Az asszony odaadta a guzsalyt és megint kiment az országútra. Jaj, nagyon el volt keseredve. Akkor elővette az aranykotlóst a kiscsirkéivel. Ezt is meglátta a szolgálólány, és megmondta a gazdasszonynak, hogy mije van az asszonynak. A gazdasszony megint elküldte, hogy vegye meg az aranykotlóst a csirkékkel együtt.

– Nem kell nekem a pénz, csak engedje meg, hogy lefeküdjem a férjével egy ágyba – mondja az asszony.

Na, megint bemegy a szolgálólány, és megmondja ezt a gazdasszonynak.

Mondja erre a gazdasszonya:

– Jól van, de csak majd este, amikor eljön a lefekvés ideje.

Na, amikor este lett, megint jól megetette és berúgatta a férjét, aztán lefektette. Hívta az asszonyt is, hogy feküdjék le a férje, vagyis Tündérrkirályfi mellé.

Az asszony megjött, lefeküdt Tündérrkirályfi mellé, de az úgy aludt, mintha meghalt volna. A szegény asszony feléje fordult, hátha most felébred, de Tündérrkirályfi úgy be volt rúgva, hogy csak a reggelinél ébredt fel.

Na, megint elkecseredett a szerencsétlen asszony, hogy nem tette rá a kezét, hogy megszülhessen a gyermekét. Megint kiment szegény az országútra, a megszokott helyére és elkezdett játszani az aranyalmákkal, amelyeket Hűség Anyától kapott.

Na, megint odament hozzá a szolgálólány, és meglátta, hogy játszik a kis aranyalmákkal. Ment és elmondta a gazdasszonynak, hogy ott kint, annak az asszonynak, van három aranyalma, és játszik velük. Megint elküldte a cselédjét, hogy vegye meg az aranyalmákat, akármennyit is kér értük az asszony. A cseléd odament az asszonyhoz, és kérte, hogy adja el az almákat.

– Nekem nem kell pénz, csak hagyja, hogy aludjam a férjével – mondja az asszony.

Na, visszajön a cselédlány, és megmondja a gazdasszonynak.

– Na. semmi baj, legalább nem kell pénzt kiadnunk érte.

Majd este, amikor elérkezik a lefekvés ideje, hívd be, hogy lefeküdjék.

Igen ám, de most már Tündérmkirályfinak is gyanús volt, hogy „mi van ezzel az asszonnyal, hogy minden este ilyen jól tart engem”.

Na, elment a felesége, és hívta Tündérmkirályfit:

– Gyerünk, férjem, vacsorázz meg, mert rögtön itt van a lefekvés ideje.

Leülnek vacsorázni, és mondja a felesége Tündérmkirályfinak:

– Na, ebből a borból innod kell, mert utána jól fogsz aludni. Van időd aludni akár délig is.

Na, vacsoráznak, és közben a felesége kiment. Tündérmkirályfi rögtön beöntötte a bort egy cseberbe, ami ott volt a közelben, hogy moslékot gyűjtsenek benne a disznók számára. Aztán tette magát, hogy részeg, és amikor a felesége érte jött, a fejét az asztalra fektette, mintha aludna. Nagy nehezen bevitte a felesége a szobába, lefektette, hogy aludjon. Aztán elküldte a szolgálólányt, hogy hívja be az asszonyt az almákkal.

Na, jött is a szegény asszony, nagy elkeseredve, mert ha most sem fogja rátenni a kezét, akkor meg kell halnia a gyermekével együtt. Na, lefeküdt a férje mellé, de Tündérmkirályfi horkolt, tette magát, hogy alszik. Még most sem tudta, hogy a felesége miért rúgatta be őt az előző két este.

Amikor az asszony látta, hogy megint alszik, elkeseredésében elkezdett sírni. Akkor Tündérmkirályfi feléje fordult, és mondja:

– Miért sírsz, feleségem? – Ő azt gondolta, hogy a saját felesége fekszik mellette. Az övé is volt, de az első.

Mondja erre az asszony:

– Hát hogyan sírnék, amikor már három éve hordozom ezt a gyereket, és ameddig nem teszed rám a kezedet, addig nem is tudom megszülni a gyermekemet. Szánd meg legalább őt, ha engem nem is szánsz!

Akkor Tündérmkirályfi rögtön rátette a kezét az asszonyra, és erre rögtön megszületett egy szép aranyhajú gyerek. A gyerek, ahogy a világra jött, rögtön megkérdezte:

– Anyám, hol van az apám?

Na, reggel, amikor a felesége bejött a szobába, és meglátta a Tündérmkirályfi ölében az aranyhajú gyermeket, szaladt az anyjához,

és elmondta, hogy mit látott:

Mondja az anyja:

– Vigyázz, mert ez nem jó dolog! Menj csak, és főzz nekik teát, és tegyél bele mérget a gyerek és az anyja számára.

Na, jól van. Rögtön elkészítette a teát, bevitte nekik, és mondta:

– Na, ha már a jó isten idehozott benneteket, gyertek és igyatok egy kis meleg teát. – Adott az asszonynak is, aki fáradtságában és éhségében azonnal meg akarta inni. De a gyerek rögtön az anyjához ugrott, kivette a kezéből a teáscsészét, és mondja az asszonynak, hogy előbb adjon ebből a férjének inni. Erre a feleség azonnal elvette a csészét és mondta, hogy a férjének majd hoz másféle teát.

Mondja erre a gyerek az apjának:

– Apám, add oda, hogy igyanak ők előbb, aztán majd mi is iszunk. Ha nem akarnak inni, akkor tudd meg, hogy meg akartak mérgezni, vagyis meg akarnak ölni.

Na, az apja azonnal behívta a szobába mind a kettőjüket, és mondja, hogy igyanak ebből a teából, és nekik hozzanak más teát. De egyikük sem akart inni, és akkor Tündérmesék egyikéhez kötötte őket, rákötötte a ló farkára, és azt mondta a lónak, hogy húzza őket körbe a birtokán mindaddig, amíg nem marad belőlük semmi.

Azóta sincsenek boszorkányok.

Tündérmesék egyikéhez kötötte őket, rákötötte a ló farkára, és azt mondta a lónak, hogy húzza őket körbe a birtokán mindaddig, amíg nem marad belőlük semmi.

– Ó, féljem, sok világot bejártam és nehezen találtalak meg, csak azért, mert nem hallgattam rád, csak a nagyanyámra.

Na, a mesének itt a vége, itt a lefekvés ideje.

(Burdétól hallottam, Moise Otlácan bácsitól. Ehhez sokat én is hozzátettem, mert nem jutott az egész eszembe.)

AMILYEN A CSELEKEDET, OLYAN A FIZETSÉG

Egyszer egy parasztember sok pénzt gyűjtött össze. Mondja a feleségének:

– Na, te asszony, dolgoztunk már eleget, most van pénzünk egész életünkre. Gyermekeink nincsenek, a földünket eladtuk, most már nem lesz más dolgod, csak hogy moss és főzzél. Én megetetem a disznókat, tartunk egy kecskét, hogy legyen egy kicsi tejünk is. Még fát is vágok, aztán így majd eltelik az idő, és szépen, lassan megöregszünk. Csak azt nem tudom, te asszony, hogy hova dugjam el a pénzt, nehogy valaki ellopja tőlünk, mert akkor megint kézbe vehetjük a kapát és a kaszát, hogy megint meggyűjthessük a vagyont.

Mondja erre az asszony:

– Nahát, ember, hogy hova is tegyed a pénzt? Egyszerű dolog. Van az a ruhásládánk, hát jó lenne, ha a láda fenekére tennéd. – Mert abban az időben az embereknek, ha nem volt gyerekük, a szobájukban nem volt más, csak egy ágy, egy asztal, két szék, és egy láda. Akkor még nem voltak szekrények, rekamiék, heverők meg fotelek.

– Ejnye, te asszony – mondja a paraszt –, aládában nem lesz jó helyen, mert egy ügyes tolvaj ott hamar megtalálja. Hanem tudod mit, asszony, én felmászok az udvarunkban a nagy diófára, csinállok ott egy nagy madárfészket, és beleteszem a pénzt, ott biztos, hogy senki sem találja meg.

– Jól van, ember – mondja az asszony –, tegyél úgy, ahogy jónak látod. Te viseled a kalapot, nem én.

A paraszt meg a felesége egy fa árnyékában ültek a fűvön, ott okoskodtak ők így, kettesben. Egy közeli szomszédjuk ment éppen hozzájuk, és meghallotta, hogy mit beszélnek. Na, gondolta, nem zavarom meg a beszélgetésüket. Mikor meghallotta, hova teszik a pénzt, gondolta:

„Na, tegyétek csak oda, jó helyen lesz az ott.”

Másnap reggel, a paraszt felmászott a diófára, elkészítette a nagy madárfészket, és beletette a pénzt. Lejött a fáról, és azt mondta:

– Na, asszony, odatettem a pénzt, és addig nem nyúlunk hozzá, ameddig tart az a pénz, amit otthon, a házban hagytunk. –

Mert akkor még nem volt spórkassza, vagy ahogyan mi mondjuk, takarékpénztár.

A szomszédjuk több éjszaka nem tudott aludni, egyre csak a pénzre gondolt. Hogy tudná ő azt ellopni onnét a diófáról? Mert a diófa az udvarban volt, és a paraszt nemigen ment el hazulról.

Mondja egyszer a szomszéd a parasztnak:

– Te szomszéd, hát te már sohase jössz el velünk a faluba, templomba se jársz. Most van időd, hiszen nem dolgozol semmit, tán nem fogsz most már vénségedig örökké a házadban ülni, mint a kotló a csirkéivel. Még fiatalok vagytok, nem öregek. Eleget bajlódtatok a vagyonotokkal, de most látom, hogy eladtátok a földet, a lovakat és az ökröket. Hát jól tetted, hiszen a gyerekeid nem fognak éhen halni.

– Jól mondod, szomszéd – mondja az asszony a szomszédjának, mert ő szeretett volna elmenni a szomszédba, de a paraszt nem engedte. Mert tudjátok, milyenek az asszonyok, szeretnek az utcán sétálgatni, hogy valami újságot halljanak.

Na, mondja egyszer az asszony a parasztnak:

– Hallod-e, ember, gyere, menjünk el mi is kicsit széjjelnézni a faluba, hogy halljunk mi is valami újságot. Hívjuk magunkkal a szomszédot is.

– Na, hát gyerünk – mondja a paraszt.

Na, elindultak. Mikor közeledtek a szomszéd házához, a szomszéd észrevette őket, és nyomban bezárta a kaput. Amikor odaértek, látták, hogy a kapu be van zárva. Mondja az asszony:

– Na, ember, a szomszéd biztosan elment a faluba, menjünk csak tovább nélküle, majd találkozunk vele a faluban.

A szomszédjuk azért zárta be a kapuját, hogy a szomszédok ne tudjanak bemenni, ő pedig át tudjon menni a szomszédba, hogy megnézhesse, hol van a pénz.

Na, a paraszt és a felesége elmentek, a szomszéd pedig nézte, hogy hogy mennek. Mikor már eléggé messzire értek tőle, egyszerre csak futásnak eredt, futott a paraszt házáig, átugrott a kapun, és egyenesen a diófához ment. Felmászott a diófára, a fészekből kivette a pénzt, és mikor jött lefele a diófáról, leesett, de úgy, hogy alig tudott felállni. Nagy nehezen elment hazáig. Úgy megbetegedett, hogy hosszú ideig ágyban fekvő beteg lett belőle.

Na, hazaérkezett a parasztnak meg a felesége, és még beszélgettek egy kicsit egymással. Egy hét elmúltával elfogyott az otthon tartott pénzük.

– Na, asszony, megyek a diófához, hogy adjon nekem pénzt, hiszen őrá bízom.

Na, felmászik a parasztnak a diófára, bedugja a kezét a madárfészkekbe, hát nincs semmi benne. Magasabbra mászik, és lehúzza a fészket, de abban bizony nincs semmi. Akkor a parasztnak elszédült, és leesett a fáról, kevés hiányzott hozzá, hogy ott helyben meg ne haljon. Hallotta a felesége, hogy valami zörög odakint, kiszaladt, hát látja, hogy ott fekszik a férje a diófa alatt. Odamegy hozzá és kérdi:

– Mi van veled, ember, hogy itt fekszel a diófa alatt?

– Ó, hagyjál békén, asszony, mert a pénz nincs a fészkekben.

Elszédültem és leestem a fáról.

Mire a parasztnak felkelt, a parasztnasszony, vagyis a felesége szédült el.

Na, nagy keservesen mind a ketten magukhoz tértek, leültek a diófa alá, és tanakodni kezdtek, hogy vajon ki láthatta meg őket, amikor a pénzt odatették. Na, de időközben beállít a szomszédjuk.

– Jó napot, szomszédom! No, hát csak üldögélünk az árnyékban? – kérdezte.

– Hát üldögélünk – mondja a parasztnak –, hallja csak, hogy jártunk: mind a ketten elszédültünk elkeseredésünkben. Mert hogy a fiatalkori fáradozásunk eredményét, a pénzt ide tettük, erre a diófára, és valaki ellopta. De én azt gondolom, hogy csak az lehetett, aki akkor járt nálunk, amikor a pénzt odatettem.

Mondja erre a szomszéd, aki a pénzt ellopta:

– Biztos, hogy az vitte el a pénzeteket, mert én is láttam.

– Na, jó – mondja a parasztnak –, akkor holnap megyek a bíróhoz, és feljelentem, hogy ellopta a pénzem.

Másnap reggel felkelt a parasztnak, elment a falu bírójához, és mondja neki, hogy ez és ez ellopta a pénzét.

– Tanúm is van rá, hogy ő vitte el.

– Na, jól van – mondja a bírónak –, holnap reggel nyolc órára legyetek itt a tanúval együtt, majd én is idehívom a tolvajt.

Na, a másik nap reggelén fogja magát a paraszt és a szomszédjával együtt elmegy a falu tórájához. Hát ott látják azt az embert, akire ráfogták, hogy az vitte el a pénzt. De az az ember ártatlan volt, nem ismerte be, hogy ő lopta el a pénzt. Mondja neki a bíró:

– De hát hogy-hogy nem te vitted el a pénzt, hiszen a parasztnak tanúja is van, hogy te vitted el a pénzt!

De a szegény ember nem hitte, hogy legyen rá tanú, hogy ő lopta el a pénzt.

Na, a bíró megeskette a tanút, az az esküjéhez még azt is hozzámondta, hogy:

– Bíró uram, holnap reggel változzak fekete kutyává, járjak négy lábon, ha nem minden úgy igaz, ahogy mondtam.

Na, az ártatlan embernek nem volt mit tennie: vagy fizet, vagy becsukják.

Na, amikor hazamentek, még pénzt is kért a szomszéd a paraszttól azért, hogy milyen jót tett vele (hogy milyen hamisan esküdött).

Hazament a tanú, és este lefeküdt. Éjfélkor felkelt, kiment, hogy elvégezze a dolgát, de egyszer csak leesett a földre, és amikor fel akart kelni, nem tudott, csak négykézláb. De beszélni se tudott, csak ugatott, mint a kutyák. Még a saját kutyája is meg akarta harapni. Hej, de most be se tudott menni a házba, csak ugatott az ajtónál. A felesége úgy hallotta, hogy az egy másik kutya, az nem az ő kutyájuknak a hangja. Kiment az ajtóig, és látja, ott egy nagy fekete kutya van. Nyomban becsukta az ajtót, és odakiáltott a kutyájának: „Fogd meg!” – és elkezdett kiabálni a férje után, A férje maga volt a fekete kutya, de ezt nem tudta az asszony.

„Na – gondolta most már a kutya – el kell menjek a házunktól, mert a végén megölnek engem.”

Na, fogta magát a Fekete, és elindult, ment árkon-bokron keresztül, át az összes határon, addig ment, ameddig egy idegen országba nem érkezett. De most már éhes is volt, és nem volt mit ennie. Na, elérkezett egy erdőhöz, és volt ott egy ménes. Odahúzódott a csikósok mellé. Hát a csikósok megörvendtek neki, mert éjszakánként el-eljöttek a farkasok, elvittek egyegy csikót és megették. Adtak a kutyának enni, de csak keveset, nehogy elhízzon,

és ne tudjon szaladni. De a kutya az éhségtől és a gyengeségtől nemigen tudott futni. De mindent megértett, amiről beszélgettek. A csikósok azt beszélték, hogy ez a kutya legalább jelt ad nekik, amikor jönnek a farkasok.

Na, leültek a karám mellé, sőt még aludtak is egy kicsit, de a fekete kutya ébren volt. Éjszaka egyszerre csak odaront egy farkascorda, de a kutya elkezdett ugatni és húzigálta a csikósok condráját. Na, erre a csikósok nyomban fogták a puskáikat, és lövöldözni kezdtek, hogy elijesszék a farkasokat.

Na, eltelik egy éjszaka, eltelik kettő, és megint jöttek a farkasok. De a fekete kutya megint ébren volt, és a csikósok nagyon megszerették Feketét, csak nem adtak neki sok ennivalót, hogy könnyen tudjon szaladni. De Feketének nem nagyon tetszett, hogy a lovak után szaladgáljon, többször keresztülfutottak rajta a lovak, néha még meg is taposták a patájukkal. Tudjátok, hogy van az a pihent lovakkal, dobognak a lábukkal. Szegény Fekete már nem tudta mit csináljon, és csak azon gondolkozott, hogy jó lenne már innen továbbállnia, csak legalább a saját hazájába juthatna vissza.

Na, még maradt egy darabig, aztán elhatározta, hogy tovább megy, hátha talál majd magának egy jobb helyet. Hát, az egyik éjjel nekiindult, és ment vízen, szárazon, még szakadékokon át is, csakhogy minél messzebb kerüljön az erdőtől, mert félt, hogy a farkasok lehúzzák a bőrét.

Na, de nemsokára már alig tudott menni, ugatni se bírt az éhségtől és a szomjúságtól, és nagyon elgyengült. Egyszer csak a messzeségben észrevesz egy gulyát. Odavánszorgott a gulyásokhoz, és ezek nagyon megörültek neki, hogy lesz most egy kutyájuk, amelyik majd tereli a teheneket. Na, mondja egyszer az egyik gulyás:

– Na, pajtásom, próbáljuk ki ezt a fekete kutyát, mert ha nem felel meg, nem adunk neki enni.

Odakiáltott Feketének: „Hajts vissza, Fekete!” Fekete összeszedte az erejét, és gyerünk, futott a tehenek után. Akkor rögtön adtak neki ennivalót. Itt jobb is volt a koszt, mint a csikósoknál. Csak most más lett a baj. Nem volt a teheneknek ennivalója, aztán nap mint nap „Eredj, Fekete!” „Gyere, Fekete!”, néha még a tehenek is a szarvukra vették, és odébb lökték, ha

akarta, ha nem. És még meg is rugdosták. Na, nehezen ment itt is a dolog, végül a teheneket is meguntá. Megint elhatározta, hogy továbbmegy. Hej, de most már öregedni kezdett, és gondolta magában: „Mi lesz velem, mert maholnap már nem tudok futni, aztán majd agyonvernek ezek a gulyások.” Még kutyafejjel is eszébe jutott, hogy ember korában milyen hamisan esküdött, és ezért a tettéért megkapta a fizetséget, úgy, ahogy kívánta. Még arra is gondolt, hogyha az isten ismét emberré változtatná, kétszeresen megfizetné annak az ártatlan embernek a neki okozott kárt. De csak hiába jártatta ezeken a dolgokon az eszt.

Na, egyszer csak beteg lett a fekete kutya. A gulyások néha odavetettek neki egy-egy darab kenyérhéjat. De néha még az ostorukkal is ráverték, mert azt hitték, hogy lusta. Na, de az én Feketém már alig állott a lábán. Még feküdt Fekete vagy három napig, aztán megerősödött, felkelt, és egyik éjszaka fogta magát és továbbment, új gazdát keresni.

Egyszer csak érkezett egy erdő szélére, de akkorra már nagyon éhes volt, szomjas is és olyan gyenge, hogy amikor én láttam, még tán a belei se voltak benne. Na, elindult a szántóföldeken keresztül, csakhogy ne kerüljön az erdőbe és ne találkozzék még egyszer a vadállatokkal.

– Na – mondta Fekete –, ez most már nem tréfadolog, itt kell hogy kiadjam a lelkem az éhségtől és a szomjúságtól. Mert itt nem találok már sem enni-, sem innivalót.

Na, ahogyan megy tovább, egyszer csak talált egy elfáradt madarat, megfogta, megette. Úgy érezte, hogy ünnepnap tündérrel találkozott, mert a madárral olyan jóllakott, csak víz nem volt.

Megint elindult. Már beesteledett, amikor valami kutyaugatást hallott. Tőle nem messzire pásztorok őrizték a juhnyájukat. De a Fekete útjában sok fatuskó volt, magas volt ott a fő, alig látta, merre kell mennie. Csak a juhok hangja és a szaguk árulta el neki, hogy merre kell menjen. Na, egy idő múlva csak odaért a pásztorokhoz. De a pásztorok, amikor meglátták, rögtön megtöltötték a puskáikat, mert azt hitték, farkas. Lőttek is egypárat, úgy vaktában. De Fekete csak ment lassan feléjük. Meglátták végre a pásztorok, hogy egy nagy fekete kutya. De Fekete ám a farkát is csóválta, szelíd kutyák módjára.

– Na, gyere ide, Fekete – és megsimogatták a fejét a tenyerükkel, adtak neki enni, inni, mert már nagyon éhes és szomjas volt.

Na, mindjárt lefeküdt a pásztorok mellé, és nyaldosta a pásztorokat. Tudjátok, milyen a kutyák szokása: rögtön nyalni kezdik az ember kezét és a lábát.

Mondja az egyik pásztor:

– Na, Fekete, úgy látszik, jó juhászkutya lesz belőled. – De Fekete mindent értett, amit a pásztorok beszéltek. Hát hajtotta a juhokat – igen jól –, és ez nagyon tetszett a pásztoroknak, mert csak mondani kellett: „Indulj, Fekete, hajtsd a juhokat erre vagy arra”, ment Fekete azonnal, ugrott, és hajtotta a juhokat.

Hát egy kis ideig jól ment Fekete sora, de egyszer csak beteg lett, és nem nagyon volt kedve, hogy a juhok után szaladgáljon, csak lassan mendegélt. Aztán lefeküdt a juhok háta mögé, mert nagyon meleg volt. Mondja az egyik pásztor:

– Nagyon lusta ez a mi Feketénk, nem akar a juhok után futni.

– Nem baj – mondja a másik –, majd nem fogunk neki annyit enni adni, mert már nagyon kövér, akkor majd fog futni.

Na, az egyik pásztor odahívta Feketét, jött is, de csak lassan. Odadobott neki a pásztor egy kenyérhéjat, de alig ette meg. Mondja a pásztor:

– Látjátok, hogy nem éhes, csak lusta. Húzz rá néhányat az ostorral, majd meglátod, hogyan szalad.

Na, tudjátok hogy van az: ijedtében az ember a palacsintát is megeszi. Fekete futásnak eredt, de egyszer-egyszer bizony orra bukott.

– Nézzétek – mondja az egyik pásztor –, még figurázik is, ahogy szalad.

„Na – gondolta Fekete –, most következik a kutyaélet, mert még meg is fognak verni, nem elég, hogy beteg vagyok. Most már jaj nekem.”

Na, egyszer az egyik pásztor levelet írt haza a feleségének, de elfogta az álmoság. Lefeküdt mind a két pásztor. Látta Fekete, hogy alszanak. Egyszerre csak veszi ő is a ceruzát és egy papírt, és ő is írt egy levelet a feleségének, és jól eldugta.

Amikor felébredtek, mondja az egyik pásztor:

– Na, gyerünk, Fekete, velem jössz, megmutatom neked, hol van a posta, aztán majd máskor te viszed el a leveleket a postára.

„Na – gondolta Fekete –, ez kell nekem, majd az én leveleimet is elviszem a postára.” Elmentek egy faluba, és a leveleket postára tették. Visszajöttek, de aznap a pásztorok megint lefeküdtek délben, és Fekete elfutott a maga levelével a postára. Fekete a levelében kérte a feleségét, hogy fogadja vissza, mert haza szeretne menni.

Na, azóta is várja Fekete a választ a feleségétől. Várja még a mai napig is.

Csakhogy most a mesének vége.

A KIRÁLY ÉS A PAKULÁR

Élt egyszer egy király, és a királynak volt három lánya. A királynak sok baja volt a vadállatokkal: a farkasokkal, medvékkel, oroszlánokkal, mert a királyi udvar egy olyan nagy erdő közelében volt, amelyben mindenféle fenevad élt.

Egyszer arra gondolt a király, hogy keresnie kellene egy olyan vitéz legényt, aki meg tudja védeni a királyi udvart a vadállatoktól. Mert minden éjjel odamentek hol a farkasok, hol a medvék, hol az oroszlánok, és mindig elvittek egy-egy juhot, sőt utóbb rákaptak a borjakra és a tehenekre is. Na, azt mondja a király a feleségének és a leányainak:

– Tudjátok mit gondoltam, te asszony és lányaim? Én azt gondoltam, hogy elmegyek idegen országba, és megnézem, hogy milyen királyfiúk vannak a világon és mekkora vitézek. Ha nem találok éppen királyfiúkat, az nem baj, ha csak egy szegényt lelek. Amelyiket valóban vitéznek találom, annak megígérem, hogy feleséget választhat magának a lányaim közül, amelyiket csak akarja. És nekiadom nagy részét a vagyonomnak is, csak védjen meg minket a vadállatoktól.

– Jól van, férjem – mondja a királyné.

– Jó lesz, apánk – mondják a lányok is.

Na, akkor a király feltarisznyázott, fogta a kampós botját, és aranyat, ezüstöt vett magához, mert hosszú útra indult. Magával vitte egyik házi szolgáját is, aztán ketten nekiindultak, és mentek, mendegéltek azon a hosszú országúton, amelyik az országból kivezet.

Addig mentek, mendegéltek erdőkön, folyókon át, amíg egyszer elesteledtek egy erdő mellett. Mondja a király a szolgájának:

– Na, szolgám, itt megpihenünk, és lefekszünk aludni. De félek, hogy megesznek a farkasok, és akkor hiába várnak minket odahaza. Hanem tudod mit, szolgám, felmászunk egy fára, és ott fogunk aludni.

– Ó – mondja a szolga –, én nem mászom fel, én itt alszom lent a földön.

Na, vacsoráztak valamicskét, aztán azt mondja a király:

– Hát, én mégis csak felmászom, és ott alszom.

Fel is mászott a király az egyik fára, elhelyezkedett az ágak között, és aludt, ahogy tudott, mint aki a jobbhoz van szokva. A szolga összegyűjtött egy csomó levelet, bemászott egy bokor alá, és úgy aludt, mintha párna volna a feje alatt.

Úgy éjfél felé a király azt álmodta, hogy jön utána a felesége és ő – álmában – feléje akart indulni, hogy lássa, merre megy, de leesett a fáról és úgy megütötte magát, hogy egy jó ideig szólni sem tudott.

A szolga, amikor meghallotta, hogy leesett, mondja neki:

– Felséges királyom, aludj még egy kicsit, hiszen még nincs reggel!

Na, egy idő múlva megszólal a király:

– Jaj, de nagyon megütöttem magam.

Na, megint felmászott a fára, az ágak közé. Éjjel messzire hallatszik a beszéd, meghallotta a hangjukat egy farkas. Rögtön odafutott a fa alá, és megpróbált felmászni a fára. A király kiabálni kezdett, hogy odahaza nem tudták megenni a farkasok, és most megeszik itt, az idegenségben.

Akkor a szolga szép csendesen fogta a lándzsáját, és a farkas hasába dőfte, a farkas azonnal összerogyott.

Na, felkelt a nap, felkeltek hát ők is, és megreggeliztek, aztán továbbmentek. Egyszer csak elérkeztek egy folyóhoz. A folyón vadrucák úszkáltak.

– Vajon át tudunk-e kelni ezen a vízen?

– Persze hogy át – mondja a szolga –, hiszen látod, hogy nem mély, csak a rucák hasáig ér.

– Jól van, szolga, de ha belefulladok, tudd meg, hogy azonnal lelőlek.

A király mezítlábra vetkőzött – mert mindig a király ment elől. Visszahajló orrú bocskorai voltak, amilyenek nálunk is régen – a bocskorait a kezébe vette, hát amint belelépett a vízbe, rögtön nyakig elmerült.

– Ne hagyj el! – kiáltott a király a szolgájának, de már alig tudott beszélni.

Beleugrott a vízbe a szolga, megfogta a királyt a hajánál fogva – nagy haja volt –, és kihúzta a vízből. De bizony tele lett vízzel a

király. A szolga felemelte a lábánál fogva, hogy a víz kifolyjon belőle. Úgy jött ki a víz, hogy csak úgy bugyborékol.

Hát, egy kis idő múlva csak magához tért a király.

– Na, szolgám, látom már, hogy hűséges vagy hozzám.

Megint útnak indultak. Estefelé megérkeztek egy faluba, leültek a falu szélén, egy nagy fa alá.

– Beszéljük meg, hogy hol fogunk aludni ma éjjel.

– Jól fogunk aludni, felséges királyom, ha kapunk egy jó ágyat

– mondja a szolga.

– Tudod mit, szolgám, ezután csak apámnak szólíts engem.

Senki se tudja meg, hogy király vagyok.

– Jól van, apám.

– Most üljünk itt, amíg jól besötétedik, aztán bemegyünk a faluba, és ahol meglátjuk, hogy ég a mécses, odamegyünk, s éjszakára szállást kérünk.

– Jól van, apám – mondja a szolga.

– Csak te, fiacskám, arra ügyelj, nehogy valahol elhagyjuk a tarisznyát az aranyakkal.

Na, amikor már jól besötétedett, és látták, hogy nem sokan járkálnak az utcán, azt mondja a király:

– Most már gyerünk, menjünk, mert ahol még nem feküdtek le, ott szorgalmas ember vagy szorgalmas asszony kell hogy lakjék, aki időben el akarja végezni a munkát. – A király úgy gondolta, hogy neki egy olyan vő kellene, aki nem alszik sokat, mert az szorgalmas is, éberebb is. Ha egy ilyen családban egy jóra való legény lenne, az biztosan meg tudná védeni az országát a vadállatoktól.

Na, elindulnak, de a faluban sehol sem láttak égő mécses. Addig mentek, hogy már majdnem kiérték a faluból, amikor látják, hogy az egyik házban ég a mécses.

– Tán itt szerencsénk lesz – mondja a király. De akkor már igen későre járt. Beléptek az udvarba, a kapu nem volt bezárva. Kopogtat a király az ajtón, nyomban kijött egy kétszer olyan magas asszony, mint a király maga. Jó szóval fogadta őket, és megkérdezte, kit keresnek, mire van szükségük.

Mondja erre a király a ház asszonyának:

– Kedves nénikém, vándorok vagyunk, de eltévedtünk, és szállás kellene éjszakára.

– Ó, nagyon szívesen adok nektek szállást – mondja az asszony. De a király egy kicsit meg volt ijedve, nem járt soha még ilyen helyen.

Na, belépnek a szobába, a gazdasszony azonnal puliszkát hozott, eléjük tette, hogy egyenek. De a király nemigen akart enni. Mondja neki az asszony:

– Egyél, ember, hiszen van mit ennünk, vagy talán nem szereted a puliszkát? Mert akkor készíték a számodra valamiféle tésztát.

– Az jó lesz – mondja a király.

Na, rögtön feltúrta a rékli ujját az asszony, a lisztet feleresztette vízzel, elkészítette a kovászt. Azután térdén felül feltúrta a szoknyáját, a tésztát a térdére fektette, és ott nyújtotta ki úgy, hogy a térdén körülcsavarta, jól megütögette a térdén, majd a tepsibe tette, megszírozta, megsütötte és az asztalra tette. De a királynak, amikor meglátta, hogy az asszony a tésztát a térdére teszi – akkora térdei voltak, mint egy sárkánynak –, rögtön elment az étvágya, nem csoda, hiszen az az asszony a sárkány felesége volt.

– Na, egyetek, én elmegyek, és megvetem az ágyatokat itt, ebben az üres szobában. – Ezzel a sárkányné átment a másik szobába. A király kivett egy tésztadarabot, és a keblébe tette.

Visszajött a sárkányné, és mondja nekik:

– Na, ha ettetek, gyertek és feküdjetek le, mert rögtön itt lesz az a kutya sárkány, részegen, jobb, ha ti elalusztok, mire hazaérkezik.

De a király egyszerre megmerevedett, mert alighogy felálltak az asztaltól, azt hallja, hogy jönnie kell annak a kutya sárkánynak, mert az asszony nem feküdt le soha addig, amíg a sárkány haza nem jött a kocsmából.

Na, ahogy lefeküsznek, máris hallják, hogy jön nagy dobogva, akár egy erős muraközi ló, és részegen. Megjött a sárkány, belépett a szobába, és bevágta az ajtót úgy, hogy megremegett bele az egész ház. Mondja ekkor a király:

– Na, megvert minket az isten, jó helyre kerültünk, szolgám.

Antikor a sárkány belépett a szobába, a felesége elébe ment, és mint az okos, kedves asszonyok szokták, mondja:

– Na, megérkeztedél, drága apukám. Gyere, vetközz le, azután vacsorázunk és lefekszünk.

A sárkányné hozta a jól megzsírozott puliszkát, és mondja megint kedvesen a sárkánynak:

– Gyere, apukám, egyél, és ne csinálj olyan nagy lármát, mert reggelig befogadtam két vándort, hogy nálunk aludjanak.

– Hej te asszony, ezek nem vándorok, hanem a te szeretőid.

– Persze, van nekem szeretőm, de az te vagy! Csak gyere és vetközz le, egyél, majd elbeszélgetünk utána.

– Na, jól van, asszony, csakhogy én látni akarom és megvendégelni ezeket az embereket, ha emberségesek, Mert ha nem, akkor csak a bőrüket küldöm vissza az országukba.

A király csak hallgatta, és mondja a szolgájának:

– Hallod, szolgám, mit mond ez a mi házigazdánk? – Alighogy végzett a szavaival a király, a sárkány kinyitotta annak a szobának az ajtaját, ahol aludtak, és odakiáltott nekik:

– Na, gyertek ki, ti kémek, hadd lássam, kik vagytok, miféle vándorok.

Amikor a sárkány rájuk kiáltott, a király úgy kiugrott az ágyból, hogy a fejét a mennyezetbe verte.

– Hej, asszony, ennek, ahogyan én látom, táncra áll a lába. Na, gyertek, egyetek velem együtt.

– Ó – mondja a király – nem, gazdánk, mi már vacsoráztunk. Nagyon örülünk, hogy szállást adtatok éjszakára.

– Szó sincs róla! Jönni kell velem enni, aztán iszunk, aztán lefekszünk, és reggel majd meglátom, miféle emberek vagytok, mert ha kémek vagytok, levágom a fejeteket, mind a kettőtöknek, és a kerítés tetejére teszem, van már ott negyvenkilenc. – Ezzel a sárkány megfogta a királyt a nyakánál, és odahúzta maga mellé. A szolga, mikor ezt látta, mindjárt az asztalhoz ugrott. Amikor a sárkány azt meglátta, mondja neki:

– Hej, te fickó, te nagy tolvaj vagy, mert nagyot tudsz ugrani. Na, gyertek, egyetek, utána majd táncolunk, mint a nyulak.

Na, asztalhoz ülnek, de a király nem bírta lenyelni a puliszkát. Akkor a sárkány rákiáltott:

– Egyél, vándor, mert ha nem eszel, beléd tömöm a puliszkát. Vagy tán undorodol a mi ételünktől?

Na, a sárkány felállt az asztaltól, kiment, hogy bort hozzon. Amikor a király látta, hogy kimegy a sárkány, fogta a

pulizkadarabokat, és a keblébe tette, az inge nyakánál. Az inge derékban meg volt kötve, úgy hogy a pulizkadarabok nem potyoghattak ki. Na, visszajött a sárkány, hozott egy kancsó bort a pincéből.

– Na, igyatok, vándoraim!

Mondja a király:

– Ó, mi nem élünk itallal, kedves gazdánk.

Mondja erre a sárkány a feleségének:

– Gyere, asszony, fogd le az öreget, mert nem akar inni, de én majd beletöltöm az italt.

Mondja rögtön a király:

– Ó, nem kell, mert iszom én egyedül is.

Na, leülnek és elkezdenek inni. Egy idő múlva mondja a sárkány a királynak:

– Most pedig, vendégem, táncoltasd meg a feleségemet! Az asszony majd énekel és táncol veled.

Sem a királynak, sem a sárkánynénak nem volt kedve táncolni, de muszáj volt táncolni mind a kettőnek.

Na, a sárkányné elkezdett dalolni, kézen fogta a királyt, és úgy megtáncoltatta, hogy csak úgy ugrált rajta az inge.

Mondja aztán a sárkány a király szolgájának:

– Na, te tolvaj, táncolsz te is, vagy elmész lefeküdni?

Mondja a szolga:

– Megyek inkább lefeküdni.

Na, bement a szolga a szobába, hogy lefeküdjön, de nem feküdt le, hanem felkészült, hogy ha meg lehet innen szabadulnia, elfuthasson.

Mondja a sárkány a feleségének:

– Vedd, asszony, a fésűdet és muzsikálj nekünk vele, hogy én táncoltassam meg ezt a vendéget. Hadd emlegesse meg, hogy egy sárkánnyal táncolt.

Na, a sárkányné elkezdett muzsikálni, a sárkány meg fogta a királyt, és úgy megtáncoltatta, hogy a lábai csak néha-néha érték a földet. De nem örömeiben táncolt, hanem azért, hogy megmentse a fejét, ne kerüljön az is a karóra. A király szolgája pedig csak reszketett a másik szobában, és csak a fülét hegyezte, hogy mikor hagyják már abba a táncot.

Na, mondja egyszer a sárkány:

– Gyerünk, igyunk még és pihenjünk egy kicsit. Aztán menjünk ki egy kicsit az udvarra.

De a király nemigen tudott már inni.

– Hé, komám – mondja a sárkány nem akarsz többet velem inni? Vagy tán undorodol tőlem? Na, ha undorodsz, majd a késtől nem fogsz undorodni egy cseppet sem.

Akkor a király gyorsan kiitta a legnagyobb poharat, utána mind a ketten kimentek az udvarra, A király a kertkapu felé akart menni, hátha meg tudna szökni. De a sárkány megfogta a kezét, és mondja neki:

– Haj, koma, te meg akarsz szökni?

– Innen szökjek meg? Mióta megszülettem, nem volt ilyen jó helyem!

De a szolgálja már készenlétben állt. Amikor kimentek, a sárkányné bement, hogy megvesse az ágyakat, a szolga csendesen felvette a tarisznyát a pénzzel, az összes ruhával, csendesen kiment, és futásnak eredt a kiskapun át.

Na, amikor visszajöttek a sárkány és a király, látták, hogy nyitva az ajtó. Odament a sárkány, és bekiáltott:

– Kelj fel, fickó és gyere, igyál te is egy kis bort.

De a szolga nem felelt semmit, hiszen már majdnem kiért a faluból.

Akkor a sárkány bement a szobába, meggyújtotta a mécsest, mert nekik nem volt villanyuk, mint nekünk, csak olajmécsesük, kívül égő mécsesbéllel, az befüstölte az egész szobát, a plafont és a falakat is – úgy, ahogyan a szlovákoknál volt az istállóban, amikor náluk szolgáltam. – Amikor látta a sárkány, hogy a szolga nincs az ágyában, úgy megharagudott a feleségére, hogy azt mondja neki:

– Te engedted ki, és hagytad, hogy megszökjön!

– Dehogysis hagytam! – mondja a sárkányné –, még jól is esett volna, ha egy ilyen fiatal szolgám lenne itt, a ház körül.

– Na, asszony – mondja a sárkány –, hozd ide a nagy kést, és vágjuk le a fejét ennek a vándornak, nehogy ez is megszökjön tőlünk.

De a király már félig halott lett, amikor meghallotta, hogy le akarják vágni a fejét. „Na – gondolta most már mindegy, mert

úgyszincs sok hátra az életemből. Iszom még a sárkánnyal, hátha berúg, és ha nagyon berúg, talán meg tudok szökni, vagy elfelejti, mit akar velem csinálni.”

Na, megint leültek, ittak, és mondja a sárkányné a sárkánynak:

– Tudod mit, férjem, van nap holnap is. Hadd éljen még legalább holnapig.

– Jól van, asszony, de ha ez is megszökik, akkor a te fejedet vágom le.

– Ó, gazdám – mondja a király –, én még hasznodra leszek, ha életben hagysz. – A király az arannyal teli tarisznyára gondolt. Amikor a sárkány azt mondta neki: „Ha, életben hagylak, hadd lássam, mi jót tudsz nekem tenni”, akkor a király úgy érezte magát, mint egy húszéves legény.

Na, még iddógáltak, és egyszer csak a sárkány az asztalra ejtette a fejét. A király úgy tervezte, hogy ha a sárkányné elmegy onnan, levágja a sárkány fejét, azután szalad ő is a szolgája után. De a sárkányné nem mozdult el onnan, amíg a király el nem ment lefeküdni. Akkor bezárta a szoba ajtaját, hogy a király ne tudjon megszökni, mert félt, hogy az az ostoba részeges sárkány csakugyan levágja a fejét.

Na, reggel felkelt a sárkány, és elment megnézni a vendégét. De a király egész éjszaka nem tudott aludni, mert félt, hogy várja a kés, mint a kövér disznót. Mindig azon gondolkozott, hogy hogy beszéljen a sárkánnyal.

Na, amikor a sárkány meglátta, rögtön megkérdezte:

– Na, hogy aludtál nálunk, vándor?

– Ó, kitűnően – mondja a király. – Ilyen jól még nem pihentem, amióta a világon vagyok. Úgy gondoltam, itt maradok nálad, gazdám, ha szükséged volna egy szolgára itt, a ház körül.

– Hát, az jó is lesz, ha jól érzed itt magad nálunk!

– Ó, nagyon jól érzem magam.

– Hát aztán mihez értesz, mi a mesterséged?

– Hát – mondja a király –, én nálunk piócákkal kereskedtem. – Úgy gondolta a király, hogy majd kiengedik piócákat gyűjteni, és akkor meg tud szökni.

De a sárkány mindjárt gondolta, hogy ez meg akar szökni.

– Hát, bizony nálunk nem járnak piócások. Majd velem jössz az erdőbe, fogunk egy-egy medvét, farkast vagy oroszlánt, mikor mit tudunk.

„Ez kell nekem” – gondolta a király. „Megtanulom, hogy kell a farkasokat megfogni és nem fogom a lányaimat akárkihez férjhez adni.”

– Na, gyerünk, reggelizzünk – mondja a sárkány.

Elővették a tegnapról maradt puliszkát, a király is jól evett belőle, mert most már nagyon éhes volt. Nagyon örvendett neki, hogy a sárkány nem akarja megölni. Amikor befejezték a reggelit, mondja a sárkány:

– Na, gyerünk, szolgám, hogy megmutassam neked azt a helyet, ahol a fejed lesz, ha nem viseled jól magad.

A sárkány udvara körös-körül karókkal volt bekerítve és az egyik oldalán már negyvenkilenc király feje volt karóba húzva.

– Látod, ott van még egy üres karó. Ha te is király lennél, ott lenne a te helyed.

Na, elindultak az erdőbe, és elkezdtek keresgélni a fűben.

– Mit keresünk itt a fűben, hiszen a farkasok nem itt laknak – mondja a király.

– Hát nem – mondja a sárkány, és megfogott egy rákot. – Ide nézz! – mondja a sárkány. Még talált egy csigát is. A sárkány összeszedte, hogy megegye.

De a király magához vett egy nagy kést, hogy ha nem tudna megszökni, akkor azt döfje a sárkány hasába.

Na, a király szorgosabban kezdett kotorászni a levelek között, a sárkány mellé kezdett húzódni, és előkészítette a kést, de úgy, hogy a sárkány meg ne lássa. Akkor hirtelen a sárkány nyakába döfte a kést és futásnak eredt. A sárkány pedig összeesett, a fejét a földre verte, de még egyszer felugrott, kitépett egy nagy fát gyökerestül és a király után hajította úgy, hogy az majdnem a fejére esett. Aztán a sárkány megint összeesett, és meg is halt. Annyi vér folyt a sárkányból, hogy a király abba majdnem belefulladt.

Na, amikor a király látta, hogy meghalt a sárkány, azon gondolkozott, mit fog mondani a sárkánynénak, ha hazamegy, mert nem tud megszökni csak így, legalább egy tarisznya nélkül. Az a gondolata támadt, hogy sántának tettei magát. Így is ment haza a

sárkánynéhoz. Mikor belépett az udvarba, egy lábon ugrált be a házba. Amikor a sárkányné meglátta, rögtön megkérdezte:

– Hát te mit csináltál, szolgánk?

– Ó, hagyj békét nekem – mondja a király –, a sárkány visszaküldött, hogy vigyek neki egy nagy zsákot, mert talált egy csomó farkast és medvét, és nincs mibe tegye őket. (Mert a sárkánynál a rákok és a csigák farkasokat és medvéket jelentettek.) És ahogy futottam, kifecamítottam a lábam. Inkább menjen maga, gazdasszonyom, vigyen neki egy üres zsákot, és adjon nekem valami vizes rongyot, hadd kössem be a lábam, mert nagyon fáj.

Na, megfogta a sárkányné a királyt, és betette egy ágyba, mint egy csecsemőt, és bekötötte a lábát vizes ruhával. Aztán vett egy üres, nagy zsákot, és elindult a sárkányhoz. De amint kiért a faluból, látja, hogy az erdőbe vezető út végig piros, mert az erdő a domb oldalán volt és a vér lefelé folyt a falu felé az úton. Amikor közelebb ért, látta, hogy vér az. Akkor azt mondta:

– Ó, istenem, ez a sok vér kié lehet?

Na, amikor elérkezett az erdő szélére, ott találja a sárkányt az erdőben összeesve, holtan. Megijedt, hogy most mit csináljon? El nem viheti, mert nagyon nehéz volt. Hazament, de mire hazaért, a király elbújt, nehogy meglássa. A király felmászott egy magas fára, s elrejtőzött a levelek közé, onnan nézte, mit csinál a sárkányné most, hogy a sárkány meghalt.

Na, amikor a sárkányné hazaért, rögtön bement a szobába, hogy megnézzze, mit csinál a szolga, és látja ám, hogy az nincs a szobában. Kiment az udvarra, és mondja:

– Hej, te ravasz szolga, hát most hol vagy? Ha megfoglak, én nem vágom le a fejedet, hanem csak a ló farkához kötlek, és megkerülöm veled a világot. Láss a világ, hogy te gazember vagy, megölted a sárkányok királyát. Na, ne félj, csak megfoglak én téged egyszer, még ha az egész országot be is járom gyalog utánad és az összes erdőket végig is kell kutassam.

Na, gyászruhába öltözik a sárkányné, és elindul végig a falun. Mindenkit megkérdezett, akivel az úton találkozott.

A király lemászott a fáról, és a sárkányné utánnézett: ment az vagy húszméteres léptekkel. Gondolta a király: „Na, menj csak te előre, később majd én is utánad megyek.”

Na, a király kitervelte, hogy hogy fogja ő a sárkány fejét hazahozni, és rátűzi arra a karóra, amelyik neki volt szánva. Befogott két ökröt a szekérbe, elment az erdőbe, levágta a sárkány fejét, a szekér két hátsó kereke alá gödröt ásott és igyekezett a sárkány fejét felhengeríteni a szekérre, de nem tudta megtenni, mert olyan nagy volt, mint egy kemence. Később azt gondolta, hogy kötéllel megköti a hajánál fogva, úgy húzza fel a szekérre, az ökrök segítségével. Na, noszogatta a király az ökröket, de alig-alig bírták felhúzni a szekérre, mert nehéz volt, és alig fért el a szekérben.

Na, miután felhúzta a szekérre, megint befogta az ökröket, de azok alig tudták kihúzni a gödörből a szekeret a sárkány fejével. De a király addig ütötte az ökröket, amíg nagyon nehezen csak sikerült kihúzni a szekeret a gödörből. Azután elindultak hazafelé. Elhajtotta az ökröket az udvarban lévő karóig.

– Na, a fej itt van már az udvarban, csak most hogyan tegyem fel a karóra? – gondolkozik a király, mit is tegyen? Mondja magában: „Ó, megyek, hívom a szomszédokat, hogy segítsenek.”

Elment, összegyűjtött vagy húsz szomszédot, és jöttek a szomszédok. De már késő éjszaka volt, a sötétben mondja nekik a király:

– Kedves szomszédok, tudjátok, hogy én a szomszédotok szolgája vagyok, és ő megparancsolta, hogy vigyázzak, nehogy valaki ellopjon egy fejet a karókról. De itt ni, a kerítés végén az egyik fej leesett, ha holnap reggelig az a fej nem lesz a helyén, rögtön levágja az én fejemet.

Na, fogták a szomszédok, ki hol tudta, felemelték egy kicsit, de leejtették a földre. Mondja a király:

– Ez a karó nem lesz jó, mert nagyon vékony és a fej megint le fog esni róla. Gyerünk, vágjuk ki ezt a magas fenyőfát, ez majd jó lesz karónak.

De az a fenyő nem ért fel az égig, csak a fellegekig. Na, kivágták a fenyőt, ráhúzták a fejet, aztán hívtak még vagy harminc szomszédot. Ástak még egy gödröt a karó számára, és így a helyére állították nagy nehezen. De a sötétben nem látták, hogy az az ő sárkány szomszédjuknak a feje.

Na, a szomszédok mind hazamentek, a király pedig elkészítette a tarisznyáját, megpakolta, hogy legyen útravalója. Azzal elindult a

király a sárkányné nyomában, egyre a nyomát követte. Csakhogy a király levágta a haját, megborotválkozott, hogy ha találkozna a sárkánynéval, az ne ismerjen rá.

Na, megy a király, elérkezik egy erdőbe, hát éppen szembejött vele a sárkányné. Amikor a király meglátta, majdnem kővé dermedt a félelemtől, és mondja magában:

– Na, most az ördögé vagyok.

De amikor a sárkányné odament hozzá, a király jó estét köszönt, mert már este volt. A sárkányné visszaköszönt, és azt mondja neki:

– Légy szíves, vándor, mondd meg nekem, nem találkoztál-e egy olyan hosszú bajuszú, fekete szakállú emberrel?

– Nem. Már egy hete úton vagyok, de még nem láttam egy embert sem. Elvesztettem a jó hátaslovamat, és nem tudok a nyomára jutni. Maga nem látta véletlenül ebben az erdőben? – De a király nemigen akart sokáig a sárkánynéval maradni, már indulni akart tovább, a maga útján. Igen ám, de a sárkányné utánament. Egyszer csak megfogta, és mondja neki:

– Hé, állj meg, ember, hogy beszélgessünk egy kicsit. Talán csak nem félsz tőlem?

Akkor megállt a király. De a király porral kente be a fejét és az arcát, ne lássa meg, hogy frissen nyíratkozott.

Azt mondja a király:

– Nem félek én, miért félnék? Csak igyekeznem kell, nehogy az éjszaka itt találjon az erdő mellett. Na, jó éjszakát!

Na, elindult a király az úton a visszahajló orrú bocskoraival. De a sárkányné gyanút fogott, hogy vajon nem ez-e az ő szolgája, mert a hangja nagyon is hasonlít a szolga hangjára. Gondolkozott a király, hogy mit is tegyen? Mert látta, hogy a sárkányné még mindig utánanéz. Azt gondolta ki, hogy fordítva veszi fel a bocskorait, az orrukkal hátrafelé, így ha utána is megy a sárkányné, nem találja meg. Na, így is tett. Bement az erdőbe, megtett egy jó nagy utat, de ott érte az éjszaka. Akkor felmászott egy fára, ott aludt egész éjszaka, ahogy tudott. Reggel elindul, rövidíti az utat.

Na, amikor a sárkányné hazaérkezett, látja ám, hogy nem úgy vannak a dolgok, ahogyan hagyta. Nézelődött ide-oda, hát látja, hogy az udvarban a magas fenyőfa nincs a helyén. Közelebb ment a

kerítéshez, és látja, hogy a sárkány feje ott van a legmagasabb karón. Kiemelkedett az a többi fej közül. Amikor meglátta, azt mondta:

– Na, férjem, nem azé a kalács, aki megkívánja, hanem azé, aki megkaparintja. Vagy, ahogyan az öregek mondták: aki másnak vermet ás, maga esik bele. És te éppen így jártál, kedves, drága emberem, de hogy jutottál te haza, hogy nem ettek meg az ég madarai az erdőben? Hej, ezt csak az az átkozott szolga tehette. Na, de nem baj, mert nem fogok én aludni, pihenni addig, amíg meg nem fogom. De akkor jaj neki!

Elindult arra, amerre úgy gondolta, hogy még nem járt, és mire megvirradt, meg is találta a bocskorok nyomát. Csakhogy a nyomok az erdőbe vezettek, aztán egy idő múlva megfordultak a nyomok. Ott, ahol a király megfordította a bocskorok hegyét. Akkor a sárkányné kijött az erdőből, és megint meglátta a megfordított nyomokat. Visszafordult az erdőbe. Mondja a sárkányné:

– Hej, ez a gazember elment egy darabig, aztán visszafordult. Biztos, hogy eltévedt. Nem baj, mert így legalább hamarabb megfogom.

Na, addig ment, amíg csak a lába bírta. Na, de egy idő múlva gondolta a sárkányné: „Vajon, uram isten, ez a szolga nem fordította-e meg a bocskorait, az orrukkal visszafelé?” Akkor megint kijött az erdőből, és a fordított nyomon haladt tovább, és hajtotta magát, gyerünk, gyerünk. Kezdett már nagyon mérges lenni. Na, ha még egy óráig így tud menni, meg is fogja.

Na, miután pihent egy kicsit, megint elindult azzal a nagy, hosszú lábával. Ment, ahogyan csak bírta. De mire odajutott, hogy megfoghatta volna, már beesteledett, és nem látta többé a nyomokat. Addigra a király megérkezett a saját országába. A sárkányné nem foghatta meg.

Hanem a királyt is ottfogta az éjszaka, éppen az országa határán. A király országa vízzel telt árokkal volt körülvéve. Akkor este nem is tudott már átmenni a vízen. Na, aludt valamicskét, úgy, mint a vándorok, de bizony nem sokat. Reggel aztán, mikor jól kivilágosodott, egyre a víz mellett járkált, hátha találna egy átkelőhelyet. Egyszer csak azt látja, hogy a túlsó parton egy pakulár közeledik a juhaival a víz felé, hogy itasson. Na, a király nagyon

megörült, hogy feléje tart a pakulár. Odakiáltott neki, hogy segítsen átkelni a vízen. A pakulár hozott egy deszkát, feléje nyújtotta, hogy lépjen fel arra. Amikor a király odaugrott, hogy megfogja a deszkát, megcsúszott, a vízbe esett, és elmerült. Amikor a pakulár látta, hogy már majdnem megfullad, beleugrott a vízbe, megfogta a deszkát, és a királynak nyújtotta. A király megfogta, és a pakulár nagy nehezen kihúzta őt a vízből. De a király tele lett vízzel. Akkor a pakulár felemelte a lábánál fogva, és így folyt ki belőle a víz.

Na, amikor egy kicsit magához tért, mondja a király:

– Hát, most másodszor történt meg, hogy majdnem belefulladtam a vízbe. Harmadszorra biztos már bele is fulladok.

– Ó – mondja a pakulár –, ha mozgatod a kezedet, nem tudsz belefulladni, bácsikám.

Elindultak és elterelték a juhokat a víztől. A király még mindig vizes volt és éhes – szomjas nem volt, mert ivott eleget a vízből –, de már menni is alig tudott.

Egyszer csak hallja, hogy valaki kiabál utána, hát a sárkányné volt, azt kiáltotta a királynak:

– Gyere vissza, szolgám, hogy fizessem ki a béredet, amit megszolgáltál!

– Ó, nem kell nekem semmi, van nekem mindenem! – mondta a király.

Amikor a sárkányné látta, hogy a király nem akar hallgatni rá, fogott egy akkora követ, mint tíz kemence, és olyan erővel dobta a király felé, hogy majdnem leütötte. Amikor a kő leesett a földre, egy akkora gödör keletkezett, mint a fél falunk. Csak a hajítás szele érte őket, de az is felkapta a pakulárt és a juhait a levegőbe. Olyannak látszottak, mint valami vadlibák.

Na, érkezett az ebéd ideje. Volt ott még két másik pakulár is a juhaival. Azok birkapaprikást készítettek. Amikor a király a két pásztorhoz ért, mondja:

– Válgjátok a javatokra, amit most csináltok, és válgjátok az egészségetekre az, amit az elmúlt éjjel csináltatok!

Akkor azt mondja az egyik pásztor:

– Nem éreztük valami jól magunkat, mert egész éjjel nem tudtunk aludni, vigyáznunk kellett a juhainkra, nehogy elvigyék a farkasok.

Na, elkészült a paprikás, és a három pakulár nekifogott az evésnek, de a királynak nem mondtak semmit. De a király most már nagyon éhes volt, nagyokat nyelt, amikor a pásztorok ettek. Amikor látta a király, hogy nem hívják meg a paprikáshoz – és már félt, hogy mind az egészséget megeszik –, mondja nekik:

– Testvérek, mintha valamelyiketek azt mondta volna nekem, hogy váljék egészségemre a paprikás.

Akkor a legfiatalabb azt mondta:

– Igen, bácsikám, éppen így mondtam.

– Na, ha nem hagytok békén, hát gyerünk – most már halálosan éhes volt a király. Azzal a pásztorok közé ült. Négyen voltak az üst körül. Az üstöt a fűre tették, ők pedig négyen térdén állva ettek az üst körül. De a király, amilyen éhes volt, fogta a villáját, és kapkodni kezdte a húsdarabokat az üstből. A villája állandóan körbe járt. Akkor a legfiatalabb pásztor fogott egy nagy kést, és élénél fogva úgy rávert a király ujjaira, hogy az a villát rögtön beleejtette a paprikásba. Azt mondja a pakulár:

– Minden ember azt egye, ami előtte van, ne úgy turkáljon, mint a disznók a vályúban.

Na, az a kisebbik baja a királynak, hogy nagyon fáj az ujjá, a nagyobbik az volt, hogy nem tudta, hogyan vegye ki a villát a paprikásból?

– Na, semmi baj – mondja a legfiatalabb pakulár –, elmegyek én ide az erdőbe, készíték egy kampót, azzal kivesszük a villát.

Az erdő nem volt messze, de oda alig látszott.

Na, a pásztor futásnak eredt az erdő felé, de a többiek ették a paprikást, a királyt pedig kiverte a verejték, mikor arra gondolt, hogy neki mi marad, és mivel eszik?

De amint a pakulár futásnak eredt, egyszer csak eléje került egy vadkecske. A pásztor nem sokat teketóriázott, leütötte az állat hátsó lábait, úgy hogy a bakkecske rögtön a fejére esett, és kitorpte a nyakát. Továbbment a pásztor, beért az erdőbe, letört egy kampóhoz hasonló faágat és gyerünk vissza. Amikor a bakkecskéhez ért, a hátára vette, és vitte a többi pásztorhoz. De ezek már mind megették a paprikást, mire ő odaért a bakkecskével és a kampóval. Most már ő is éhes volt, meg a király is.

Na, nekifogtak és megnyúzták a bakkecskét, és újabb paprikást készítettek. Amikor elkészült a paprikás, leültek enni. De a király megint elfelejtette, hogy csak maga elől egyen, mert őt arra tanították, hogy ő egye meg az edényből a javát. Akkor a pakulár megint elővette a kést és zsupszű ráütött a király ujjaira, és mondja neki:

– Bácsikám, magad elől egyél, és ne énelőlem!

A király evett, amennyit evett, aztán azt gondolta, hogy ez a pásztor jó veje lehetne, mert úgy látszik, ez nagy vitéz. De nem mondta meg nekik, hogy ő a király.

Na, elkezdenek beszélgetni, és mondja a király:

– Ti, pásztorok, nem is tudjátok, mi történik az országban. Hát, az ország királyának van három lánya, szépek is, csinosak is, és feleségül adná őket szegény ember fiaihoz is, csakhogy megvédjék őt a vadállatoktól.

– Hej – mondja a legfiatalabb pakulár –, ez nekem is tetszene! Mert én a farkuknál fogva kapom el a farkasokat, és átdobom a király palotája felett.

A király csak a fülét hegyezte.

– Hát akkor – mondja a király –, fiatal is vagy és erős is, gondold meg a dolgot!

Na, egy idő múlva a király elbúcsúzott a pásztoroktól, és elment. Csakhogy nem ismerte jól az utat. Úgyhogy csak a szántásokon, parlagon, göröngyös utakon, túskebokrokra ment, ahogy tudott. Így ment egyre, ameddig csak haza nem érkezett. De mire hazaért, a szolgája már a veje lett, mert amikor az hazaérkezett, nyomban a királynéhoz ment, és azt mondta neki, hogy ő megbeszélte a királlyal, hogy a legkisebbik lánya az övé lesz, mert ő hűséges volt a királyhoz, nem hagyta, hogy belefulladás a vízbe. De a királyné nem akarta, a legkisebbik lánya sem, mert az a szolga nagyon csúnya legény volt. Csak a legidősebb lány ment hozzá feleségül. Na, de a szolganak így is jó volt, csakhogy a király veje lehessen.

Na, ahogy megérkezett a király, a szolga a legidősebb lánnyal együtt eléje ment a királynak és bemutatkozott, mint a veje, és azt mondta, hogy ő feleségül vette a legidősebb lányt, és segített

megvédeni a király vagyonát. A király annak örült, hogy legalább az egyik lányától megszabadult.

Na, jött még egy királyfi is, és mondja, hogy ő is megvédi majd a király vagyonát.

– Na, jól van – mondja a király –, de hogyan fogod te megvédeni a vagyonomat és a juhnyájakat?

– Ó, könnyen. Mindennap levágunk egy juhot, kitesszük a kapu elé. Ha jönnek a farkasok, azt az egyet megeszik, és a többinek békét hagynak.

– Ó, te rosszabb vagy a farkasoknál is, menj vissza oda, ahonnan jöttél!

Na, amikor ezzel végzett, hát betoppan a legkisebbik pakulár is. De ő sem ismerte fel a királyt, mert nagyon megváltozott, sem a királyt. A pásztor szép ruhában volt, mint egy igazi pakulár, új bocskorban, visszahajló orrúban, szép fekete kalapban, gomba alakúra nyírt szakállal, fehér nadrágban, és egy sallangos dohányzacskó lógott ki a nadrágzsebéből (úgy, ahogy Porfila bácsi is hordta fiatal korában, neki tajtékipája is volt, amelyikből most is dohányzik. Csak nincs már foga, hogy megfogja a pipa szopókáját, igaz, már 94 éves).

Na, a pakulár elmondta: hallotta, hogy a királynak van három eladó lánya, és hogy a birtoka nagy veszélyben van a vadállatok miatt.

– De én előbb azt akarom, felséges királyom, hogy lássam a lányokat, hogy tudjam, miért teszem kockára az életemet.

Akkor a király hívatta a két lányát, és megmutatta őket a pakulának. A kisebbik lány nagyon szép volt, mint egy vizsla, és úgy járt a szeme, mint az ürgéé, de a pásztornak is nagyon megtetszett, mert neki meg úgy járt a szeme, mint a pocoké – nem is tudta levenni a szemét a kisebbik lányról.

Azt mondja akkor a király:

– Tudod, nekem három lányom volt, de az egyik már férjhez ment. Ebből a kettőből válassz magadnak, amelyiket akarsz. De nálunk az a szokás, hogy először az idősebbiknek kell férjhez mennie, úgy hogy most te is az idősebbiket válaszd!

Mondja erre a kisebbik lány:

– Hagyjad apám, tud ő egyedül is választani! Lehet, hogy neki mind a kettőnk tetszik. Úgy is jó lesz.

– Ó, az isten őrizzen – mondja a pakulár-, hogy én két lányt vegyek feleségül. Ahogy mondani szokás, elég egy kölönc a kutya nyakába, nem kell neki kettő. Hát most, felséges királyom, nekem csak ez a fiatalabb kell. Ennek – úgy látom – gyorsabbak a lábai, hogy a juhok között járjon és megfejje őket. – Aztán azt mondja a lánynak: – Hát, te nagylány, meg tudod-e fejni a juhokat?

Mondja akkor a lány:

– Még a birkakost is megfejem, ha tejet ad.

– Na, felséges királyom, én csak ezért a lányért adom oda az életemet.

– Na, jól van – mondja a király. – Csakhogy most már, ahogy mondani szokták, a papé és a tömjéné a szó.

Mondja a pakulár:

– Maga csak gondoskodjék a lakodalomról.

A királyné nagyon boldog volt, hogy derék vőket kapott. Most már csak a középső lánynak kell találni valamilyen jóra való legényt: szorgalmasat is, szépet is.

Na, nekifogott a királyné: csirkéket, tyúkokat és ami még a ház körül megenni való akadt, azt vágott le.

A legfiatalabb lány egyre a pakulár nyomában járt, s folyton azon gondolkozott, vajon hogy fog megszabadulni a pásztor, ha majd megtámadják a farkasok, a medvék és az oroszlánok, és talán megeszik őt is, meg az ökröket is.

Na, a pásztor befogott két ökröt a szekérbe, feltett a szekérre egy rossz, rozsdás ekét és elindult az ökrökkel a király udvarának közelében lévő erdőbe, mert onnan jártak oda a vadállatok.

A legkisebbik királylány csak nézett utána, mert nagyon tetszett neki a pakulár, mert a földekről jött és szép volt.

Mondja a király:

– Mi itt a lakodalomra készülünk, de lehet, hogy temetés lesz belőle, mert ezek a vadak megeszik a pásztort. Na, legyen ami lesz, mi készüljünk fel a holnapra, nehogy később szégyenkezzünk.

– Á – mondja a legkisebbik lány –, maguk csak ne féltsék a pásztort, mert az egy világot látott, vitéz ember. Ez a pásztor nem fél a haláltól, nem ijed meg a saját árnyékától.

Na, megérkezik a pásztor az erdőbe. Az erdő mellett volt egy darab szántatlan föld, mert senki se mert szántani ott az erdő szélén. Kifogta az ökröket a szekérből, az eke elé fogta őket, és alighogy egyszer fordult, máris jött két oroszlán, kitátott szájjal és vigyorogva jöttek feléje. Na, odaérték a pásztorhoz az oroszlánok és mondja nekik a pakulár:

– Milyen jókedvetek van, ti oroszlánkölykök. Úgy látszik, nagyon pihentek vagytok, hogy csak kinevetitek a szegényembert.

– Á, mi azon mulatunk, hogy egy ilyen fiatal legény ide merészelt jönni szántani.

Mondja erre a pakulár:

– Ma ezekkel a gyenge ökrökkel jöttem ide, mert tudom, hogy ezek még az ördögnek sem kellene. Mert szegényembernek lenni – ahogyan mondja Letu – nem jó, csak fiatalnak és gazdagnak. Rossz öregnek lenni és szegénynek. Ameddig fiatal és tehetős az ember, mindenki inni hívja, de ha már megöregedett, még az ördögnek sem kell. De holnap eljön maga a király a legkövérebb ökreivel, ő fog majd vetni énutánam, ha addigra én befejezem a szántást.

– Ó, milyen jó is lenne – mondja az egyik oroszlán –, legalább akkor mi is jóllakhatunk.

– Tudjátok mit – mondja az oroszlánoknak a pakulár –, gyertek és segítsetek, hogy hamarabb befejezzem a szántást, aztán majd holnap csaphattok egy jó lakomát a két hízott ökörből.

– Gyerünk – mondja az egyik.

Kifogta az ökröket, és befogta az oroszlánokat az eke elé. De jól megszorította őket a járompálcával, hogy ne tudják kivenni a fejüket a járomból.

– Na-mondja a pakulár –, ti vagytok a legerősebbek a vadak között, lássam, hogy tudjátok-e húzni az ekét, milyen legények vagytok? Na, gyerünk és fejezzük be a szántást, aztán hazamegyünk a királyhoz, ott ti is jól megvacsoráztok.

Na, nekifognak és húzzák az ekét, de nem bírják, mert a pásztor nagyon mélyen benyomta az eke szarvát a földbe, és aztán mondja:

– Nem jól megy a dolog, így ma nem tudjuk befejezni a szántóföldet. Dugjátok be jobban a nyakatokat a járomba, akkor majd menni fog!

Na, nekiindulnak nagy erőlködve az oroszlánok, de most sem mentek semmire, mert a pakulár még jobban nyomta az ekét.

– Á – mondja a pásztor –, kár, hogy itt lopom az isten napját veletek! Ti nem akartok dolgozni, csak enni. Ha nem dolgoztok, ne is egyetek! – Akkor fogta az ostorát, jó vastag bőrcsapója volt, elkezdte verni vele az oroszlánok hátát úgy, hogy a bőrük is felrepedt, de még így sem tudták húzni az ekét. Aztán még erősebben kezdte csapkodni őket ostorral, úgy ütötte, hogy mind csíkokat húzott a hátukon, úgy hogy az egész bőrük elrongyolódott.

– Na, ha már így sem akartok, gyerünk haza! – mondja a pakulár. Befogta az öröket a szekérbe, az oroszlánokat pedig az eke jármával odakötötte a szekér rúdjának a végéhez, a fülüknél fogva húzta oda őket.

– Na, gyerünk – mondja nekik.

Na, elindulnak az oroszlánok, de az úton csak arról beszéltek, hogy hogy tudnának megszabadulni az ekétől, mert mindjárt megennék a pásztort az ökreivel együtt. De a pásztor csak tovább ütötte őket az ostorral. Amikor a király udvarának közelébe értek, egyszerre csak látja, hogy egy oroszlán, akkora, mint egy ökör, fut a nyomában, kitátott szájával, hogy azt gondolnád, rögtön lenyeli a pásztort. Mondja a pásztornak:

– Te fickó, hova viszed a testvéreimet? – és már utána is ugrott a pásztornak, hogy összetépje. De a pakulár fürge legény volt, a jobb kezét rögtön bedugta az oroszlán száján keresztül a gyomrába, le egészen a farkáig, megfogta a farkát, és kifordította. Akkor az oroszlán futásnak eredt, a szekér előtt, egyenesen az udvar felé. A király éppen akkor nyitotta ki a kaput, hogy lássa, nem jön-e már a pakulár az ökrökkel? Amikor látta a király, hogy az oroszlán egyenesen a kapu felé szalad, azt gondolta, hogy hozzá akar szaladni, és rögtön megeszi, habár az oroszlán szája a hátsó felén volt. A király úgy megijedt, hogy összeesett és meghalt.

Az oroszlán visszafordult, a pásztor pedig kiszúrta a két oroszlán szemét, és elengedte őket, fussanak az erdő felé. Amikor a többi farkas, medve és oroszlán meglátta ezeket, úgy megijedtek, hogy többé soha nem mentek a királyi udvar felé.

Na, jön a pakulár hazafelé énekelve, Azt énekelte, hogy:

Az én szőke szeretőm

*esti levetkőztetőm
megkeni a szíjamat,
csókolgatja szájamat
ajka csókra csücsörít
mikor felém közelít
olyan csókot ad ő már
amilyen pásztornak jár
a csókja szerelemmel
a vitéz legénynek kell.*

(A dallamát eléneklem, ha meghívtok a kocsmába.)

Na, megérkezik a pakulár a szekérral a kapu elé, a kisebbik lány pedig eléje jött, kinyitotta a kaput, hát látja, hogy az apja összeesett a kapuban. De a lány nem törődött az apjával, kinyitotta a kaput, szaladt egyenesen a pakulárhoz, és mondja neki:

– Ó, drágám, hát megjöttél baj nélkül?

– Igen, megjöttem – mondja a pásztor. – És lásd, hoztam neked egy pár oroszlánfület is – mert mind a két oroszlának levágta az egyik fülét, hogy a király is lássa, kikkel volt neki dolga.

Na, látja a pásztor, hogy a király a kapu előtt hever összeesve. Mondja a lánynak:

– De hát, most mi van a felséges királlyal, hiszen az ajtó előtt fekszik!

– Hát, ki tudja mi van vele? – mondja a lány.

Na, elmentek, kifogták az ökröket, beterelték az istállóba, enni adtak nekik. Csak azután mentek megnézni a királyt. Amire odaértek, a király már meg is merevedett.

– Na, most a lakodalom torrá változott, A királyt előbb el kell temetni.

Na, összegyűlt az egész királyi udvar, egyik sírt, a másik örvendett. Mondja akkor az idősebb vő:

– Hagyjátok, csak tettei magát.

Na, megnézik jobban, de látják, hogy bizony meg van halva.

Egy idő múlva mondja a pakulár:

– Gyerünk be a házba, és beszéljük meg, hogyan temessük el.

Na, bementek a szobába, és estétől reggelig csak azon tanakodtak, hogy temessék el, hány pap legyen a temetésen, és milyen ruhába öltöztessék fel. (Mert a királynak két rend ruhája volt a

jobbikból.) Már rájuk virradt, és még nem fejezték be a temetésről való beszélgetést.

Na, felpattant ekkor a kisebbik lány, és mondja:

– Tudjátok mit, most ha már együtt vagytok, beszéljünk a lakodalomról is. Mert tudjátok, hogy van ez, a temetés után hat hétig gyászolni kell, Én azt mondom, készüljünk a lakodalomra, aztán majd lesz időnk eltemetni apánkat, és lesz időnk megsiratni is, ahogy illik.

Mondja erre a legidősebb lány és a vők is, hogy jó lesz így.

– Akkor tudjátok mit – mondja megint a fiatalabbik lány –, én tegnapelőtt kitakarítottam a padlást, most ott tisztaság van. Apánkat felvisszük a padlásra. Legalább ő is itthon lesz a lányai lakodalmán. A lakodalom után majd lesz időnk, hogy eltemessük, és gondoskodjunk a gyászkozsiról, kísérő emberekről.

De most már megint beesteledett, addig okoskodtak, hogy már mindannyiokat kínozza az éhség és az álmatlanság.

– Csakhogy, tudjátok, most már nem vihetjük apánkat a padlásra, mert este van, és egy kicsit bizony rosszak a lépcsők, és még leesik valaki, és aztán még nagyobb baj lesz – mondja a legkisebbik lány.

Na, most is mindannyian azt mondják, hogy jól van úgy, ahogy a legkisebbik lány mondta, és ezzel mindannyian lefeküdtek aludni.

Na, reggel elmentek mindannyian a kapuhoz, hogy felemeljék az apjukat a földről, és felvigyék a padlásra, egészen a lakodalom végéig, de a király nem volt sehol.

A királynak volt két jó szomszédja, akik megegyeztek, hogy nem hagyják ott úgy bitangjára, mert amilyen volt, olyan volt, jó is volt, rossz is, de mégiscsak az ő királyuk volt.

Mondja az egyik szomszéd:

– Nézd, van a királynak egy nyári konyhája ott, az udvar végében, odavisszük, aztán a lakodalom után majd csak csinálnak vele valamit.

Na, reggel látja ám az egyik szomszéd, hogy jobbra-balra szaladgálnak, de nagyon, ahogy keresték a királyt, és mondják a pásztornak:

– Ne keressétek ti a királyt, mert mi már elvittük, és oda tettük abba a nyári konyhába, ott az udvar végében.

Ekkor ért oda a legkisebb lány, meghallotta, mit mondott a szomszéd, és mondja a lány:

– Na, hagyjátok ott békében a lakodalom utánig, aztán lesz majd időnk megsiratni.

Azzal nekifogtak, egymással versenyeztek, levágták a baromfit, palacsintát sütöttek, összeszedték a lábasokat, tányérokat, poharakat, tudjátok, hogy van ez egy lakodalomban. A pásztor elment, és hozott néhány tojást, de most kerültek bajba, mert nem volt szakácsuk. Mondja nekik az egyik szomszéd:

– Tudjátok mit, én megmondom nektek, hol találtok egy jó szakácsot. Csak egy kicsit messze van. Bagón él, és úgy hívják, hogy Moisă Misarăs.

– Á, nem baj – mondja a pakulár –, holnap reggel felülök a lóra, és utánamegyek.

Na, úgy is tett, estére megérkezett Bagóra, és a szakácsot meg is találta a kocsmában.

Mondja Moisă Misarăs:

– Na, jó, holnap reggel elmegyünk. Csak hol fogjuk elhelyezni a lovakat, mert az istálló tele van csirkékkel.

– Majd csak lesz valahogy – mondja a pakulár –, csak hozz magaddal egy nagy bárdot, éleset, egy nagy kést és egy nagy kanalat a tokányhoz.

Na, reggel felkészültek, és elindultak, estére meg is érkeztek a király udvarába.

Mondja ekkor a pakulár:

– Most már jól van, mindenünk van.

– Csak muzsikusunk nincs – mondja a legkisebb lány.

Akkor mondja megint az egyik szomszéd:

– Te, én emlékszem két jó muzsikusra, még abból az időből, amikor katona voltam, az egyik volt Gheorghe Otlăcan Burde, és a másik Petre Bocior, ők jók lesznek. Nem is laknak olyan messze, csak Pushtaotlakán.

Mondja a pakulár a másik vőnek:

– Na, sógor, menj te a muzsikusokért holnap reggel.

Reggel elindult a király veje, és gyerünk egészen Otllakáig.

Ott a Zelman kocsmájában meg is találta a muzsikusokat. Meg is egyeztek, és elhatározták, hogy hárman három lóval elmennek.

Mire reggel lett, megérkeztek a király udvarába. De mire a király udvarába értek, nagyon elfáradtak a hosszú úttól.

– Haj, de most nincs időnk a pihenésre – mondja a király legkisebbik lánya –, mert az apánk már három napja halott, és a baromfit már három napja levágtuk. Gyerünk, fogjunk hozzá a lakomához, legalább az apánk is részt vesz a lányai lakodalmán.

Na, a híres muzsikusok, Gheorge Otlăcan és Petre Bocior nekifogtak hegedülni, úgy nyekeregtek, mint a rossz szék. Aztán táncra kerekedtek a vendégek és a lakodalmások, járták szélteben-hosszában vagy helyben, ameddig a muzsikusok azt nem mondták, „hopp”. De a király legkisebbik lánya mindenkin túltett a táncban.

Igaz, hogy engem nem hívtak meg a lakodalomba, mert öreg vagyok és szegény.

Na, majd egy más alkalommal mondom tovább, most vége a mesének.